

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

Katedra obecné antropologie

Bc. Kateřina Mudruková

**š We are in Korea, everybody is ready to changeõ:
Etnografie plastické chirurgie v Korejské republice**

Diplomová práce

Vedoucí práce: **Mgr. Tereza Stöckelová, Ph.D.**

Praha 2015

Prohlá-uji, že jsem práci vypracovala samostatn . V-echny použité prameny a literatura byly řádn citovány. Práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 24. ervna 2015

Kateřina Mudrušková

Na tomto místě bych ráda poděkovala své vedoucí práce Tereze Stöckelové za její trpělivost a čas, který nad tímto textem strávila i za to, že byla vždy ochotná mi poradit a odpovědět na všechny mé otázky. Velké díky patří také Marku Zemánkovi, který se mnou diskutoval o korejské kultuře a pomohl mi s korejskou transkripcí i korekturami.

OBSAH

Abstrakt	5
1. Úvod	6
1.1. Plastická chirurgie v současné Koreji	11
1.2. Estetická nebo plastická chirurgie?	16
1.3. Studia plastické chirurgie	18
1.4. Teoretický rámec	25
1.5. Představení kapitol	31
2. Korejská lokální biologie	33
2.1. Lokální biologie a lokální technologie	40
2.2. Westernizace vzhledu jako příklad subalterního statusu	53
2.3. Korejský ideál krásy jako rys lokální biologie	65
3. Právo na krásu: legitimizace plastické chirurgie	75
3.1. Ka-j na i- n: (Sebe)medikalizace tělesných a mentálních stavů	78
3.2. Je-s l a i-na: Tělo zděné od předků	92
3.3. Hje-in: Krása jako tělesný kapitál	99
4. Klinika plastické chirurgie z hlediska ANT	114
4.1. Zdravotnický turismus v klinické praxi	117
4.2. Utváření vlastní image	128
4.3. Klinika jako místo pro posilování chirurgova statusu	139
Závěr	147
Literatura:	151

Abstrakt

Tato práce etnograficky zkoumá praktiky, které utvářejí plastickou chirurgii v současné Koreji s důrazem na sledování vztahů mezi zúčastněnými osobami, materiály a technologiemi. Zabývá se především praktikami probíhajícími na půdě kliniky plastické chirurgie i mimo ni. V návaznosti na koncept lokálních biologií M. Locka představuje korejskou plastickou chirurgii jako soubor praktik utvářených vzájemnou interakcí lokálních technologií a korejských těl. Dále se zaměřuje na diskurzivní strategie vyvíjené pro legitimizaci plastické chirurgie, které jsou výsledkem vztahu korejských těl k tělesným praktikám v rámci korejské tradiční kultury a moderní medicíny. Ve zkoumání jednotlivých aspektů plastické chirurgie uplatňuje přístup teorie sítí aktérů (ANT) a etnograficky ukazuje, jak jsou utvářeny jevy a praktiky popsané v medicínské antropologii prostřednictvím konceptů medikalizace, medicínského turismu nebo lokální biologie.

Klíčová slova

plastická chirurgie; Korejská republika; teorie sítí-aktérů (ANT); tělesné praktiky; lokální biologie; ideál krásy; medikalizace.

Abstract

The purpose of this thesis is to identify practices that constitute plastic surgery in current Republic of Korea with emphasis put on relationships between participating human beings, materials and technologies. It focuses on practices proceeding inside and outside the clinic of plastic surgery. In accordance with M. Locka's concept of local biology this thesis introduces Korean plastic surgery as a set of practices shaped by mutual interaction of local technologies and Korean bodies. The actor network theory approach (ANT), which emphasizes relational open-ended forming of entities, is applied to examining various aspects of plastic surgery. This approach also provides new ways of exploring how the entities and practices described in the medical anthropology as medicalization, medical tourism or local biology are produced.

Klíčová slova

plastic surgery; Republic of Korea; Actor Network Theory (ANT); bodily practices; local biology; beauty ideal; medicalization.

1. Úvod

Poprvé jsem nad tématem plastické chirurgie v Koreji přemýšlela při svém prvním delším pobytu v Koreji v roce 2012. Trávila jsem totiž měsíce na venkově v provincii Gyeonggi-do, kde jsem v rámci programu dobrovolnictví učila angličtinu v odpoledním vzdělávacím centru společně s Ruskou Annou a Korejkou Jun-su, která žila v Seulu. Tato dlouhá doba strávená v zapadlém městě, ve kterém angličtinu ovládalo s velkými obtížemi jen několik lidí, a pro mnohé jsme byli prvními cizinci, které za celý svůj život viděli naživo, mezi námi s Jun-su vytvořila pevné pouto přátelství. V té době volného času jsme trávily spolu rozhovory o našich zemích, kultuře a zvycích a také o našich názorech na věci, na které bych se jinak neodvážila zeptat.

Právě nyní jsem také zafila první situaci, kvůli které mě praktiky plastické chirurgie a obecné zkrácení v korejské kultuře začaly více zajímat. Seděli jsme po vyučování společně s jedním mladým mužem z centra na zemi ve školní tělocvičárně a připravovali materiály na příští hodinu. Jun-su s tímhle mladíkem se vřelými řečmi bavili, proto mě ani nepřekvapilo, když najednou začal vyprávět o tom, že všechny dívky v hlavním městě mají plastickou operaci a vypadají stejně. On, kluk z vesnice, ve kterém měli pouze jednu hlavní ulici s několika obchody, se snažil najít způsob, jak ztrapnit Jun-su pocházející ze Seulu se všemi výměňovými velikostmi. Šel jsem, jak to pozná? Jak zjistíš, že má operovanou nos? Smál se a snažil se jí dotknout prsty nosu. Šel jsem si na něj nikdy nesáhá! Když má nějaká holka plastiku nosu, tak si nesmí mnout nos, tak proto, že kdyby se jí dotkla, zaslavní, zatímco Jun-su se rozložila, že si klidně na svůj nos sáhne tisíckrát. Nedalo mi to a druhý den jsem se jí zeptala, jestli opravdu nemá plastiku. Odpověděla, že ne. Že to bylo jen takové kýchání a o nějakou operaci ani nestojí. Víš, že to bude znít blbě, ale to mě šlo. Já plastiku nechci, protože ji nepotřebuju. Víš, že jsem hezká. Slyším to ode všech kolem sebe. Prostě si tím jsem jistá. Takže na co operaci? On [mladík z centra] ví, že jsem hezká, a proto si ze mě dělal srandu ohledně plastiky, že vysvětlila mi.

Od té chvíle jsem vnímala poznámky o vzhledu a plastikách pozorněji. Zásadní zlom však přinesl můj šestiměsíční pobyt v Koreji o rok později, který jsem navštívila studium korejštiny na univerzitě *Hankuk University of Foreign Studies* v Seulu. Právě v této korejské metropoli jsem poznala, jak odlišný je život ve velkém městě a jak zde plastická chirurgie prostupuje ve stejném prostoru. Mou oblíbenou činností se stalo sledování reklam na kliniky plastické chirurgie v metru. Můj přítel, také cizinec, se svým korejským kamarádem vymysleli hru pro zkrácení dlouhé nudné cesty do obchodu. Tradiční

posuzování vzhledu dívek, které potkali, nahradili kategorií šmá plastikuõ a šnemá plastikuõ. Každý druhý den tak chodili po ulicích S ulu a dohadovali se, zda dívka jdoucí proti nim podstoupila operaci o í nebo nosu, které se dají poznat nejepe. V hodinách korej-tiny, které se ú astní jen cizinci, nám byla jako téma k diskuzi mnohokrát zadána kultura plastické chirurgie. Vedli jsme tak dlouhé debaty s í ankami a Japonkami o tom, zda je plastická operace pro daného lov ka prosp –ná nebo mu ublifluje. N kolikrát jsem od svých korejských kamarád nebo v obchod s kosmetikou sly-ela, že jsem moc hezká, jen ten nos mám trochu velký nebo lícní kosti moc vystouplé. Cofl není nic, co by plastická operace nesrovnala, takže se nemusím bát.

Plastická chirurgie byla prost v–ude kolem m a já se rozhodla vystoupit z pozice lov ka ze šzápaduõ, který se neustále ohání šposedlostí plastickými operacemiõ a kritizuje korejskou kulturu podle její schránky. Vybrala jsem si korejskou plastickou chirurgii jako téma své diplomové práce, a proto se o p l roku pozd ji do Koreje vydala znovu. Tentokrát v–ak jífl s metodologickým a teoretickým základem a zázemím na *The Academy of Korean Studies* (AKS), ve kterém jsem od zá í 2014 do ledna 2015 získala výzkumný grant pod vedením profesorky Ok-pchjo Mun (v anglické transkripci také jako Okpyo Moon). A koliv jsem si p i hledávání v deckých zdroj a teoretického uchopení tohoto tématu potvrzovala, že plastická chirurgie p edstavuje legitimní téma pro zkoumání, nesetkala jsem se vřdy se stejným p ístupem v deckého sv ta ani ve ejnosti. Pamatuji si na oficiální zahájení výzkumného programu na AKS, na kterém kařdý z výzkumník p edstavoval své téma. Kdyfl jsem p i-la na adu já a za ala mluvit o plastické chirurgii, sál za–um l a ozval se smích a poznámky, že takové téma je velmi šzajímavé a zábavněõ. Každý k mému p edm tu zkoumání p istupoval jako k n jaké anomálii, jako k n emu, co není hodno výzkumu a jehořfl jediná stránka, která m fle být studována, je jeho šzvrácenostõ. Podobných reakcí jsem se do kala vřdy, kdyfl se m n kdo v Koreji zeptal, co je tématem mé práce. Toto téma mým zahrani ním koleg m ani korejským p átel m nep ípadalo dost v decké ani snadno metodologicky uchopitelné. Proto jsem se od Korejc asto setkala i s otázkami, zda budu zkoumat chirurgické postupy korejských léka õo pouze medicínské hledisko podle nich bylo totifl na plastické chirurgii hodné v decké práci.

Po svém p íjezdu jsem zkontaktovala své p átele v etn J n-su, aby se stali informátory pro m j výzkum. ást z nich se do výzkumu skute n zapojila a poskytla mi rozhovor, problematickým se v–ak ukázalo hledání nových lidí. Po dvou m sících terénního výzkumu jsem se ocitla na mrtvém bod . Tém nikdo z mých p átel zatím

nepodstoupil fládný zákrok plastické chirurgie, a p estofle hovo ili o n kolika známých, kte í zku-enosti s plastickou operací mají, a o tom, fle se je pokusí pro m j výzkum získat, ve výsledku se mi nepoda ilo nikoho z nich zkontaktovat. Po dvou týdnech mi v t-inou m j kamarád poslal zprávu, fle se snaffil své známé p esv d it, ale nikdo z nich nemá o rozhovor se mnou zájem. Nemají as, necht jí mluvit o své operaci a ufl v bec ne se mnou ó cizinkou, kterou neznají.

V této dob , kdy ufl jsem propadala zoufalství a p emý-lela o zm n tématu svého výzkumu, jsem se –astnou náhodou seznámila s Bryanem, u itelem angli tiny na univerzit *S nggj l*. Ten v rámci kurzu, ve kterém kaflký týden se svými studenty po ádal diskuzi na r zná spole enská témata, zvolil práv plastickou chirurgii jako p edm t debaty pro jednu hodinu v polovin íjna a pozval m , abych se této diskuze zú astnila. Ve t íd bylo asi patnáct korejských student , kte í m li v pr b hu dvou hodin anglicky diskutovat o svých názorech na plastickou chirurgii a zejména o n kterých díl ích tématech, které jsem jim p edem zaslala. Zvolila jsem obecn j-í otázky vztahující se k tomu, jak oni sami jako potenciální klienti vnímají plastickou chirurgii, jak se s ní vyrovnávají ve svém okolí a jak si p edstavují její financování v p ípad , fle by se rozhodli ji podstoupit. Po p ekonání prvotního ostychu, fle s nimi ve t íd sedí je-t dal-í lov k a navíc cizinec, se debata zajímav rozvinula. V poslední ásti hodiny byly utvo eny men-í debatní krouflky po 3-4 studentech, v nichfl m li diskutující prostor pro otev en j-í diskuzi bez p ítomnosti u itele. Díky vytvo ení tohoto p átelského prost edí bylo jednodu-í otev ít i taková témata, kterým se ve v t-ím kolektivu studenti vyhýbali, a stejn tak jsem dostala prostor k pokládání dopl ujících otázek. Díky ú asti na této diskuzi jsem získala mnoho informátor z ad student a pozd ji se mi také povedlo kontaktovat n kolik lidí p es web zprost edkující jazykovou vým nu mezi Korejci a cizinci. Lidé, které jsem zde potkala, byli velmi vst ícní a ochotní se do mého výzkumu zapojit ufl jen proto, fle rozhovor se mnou cháпали jako p íležitost k procvi ení své angli tiny.

Tato práce tak vychází celkov z 25 rozhovor s informátory, které byly s jejich svolením nahrávány, a nespo tu men-ích diskuzí a post eh zaznamenaných v terénním deníku. Mými informátory byly p eváfln fleny ve v kovém rozmezí 20-30 let, které flily v S ulu, p estofle ást z nich byla p vodn z jiné oblasti Koreje a do hlavního m sta se p est hovala afl za studiem nebo prací. N kolik rozhovor jsem v-ak ud lala také s muffi podobného v ku. Sociální zázemí i zdroje p íjm mých informátor byly velmi rozdílné ó hovo ila jsem se studenty prvního ro níku univerzity, kte í flili na koleji nebo s rodi i a byli zcela závislí na jejich finan ní podpo e, s lidmi, kte í se flivili sami a jejich rodi e flili

300 km daleko i se ženami vykonávajícími pod jednou prací, pomocí níž se dle svých vlastních slov snažily na plastickou operaci vydlat ufl n kolik rok . N kte í mí informáto i m li partnera a dokonce i p emý–leli o svatb , jiní byli single, a ufl dobrovoln nebo souhrou okolností. Stejn r znorodé bylo složení mých informátor , i co se tý e zku–eností s flivotem v cizin . Mezi lidmi, se kterými jsem vedla rozhovory, byli lidé v minulosti flijící n kolik let v zahrani í, studenti, kte í se zrovna vrátili z vým nného studijního pobytu v cizí zemi, ale také lidé, kte í nikdy neopustili území Koreje a nem li ani zku–enosti s navazováním kontaktu s cizinci v S ulu.

Mým cílem v rámci terénního výzkumu bylo také zkontaktovat n kolik klinik plastické chirurgie p sobících v S ulu, proto jsem jejich zástupc m rozeslala email s p edstavením svého výzkumu a prosbou o osobní sch zku. P estofe se mi dostalo odpov dí tém na v–echny mé emaily, jednalo se pouze o vyjád ení lítosti, fle mi s výzkumem nemohou pomoci, protofle kliniky jsou asov velmi vytíflené. Dv kliniky mi nabídly ú ast na svých seminá ích pro studenty medicíny, které se v–ak konaly po dobu n kolika m síc a byly finan n náro né. Nakonec jsem se proto rozhodla pro náv–t vu kliniky v roli skute ného potenciálního klienta. Tato role mi p inesla více mofností a p ímý p ístup k informacím, které bych v jiném p ípad získávala pouze zprost edkovan z výpov dí mých informátor nebo zam stnanc kliniky. Vybrala jsem si ti kliniky v oblasti Kangnam - zejména tvrti Apkudfl ng, která je známá pro nejvy–í koncentraci klinik plastické chirurgie v S ulu (Woo, 2004: 61) - a na nich si domluvila osobní konzultaci mofné operace nosu, a p ípadn í zvednutí obo í. Tyto kliniky se v n kterých aspektech shodovaly, v n kterých naopak výrazn li–ily, a stejn to bylo i s pr b hem konzultace na jejich p d , co fl popisují ve t etí kapitole.

V této dob , kdy jsem se začala více zajímat o p esný pr b h plastické operace a v–echny mofnosti, které moderní technologie nabízejí, uv domila jsem si, jak se moje chápání tohoto fenoménu m ní. Plastická chirurgie pro m jíl nep edstavovala neuchopitelný, abstraktní pojem, ale naprosto skute nou mofnost, která stojí p ímo p ede mnou a sta í pro ni jen sáhnout. Na kařdou ze t í konzultací na klinikách jsem p icházela vzru–ená a nervózní, plná o ekávání a otázek. Dychtiv jsem naslouchala slov m léka e, který mi zaru oval skv lý výsledek a bezpe ný pr b h operace. Díky slov m podpory dal–ího personálu kliniky jsem se dále utvrzovala, fle mé rozhodnutí podstoupit operaci by bylo naprosto v po ádku. Je–t více m zviklalo doporu ení od léka e na klinice JK Plastic Surgery Center, abych podstoupila aplikaci botoxu do lícních kostí. Podle jeho slov za tvercový tvar mého oblí eje nem fle ani tak kost dolní elisti, ale p íli–rozvinuté flvýkáci

svaly. Pomocí vpíchnutí speciální látky do oblasti svalů dojde k jejich paralýze a ochabnutí, čímž dojde i k estetickému efektu, že více se mi vyrysuje *V-line*, tedy fládoucí tvar úzké brady. Tento zákrok je neinvazivní, a proto jsou redukována jak zdravotní rizika s ním spojená, tak časová náročnost a případná bolest. Úinek botoxu trvá podle jeho slovních aplikací i několik let. Také cena byla výrazně příznivější než invazivní zákrok, přestože stále nad mé možnosti. Přesto jsem se neubránila myšlenkou na to tento zákrok skutečně podstoupit. Toto mé váhání a narůstající nespokojenost s mým tělem s tím, jak jsem se stále hlouběji ponořila do tajů plastické chirurgie, se odráží i na mnoha místech mého terénního deníku.

Pi ranním líčení jsem si znovu vzala zrcátko a dívala se na svou tvář, na svůj nos, na svůj hranatý obličej a malé oči. Není toho na mě moc, co by se mi líbilo. Přemýšlím, jestli bych byla schopná odmítnout, kdyby za mnou někdo přišel a nabídl, že mi zaplatí plastiku. Teba kdyby mi, tak jako tady, navrhla máma, a jdu na operaci, že mi ji zaplatí. Určitě bych se bála bolesti a toho, že se stane nějaká komplikace, že se operace nepovede a já budu vypadat divně. Ale dokázala bych odolat? [1] Rizika operace nakonec nejsou to hlavní, co mě trápí. Kdybych se tedy rozhodla podstoupit operaci nebo botox a vrátila se domů, vichni by to poznali a vysmáli se mi. Vždyť už při mém odjezdu do Koreje se se mnou loučili slovy ša nevrá se s nějakou plastikou. Protože vichni kolem mě zdrazují, jak musí být lovk sebejistý a mít rád i věci, které mu připadají jako něco, co si lásku prostě nezaslouffí. Proč bych si měla tak hrozně stát za svým velkým nosem? Protože jsem se tak narodila? Nebo prostě jen proto, že nemám prostě edky a podmínky na to, abych ho mohla změnit? (Terénní deník, 25. 11. 2014).

Cítla jsem jistou paralelu s příběhem Pitts-Taylor, autorky několika zásadních knih o plastické chirurgii (2007, 2008, 2009), ze kterých jsem čerpala. Ta se v roce 2005 v průběhu psaní knihy o závislosti na plastické chirurgii *Surgery Junkies: Wellness and Pathology in Cosmetic Culture* (2007) rozhodla podstoupit plastickou operaci nosu a v závěrečné kapitole zmiňované studie popsala svou cestu za tímto zákrokem a změnu ve vnímání plastické chirurgie s tím, jak probíhala její transformace z výzkumníka na pacienta.

Změnilo to [rozhodnutí podstoupit plastickou operaci] způsob, jak jsem proffvala rozhovory s lékaři a pacienty; tení webových stránek, mnoha knih a článků o kosmetické chirurgii; a mé návštěvy klinik. Stala jsem se méně neutrální v interakcích s chirurgy. Například mi více záleželo na jejich názoru na mou tvář, kterého se mi pravidelně dostávalo i pouze v pozici tazatele a ne pacienta. Více než kdy dříve jsem si všimla svého obličej a nosu o té části, kterou jsem se rozhodla změnit. A to se týkalo i nos a tvář jiných lidí (Pitts-Taylor, 2007: 164).

Také já jsem si uv domila, že mé konzultace na klinikách ufl nejsou vedeny pouze za ú elem zjistit co nejvíce informací o plastické chirurgii jako celku, ale spí-e o jednom konkrétním zákroku a jeho praxi v mém konkrétním p ípad . Stále ast ji se v mém terénním deníku objevovaly poznámky šUfl jsem se op t pozorovala v zrcadle. Nem flu si pomoct.õ Procházela jsem diskuze na internetu a webové stránky klinik. Hledala jsem i na eském internetu, zda se u nás také neprovádí aplikace botoxu do flvýkacích sval , ale nena-la jsem jedinou zmínku nebo za ízení, které by se podobným zákrokem zabývalo. A stejn jsem v d la, že pokud se do n eho takového pustím, musí to být práv tady, v Koreji. Podstoupení aplikace botoxu jsem totiž chápala nejen jako samotnou snahu o vylep-ení svého vzhledu, ale také jako sou ást mého výzkumu. Stejn jako Pitts-Taylor jsem byla šzpo átku motivována touhou vlít se do role pacienta, ale také jsem byla p itahována p edstavou, že bych mohla být krásn j-í ó a to i p es mou obsáhlou znalost kritiky heteronormativityõ (Pitts-Taylor, 2007: 165).

1.1. Plastická chirurgie v sou asné Koreji

Korejská republika je v posledních letech stále ast ji uvád na do souvislostí s plastickou chirurgií a její popularitou mezi domácími i zahrani ními klienty, díky emufl si vyslouffila ozna ení šMecca plastické chirurgieõ.¹ Mezinárodní spole nost pro estetickou plastickou chirurgii (*International Society of Aesthetic Plastic Surgery, ISAPS*) uvádí ve svých statistikách z roku 2011, že v tomto roce bylo v Koreji vykonáno p es tvrt milionu chirurgických a tém 400 000 nechirurgických zákrok , cožl Koreu staví v celkovém po tu vykonaných zákrok celosv tov na sedmé místo (ISAPS, 2011). Deník *The Economist* upozor uje na to, že skute ný stav plastické chirurgie lépe postihuje po et vykonaných zákrok vztaflený k velikosti populace, a Koreji p isuzuje první místo v po tu plastických operací na jednoho obyvatele (The Economist, 2012).

Zkoumání plastické chirurgie v Koreji je obvykle doprovázeno poukazováním na tzv. *lookismus*, tedy p edsudky nebo diskriminaci zaloflené na fyzickém vzhledu.² V korej-tin se tato orientace na vzhled ozna uje pojmem *õmodffisangdfu i*, který charakterizuje vnímání vzhledu jako nejvy-í hodnoty. Jak tvrdí profesor psychologie Eunkook Suh

¹ <http://lxedit.com/2014/07/29/south-korea-worlds-new-mecca-plastic-surgery/> [vid no 10. 6. 2015]

² <http://www.merriam-webster.com/dictionary/lookism> [vid no 15. 6. 2015]

citovaný v článku šAbout Face, šna rozdíl od západních kultur zde více než na vnitřních aspektech šjád (myšlenkách a pocitech) záleží více na aspektech vnějších (sociálním statusu, oděvu, gestech a vzhledu) (Marx, 2015). *Lookismus* je často popisován jako jeden z kořenů rostoucí popularity plastické chirurgie, která se stává vyhledávaným prostředkem pro úpravu vzhledu jedince za účelem jeho kladnějšího hodnocení v očích ve společnosti a naplnění očekávání okolí. Tento trend modifikace těla do fládoucí podoby skutečně vystihuje vyjádření mého informátora z An-huna: šWe are in Korea, everybody is ready to change (An-hun, rozhovor, 17. 11. 2014).³

Plastická chirurgie je vyvíjena mezi různými sociálními vrstvami, v různých skupinami, oběma pohlavími i napříč demografickou strukturou korejské společnosti. V posledních letech se objevuje trend snižování věku klientů plastické chirurgie a proměna poměru pohlaví jedinců vyvíjejících tuto slufleb. Plastická chirurgie je stále spíše doménou žen, podle průzkumu společnosti na výzkum trhu *Trend Monitor* v roce 2009 podstoupila každá pátá žena mezi 19 a 49 lety v šuluritý druh plastické operace (Dunne, 2013) a reportéři zpravodajské stanice *BBC* tvrdí, že u dvacetiletých žen tento počet dokonce překračuje padesát procent ženské populace Koreje (Scanlon, 2015). Společnost *ARA Consulting* zabývající se poradenstvím v lékařském marketingu přinesla statistiky uvádějící, že v roce 2008 podstoupilo přibližně 30 % korejských žen ve věku od 20 do 50 let (celkem 2,4 milion žen) chirurgický nebo nechirurgický zákrok, přičemž z nich měly za sebou více než jednu operaci (Fackler, 2009).

Zároveň také mezi klienty klinik plastické chirurgie narůstá podíl mužů, a proto jsou speciálně mužské zákaznické cíle, na které reklamy na plastickou chirurgii a vznikají i celá centra určená výhradně potřebám mužů. Můžeme tak zaznamenat narůst nejen pozitivního přístupu potenciálních mužských klientů k plastické chirurgii (Bae, 2010), ale také zvýšení případů jejich reálného využití slufleb plastického chirurga, které podle odhadů činí asi patnáct procent celého trhu plastické chirurgie v Koreji (Dunne, 2013; Marx, 2015). Přístup mužů k estetickým zákrokům se uvolňuje i tím, že se do praxe plastické chirurgie zapojili mužské korejské celebrity, podstupováním estetických zákroků nebo participací v reklamách konkrétních klinik, a úpravám vzhledu prostřednictvím těchto technologií se již nebrání ani přední politici. Z nich je jistě nejvýznamnějším bývalý korejský prezident No Mu-hjón (anglický přepis Noh Moo-hyun,

³ Rozhovory s mými informátory probíhaly v anglickém a korejském jazyce.

ve funkci v letech 2003-2008), který v roce 2005 podstoupil plastickou operaci dvojitých očních víček (Jung, 2011; Woo, 2012).

Druhým trendem vyvíjejícím se v posledních letech je stále snižování věku klientů klinik plastické chirurgie, kterými se stávají již studenti středních škol nejčastěji ve věku patnácti až šestnácti let (Lee, Lim, Yang, 2011). Ti podstupují plastické operace v průběhu zimních prázdnin nebo po dokončení střední školy před vstupem na univerzitu (Stone, 2013b). Na své cestě za zlepším vzhledem jsou obvykle podporováni svými rodiči, kteří potomkům poskytují finanční zázemí a zákrok jim často darují jako odměnu za zdárné ukončení střední školy a složení přijímacích zkoušek na univerzitu. Tuto popularitu plastické chirurgie mezi studenty středních a vysokých škol dokládá výzkum deníku *Chosun Ilbo* a *Olive Channel* z roku 2010, který zapojil více než 2000 vysokoškolských studentů. Výsledky tohoto průzkumu ukázaly, že čtvrtina respondentů již podstoupila plastickou operaci a z nich by celých 80 % chtělo v budoucnu podstoupit další zákrok. Přibližně 28 respondentů pak uvedlo, že již podstoupilo více než tři operace (Bae, 2010). Podobný výzkum zaměřený pouze na studentky vysokých škol, který probíhal již v letech 2003-2004 za podpory Ministerstva zdravotnictví, došel k ještě vyšším výsledkům. Závěry průzkumu tvrdí, že z 1565 respondentek jich celých 53 % již plastickou operaci podstoupilo a 82 % má zájem o svůj první nebo další zákrok i v budoucnu. Tento výzkum také informoval o tom, že 25 % respondentek dostalo plastickou operaci horních víček od rodičů jako dar ke vstupu do prvního univerzitního ročníku (Chung, 2006). V důsledku tohoto vývoje plastické chirurgie se i postoje lidí k podobným technikám úpravy lidského těla stávají stále tolerantnějšími a otevřenějšími (Marx, 2015).

Nárůst popularity zaznamenává také plastická chirurgie jako lékařská specializace, o čemž svědčí zvyšující se počet registrovaných plastických chirurgů, který se od roku 2011 během dvou let navýšil z 1250 na 2054 (ISAPS, 2011, 2014). Je to zejména proto, že povolání plastického chirurga je velmi prestižní a má zajištěné vysoké příjmy. Na zvýšenou poptávku kliniky plastické chirurgie také odpovídají stále rostoucí nabídkou svých služeb, což vyvíjí tlak na chirurgy, aby se neustále vzdělávali v technologických i metodologických novinkách. Profily korejských plastických chirurgů jsou proto soupisem absolvovaných zahraničních stáží, kurzů specializovaných na konkrétní typy operací se závěrečnými certifikáty, členství v lékařských organizacích a účastí na konferencích o plastické chirurgii. Zároveň však média upozorují na to, že kliniky za cílem zefektivnit svůj chod a vykonat co nejvíce zákroků za minimální náklady své strategie, na konkrétního pacienta si stanovují časové limity, a jménem významného chirurga často

pouze za účelem operací, zatímco samotný zákrok vykonává méně zkušený zaměstnanec bez dostatečných znalostí (Marx, 2015). Uvedený počet plastických chirurgů v Koreji může být v reálu ještě výrazně vyšší, protože současně s počtem lékářů registrovaných v Korejské společnosti pro plastickou chirurgii narůstá také počet neregistrovaných plastických chirurgů bez atestace, kteří pracují ilegálně na nesespecializovaných klinikách a salónech. Anglická verze korejského deníku *The Chosun Ilbo* tak poznamenává, že pokud by se započítala i všechna zařízení a salóny, které vykonávají kosmetickou chirurgii, ale jsou označovány jako *šbeauty clinic* nebo *šaesthetic clinic*, aby se tak vyhnuly zákonem regulujícím praxi plastické chirurgie, počet jedinců vykonávajících plastické operace by mohl být až dvojnásobek (The Chosun Ilbo, 2011). Tyto ilegální praktiky však vedou ke zvýšenému výskytu zdravotních komplikací a někdy mají až fatální následky (Kim, T. J., 2011; The Korea Times, 2010).⁴

Příčiny popularity plastické chirurgie v Koreji jsou často spojovány s korejskou populární kulturou, jejíž hvězdy poměrně často vyvolávají zájem plastických chirurgů pro dosažení dokonalejšího vzhledu. Protože jsou tyto celebrity v Koreji obdivované a zejména mladí lidé je považují za vzory v oblasti vzhledu, oblékání i chování, jejich participace na praxi plastické chirurgie vede podle některých autorů k následnému zájmu o plastickou chirurgii i ze strany jejich fanoušků (Harden, 2007).

Korejská populární kultura se stala oblíbenou i v zahraničí a v posledních letech dokonce překročila hranice Asie (Cho, 2005; Chua, Iwabuchi, 2008; Farrar, 2010; Shim, 2006). Označení *hallju* (korejská vlna), které se v souvislosti s korejskou populární kulturou obvykle využívá, odkazuje k šňávalu mezinárodní viditelnosti korejské kultury, které začalo ve východní Asii v devadesátých letech a v poslední době pokračuje v USA, Latinské Americe, Středním Východu a v částech Evropy (Ravina, 2009: 3). Hlavními složkami korejské vlny jsou dvě formy médií – televizní seriály nazývané K-dramata a populární hudba zkracovaná pojmem K-pop (Kim, Y. M., 2011). Korea v spolupráci s Ministerstvem kultury, sportu a turismu a Korejskou turistickou organizací podporuje šíření *hallju* a v plánech propagace Koreje v zahraničí ji označuje jako hlavní exportní artikl korejské kultury. Korejská populární kultura je tak využívána pro vytváření a popularizaci zahraničních turistů a výrazně přispívá k utváření obrazu země v zahraničí, tedy k národnímu *brandingu* (Cho, 2012; Huang, 2011; Kim, T. G., 2011).

⁴ Ve výjimečných případech uvádím v citaci také iniciály autora pro odlišení různých autorů se stejným příjmením publikujících ve stejném roce.

Jang a Kim (2013) popisují, jak se v charakteru K-popu projevují specifické rysy korejské kultury, jako je usilování o kosmopolitismus nebo šhybridita času a prostoru, tedy kombinace prvků tradiční, moderní a postmoderní společnosti v důsledku šžhu-t něo p řli- rychlé modernizace. Kosmopolitismus auto i chápou jako š kolektivní motivaci k vertikální mobilitě v transnacionální společnosti z Asie nebo vyvíjejících se ekonomik k moderním a západním ekonomikám (Park, Abelman, 2004) a tvrdí, že usilování o něj vzniká v důsledku velmi rychlé modernizace státu a silné závislosti na Západu, zvlášt USA. A koliv je snaha o kosmopolitismus projevována i na individuální úrovni o například ve snaze zvýšit svůj sociální a ekonomický status prostřednictvím studia západních jazyků a kultur, stejně je její přítomnost na úrovni národní prostřednictvím podpory K-popu a korejských sportovců na globální scéně. Usilování o kosmopolitismus Koreje je podle autorů vyjádřením korejského nacionalismu a zároveň reflektuje touhu po ekonomickém úspěchu i přes své limitované zdroje.

Podobné usilování o kosmopolitismus můžeme najít i v případě plastické chirurgie, a to opět na individuální i národní úrovni. V případě jednotlivce jde o kliniky plastické chirurgie a jednotlivé lékaře, kteří se pyšní svými diplomaty ze zahraničních univerzit a západními technologiemi, na úrovni národní se tato snaha projevuje ve formě prezentace Koreje jako moderního, vyspělého státu s vysokými technologiemi plastické chirurgie, které mají přilákat i zahraniční klienty. Plastická chirurgie tak spojuje dva hlavní artikly, se kterými se Korea snaží prorazit v zahraničí a zařadit se mezi vyspělé státy na globálním trhu o krásná těla, která propojují plastickou chirurgii a celebrity objevující se v rámci *hallju*, a moderní technologie, kterými se Korea pyšní i v oblasti elektroniky v rámci značek jako je Samsung, LG nebo Hyundai.

Práv tato image přilákala do Koreje turisty, kteří kromě tradičních památek, korejské populární kultury a nákupních center vyhledávají také služby plastických chirurgů. Jižní Korea se tak v posledních letech bezesporu stala jednou z velmi žádaných destinací zdravotnického turismu, v němž si plastická chirurgie a další služby zaměřující se na péči o tělo vydobily přední postavení. Podle Korejské mezinárodní lékařské asociace (KIMA) navštívilo Koreu za účelem lékařského ošetření v roce 2010 celkem 81 789 cizinců, což znamená nárůst o 36% od roku 2009. Podle těchto statistik pocházelo nejvíce zahraničních klientů z USA (32,4%), dále pak z Číny (19,4%) a Japonska (16,8%). Přínos zdravotnické turistiky pro celou zemi korejská vláda okamžitě zaznamenala a vytvořila nová opatření, která jsou pro cizince přijíždící do Koreje z důvodu podstoupení lékařského zákroku povinná. Zdravotnická turistika pro Koreu znamená výrazný zdroj finančních prostředků

ó v roce 2010 tyto příjmy činily celých 817 bilion *won* , což je v přepočtu asi 700 milion amerických dolar (Yim, 2011). Je však nutné zmínit, že výraznou část klientů přicházejících z ciziny, zejména USA, tvoří etnicky Korejci, tzv. *kjopcho*, kteří se do země přivodit vrací za lékařskými službami (Yu, Ko, 2012).

Domácí i zahraniční klienti nejčastěji směřují do sídelské čtvrti Kangnam, zejména jeho špičky krásy, který se táhne od Sinsa-tongu k Apokudfl ng-tongu. Ten koncentruje kliniky vybavené službami pro cizince, hotely a další zařízení, která nabízejí volnočasové aktivity a wellness o podle n kterých odhad se zde nachází téměř polovina z celkových 819 klinik plastické chirurgie a kosmetických salónů v S ulu (Kim, R., 2011).

1.2. Estetická nebo plastická chirurgie?

Estetická i kosmetická chirurgie společně s chirurgií rekonstrukční tvoří dvě odvětví tohoto oboru, jejichž definice se liší. Britská asociace plastických rekonstrukčních a estetických chirurgů (*British Association of Plastic Reconstructive and Aesthetic Surgeons, BAPRAS*) od sebe například tato dvě odvětví odděluje na základě nutnosti vykonání daného zákroku, kdy proti sobě staví rekonstrukční chirurgii vykonávanou za účelem zachování vzhledu a funkce lidského těla po nemoci nebo nehodě, a chirurgii estetickou i kosmetickou, která je volena za účelem změny vzhledu na základě vlastní volby (BAPRAS, 2015). Americká obdoba této organizace, Americká asociace plastických chirurgů (*American Society of Plastic Surgeons, ASPS*), navíc dodává, že i přesto, že je rekonstrukční chirurgie vykonávána šze účelem zlepšit funkci, může být také provedena pro přiblížení se *normálnímu* vzhledu (ASPS, *Reconstructive Procedures*, 2009). Naopak kosmetické zákroky zahrnují procedury, které šp etvá ejí *normální* strukturu těla za účelem zlepšit vzhled a sebev domío (ASPS, *Cosmetic Procedures*, 2009).

Obě definice tak operují s termínem *šnormálnío* a předpokládají existenci objektivních norem, které lidské tělo bu splňuje, nebo ne. Podle naplnění těchto kritérií je pak možné určit, zda dané tělo podstupuje operaci kosmetickou nebo rekonstrukční. Jak však bude nastíeno v následujících kapitolách, žádné normy neexistují nezávisle na lidech, kteří je vyvíjejí nebo na které jsou uplatňovány, na prostředí, ve kterém vznikají a dále se rozvíjejí a na materiálech a technologiích, na které se při zdrazování své normativity odkazují.

Jedná se tak pouze o ideální dělení, zatímco v reálu se hranice mezi estetickou a rekonstrukční chirurgií do velké míry stírají. Zatímco rekonstrukční chirurgie by měla mít pouze medicínský účel, což jen podtrhává její podpora ze zdravotního pojištění, kosmetická chirurgie hrazená samotným klientem je spojována s estetikou. Edmonds (2008, 2013) však poukazuje na to, že je třeba od sebe v medicíně zcela rozplést zdraví a estetiku tak, jak to vyžaduje definice dvou podoborů plastické chirurgie. Navrhuje proto dokonce toto propojení estetiky a fyziologického zdraví organismu označit termínem estetické zdraví, ve kterém může být mentální stav škrásy vnímaný jako legitimní dimenze zdraví. Estetické zdraví podle něj není pouze stav, který buď je, nebo není přítomný, ale je to spíše šproces, ve kterém se neustálá vylepšování stávají řádoucími a možnými (Edmonds, 2008: 153). Mnoho typů plastické operace tak v sobě spojuje jak zdravotní, tak estetické aspekty. Naugler (2009) poukazuje na operaci změny hrudních prsou jako příklad zákroku překračujícího jednoduché dělení rekonstrukční a kosmetické chirurgie. Na jedné straně tato operace pomáhá zdravotnímu stavu ženy, zejména co se týče bolesti zad, na druhé straně také zvyšuje její pocit estetické spokojenosti a ženskosti.

Edmonds (2013) na tento diskurz navazuje zkoumáním propojení estetiky a zdraví v rámci dvou společně podstupovaných zákroků, jejichž povahy mohou být různé, ale výrazně se ovlivňují. O této praxi hovoří v případě *management regimes*, ve kterých je plastická chirurgie kombinována s jinými druhy léčby s jasně stanovenou medicínskou indikací, jako je v případě bariatrických operací a lékařské péče spojené s ženskou reprodukcí. Poukazuje tak na to, že v programech redukce váhy jsou společně vyvířány bariatrické operace (chirurgické výkony k léčbě obezity; zejména bandáž žaludku nebo resekce tenkého střeva) s plastickými operacemi pro vylepšení vzhledu (liposukce, implantáty hýždí, odstranění přebytečné kůže) a tyto škosmetické operace tudíž získávají v této medicínskou legitimitu tím, jak se stávají klinicky spojovány s bariatrickou operací, která má medicínské vyřlření ke zvýšení fyzického zdraví (Edmonds, 2013: 236). Jako další případ Edmonds (2008) uvádí vysoké počty vykonaných zákroků císařského řezu v Brazílii. Kromě sexuální-estetického motivu zde hraje roli také možnost podstoupit následně podvázání vejcovodů se slevou nebo zcela zdarma. Mnoho žen doufá, že tento zákrok spojí s liposukcí pro šnapravení změn na těle, které podstoupilo porod (Edmonds, 2008: 154).

Zdraví a estetika se často prolínaly i ve vyprávění mých informátorů, a to nejen v odkazech k medikalizaci. Ta uřl svou podstatou šprocesu, ve kterém se jevy, p řodně chápané jako nemedicínské i neproblematické, formulují jako problémy medicínské -

obvykle v termínech nemoci nebo zdravotních poruch a jsou tak i lény (Conrad, 1992: 209) propojuje medicínu s kategoriemi bflného flivota v etn fyzického vzhledu. Z této interakce vznikají kategorie normálního, zdravého, a tedy i do určité míry estetického vzhledu, která zahrnuje zdravou velikost prsou, zdravou hmotnost, a stojí proti tělesným patologiím. Estetický a zdravotní aspekt plastické operace byl však zdrazován i v dalších výpovědích, které popisovaly úel a očekávaný výsledek operace. Jedním z příkladů je vyprávění o plastické operaci matky mé informátorky J n-su. Ta se rozhodla pro operaci očních víček - podle slov J n-su - protože jí pokleslá víčka způsobovala potíže v bflném flivotu i proto, flé jí tato operace umožnila vytvoření dvojitých očních víček, které hodnotila jako estetická.

Tím jak stárla, jí o ní víčka stále více padala a zasahovala do očí, takže se jí špatně dívalo. Někdy s tím měla opravdu hrozné problémy a večer jí dost bolela hlava, takže s tím byla u doktora. Ale samozřejmě také chtěla, aby vypadala lépe, o tom není pochyb. Hrozně se těšila, flé bude vypadat mladší a udělají se jí dvojitá víčka (J n-su, rozhovor, 8. 11. 2014).

Vnímání estetického a zdravotního aspektu operace tak není předem dané, ale je fluidní, utvářené na základě dané situace, a to nejen stavu pacienta a jeho defektu, ale také v závislosti na dalších druhých zákrocích, které jsou společně s ní vykonávány.

Jones (2004) svou studií o paralele postmoderní architektury a kosmetické chirurgie zaměřené na *anti-aging* uvádí definováním kosmetické chirurgie jako předmětu svého zkoumání. Štomezuji toto pojednání na volitelnou kosmetickou chirurgii zaměřenou na obličeje *anti-aging*. 'Volitelné' zde odkazuje k operaci, která se nevztahuje k popáleninám, nemoci, zranění, mastektomii atd., ale je vykonávána spíše na tělech nepokozených, kromě poškození vzniklých úsem a v kemě (Jones, 2004: 91). A koliv poslední část této citace téměř kopíruje definici kosmetické chirurgie (ASPS, BAPRAS), nevystavila si autorka pouze s tímto vymezením a naopak vztahovala další charakteristiky daného zákroku k jeho volitelnosti, nikoliv k kosmetické povaze. S v domím problematice nosti vymezení kategorií estetické a rekonstrukční chirurgie tak budu v této práci uflívat obecnějším termínem plastická chirurgie, který označuje zákroky švolitelně ve smyslu definice Meredith Jonesové (2004).

1.3. Studia plastické chirurgie

S nar stající popularitou plastické chirurgie roste i zájem o informace o této medicínské specializaci, který vedl ke vzniku n kolika p íru ek pro írokou ve ejnost. Tyto populární publikace stru n popisují odbornou stránku praktik a metod plastické chirurgie i návod, jak p i výb ru zákroku postupovat a jakými faktory se ídit (Agullo, 2012; Wilkinson, 1994; Rosen, Ablaza, 2006). Zárove se zájem o plastickou chirurgii í í mezi dal-í v dní obory, zejména sociální v dy. Tyto r zné p ístupy spojuje nap íklad Snodgrass, který ve své interdisciplinární studii propojuje plastickou chirurgii v rámci medicínského i pop-kulturního sv ta a popisuje nejen medicínskou podstatu plastické chirurgie, ale také p ísp vky k jejímu studiu z oblasti psychologie, sociologie, mediálních studií a ekonomie (Snodgrass, 2006).

Ve spole enských v dách byla nejv t-í pozornost plastické chirurgii v nována jejími feministickými kritiky a kriti kami. V rámci feministické teorie byla plastická chirurgie nahlířena jako technologie útlaku, která kolonizuje flenská t la tím, fle do nich zasahuje, aby je tvarovala podle p evaflujícího ideálu flenské krásy (Negrin, 2002: 21). Tito auto i a autorky navazují na klasické feministické práce studující vztah krásy a patriarchální dominance, které chápou praktiky zkrá-lování jako prost edek sociální kontroly nad flenami v patriarchální spole nosti, které flenám p edepisují normy t la (Bordo, 1989, 1993; Morgan, 1991; Wolf, 1991). Stejn tak fleny, které podstupují kosmetickou chirurgii z estetických d vod , jsou v tomto interpreta ním proudu vnímány jako šob ti patriarchální ideologie, v níř je sebev domí flen primárn závislé na jejich fyzickém vzhleduõ (Negrin, 2002: 21).

Wolf ve své knize *The Beauty Myth: How Images of Beauty Are Used Against Women* (1991) tvrdí, fle ideologie krásy je tak nápadná, protofle je po vyman ní flen z domácnosti a jejich získání místa ve spole nosti doprovázeného odstran ním ostatních mýt (mate ství, ctnost, domáckost, pasivita) poslední flenskou ideologií, skrze kterou muffi nad flenami uplat ují kontrolu. Wolf p isuzuje v-echnu moc vytvá et a udrřovat tento mýtus krásy práv muffl m a spole enským institucím, cofl vede k utvá ení nedosařitelného standardu flenské krásy. Na základ krásy je pak flenám p isuzována jejich hodnota a flenská krása se tak stává prost edkem v boji o zdroje, které si muffi p isvojili (Wolf, 1991). Morgan (1991) tento tlak na flenská t la, aby se p izp sobily tomu, co je považováno za normální a krásné, ozna uje jako školonizace flenských t lõ. Tvrdí, fle šflenská t la jsou nahlířena jako 'primitivní entita', která je vnímána jen jako moflnost, jako druh surového materiálu, který má být vyuffit co se tý e vzhledu, erotiky, výchovy a plodnosti tak, jak je stanoveno kolonizující kulturouõ (Morgan, 1991: 37).

Naopak Davis ve své práci *Reshaping the Female Body: The Dilemma of Cosmetic Surgery* (1995) otevírá nový přístup ve feministickém zkoumání plastické chirurgie, který vzbudil mezi klasickými feministkami velkou diskuzi a kritiku. Ve své studii Davis představuje příběhy žen, které podstoupily zákrok plastické chirurgie, a dává prostor jejich narativům, kterými ženy vysvětlují svůj specifický vztah k plastické chirurgii. Na základě těchto výpovědí popisuje Davis plastickou chirurgii jako strategii, která ženám umožňuje získat určitý stupeň kontroly nad svým životem v podmínkách, kde mají ženy pouze málo příležitostí pro seberealizaci. Odmítá tak pohled na ženy jako pasivní objekty nekriticky přijímající patriarchální ideály ženské krásy a z toho vyplývající roli plastické chirurgie jako prostředku útlaku žen v patriarchální společnosti. Naopak tvrdí, že ženy se pro plastickou chirurgii rozhodují samy na základě racionálního vyhodnocení možných rizik plastické operace a s tímto morálním dilematem, která s sebou tento zákrok přináší. Vyústění plastické chirurgie Davis chápe jako aktivní snahu žen dosáhnout integraci psychického a fyzického života a tvrdí, že kosmetická chirurgie paradoxně umožňuje ženám stát se ztleskaným subjektem spíše než objektivizovaným tělem (Davis, 1995: 161).

Ve své novější práci *Dubious Equalities and Embodied Differences Cultural Studies on Cosmetic Surgery* (2003) Davis představuje umělkyni Orlan, která využívá plastickou chirurgii ve svém performativním umění, v němž vytváří taková těla, která by mohla být hodnocena jako šabnormálně nebo dokonce šokující. Davis tvrdí, že tímto způsobem Orlan redefinuje standardy krásy a vymaže ženská těla z převládajících norem, a proto navrhuje, že plastická chirurgie může být dokonce i součástí feministické kritiky. Na Davis v tomto ohledu navazuje Pitts-Taylor (2003), která tělesné modifikace v etně neobvyklých druhů, které by se daly zařadit mezi plastickou chirurgii, popisuje jako způsob, jak ženy mohou získat zpětnou kontrolu nad svým tělem, která proty viktimizací v důsledku sexuálního násilí, norem krásy a genderových vztahů.

Feministický přístup zaměřující se na genderové hledisko plastické chirurgie je využíván pro studium tohoto fenoménu také v Koreji. Podle Park (2007) nemůže být mýtus krásy ani rituál krásy, který vidí zejména v dietách, oddělen od patriarchie. Příčinou těchto tělesných praktik vidí v šovinistických žen v síti patriarchálních vztahů, které je neustále nutí k udržování jejich těl k udržení vlastní ženskosti (Park, 2007: 42). Park tvrdí, že v korejské společnosti, pro kterou je charakteristická patriarchální sociální struktura a konzumní kultura, mají ženy automaticky zajištěnou pozici jako plných členů společnosti, zatímco ženy využívají tělesných praktik za účelem krásy pro potvrzení hodnoty své

existence. Tlesnou transformaci v podobě diet nebo plastické chirurgie tak vidí jako strategický akt kapitalizace těla, který ženám umožní ujet získat společenské uznání v genderované společnosti (Park, 2007).

Také Woo vyústívá pro studium plastické chirurgie feministický přístup, když tvrdí, že v patriarchální a stále více konzumní korejské společnosti ženy trpí komplexem méněcennosti kvůli svému tělu, kterému neustále konkurují jiná, dokonalejší ženská těla. Ve svých tezích se přibližuje nejvíce Davis a jejímu přístupu k aktivnímu zapojení žen do praktik plastické chirurgie, když tvrdí, že krása se stává šaržitou mocí, kterou ženy uplatňují nejen v oblasti trhu práce a sádku, ale i v dalších sférách života (Woo, 2004: 64). Plastická chirurgie je tak podle Woo nástrojem pro získání společenské moci a posílení ženy, tedy určitou formou vedení sebe sama (*self-management*), díky kterému získává zvýhodnění před konkurencí, a to jak v pracovním, tak osobním životě. Plastická operace tak v myslích mnoha Korejek symbolizuje společenskou sílu, přístup ke zdrojům a získání vytoužených statků (Woo, 2004: 62).

Gimlin (2000, 2007) poukazuje na nedostatky kritického feministického přístupu k plastické chirurgii. Tento pohled na plastickou chirurgii jako na extrémní, nebezpečný zásah do těla, který je zcela odlišný od jiných forem úpravy těla, podle ní nezanechává žádný prostor pro jinou interpretaci těchto praktik než jako útisku a zcela tak opomíjí proflívání plastické chirurgie ženami samotnými. Ve své práci proto do centra zájmu staví narativy žen, ve kterých tematizují zejména moralitu plastické chirurgie, potřebu tohoto zákroku a přebírání zodpovědnosti za své rozhodnutí (Gimlin, 2007). Svou kritiku feministického přístupu Gimlin staví na tom, že pro klienty plastická chirurgie často šfunguje, tedy že jim skutečně umožní ujet dosáhnout svých cílů zejména takových těl, která lépe reprezentují jejich vnitřní šjádlo a poskytuje uspokojení z nich. Druhý bod její kritiky je zaměřen na přelíčené vyzdvihování genderové otázky plastické chirurgie ve feministické teorii, na úkor vku, rasy, etnicity a dokonce těl, jejichž význam je ve feministických studiích podceňován (Gimlin, 2000).

Právě téma rasy je však ve zkoumání korejské plastické chirurgie střejnější. Rasou v plastické chirurgii se zabývají další studie o například studie plastické chirurgie v Thajsku, která podobně jako v Koreji usiluje o n které ze šzápadních znaků (Aizura, 2009) nebo v Brazílii, kde plastická chirurgie funguje v rámci míchání ras (Edmonds, 2007b). V případě plastické chirurgie praktikované na korejských tělech se tímto tématem jako jedna z prvních zabývala antropološka Kaw ve své eseji *Medicalization of Racial Features: Asian-American Women and Cosmetic Surgery* (1993). Zaměřuje se na operaci

dvojitých o nich ví ek a nosu, které etni tí Korejci i dal-í Asiaté flující v USA podstupují, a jejich oblibu vysv tluje jako snahu vymanit se z p evládajících rasových p edsudk , které jsou s danými fyzickými znaky spojovány. Poukazuje také na to, že Korejci tyto zákroky vyhledávají, protože je vidí jako prost edek, jak se lépe uplatnit na trhu práce nebo získat flivotního partnera (Kaw, 1993). Výrazn kriti t ji se tímto tématem zabývá Lee (2012), která diskuzi ohledn westernizace korejského vzhledu vidí jako sou ást západního pohledu na Koreu stojící mimo euro-americký sv t. Korejky vnímá jakofto šjiněo fleny, v tomto p ípad charakterizované nadm rným konzumem.

S neustálým vývojem a zm nami plastické chirurgie i jejich klient se také feministické hledisko zd raz ující tvarování flenských t l podle norem utvo ených muffli v patriarchální spole nosti, ukazuje jako nedostate né v dal-ích ohledech, neft které popisovala Gimlin. Blum nap íklad tvrdí, že v sou asné dob je muffský pohled na flenské t lo, který d íve zkoumaly feministické autorky, nahrazen pohledem chirurgickým a konceptem tvárnosti lidského t la. Tento chirurgický pohled podle Blum mohl vzniknout z pohledu muffl na fleny, a tudíftl získal svou kulturní sílu na základ nerovnosti pohlaví, dnes je v-ak výrazn komplexn j-í a utvá ený -ír-ími procesy. Blum proto navrhuje, že što, co bylo d íve vztahem muffského pohledu a flenského t la/plátna (*canvas*) je dnes zaflíváno ve vztahu mezi technologiemi obecn a jakýmkoliv t lemō (Blum, 2003: 34).

Pr mysl krásy navíc jiftl roz-í il sv j rozsah i na mufl, kte í se pomocí t lesných praktik snaftl doдрflovat normativní standardy maskulinity, jeftl p ekvapiv doprovázejí i snahu o napln ní vlastní identity (Gill, Henwood, McLean, 2005). S tím, jak jsou v populární kultu e stále ást ji prezentována nahá muffská t la, je na mufl vyvíjen podobný tlak na dokonalá t la, jako byl zkoumán u flen (Bordo, 1999). To ústí v úpravy muffského vzhledu ó a ufl uflíváním steroid (Sabino, 2002) nebo kosmetickou chirurgií (Holliday, Cairnie, 2007). Tato nar stající participace muffl na plastické chirurgii nejen z pozice plastického chirurga, ale také klienta, vede i k revizi feministické teorie.

Holliday a Cairnie (2007) nap íklad poznamenávají, že feministické autorky ve svém studiu opomíjely estetické zákroky podstupované muffli i p es jejich stále nar stající po et. Na základ svého výzkumu muffských zákazník plastické chirurgie poznamenávají, že posun obrazu pacient na klienty i konzumenty p iná-ející aktivní pohled na klienty plastické chirurgie umofní v blízké budoucnosti výrazné zm ny na trhu muffské plastické chirurgie. Zpochyb ují tak tezi K. Davis, že plastická chirurgie nikdy nebude vyuflívána muffli ve v t-í mí e, protože by je postavila do pasivní role pacienta a zpochyb ovala jejich maskulinitu (Davis, 2003: 127). Zárove si v-ak Davis uv domuje mofné negativní

d sledky absence mužských těl ve studiu mnoha feministických vědců, když tvrdí, že špokus vytvořit výhradně feministické analýzy těla oponuje paradoxně odepření dualismus, který spojuje tělo a tělesné otázky s ženami a feminitou (Davis, 1997: 19).

Důležitým prvkem této zkoumání plastické chirurgie je její vztah k populární kultuře a masmédiím. Podle Johansson (2010) jsou tělo a tvář, se kterými se setkáváme v médiích, vytvořena proto, aby oslavovala ideu perfektního těla. Tato těla jsou proto formována intenzivním cvičením, dietami a moderními technikami, jako je retušování a editace fotografií, a jedinec je s nimi jakožto upomínkami vlastního –patného životního stylu a dalších nedostatků neustále konfrontován a zvykne se v něm touha své tělo změnit (Johansson, 2010). Hlavní pozornost v této oblasti zkoumání byla věnována zejména ženským časopisům, které prezentují obraz plastické chirurgie v médiích vedoucí k normalizaci těchto technik a jejich přijetí společně s ideou tvarovatelnosti těla a seznamují čtenářku s lékařskou ideologií o problematické povaze konkrétních tělesných partií (Lee, Clark, 2014; Polonijo, Carpiano, 2008; Sullivan, 2001).

Masmédia jsou úzce napojena nebo přímo součástí *makeover culture*. Johansson tento pojem vyvíjí pro špopis různých technik vyvíjených k proměně těla a pro nové vnímání ideálního a ideálního těla (Johansson, 2010: 52). Protože se zabývá zejména formováním těla, zdrazuje Johansson mezi technikami vytvářejícími *makeover culture* zejména fitness, diety, specifický životní styl apod. Jones (2011) používá pojem *makeover culture* k popsání souboru kulturních sociálních a estetických změn, tedy –ího spektra souasných kulturních logik o zájmu a tužbách ve kterých je kosmetická chirurgie ukotvená. Podle Jones je kosmetická chirurgie souasným symptomem a jednou z prínů kultury proměny. V kultuře proměny je podle ní proces švylepování se, tedy přehšťávání se čím lepším, významnější a více ideální, než statické šbytí touto vylepěnou v cíli. Jinými slovy kultura proměny se soustřeďuje spíše na proces vývoje než na ideu dokonění a do popředí se tak dostává vnímání sebe sama jako konstruktů, na kterém lze neustále pracovat (Jones, 2011).

Pojem *makeover culture* odkazuje k zábavním pořadům s tematikou proměny, tzv. *makeover show*, které vycházejí z pohádkových příběhů (Heyes, 2007; Jerslev, 2008) a získaly popularitu v západních zemích i v Koreji. Tyto pořady podle Heyesové (2007) vyvíjejí jazyk normalizace, když pomocí plastické chirurgie mění tělo neschopné adekvátně reflektovat jedincovu autentickou osobnost a zprostředkovávají hlavnímu aktérovi způsob, jak se stát šším sebou a odstranit jeho minulost v podobě fyzických známek dřívějšího strádání, chudoby, životního stylu pracující ženy nebo samotné tělesné

práce (Heyes, 2007: 22). Podle Heyesové má vyuffívání plastické chirurgie v t chto po adech zároveň homogeniza ní i individualiza ní efekt. Na jedné stran stojí vfdy p ítomný d raz na heterosexualitu, mladistvost a gender se snahou odstranit status pracující t ídy a postífení, které na aktéry prom ny p sobí jako sjednocující initel. Na druhé stran se prost ednictvím prom ny plastickou operací vyjevuje individualita jedinc , kdyfl vyjad ují své vnit ní individuální motivy pro podstoupení transformace v narativní form (Heyes, 2007). Ve studiu *makeover show* je také popisován d raz na tvárnost a designovatelnost lidského t la pomocí vyuffívání fotografií *before/after* a digitáln vytvo ených obraz , tzv. morf (Jerslev, 2008), a specifický pr b h show. Jones (2008) popisuje na p íkladu amerických show st flejní okamflík odhalení nového t la. V n m se ukazuje hlavní charakteristika tohoto televizního formátu v tom, fle transformovaná t la jsou v jednu chvíli zároveň t lesná a digitální, 3D a 2D, na obrazovce a v flitém sv t , a práv jejich propojení vytvá í znovu narození aktéra prom ny (Jones, 2008).

Role médií ó zejména flenských asopis , bulvárního zpravodajství a *makeover show* ó v nár stu popularity plastické chirurgie je zkoumána i v korejském kontextu. Elfvng-Hwan (2013) se nap íklad zabývá korejským po adem *Let me in* (Let 美人), který p edstavuje obdoby populárním americkým show *Extreme Makeover* nebo *The Swan*, a auto i Jee a Oh (2006) zkoumají vytvá ení a í ení stereotypizovaného obrazu flenské krásy. Tito auto i se shodují v tom, fle média výrazn ovliv ují obraz ideálního flenského t la a normalizují t lesné praktiky, kterými je moflné tohoto t la dosáhnout.

Zvlá-tním tématem, kterému jsou v novány studie plastické chirurgie, je t lesná dysmorfická porucha (*body dysmorphic disorder*, BDD) definovaná jako šmentální porucha charakterizovaná obsesí jedince nepatrnými nebo vymy-lenými vadami svého vzhledu afl do míry klinicky významné poruchy i dysfunkce (Pitts-Taylor, 2007: 2). Pitts-Taylor (2007) popisuje, jak je tato diagnóza vyuffívána pro porozum ní extrémním p ípad m kosmetické chirurgie, zvlá-t tzv. závislosti na kosmetické chirurgii, a zároveň pro stanovení medicínských standard v oblasti psychických postoj pacient k vlastním t l m. Pitts-Taylor v tomto ohledu odkazuje k medicínské kontrole lidských t l a postoj lidí k vlastním t l m, které ve spojitosti s BDD zd raz uje také Heyes. Heyes (2009) poukazuje na to, fle a koliv je diagnostika BDD obvykle prezentována jako zp sob, jak plastickou chirurgii u init eti t j-í a kontrolovan j-í, ve skute nosti je diagnostika BDD a s ním spojená snaha odd lit normální a psychopatologický zájem o vzhled, d sledkem disciplinární moci. Vytvo ení diagnózy BDD podle ní navíc podporuje zájmy plastické chirurgie, kdyfl p íspívá k legitimizaci obrazu plastické chirurgie jako etické subdisciplíny

medicíny, a podporuje její komerční úspěch tím, že přehlézí její negativní důsledky na psychiku pacient (Heyes, 2009).

1.4. Teoretický rámec

Pro zkoumání plastické chirurgie budu v této práci využívat přístup teorie sítí aktér (ANT), kterou můžeme nalézt rozpracovanou v dílech Latoura (1996, 1999, 2005), Callona (1991, 1999) nebo Lawa (1992, 1999). Přístup ANT se od jiných zkoumání sociálních jevů a praktik liší tím, že se šsociálnímø nezabývá jako určitou oblastí reality nebo konkrétním předmětem, ale spíše tento pojem využívá pro označení šposunu, přeměny, transformace, překlady (Latour, 2005: 64). ANT tak usiluje vyhnout se dichotomiím přirodní a sociální, objekt a subjekt nebo materiální a symbolické, které byly charakteristické pro dřívější přístupy ve zkoumání sociálních jevů (Latour, 2005). Law v eseji šActor Network Theory and Material Semioticsø popisuje ANT následovně :

ANT je nesourodou množinou materiálně-sémiotických nástrojů, vnímavostí a metod analýzy, která zachází se vším v sociálním a přirodním světě jako s nepřetržitě vytvářenými důsledky sítí vztahů, v nichž jsou umístěny. Předpokládá, že nic nemá realitu nebo formu vně zjednávaného těchto vztahů. Studie ANT zkoumají a charakterizují sítě a praktiky, které je přehlézí (Law, 2007: 2).

Latour (2005) představuje specifický přístup ANT ke studiu sociální tak, že nejprve odděluje prostředky tvorby sociální jako mezi lánky (*intermediaries*) a zprostředkovatele (*mediators*). Mezi lánky Latour popisuje jako to, co špřehlézí význam nebo sílu bez transformace, a definování vstupů tedy u nich stačí k definování jejich výstupů. Mezi lánky mohou být pro praktické účely chápány jako černá skříňka a co víc, často jako singulární entita. Na druhou stranu zprostředkovatelé štransformují, překládají, přeručují a modifikují význam nebo elementy, které mají nést (Latour, 2005: 39). Vstup zprostředkovatelů navíc nikdy dobře nepředpovídá jejich výstupy a nikdy nemohou být pouze jedním; naopak mohou být jedním, nikým, mnohým i nekonečným. Tvrdí, že nezávisle na tom, jak zprostředkovatel vypadá, se vždy mohou stát komplexním a stejně tak mohou vést různými směry, které modifikují všechny protichůdné významy přisouzené jeho roli (Latour, 2005: 39).

Ve chvíli, kdy je s prostředky a nástroji škonstruování reality zacházeno jako se zprostředkovateli a ne pouhými mezi lánky, se podle Latoura stává viditelným skutečný

rozdíl mezi dvěma proudy sociologie. Tento rozdíl shrnuje slovy, že sociologové sociální vztahy v jeden typ sociálních agregátů, nikoli zprostředkovatele a mnoho mezi linkami; pro ANT není žádný typ sociálních agregátů preferován, existuje nesčetné množství zprostředkovatelů, a když jsou výjimečně transformovány do spolehlivých zprostředkovatelů, zahrnuje to dodatečnou práci obvykle ve formě mobilizace dalších zprostředkovatelů (Latour, 2005: 40).

Přestože ANT operuje s pojmem šaktérů, Mol poukazuje na to, že tento přístup přesně nestanovuje definice aktéra ani to, kdo nebo co jím může být. Proto podle ní nenajdeme ani koherenci v uchopení tohoto termínu v rámci jednotlivých studií ANT. Proto je dostáující velmi obecný popis, který Mol poskytuje: šAktér jedná. On, ona nebo ono nebo jiní, má. Kdyby byl aktér odstraněn ze svého prostředí, stálo by hodně sil jiným aktérům, aby nahradili tyto jeho inyō (Mol, 2010: 257). Aktérství tak znamená schopnost mít souasný stav a vést k určitým následkům. Mol také dodává, že a koliv jsou aktéři vždy utvářeni jinými aktéry, ANT se neptá, odkud tatoinnost aktéra pochází, ale spíše, kam směřuje, protože střejnými jsou tak následky. Jejimi slovy jsou šaktéři zjednávaní, aktivováni a adaptováni, zatímco také zjednáávají, aktivují a adaptují (Mol, 2010: 260).

Zásadním je pro ANT stejné zacházení s lidskými a nelidskými aktéry, což znamená, že na lidi, materiály, technologie a další je nahlíženo jako na souměitelné. V tomto zacházení s aktéry se projevuje princip generalizované symetrie, který odmítá předpoklad asymetrie mezi lidskými a ne-lidskými entitami a zdrazuje, že obě mají potenciál pro šaktérství, tedy že mohou být spojovány tak, že vytvářejí šsociální (Latour, 2005).

š[ANT] říká, že entity na sebe berou svou formu a dosahují svých vlastností jako následek svých vztahů s dalšími entitami. V tomto schématu v cí nemají entity žádné inherentní vlastnosti, špíše Law a tuto tezi shrnuje pojmem relační materialita (Law, 1999: 3). Jako druhý pojem zásadní pro ANT představuje Law performativitu, která zachycuje, jak jsou dané entity šztvářovány v těchto vztazích, tímto vztahy a zároveň prostřednictvím těchto vztahů (Law, 1999: 4). Mol proto zdrazuje, že aktéři jsou stále aktivní tím, jak jsou zjednávaní svým okolím a zanikají v případě, že zaniká také sí, ve které jsou usazeni a prostřednictvím které jsou zjednávaní (Mol, 2010: 257).

Síť jsou v ANT popisovány jako šn co, co vezme jakoukoliv substanci, která se zdála být samostatná a promuje ji v n co, co musí být vyřivováno prostřednictvím komplexní ekologie přítoků, spojenců, úastníků a pomocníků (Latour, 2011: 799). Latour poznamenává, že kdykoliv je šrozmiš na š, substance je proměněna z objektu do věci, nebo spíše ze záležitosti faktu do předmětu zájmu (Latour, 2011). ANT se zabývá

zejména tím, jak jsou tyto sítě uspořádávány. Podle Lawa je spíše neřekně o uspořádání (*order*) vhodnější mluvit o způsobech uspořádání (*modes of ordering*), protože sloveso lépe vystihuje stále probíhající procesy s otevřeným koncem a množné číslo naznačuje, že existuje více než jeden způsob, kterým mohou být tyto sítě uspořádány (Law, 2007).

Teorie sítí také předpokládá, že uspořádání nikdy není stabilní a ukončené, ale naopak je vždy předmětem sporu kvůli odporu prvků, které jsou neustále náchylné k rozpadnutí. K vytvoření efektu uspořádání a zabránění tomuto rozpadu je proto vyvíjen proces překladu (*translation*). Sloveso překládat charakterizuje Law (2007) jako vytváření ekvivalentů určitému slovu. Zároveň také poznamenává, že protože žádná dvě slova nejsou shodná, překlad také znamená zradu (*betrayal*): *traduction, trahison*. Takže překlad je o vytváření ekvivalentů i o posunu. Je o posouvání pojmů, jejich spojování a posouvání (Law, 2007: 5). Translace slouží k tomu, aby udržela pohromadě uspořádané elementy a aby šly z heterogenního souboru drobností (*bits and pieces*) s vlastními sklony, do něčeho, co se stává punktualizovaným aktérem (Law, 1992: 385). Law také zdrazňuje, že překlad je vždy nejistým procesem náchylným k neúspěchu (Law, 2007).

Zmíná punktualizace jakožto jedna z hlavních charakteristik sítí popisuje proces, v jehož sledku se nám komplexní síť zdá být jednoduchou entitou popsatelnou jen několika málo slovy. A koliv všechny fenomény jsou sledkem nebo produktem heterogenních sítí, obvykle se nezabýváme nekonečným rozvíjením sítí a neodkrýváme jejich komplexitu. Naopak, jak tento jev popisuje Law, špokud se síť chová jako jediný blok, potom se ztrácí, aby byla nahrazena samotnou jednoduchostí a zdánlivě jednoduchým autorem této jednoduchosti (Law, 1992: 384). Latour například popisuje celou síť jednotlivců, které stály při vyvinutí vakcíny proti antraxu, kterou vytvořili lidé z veterinařů, farmářů, asistenti v laboratořích nebo novináři i v cíci jako Petriho misky, krev a mikroskopy. I přesto, že se na vzniku první vakcíny podílelo takové množství lidí, materiál a technologií, Pasteur byl vyhlášen jako jedinec zodpovědný za pasterizaci Francie (Latour, 1988). Právě kvůli této punktualizaci sítí se nám v běžném životě nedávají rozkládat, která propojení a různé elementy přispívají k utváření a fungování plastické chirurgie, ale naopak ji vidíme pouze vtělenou do institucí klinik plastické chirurgie.

V návaznosti na výše popsané vlastnosti sítí charakterizuje Law ANT jako špopování zjednávaní materiálních a diskurzivních heterogenních vztahů, které vytvářejí a přeskupují různé druhy aktérů, mezi aktéry poté vyjmenovává například objekty, subjekty, lidské bytosti, stroje, zvířata, organizace, nerovnosti, velikosti nebo geografická uspořádání (Law,

2007: 2). ANT tak na aktéry nahlíží jako na efekty sítí a tvrdí, že tyto aktéři přejímají vlastnosti entit, které zahrnují. Jsou však stále vratké, protože obsahují napětí, které leží mezi centralizovaným aktérem a decentralizovanou sítí (Law, 1999: 5). Skutečnost, která má vlivy povahu heterogenní sítě, tak může vystupovat jako centralizovaný aktér nebo se může rozpadnout na rozmanitou síť. Jednotlivé elementy v síti přitom vlivy získávají svou integritu silou své pozice v souboru spojení nebo vztahů (Law, 1999: 6).

Podobně jako Kim (2007, 2009), který využil ANT ke zkoumání korejské medicíny, i já se pokusím popsat síť-aktéry utvářející plastickou chirurgii v Koreji. Kim se ve své etnografii zaměřil na zkoumání tradic korejské medicíny, prostřednictvím jejích institucí (klinik, laboratorií a biotechnologické společnosti) a na základě stopování komplexních procesů utváření sítě aktérů představitel, jak korejská tradiční medicína znovu formuje své v domosti, identitu a hranice na globálním poli. Hlavní pozornost přitom v nově asymetrickým mocenským vztahům mezi korejskou medicínou a v domou a tím, jak korejská tradiční medicína prožívá krizi své identity, když své původní metody a techniky diagnostiky a léčby změní snahou o větší exaktnost a uznání na poli biomedicíny (Kim, 2007, 2009). A koliv je tato studie velmi inspirativní, mým cílem je uplatnit hledisko ANT nejen na instituci kliniky plastické chirurgie, ale zabývat se také praktikami plastické chirurgie v interakci s lidským tělem mimo kliniku. Stejným předmětem mého zkoumání se tak stávají lidská těla účastníci se praktik plastické chirurgie a zejména tyto tělesné části, které procházejí zásahy ze strany plastického chirurga.

V tomto ohledu budu vycházet zejména z prací antropoložky medicíny Mol, která uplatňuje teorii sítě-aktérů na lidské tělo a medicínskou praxi. Ve své zásadní práci *The Body Multiple: Ontology in Medical Practice* (2002) se snaží poskytnout pohled na tělo jako ohrazené entity, v nichž je zakotvena nemoc. Mol zde kritizuje oddělování nemoci, kterou mohou zkoumat pouze lékaři, a jejího subjektivního vnímání jako tématu zkoumání sociálních vědců. Toto oddělování se promítá do vyvolávání dvou pojmů označujících nemoc – *disease* jako objektu biomedicíny a *illness* jako pacientovy interpretace jeho vlastního stavu. *Illness* je v tradičním medicínském přístupu chápána jen jako perspektiva pacienta, která společně s perspektivou lékaře, zdravotních sester nebo technik tvoří určitou nadstavbu skutečné biologické nemoci *disease*. Mol se však snaží z tohoto perspektivalismu vymanit. Přidává proto v cestě sociálních vědců v oblasti medicíny další krok. Prvním krokem bylo vykreslení *illness* jako dlejšího objektu, který doplňuje tělesnost nemoci (*disease*). Druhý krok zdrazoval, že cokoliv lékař říká o nemoci (*disease*) je výpovědí, která je součástí významu nemoci a vztahuje se ke

specifické perspektiv mluvího. T tím krokem, který Mol navrhuje, je umístit do pop edí praxe, materiality a události, ímfl se š*disease* stane sou ástí toho, co je d láno v praxi (Mol, 2002: 13). Mol tak tvrdí, fle nemoc m fleme najít ve vypráv ní pacient , pokud jim nasloucháme, jako by mluvili o událostech. Arterioskleróza, kterou se ve své studii zabývá, tak sestává z lefení na íkmém opera ním stole, které je velmi nep íjemné a namáhá pacientovy svaly, z hádání se s anesteziologem, aby sundal záv s p ed pacientem, který mu má zabránit pohled na samotnou operaci. Skládá se také z jizvy na noze, která po operaci z stává. Jak Mol shrnuje, šnemoc je n co, co je vám jako pacientovi d láno. A n co, co vy jako pacient d láte (*do*) (Mol, 2002: 22). Toto d lání t la naru-uje dichotomii šbýt t lem a šmít t lo vcházející z p sobení t la jako subjektu a objektu, které je v medicínské praxi zkoumáno i individuáln proflíváno (Mol, Law, 2004: 4).

šV-ichni to víme: flivé t lo je jak objektem, tak subjektem, a ínají Mol a Law svou eseí š*Embodied Action, Enacted Bodies: The Example of Hypoglycaemia* (Mol, Law, 2004: 2). Lidské t lo je objektem medicínského v d ní, kdyfl je r znými zp soby m eno a zkoumáno léka ovýma o íma nebo pomocí technologií, jako je mikroskop nebo CT. Jako objekt je také vnímáno, nap íklad jako body pro orientaci v pr b hu operace nebo kdyfl léka ovy ruce nahmatávají otok. Lidské t lo je v-ak také subjektem. Jsme to my. T lo je t lesnými podmínkami pro na-e zp soby flivota, nebo je-t lépe jejich t lesným umís ováním (*situatedness*). Jako flivá t la zaflíváme bolest, hlad nebo trápení stejn jako uspokojení, nad-ení nebo pot -ení. Zárove máme ve ejné t lo-objekt a jsme soukromým t lem-subjektem. P esto fle je existence t chto dvou t l od doby moderní medicíny evidentní a objevuje se ve zku-enostech skute ného flivota, navrhují Law a Mol toto smý-lení opustit a naru-ují dichotomii šbýt t lem a šmít t lo p edstavením dal-í praxe: šTaké na-e t la vytvá íme (*do*) (Mol, Law, 2004: 4). Mol pro tyto praxe vyufflívá pojem zjednávání (*enacted*) odkazující k tomu, fle se odehrává ur ítá ínnost, av-ak bez ozna ení aktéra, a vyhýbá se tak potenciáln zavád ícím konotacím, které s sebou nesou slova jako *performed*, *make* nebo *construct* (Mol, 2002: 31).

Law a Mol ukazují, jak jsou na-e t la zjednáváná (*enacted*) na p íkladu hypoglykémie. Prvním zp sobem, jak je vytvá ena, je to, fle o ní jedinec ví prost ednictvím praktik m ení hladiny cukru v krvi. Druhým módem je sebe-uv domování, které vede k v t-í citlivosti na stavy p edznamenávající p íchod hypoglykémie. To by poté m lo vést k vyufflítí m ení hodnoty cukru v krvi, a tedy k propojení subjektivity a objektivy t la v podob tréninku p edpovídání objektivní nam ené hodnoty podle subjektivn vnímaného t la. Ale hypoglykémie je vytvá ena i v ad dal-ích praktik ó no ního vstávání

a jezení oslazeného jogurtu, tedy jejímu zelení, nebo jejímu vyhýbání se prostřednictvím jezení pokafdé, když se jedinec cítí –patn . Klinické výzkumy naopak hypoglykémii produkují pro srovnávání dvou skupin pacient lé ených za využití tradi ní metody a t ch, jejichž hodnota cukru v krvi byla regulována na nízkých hodnotách. Nemoc podle Mol nesmí být nikdy zkoumána izolovan od t chto praktik, ve kterých je zjednávána (*enacted*).

Protože praktik, kterými je t lo zjednáváno, je mnoho, je podle Mol mnohé (*multiple*) také t lo. Tuto mnohost dokládá na p íkladu odli–ného zjednávání klinické a patologické arteriosklerózy, ke kterému dochází v ordinaci v pr b hu interakce s pacientem, který si st fluje na bolest nohou, a na pitevn p í zkoumání p í něho ezu tepny pod mikroskopem. Mol tvrdí, že zjednávaných arterioskleróz je více než jedna, ale mén než mnoho (Mol, 2002: 55). Mol zároveň zd raz uje, že tato mnohost t la nespo ívá v jeho rozt ít ní do jednotlivých, na sob nezávislých fragment . Naopak jsou mnoho etná t la neustále propojována a udržována p í sob praktikami koordinace. Mezi n pat í například vytvoení rovnováhy r zných realit arteriosklerózy jejich spojením do kompozitního obrazu, hierarchie m ení, která pomocí p evládnutí jednoho ze zdravotnických test p ekonává možnou diskrepanci v jednotlivých m eních t la, nebo srovnávání výsledk test za využití p ekladu jednotlivých dat (Mol, 2002).

Tento p ístup uplatním ve své práci zejména p í uchopování t lesných stav , které jsou modifikovány prostřednictvím plastické chirurgie. Stejn jako Mol pozorovala zjednávání arteriosklerózy nebo hypoglykémie v praktikách, tak i já se budu zabývat tím, jak jsou t lesné patologie podstupující plastickou operaci zjednávány jednotlivými praktikami na klinice plastické chirurgie i mimo ni. Tyto t lesné stavy tedy nevidím jako patologie ukotvené v lidském t le, ke kterým lze pouze p ídávat pohled plastického chirurga nebo klienta, ale naopak tvrdím, že patologizovaný nos nebo brada jsou mnohé, a to v praktikách technologií na editaci fotografií, v interakci plastického chirurga s klientem na konzultaci nebo v praktikách chirurga na opera ním sále.

P ístup ANT uplatním společn s koncepty medicínské antropologie, jako je lokální biologie, medikalizace nebo zdravotnický turismus, z nichž mnohé jsou popsány v inovativní autorské u ebnici medicínské antropologie *An Anthropology of Biomedicine* (Lock, Nguyen, 2010). S ANT tak budu pracovat jako s –ir–ím rámcem pro své zkoumání, který zast e–uje jednotlivé koncepty a teorie popsané v následujících kapitolách. Tento p ístup uplat ují proto, jak poznamenává Mol nebo Law, že ANT není teorií, která by poskytovala kauzální výklady jev nebo konzistentní metodu, ale p edev–ím p edstavuje vnímavost ke vztahovosti a materialit sv ta. Spí–e než vysv tlení tak nabízí zp soby, jak

pokládat otázky a dívat se na objekt zkoumání novým pohledem. Jejím hlavním přínosem je, že posouvá repertoár teorií a to dále umožní uje popsat další, odlišné případy a vyjádřit dosud nevyřešené události (vztahy, fenomény, situace) (Law, 2007; Mol, 2010: 261).

1.5. Představení kapitoly

Tato práce je složená ze tří tematických kapitol, v nichž představím plastickou chirurgii v Koreji a to, jak je utvářena za společného působení různých materiálů, technologií a lidí. Mým cílem je rozklížit vztahy mezi nimi a poukázat na to, že plastická chirurgie se odehrává pouze za zdmi kliniky v interakci plastického chirurga a pacienta, ale že její specifická forma vzniká dalšími praktikami vně kliniky. Tito další lidé, materiály a technologie jsou ve studiích plastické chirurgie často zmiňováni při zasazování výzkumu do kontextu korejské kultury, ale dále jí ani pracují pouze s velmi úzkým výsekem reality. Proto se objevují práce, které zkoumají faktory ovlivňující spokojenost klientů na klinikách plastické chirurgie nebo faktory výběru plastického chirurga, například studie ekonomických aspektů plastické chirurgie či postoje rodiny k plastickým operacím. Výsledkem těchto vědeckých prací je pouze velmi omezený pohled na plastickou chirurgii přehlížející komplexnost těchto praktik, který navíc obvykle staví hranici mezi lidmi, technologiemi a materiály. Klinika se proto v těchto studiích objevuje pouze jako místo, ve kterém se plastická chirurgie odehrává, moderní přístroje jsou technologiemi, se kterými chirurg manipuluje, a lékařský plán je od věm, který na zdravotnické centrum působí. V této práci představím odlišný pohled na plastickou chirurgii. V návaznosti na teorii sítě aktérů popíšu plastickou chirurgii tak, jak je formována vzájemnými vztahy jednotlivých lidí o klientů, jejich rodin, lékařů, zaměstnanců klinik apod. o technologií a materiálů, přičemž se zaměřím na praktiky, kterých se společně účastní.

V první kapitole se budu zabývat otázkami, které vyvolává obraz korejské plastické chirurgie v západních médiích. Zaměřím se zejména na atributy šetrnosti a šumlosti, které jsou v západním diskurzu s korejskou plastickou chirurgií spojovány a tezi, že Korejci tímto technologiemi usilují o westernizaci svého vzhledu. Pro uchopení těchto témat využiji koncept lokálních biologií M. Locka a představím, nakolik je možné uplatnit jemu příbuzný koncept subalterních biologií.

Druhá kapitola osvětluje některé diskurzivní strategie, které Korejci vyvíjejí pro legitimizaci plastické chirurgie. Zaměřím se na ty hlavní z nich – o medikalizaci fyzických nebo mentálních stavů, chápání těla jako daru od svých rodičů a nakonec pojmání těla jako kapitálu – o které propojují korejské tradiční představy o těle, moderní medicínské praktiky i ekonomické aspekty plastické chirurgie. Popíšu ustanovování a vývoj těchto strategií v korejské společnosti a zpodobím, jakým se odrážejí v narativech mých informátorů. Zejména vysvětlím, jak tyto strategie napomáhají zmírnit konflikt, do kterého se tělo podstupující zákrok plastické chirurgie dostává v důsledku přijímání zdravotních rizik za účelem pouhého zlepšení vzhledu i kvůli finančním a časovým nákladům operace.

Třetí kapitola je věnována praktikám, které probíhají uvnitř i vně kliniky společnou interakcí různých materiálů, technologií a lidí a utvářejí specifickou podobu korejské plastické chirurgie. Nejprve se zaměřím na ty praktiky, které se vztahují k medicínskému turismu a doprovázejí zahraničního klienta od počátečního vyhledávání kliniky na internetu až po příjezd na kliniku a samotné podstoupení plastické operace. Poukážu zejména na to, jak je síť praktik vytvářející zázemí zdravotnického turismu komplexní a její složitost je viditelná nejvíce ve chvíli, kdy některá z jejích součástí selhává. Druhou oblastí, kterou v této kapitole představím, je utváření vlastního obrazu nebo také alternativní image, které probíhá obdobně za užití mobilních aplikací i editaci fotografie a na předání kliniky v době konzultace společným vyjednáváním klienta a plastického chirurga. Právě postava lékaře je předmětem poslední části této práce, která se zaměřuje na praktiky utvářející a upevňující status plastických chirurgů. Štáda z nich probíhá na předání kliniky v průběhu konzultace, kdy je role lékaře zdůrazněna jeho vztahem k dalším zaměstnancům i jeho vyvíjením technologií, lékařského plátnu nebo medicínského slovníku. Mnoho těchto praktik však překračuje hranice kliniky plastické chirurgie, což dokládá například prezentace plastických chirurgů na webových stránkách klinik.

2. Korejská lokální biologie

V době mého rozhodnutí psát diplomovou práci o plastické chirurgii v Koreji jsem se nacházela v České republice a do mého návratu do Koreje je to zbývalo několik měsíců. Jediným zdrojem informací o tomto fenoménu se tak stal internet, a to zejména anglické webové stránky, zpravodajské kanály a blogy, které se plastickou chirurgií v Koreji zabývaly a ufl po odborné stránce nebo jen pro pobavení tená. Pro itala jsem si internetové články a diskuze a naráfla na takové titulky, jako je šSouth Korean Parents Are Making Their Kids Get Plastic Surgery, šPlastic surgery boom as Asians seek 'western' look, nebo šThe K-Pop Plastic Surgery Obsession. A koliv je obsah těchto zpráv odlišný, jejich význam je podobný – plastická chirurgie v Koreji je dnes tak extrémní, fl se stává posedlostí a má vzhled lidí k nepoznání.

Web *Ryot News* shromažďující zajímavé novinky pro mladé lidi prezentuje krátkou zprávu nazvanou šPlastic Surgery Is So Extreme in South Korea That People Need New IDs. Ta poukazuje kromě příčné změny vzhledu vyžadující nové občanské průkazy na to, fl Korejci se pomocí plastické chirurgie snaží dosáhnout západního vzhledu. ŠJedním z nejastějších zákroků je blepharoplastika, která dává očí kulatější, západní vzhled, o píše autor a zdrazuje tak zvláštní povahu tohoto zákroku, který vede k tzv. westernizaci korejských lidí.⁵ V článku nazvaném šThere's trouble in South Korea's plastic surgery paradise vidíme draz na negativní důsledky šposedlosti plastickou chirurgií, mezi kterými figuruje zejména počet operací provedených lékaři bez patřičného vzdělání a s tím spojená vysoká rizika neúspěšných zákroků a komplikací. Článek představuje flenu, která se rozhodla podstoupit patnáct operací na svém obličeji v jediný den. Její příběhy je uvozen těmito slovy:

Kdyfl ekala v kade nictví, uvidla v časopise reklamu na kliniku plastické chirurgie a rozhodla se pro to [několikanásobnou plastickou operaci] i přes nesouhlas své rodiny. V Koreji, kde je fyzická dokonalost vnímána jako způsob, jak zlepšit kvalitu svého flivota v etn. výhledu na zamstnání a sátek, se plastická chirurgie může zdát být samozřejmou jako nový úes (Park, 2014).

Toto tvrzení, fl plastická operace je pro Korejce tak snadný a bflný zákrok, fl se pro ni mohou rozhodnout během několika minut, zatímco ekají v kade nictví, pro mě bylo

⁵ <http://www.ryot.org/photos-plastic-surgery-is-so-extreme-in-south-korea-that-people-need-new-ids/652457> [vid. 7. 6. 2015]

velmi překvapující. Z mých předchozích pobytů v Koreji jsem nenabyla dojmu, že by někdo z mých známých o plastické chirurgii přemýšlel tímto způsobem nebo se dokonce rozhodl pro operaci velmi impulzivně. S touto obavou čekáním jsem se vracela do terénu, kde jsem měla v plánu se v rozhovorech s informátory tímto tématem zabývat více. Je pravda to, co zaznívá ve zmiňovaných láncích? Jsou Korejci posedlí plastickou chirurgií? Je pro ně skutečně běžnou praktikou, která nevyžaduje dlouhé rozhodování? A je jejich cílem získat vzhled přiblížující se tomu západnímu?

Tyto otázky se v mém výzkumu ukázaly být těmi nejněže uchopitelnými a nejsložitějšími při hledání odpovědí. Problematické bylo již jejich samotné formulování a pokládání tak, aby informátor nenabyl dojmu, že se výzkumem pouze snažím potvrdit své domněnky vytvořené na základě existujícího mediálního obrazu korejské plastické chirurgie. Zatímco o tématu normalizace plastické chirurgie se mí informátoři vyjadřovali bez problému, o problematice westernizace a unifikace vzhledu zařinili sami mluvit jen zřídka. Proto bylo nutné, abych jim otázky směřující k těmto tématům sama pokládala, a nebudila přitom dojem, že stavím na hierarchickém vztahu mezi korejským a šzřpadním ořtlem a přesvědčení, že plastická chirurgie má rasový podtext.

Zatímco jsem se zabývala výše uvedenými otázkami o westernizaci korejského vzhledu a prezentaci plastické chirurgie v západních médiích, začala jsem se zajímat také o další téma vztahující se ke korejskému tělu. Přivedl mě k němu následující zářfitek:

Sedíme se spoluřfka kou po přednášce v kavárně a nad šálkem ledového americana probíráme, jaký typ muřf se nám líbí. řJe zvláštní, že u holek se mi dvojitá oční vířka líbí, ale u chlapř skoro vřec, řšm je se. řPokud by je měla, a uřf p řirozeně nebo díky operaci, tak bych urřit preferovala jen tu jemnější oční vířka. řNerozumím přesně, co tím myřlí, a tak se ptám, jak jemná oční vířka vypadají. řJemnější ona to není řřádná definice, jen jsem to tak pojmenovala, abys tomu ty lépe rozumřla. Vypadají jakoby po řád asijsky, ale nad okem uřf je trochu překryvték. Naopak oční vířka, o kterých jsem ti vykládala předtím, mají daleko jasnější ten zářhybk, takře vytvářejí výraznější dvojitá vířka, jako mářtyř. Ono je to hroznřt řřké popsat, řšst řfluje si, zatímco na bílý ubrousek, který řleřel na stole, řřta dva obrázky dvojitých očních vířek. řTakře oba případy jsou dvojitá vířka, chápu to řřávnř? A oba typy mě řřit Korejec od narození nebo k tomu potřebuje plastickou operaci? řřujřujř se. Spoluřfka se zamyslí a je vidřt, že neví, jak mi to vysvřtlit.

řOboje je mořřné, pár lidí je má od narození, ale je pravda, že řřast řři je získají operaci. Ale i lidé, kte řř normálně nemají dvojitá oční vířka od narození, se mohou někdy vzbudit a mít

takový malý záhyb na ví kuí. Když jsou unavení nebo potom, co jedli *ramj n*.⁶ Lidé se mohou zmínit. Teba má j kluk má jen malá dvojitá o ní ví ka ó malá, ale ne ty nejmenší ó a když je unavený, jsou trochu jinak velká. Když jsem byla mladší, n které kamarádky používaly samolepky, které se přilepily na ví ka a vytvořily právě ten efekt dvojitých ví ek. Hlavně ty, které mály jako mály p ítel malá o ní ví ka a chtěly si je přes den udrflet. Nebo to mály udlat i prstem, vytvarovat si je. Nefunguje to pro lov ka s jednoduchými o ními ví ky, ale jen pokud jsi někde mezi jednoduchými a dvojitými. A navíc když si je tvaruješ prsty nebo samolepkami každý den, mály opravdu získat dvojitá ví ka. Už jsem o tom slyšela mluvit pár lidí a jedné kamarádce se to fakt stalo, ale jinak to asi není tak časté í. Ach jo, je tak těžké ti to vysvětlit. Nejsi Korejka, tak tomu nemály rozum. Jen Korejci to chápou (Terénní deník, 21. 9. 2014).

Tato příhoda má vedla k zamyšlení nad tím, jak málo znám korejské tělo, které zkoumám. Přestože většina lidí chápe plastickou chirurgii spíše jako technologii nebo společenský fenomén, klíčovým objektem v ní jsou lidská těla, tedy i biologie. Pokud proto usilují o pochopení korejské plastické chirurgie, není možné si pouze nastudovat plastickou chirurgii, jak ji znám ve své vlastní zemi operující s místními těly, a poté se přemístit do Koreje a své poznatky se snažit uplatnit v místním kontextu. To, že technologie a typy plastické chirurgie jsou v Koreji odlišné od těch, které máme najít v jiných zemích, jsem zjistila již z průzkumu internetových stránek jednotlivých klinik a Korejské společnosti pro plastickou chirurgii. Ty diskutují dokonce jiné druhy operací, které řeší jiné problémy a nabízejí odlišné výsledky. O odlišnosti korejských těl od těch, které znám ze své vlastní země jsem však tolik nepřemýšlela. Samozřejmě jsem si nastudovala problematiku dvojitých a jednoduchých o níh ví ek, která jsou charakteristická pro asijské oko. Nikde jsem však nenašla zmínku o tom, že na korejském oku existuje švícet dvojitých o níh ví ek a že tento tělesný znak se mály mít nejen během života, ale i během jediného dne v závislosti na životním stylu jedince, jeho stravě a vyfukování zkráslujících prvků. Tento aspekt korejského těla mi odkryla a mály informátorka ó Korejka, která zná své tělo i těla dalších Korejců a je schopná o nich mluvit. Avšak přenesení této znalosti i zkušenosti se ukázalo být limitováno tím, že naše těla a jejich utváření jsou odlišná.

Tento zážitek dokonce znejistil některá tvrzení, o kterých jsem se dočetla v online médiích, a ještě více prohloubil mály zájem o dříve představené otázky vztahující se k normalizaci plastické chirurgie v Koreji i dokonce k posedlosti tělito technologiemi a westernizaci korejského vzhledu. Tentokrát jsem je však vnímala ještě kritičtěji a s větší

⁶ *Ramj n* je název korejských nudlí. Korejci tvrdí, že po jejich konzumaci mají následující den často oteklý obličej.

odstupem, s v domím, fle technologie plastické chirurgie ani t lo, které podstupuje operaci, nejsou v Koreji toťofné s t mi, které znám ze své zem , a proto k nim musím p istupovat se zvlá-tní analytickou opatrností.

Nadcházející rozhovory s mými informátory se v t chto otázkách podle o ekávání velmi r znily a zdaleka mi tak neposkytly jednotný pohled na problematiku westernizace a unifikace korejského vzhledu. Otev ely mi v-ak cestu k novému pohledu a konceptuálnímu rámci, kterým je mořné se na korejskou plastickou chirurgii dívat. Ten m fle poskytnout nejen odpov di na mé otázky, ale dokonce vysv tlit samotný vznik t chto otázek. Ke studiu tohoto diskurzu budu vyuffvat nejen výpov di mých informátor , ale také prezentaci korejské plastické chirurgie v západních médiích, zejména v internetovém zpravodajství, na blozích a dal-ích webových stránkách zabývajících se sou asnou sv tovou kulturou.

V tomto zkoumání budu vycházet z konceptu lokálních, respektive subalterních biologií. Koncept lokálních biologií, jak ho p edstavila Lock, odkazuje ke zp sobu, jakým je charakter vt lené zku-enosti fyzických vjem v etn vnímání pocitu osobní pohody (*well-being*), zdraví nebo nemoci áste n utvá en materiálním t lem ó které je samo podmín né evolu ními, environmentálními a individuálními prom nnými ó a zp soby, jakými šjáo i ostatní lidé p edstavují toto t lo erpajíce z lokálních kategorií znalostí a zku-eností (Lock, 2001: 484).

Lock toto propojení materiálního a sociálního popsala ve své studii o stárnutí a menopauze v r zných kulturách. Lock (1993) zde porovnávala symptomy menopauzy, které prořlávaly feny v Japonsku, Kanad a Spojených státech a do-la k výrazným odli-nostem, zejména v symptomu návalu horka a no ního pocení, které je charakteristické pro menopauzu v Americe. Japonské feny podle této studie také výrazn mén trp ly chronickými zdravotními problémy, jako je diabetes, alergie, astma, artritida nebo vysoký krevní tlak.

Lock vysv ttila výsledky své studie ne jako pouhé odli-né prořívání této specifické etapy řivota feny, ale jako existenci odli-ných menopauz, které jsou výsledkem ady kulturních a biologických odli-ností mezi t lem americké a japonské feny. Lock tvrdí, fle t la japonských řen se li-í od t ch ve Spojených státech a Kanad tím, jak byla po dlouhou dobu utvá ena odli-nými stravovacími návyky, řivotním stylem s d razem na pohyb, starostí o své zdraví, ale také odli-ným vnímáním pr b hu a trvání menopauzy. Na základ t chto zji-t ní navrhla, fle je vhodné na biologii a kulturu nahlířet tak, fle jsou v neustálém zp tnovazebním vztahu probíhající vým ny, ve kterém jsou ob p edm tem zm ny (Lock,

Kaufert, 2001: 503). Tento vztah biologie a kultury, tedy materiálního a sociálního, popisuje následujícím způsobem:

[í] Jinými slovy biologické a sociální [reality] jsou společně vytvářeny a dialekticky reprodukovány. Hlavním místem, kde se toto zapojení odehrává, je subjektivně prožíváné, socializované tělo. Toto materiální tělo nemůže vystupovat, jako ufil se tolikrát stalo, jako entita, která je uzavřená (*black-boxed*), považovaná za univerzální a pokrytá tlustou vrstvou sociokulturní naplaveniny. Materiální i sociální [reality] jsou obě podmíněné, obě jsou lokální (Lock, 2001: 485).

Jak je z této citace zřejmé, Lock popírá biomedicínský předpoklad, že existuje pouze jedno univerzální tělo, které se pouze vyskytuje v různých kulturních kontextech. Tato odmítaná teze o jednotnosti věch těl byla zdrazována zejména po tragédiích druhé světové války, jejichž hlavním motorem byl právě koncept odlišnosti těl a jejich vztah nadřazenosti i podřazenosti (Meloni, 2014). Lock tuto šerou skříku svými studiemi otevírá a zpochybňuje možnost, že by lidské tělo mohlo být ve věch lokalitách stejné a mohlo tak existovat nezávisle na kultuře. Naopak zdrazuje neoddelitelný vztah mezi biologii a kulturou a v návaznosti na to tvrdí, že šlokální biologie odkazují ke způsobu, kterým jsou biologické a kulturní procesy neoddelitelně propleteny v průběhu času, což ústí v rozdíly v lidských tělech; rozdíly, které mohou, ale nemusí být jedinci subjektivně rozeznatelné (Lock, Nguyen, 2010: 90).

Mnoho dalších autorů jako Bharadwaj (2013), Butt (2013), Hamdy (2013), Gilbert (2013), Koch (2013) nebo Meloni (2014) vyuffili tento koncept pro zkoumání specifických znaků u kterých biologii nacházejících se mimo centrum biomedicínské moci, ze kterého vyplývají i odlišné nemoci, kterými trpí, a různé reakce na jejich léčbu. Tyto studie demonstrují relevanci tématu lokálních biologii i v dnešní době stále rozvinuté biomedicíny, epigenetiky a molekulární biologie, kdy se tělo tělí na jednotlivé mikroskopické biologické substance, které je možné zkoumat nezávisle na sobě.

Hamdy (2013) prostřednictvím lokálních biologii například vysvětluje neúspěch techniky transplantace ledvin od živých dárců i dárců po smrti mozku v Egyptě. Tyto medicínské postupy, v západních zemích běžně vyuffované, narazily v egyptském kontextu na odpor lékařů i nemocných. Ti tvrdí, že věchny tělesné části jsou potěbné, tudíž pouze škompletně tělo může vést zdravý život, a že tělo bylo jedinci dáno od Boha, a proto nikdo nemá právo z něj jaké části odebírat nebo mu je naopak přidávat. Hamdy tuto antipatii k transplantaci orgánů v Egyptě vysvětluje na základě dvou hlavních faktorů.

První je spjat s odlišnými medicínskými představami převládajícími v egyptské kultuře, kdy tělo s mrtvým mozkem není považováno za mrtvé a proto nemůže být použito jako dárce orgánů. Druhý faktor představuje korupce medicínského systému a špatné podmínky života chudých lidí v Egyptu, zejména znečištění pitné vody, které zvyšují rizika dalších nemocí u jedince, který přijímá orgán, ale i rizika onemocnění ledvin pro živého dárce, obvykle člena rodiny, kterého staví do závažného rizika.

Hamdy navazuje na Fassinovu studii o AIDS v jižní Africe, ve které vysvětluje vysoké procento nakažených jedinců v této oblasti, přičemž odmítá využití kultury jako stigmatizujícího výkladu zkoumaného jevu. Fassin zde tvrdí, že si pamatují koloniální násilí pracovního vykoisování, zejména, jakým byla z horníků vymámena práce, byli odděleni od svých rodin a dostali přístup k alkoholu a prostitutkám. Tyto podmínky společně s oddělením žen a dětí od svých mužských příbuzných, které je učinily zranitelnými sexuálnímu násilí a s ním spojenému přenosu HIV, urychlily šíření sexuálně přenosných nemocí. Tento stav byl ještě umocněn oslabením imunity pracovníků v důsledku politických konfliktů, tuberkulózy a špatných pracovních podmínek (Fassin, 2007). Hamdy říká, že štaké ledviny vyprávějí příběh pracovního vykoisování, toxicity a politického násilí (Hamdy, 2013: 384). Chudí pacienti v Egyptu jsou si podle něj v domě, že pouhé šnahrazení tělesné části není odpovědí na problém, když jejich tělo jako celek, stejně jako tělo členů jejich nejbližší i vzdálenější rodiny jsou v sázce.

Bharadwaj (2013) ve své studii o léčbě embryonálními kmenovými buňkami propojuje koncept lokálních biologií a myšlenky indické teoretiky postkolonialismu Spivakové. Bharadwaj zkoumá uplatnění této nové experimentální léčby v případě poranění míchy a Lymfoblastické boreliózy, kterou začala nabízet indická klinika a přilákala mnoho pacientů z celého světa. Tito pacienti začali do Indie přijíždět zejména kvůli nespokojenosti s medicínskou léčbou v zemích svého původu, která nepřinesla žádné zlepšení, a pro experimentální léčbu se rozhodli i přes námitky svých lékařů. V průběhu léčby tito klienti vykazují známky zlepšení svého stavu, ale i přes tyto úspěchy je klinika kritizována kvůli experimentální povaze léčby, získávání prospěchu z vysokých cen netestovaných postupů a v neposlední řadě kvůli odmítnutí publikovat medicínská data. Tato kritika pochází zejména ze strany hegemonické biomedicíny, která tímto způsobem upozorňuje na to, že léčba embryonálními kmenovými buňkami na indické klinice funguje mimo její diskurz a tak narušuje normy v oboru. Klinika se proti těmto nářekům ohrazuje tím, že poplatk klient musí financovat chod soukromé kliniky bez jiných příjmů a data o

technice extrakce kmenových buněk a protokoly lé by odmítá publikovat na radu právníků do schválení patentu své lé by.

Bharadwaj na základě této etnografické studie pracovává lokalitu a plasticitu biologické formy jako subalterní, když tvrdí, že odlišnosti lokální biologie zůstávají na okraji hegemonické a univerzalizované biologické formy. Epistemologické nebo ontologické změny na poli normativity tak lze dosáhnout pouze za podmínky, že budou působit proti tomuto subalternímu statusu a tedy ve prospěch hegemonického diskurzu.

Bharadwaj pracuje s tezí Spivakové o absenci dialogu mezi subalterním a hegemonním, kterou představila ve své stejné esejí „Can the Subaltern Speak?“ (1993). Tato absence dialogu podle ní nevzniká proto, že by subalterní nemohlo mluvit nebo protože selhává sama o sobě. Dochází k ní z toho důvodu, že dané prohlášení nevyvolává odpověď, nebo je považováno za slovní akt vyvolaný pro systematické zneuznání nebo protože je toto vyjádření provedeno neslyšně a to proto, že je považováno za nerozpoznatelnou, nesouvislou mimo okruh hegemonní gramatiky (Spivak, 1993). Toto ticho může být narušeno, jen pokud se subalterní stane součástí hegemonického, a tudíž změně svůj subalterní status. Pokud tedy chce subalterní forma vytvářet nové normy, které vyvolají změny i v normách hegemonických, musejí být tyto změny uznané a přizpůsobené dominantnímu v dění. Jinými slovy lokální biologie přestává existovat, jakmile se asimiluje jako aspekt univerzální biologické formy, která působí jako jeho soudce. Právě tento akt uznání vytváří identitu, která ztrácí a rozpouští subalterní status (Bharadwaj, 2013: 362).

V této kapitole se pokusím ukázat, že koncept lokálních a subalterních biologií může být uplatněn i v případě plastické chirurgie v Koreji. Představím tak plastickou chirurgii a korejské tělo, které je jejím prostřednictvím utvářeno, jako lokální biologii, která je součástí formována specifickou kulturou, stravovacími návyky, životním stylem a tělesnými a medicínskými praktikami, a v posledních letech se k nim připojují také moderní technologie plastické chirurgie. Stejným způsobem také popíšu korejské tělo, které naplňuje ideál krásy a které může být vnímáno jako specifický případ lokální biologie.

V neposlední řadě také poukážu na neadekvátnost pojmu westernizace vzhledu a teze, že Korejci usilují prostřednictvím plastické chirurgie o dosažení znaků západního těla. Toto nahlížení na korejskou plastickou chirurgii zpochybním zejména kvůli příměné abstraktnosti tohoto pojmu a z důvodu operování s představou, že tělo a technologie jsou univerzální. Poukážu na to, že toto předsudění vede ke zmatení v popisu i prezentaci

plastické chirurgie v západním diskurzu, které z lokální formy biologie/technologie vytváří její formu subalterní. Mým cílem je představit subalterní status korejské plastické chirurgie, který vychází z její pozice mimo hegemonický biomedicínský diskurz a je prezentován v západních médiích i v některých vědeckých pracích. Zároveň však tuto tezi o subalterním charakteru plastické chirurgie zpochybním na základě současného vývoje korejské kultury, která vstupuje na globální trh a stále více tak participuje na hegemonickém diskurzu. Na základě těchto procesů spojených s korejskou biologií tak představím dva protichůdné statusy korejských těl, tedy subalterní biologie popisované ve vztahu k extrémnímu vyuffívání plastické chirurgie, a lokální biologie vnímané jako rovnocenné nebo v případě některých fanoušků korejské populární kultury dokonce nadřazené západním biologím.

2.1. Lokální biologie a lokální technologie

Korejská lokální biologie je podle mého názoru stejně pro vysvětlení v některých odlišnostech v plastické chirurgii v západních zemích a Koreji. Na plastickou chirurgii se musíme dívat ne pouze jako na technologii, která je aplikována na lidská těla a modifikuje je, ale zároveň jako na entitu utvářenou mimo jiné právě lidskými těly. Plastická chirurgie bez lidského těla by byla pouze abstraktním popisem přístroje v medicínské učebnici, nebo spíše jen v mysli jejich vynálezce. Proto od sebe nesmíme oddělovat na jedné straně technologii v rukou lékaře a tělo pacienta, který podstupuje operaci, na straně druhé.

Druhou chybou v uchopování plastické chirurgie je její vnímání jako globální technologie, jejíž metody, postupy a využití jsou všude stejné, a tudíž jsou uplatněny na jakémkoliv těle a v jakémkoliv místě. Tento názor funguje podobně jako medicínský předpoklad univerzálního těla, které lze studovat a léčit stejnými způsoby definovanými biomedicínskou vědou. Pokud přijmeme tento chybný předpoklad, všechna těla jsou stejná a můžeme na ně tak být uplatněna stejná technologie, dostaneme se k hlubokému zmatení pojmů a neporozumění komplexnosti této problematiky. Právě zmíněný univerzalistický pohled na tělo a lékařské technologie vede podle mého názoru k mnoha debatám o legitimitě korejské plastické chirurgie a jejím využití pro westernizaci korejského vzhledu, které představím v následujícím textu. Pro pochopení plastické chirurgie se z těchto tvrzení rozdílených v západním biomedicínském diskurzu musíme

vymanit a poskytnout prostor specifické korejské biologii a jejímu propojení s korejskou technologií plastické chirurgie.

Krom klasického konceptu lokálních biologií, které popsala Lock (1993) tak budu pracovat i s označením lokální technologie. Tento pojem jsem si nezvolila pro popsání lokálního využití technologie plastické chirurgie, ale pro specifickou technologii vznikající v konkrétní lokalitě společným působením technologických inovací, biologie a kultury. K neustálému vzájemnému vztahu kultury a biologie, mezi kterými probíhá výměna a oba jsou podmíněny (Lock, Kaufert, 2001: 503) tak přidávám je-t technologii vstupující do tohoto vztahu, a poukazuji na to, jak se lidská kultura a technologie navzájem utvářejí v plastické chirurgii.

Je pravda, že se plastická chirurgie do Koreje dostala prostřednictvím amerických lékařů, a nese si tedy svůj původ v euro-americkém medicínském světě. V Korejské republice byla plastická chirurgie poprvé představena v době korejské války americkými vojenskými lékaři, kteří usilovali o využití nových technik tohoto medicínského oboru. Plastická chirurgie v tomto období je spojena zejména se jménem amerického plastického chirurga Ralpha Millarda, který byl roku 1953 vyslán do poválečné Koreje s americkou námořní flotilou. Své profesní zkušenosti i osobní zážitky v etnoprovedení jedné z prvních zaznamenaných blepharoplastik za estetickým účelem v Koreji popsal v esejí *„Oriental Peregrinations“* (Millard, 1955). Významný rozvoj pak zaznamenala plastická chirurgie v polovině padesátých let s návratem korejských lékařů ze studií v Evropě a USA, kteří začali záhy využívat také na vysokých školách v Koreji. Zásadním mezníkem pro vývoj této specializace bylo otevření oddělení plastické chirurgie v nemocnici *Severance* pod univerzitou *Jinse (Jinsedähhakkjo Sebrans pyngwon)* v roce 1961 a následné založení Korejské společnosti pro plastickou chirurgii (*Tähan S nghj ngögwahakhö*)⁷ o pět let později, které iniciovalo výrazný vzestup celého oboru pokračující až do dnešní doby (The Korean Society of Plastic and Reconstructive Surgeons, 2006). Po přijetí plastické chirurgie v Koreji však docházelo k jejímu upravování a novému utváření podle specifik korejských lidí.

Nejastěji plastickou operací je operace oka, která upravuje tvar oka pomocí manipulace s křivkami kolem něj. Z nich je nejvyhledávanější operace dvojitých očních víček (*ssangkk pchul susul*) spojující ve vytvoření kofníhého záhybu na vrchním okním víčku, které se také říká šasijská blepharoplastika a pro její výkoní vyvíjejí lékaři stále nové

⁷ Do angličtiny je tento název překládán jako *The Korean Society of Plastic and Reconstructive Surgeons* s dleřezem na začítí obou vřtí plastické chirurgie o estetické i rekonstrukční.

postupy. Nejastěji dle lení technik operace je podle míry zásahu, tedy na invazivní zákroky, které zahrnují odstranění tuku a přebytečné kůže z horního víčka, a neinvazivní zákroky vyfukující jen velmi malý počet stehů pro sešití víčka a vytvoření záhybu, u nichž nezůstává jizva. Na pomezí pak stojí částečně invazivní metoda spojující tyto dva postupy. Příklad – pokleslá víčka je možné opravit pomocí speciálního zákroku, který napne sval zvedající oční víčko, a vede tak k jeho zvednutí. Pro efekt zvětení oka je vyfukována také kantoplastika, která pomocí jehly do vnitřního očního koutku zvedne délku oka. Kromě těchto operací speciálně vyvinutých pro asijské oči nabízejí kliniky plastické chirurgie také zákroky odstraňující známky stárnutí na očích a špičce pod obočím.

Dalším typem zákroku, který je v Koreji velmi vyhledávaný, je rhinoplastika (*keho susul*), tedy operace nosu. Ta zahrnuje operaci korekce nosu, ve které je často vyfukována transplantace chrupavky pro její zvednutí a vytvarování, zákrok pro zúžení nosních dírek nebo korekce nosu a prodloužení nosu opět pomocí transplantace chrupavky. Dále je možné opravit zakřivený nos, špičatý nos nebo zvýšený hrbet nosu pomocí různých druhů implantátů, mezi kterými je nejastěji silikon a Gore-tex.

V poslední době se stále více mluví o operacích, které mění kontury obličeje, tedy tzv. maxilofaciálních zákrocích (*anmj njungwak*). Tyto operace zahrnují například redukci lícních kostí a tvarování brady jejím zlomením a poté posouváním do žádoucího postavení, například vyfukitím dalších implantátů. Nejastěji jsou z této skupiny však vyfukovány zákroky ortognatické, tedy operace dolní čelisti (*jangaksusul*). Ty mohou být vykonávány zároveň s operací horní čelisti, které se společně nazývají dvojité operace čelisti a řeší abnormality tváře, jako je vystupující brada nebo ústa, příliš dlouhý obličej nebo asymetrie tváře. Druhou možností je samostatná operace dolní čelisti upravující její tvar. V tomto ohledu je nejastěji modifikován hranatý tvar dolních čelistí pomocí změny úhlu dolní čelisti, která vytvoří tzv. *V-line*. Tyto zákroky čelistí jsou často považovány za velmi riskantní, protože při nich dochází k modifikaci kostních struktur obličeje a v případě zásahu nezkušeného chirurga může dojít k vážným komplikacím.⁸

Výše uvedené typy zákroků představují plastické operace, které jsou nejastěji prezentovány ve zprávách a článcích o korejské plastické chirurgii v zahraničních médiích, a které také mí informátoři obvykle vyjmenovávali mezi nejpopulárnějšími operacemi v Koreji. Když se však podíváme na statistiky z roku 2011, vidíme jiný trend – na prvním místě se v počtu provedených zákroků umístila liposukce (51 200 operací) a na druhém

⁸ Informace o zákrocích plastické chirurgie čerpány z <http://wonjinbeauty.com/index.asp> [vidno 15. 6. 2015]

míst augmentace prsou (35 325). Teprve poté přichází na řadu představená rhinoplastika (31 863) a blepharoplastika (29 050) a další místa obsadily opět zákroky modifikující tvář, jako abdominoplastika (19 800), zmenšení prsou (18 500) a zvednutí prsou (13 138) (ISAPS, 2011).

Samozřejmě musíme vzít v úvahu, že tyto statistiky jsou již téměř i roky staré a navíc jsou prezentovány formou tabulky srovnávající počet daných zákroků vykonaných v jednotlivých zemích. Fakt, že se ve statistikách u korejské plastické chirurgie téměř neobjevují operace obličejových kontur (najdeme zde pouze augmentaci dolní čelisti s počtem 3 700), proto může být vysvětlen dvěma způsoby. Na jedné straně je možné, že v této době nebyly operace zaměřené na tvarování kontur obličeje ještě příliš populární, a proto počet vykonaných zákroků nemohl význam zanechat do statistik, nabízí se však také vysvětlení podobné situaci ve výzkumu symptomů menopauzy, kterou popisují Lock a Kaufert (2001). Výskyt daných symptomů v různých kulturách zkoumaly na základě menopauzálních symptomů vytvořených Mezinárodní zdravotní nadací (*International Health Foundation*), kterou můžeme chápat jako součást hegemonického biomedicínského diskurzu. Při překladech těchto symptomů do japonštiny se však setkaly s problémem, kdyť pro ně které pojmy neexistovaly v japonštině odpovídající ekvivalent označující stejné obtíže. Navíc některé ze stavů a potíží, které byly v Japonsku často zmiňovány, se v tomto mezinárodním seznamu menopauzálních symptomů vůbec neobjevily, protože v západním diskurzu nebyly s menopauzou spojovány (Lock, Kaufert, 2001).

Prozkoumávání teze, že plastická chirurgie v Koreji je odlišná například od té existující v našem prostředí, vede k dalšímu důsledku, a to zpochybnění umělé vytvořené hranice nejen mezi estetickou a rekonstrukční chirurgií, o které jsem mluvila v předchozí kapitole, ale také odlišování plastické chirurgie a kosmetických ošetření. Zákroky plastických chirurgů jsou sice na jedné straně stále radikálnější, když modifikují zároveň velikost fyzických znaků pomocí tvarování kostních struktur obličeje, na druhou stranu však také nabízejí stále jemnější techniky a neinvazivní zákroky. V této oblasti je velmi oblíbená kyselina hyaluronová, která byla v roce 2011 podle statistik využita v 123 750 aplikacích, a botox, který byl aplikován v 150 285 případech (ISAPS, 2011). Botox se v Koreji využívá nejen pro redukci vrásek, ale také paralyzování svalů nejčastěji v oblasti čela nebo svalů lýtek, které vede k jejich optickému zmenšení a vytvarování čtáhlejích lýtek a ušních čelistí.

Stále častěji se také využívá tzv. *filler*, tedy výplň z různých materiálů, která je aplikována pod kůžku jako doplněk k mrtvé tkáni. Tento *filler* je kromě výplně vrásek

a jizev vyufflíván také jako neinvazivní metoda modifikace tvaru n kterých oblí ejových partií. Nej ast ji je aplikován pod k ffi ela, kde p idává asijskému plo—ímu elu na objemu, na h betu nosu pro jeho zvednutí nebo v oblasti brady. K podobnému efektu se také vyufflívá tuk odebraný z jiných ástí t la a aplikovaný do konkrétních oblí ejových partií.⁹

Kliniky plastické chirurgie tak nabízejí r zná o-et ení pleti za vyufflití moderních technologií a speciálních látek, a v oblasti p sobení se výrazn p ekrývají s kosmetickými salóny. Na klinikách jsou vyufflívány lasery pro odstran ní nedokonalostí pleti, pigmentace a známek stárnutí, únavy a –patného flivotního stylu, ale také –iroká –kála látek, které jsou ve form injekcí aplikovány pod k ffi. Klinika Item nap íklad nabízí injekci šPopelkaõ, která se skládá z alfa-lipoové kyseliny aktivující antioxidanty v pokožce a zpomalující stárnutí, šb lící injekciõ také známou jako šinjekce Beyonceõ kv li jejímu uffívání známou zp va kou, která vyufflívá glutathion a vede k ísté, sjednocené, sv tlé pleti. Mezi nabídkou této kliniky se nachází také injekce kyseliny hyaluronové pro vyffivení a elasticitu pokožky a šplacentální injekceõ, která se skládá z minerál , aminokyselin, vitamín a kyseliny nukleové a povzbuzuje samolé bu pleti.¹⁰ Tyto procedury mají za cíl zlep-ení kvality pleti a odstran ní jejích nedokonalostí, cofl je v-ak také zám rem o-et ení poskytovaných v kosmetických salónech.

Jak vidíme na t chto p íkladech, hranice mezi plastickou chirurgií a kosmetickým o-et ením m fle být pom rn fluidní a vedena jiným zp sobem, nefl jak ji známe z na-í ásti sv ta. Sami Korejci v-ak asto p íjímají d lení, které známe z na-eho kontextu a které vychází zejména ze sm rnic a norem organizací sdruflujících plastické chirurgy, a plastickou chirurgii prezentují v rámci tohoto modelu. Tento p ístup tak v d sledku m fle zastínit n které specifické odli-nosti plastické chirurgie v Koreji.

Dnes jsem v pr b hu jednoho rozhovoru narazila na zvlá-tní problém. Má informátorka mi na otázku, zda ufl n kdy podstoupila plastickou operaci, odpov d la, fle m la rovnátka. Pak se ale opravila, fle to vlastn není plastická operace, a zeptala se m , co v-echo mezi plastické operace pat í. Vyjmenovala jsem ty nejb fln j-í zákroky, jako je operace o ních ví ek, nosu nebo prsou, a informátorka hned pochopila. Já se v-ak nemohla zbavit pocitu, fle jsem práv pouze p e íkala pou ku, kterou jsem si p e tla na n které z webových stránek klinik plastické chirurgie nebo spole ností sdruflující plastické chirurgy. O ividn i má informátorka tuto obecnou pou ku znala, protofle se ihned po lehké nápov d rozpovídala o operaci nosu své

⁹ <http://wonjinbeauty.com/index.asp> [vid no 15. 6. 2015]

¹⁰ <http://www.itemcliniceng.com/index.html> [vid no 13. 6. 2015]

kamarádky. Přesto jsem se musela zamyslet nad její první reakcí, ve které mluvila o rovnátkách. Proč ta nejspíše záležela mezi plastickou chirurgií? Jde o poměrně radikální zásah, kterým se mění celé postavení zubů, a navíc spousta dalších dentálních a ortognatických zákroků (operací čelisti) dříve vykonávaných pouze specializovanými lékaři a dnes ufl také spadá do oblasti plastické chirurgie. Vzpomínala jsem si na svou sestru, které v dětství píchaly uši, protože je měla hrozně odstáté. Do deseti let dokonce tuto operaci hradí pojišťovna, ale ona se rozhodla afl o dva roky později, takže plnou cenu museli hradit naši rodiče. Kdyby se jí včasně někdo zeptal, jestli má plastiku, rozhodně by neřekla, že ano. Kde se tedy rodí ta hranice mezi plastickou chirurgií a obyčejnou úpravou vzhledu? (Terénní deník, 7. 11. 2015).

Zatímco jsem přemýšlela nad hranicemi mezi plastickou operací, lékařským zákrokem a kosmetickým ošetřením, otevřela se před mnou ještě jedna otázka, která znovu vyzdvihovala mou problematickou pozici jako výzkumnice s odlišným tlem, než je to korejské, které zkoumám. Šjsem spokojená tak, jak vypadám, jen bych chtěla mít lepší pleť. To je pro mě to nejdleffitější, že odpovídala mi na mou otázku ohledně její touhy po změně vzhledu má přítelkyně Jin-su a popisovala různé ošetření a úpravy, které pro zlepšení stavu své pleti vyuffila (Jin-su, rozhovor, 8. 11. 2014). Podobné odkazy k dleffitosti dokonalé pleti a péči o ni jsem slyšávala v rozhovorech často. Na této touze mi nepřipadalo nic podivného. Sama jsem se snažila najít způsob, jak se zbavit akné a drobných jizviček, které mi po narození na tváři zůstalo, a proto mi její předání nepřipadalo pochopitelné. Naopak když mi informátorka řekla, že jejím snem je mít vysoký nos nebo velké, jasné oči jako je mají některé hollywoodské herečky, nemohla jsem tomu tak porozumět. ŠTo protože ty ufl máš velké oči/vysoký nos, že zaznělo několikrát od mých informátorek, které ufl ztrácely trpělivost s mými neustálými otázkami. Zákroky, které pro mě byly pochopitelné, známé a legitimní, jsem přijímala bez problému, zatímco ty, které pro mě byly nové, se mi vyjevovaly jako něco exotického, a tak trochu nepochopitelného. V tomto svém vnímání plastické chirurgie jsem pocítila trpký nádech pokrytectví, kterého jsem se včasně nemohla zbavit. Proč je operace změnění nosu, kterou bych podstoupila já, přirozená, zatímco operací dvojitých víček se zabývám jako nějakým unikátním? A nevnímal by člověk spokojený se svým nosem podobným způsobem i mě?

Znovu jsem si tak uvědomila, že lokální plastická chirurgie je utvářena našimi lokálními tly, a to jejich nedokonalostmi i pozitivy, které jsou jifl samy formovány nejen biologickými procesy, ale také kulturními představami o nich. Rozhodla jsem se proto zkusit se na chvíli oprostít od běžně přijímaného odlišování plastické chirurgie a naopak se zaměřit na způsob, jak podobné zákroky mohou být vnímány bez vytváření ostrých hranic

mezi kosmetickými produkty, ošetřeními a invazivními a neinvazivními zákroky plastické chirurgie. Z tohoto nového pohledu se vykrystalizoval význam kosmetického ošetření a kosmetických produktů v korejské společnosti, které doplňují a někdy i vytvářejí alternativu plastické chirurgii, a mezi nimi není nutné vytvářet striktní hranici.

Nejčastěji operací jsou určitě dvojité víčka, druhé bude asi laserové ošetření pleti, protože hodně lidí používá tohle ošetření na lébu akné, jizev nebo vrásek, oddělení péče o pleť je hodně populární. V poslední době se taky stávají populárními operace eyelid (Hje-in, rozhovor, 6. 11. 2014).

Z této výpovědi vidíme absenci jasných hranic mezi plastickou chirurgií a kosmetickými ošetřeními, která je v případě potřeby vytvářena uměle na základě biomedicínského úzu a jeho definic. K této nejasnosti hranic přispívá využívání moderních technologií a účinných látek v obou případech a překrývání slufleb jednotlivých oblastí, které jsou vykonávány na klinikách plastické chirurgie a v kosmetických salonech.

Na kosmetická ošetření navazují kosmetické produkty, které lze využívat v klidu doma a díky stále efektivnějším látkám, které jsou pro jejich tvorbu využívány, přináší velmi přehledný výsledek. V korejských kosmetických produktech jsou dnes využívány neobvyklé látky, jako je hlemýžďí sliz, ptáčí hnízda, prasčí kolagen nebo oslí mléko, nebo naopak velmi vyspělé vdecky ověřené látky vycházející z moderních biotechnologií. Mezi nimi dominuje kyselina hyaluronová, ceramidy, kyselina glutamová, oligo-HA nebo nízkomolekulární kolagen. Na medicínskou kvalitu kosmetických produktů poukazují i názvy značek, jako je *Dr. G* nebo *Dr. Jart*. Tyto speciálními technologiemi se produkuje zejména produkty vytvořené v rámci klinik plastické chirurgie, například kosmetická sada *Dr. JK Stem Cell Total Care Solution* vyvinutá na klinice JK je prezentována jako produkt, který kombinuje extrakty kmenových buněk a nano-technologií, a proto efektivně uzdravuje suchou a poškozenou pokožku.¹¹

Korejci často dodržují rutinu využívající velké množství různých kosmetických produktů. Když jsem například diskutovala nákup určitého přípravku v obchodě s kosmetikou, prodávky byly velmi překvapené, že používám pouze čistící gel na odlíčení a poté krém. Nejprve se musíte očistit speciálním přípravkem odlišeným na pleť a oči, potom využijete toner, emulzi a teprve poté krém. Vhodné je také využít některá nače séra na hydrataci a lokálně nanést speciální krém na rozšířené póry, řekl mi jedna

¹¹ <http://www.jkplastic.com/en/#> [vid no 11. 6. 2015]

z prodavaek a nabízela desítky různých přípravků, které bych měla zkusit (Terénní deník, 15. 10. 2014). A koliv Korea nabízí i zahraniční značky kosmetických přípravků, nejvtí popularit se títí místní značky, mezi které patí například *The Face Shop*, *Innisfree*, *Skin Food*, *Tony Moly*, *Etude House*, *Missha* nebo *Nature Republic*.

Cindy Kim, zakladatelka firmy prodávající korejskou kosmetiku v zahraničí, říká: ŠKdyfl jsme vyrstali, pozorovali jsme naše mámy, jak dělají rutinu v péči o pleť o deseti až patnácti krocích. Není to posedlost vypadat mladě, ale spíše přesvědčení, že kdyfl respektujete svou pokožku, bude vás respektovat zpět a odmítí vás krásnou pleť na dlouhou dobu.¹² Kim doporuuje následující postup v péči o pleť: Nejprve je potřeba pleť vyčistit čistícím olejem a ihned potom jemnějším kosmetickým přípravkem načistit pleť, poté přichází aplikace séra nebo i více druhů sér, které jsou vyvinuty na konkrétní problémy pleti – suchou pokožku, akné, minimalizování póru, rozčáření nebo zpevnění pokožky. Sérum může nahradit také další preparát na hydrataci pleti. Jako poslední přichází na řadu tzv. *finisher*, tedy produkt zajišťující hladkou pleť ideální pro nanášení make-upu.¹³ Kromě této rutiny je zvykem ječet několikrát týdně nanášet speciální produkty, jako je pleťový peeling, maska na celý obličej nebo jen konkrétní části s různými účinky, a velmi populární noční maska, která hydratuje obličej v době spánku.

Přestože korejská plastická chirurgie je ve světě často přijímána negativně, tyto novinky v oblasti kosmetických produktů jsou mezi zahraničními zákazníky vítány s vděkem, což se odráží na ziscích internetových obchodů prodávajících korejskou kosmetiku. Tyto kosmetické výrobky také ve velké míře vyvolávají korejský fenomén. Koreji je tak podle potřeb píšuzována vedoucí pozice na světovém trhu s muřskou kosmetikou (Fujita, 2013). K vysokému vyvolávání kosmetických přípravků a kosmetických služeb se přiznali dokonce i ti muři, kteří kritizují plastickou chirurgii, jako třeba ícetitělý Jung-dflun:

Za kosmetické produkty utrácím docela dost peněz – třeba za hydratační přípravky a čistící přípravky známé značky. Pro muře jsou taky různé procedury na dermatologických klinikách, aby jejich pleť vypadala zdravě a mladě. Docela pravidelně na nich chodím, dávají mi tam injekce vitamínu C do pokožky a tak podobně (Jung-dflun, rozhovor, 22. 10. 2014).

Naopak kosmetické produkty, které tvoří obdobu plastickým operacím, nejsou muři příliš vyhledávanými. Tyto produkty nabízené v korejských obchodech zaručí výraznou

¹² <http://www.byrdie.com/asian-korean-japanese-beauty-products-2014/slide2> [vid no 11. 6. 2014]

¹³ <http://www.byrdie.com/asian-korean-japanese-beauty-products-2014/slide2> [vid no 11. 6. 2014]

modifikaci vzhledu, která může být buď umocněním efektu líčení, změnou některých jinak nemenných tělesných rysů nebo obdobou efektu plastické operace. Oblíbenými produkty z této oblasti jsou například umělé řasy a kontaktní čočky, které mohou změnit barvu očí, ale také ztvárnit oční panenky. Pro vytvoření fládoucího tvaru oblíbeného písmenu V je možné využít speciální masky, které se aplikují na bradu a dolní rty, nebo další krémy s liftingovým účinkem. Podobně mohou být vytvářena i dvojitá oční víčka pomocí tzv. *double eyelid tape*. Jedná se o malé samolepky, které je možné zakoupit v kosmetických obchodech a které se za pomoci speciálních kleštěk a lepidla přilepí na vrchní oční víčko v místě, kde chce jedinec vytvořit záhyb kožní řasy. Tímto způsobem je možné vytvořit efekt dvojitého očního víčka na jeden den. Tyto pásky jsou populární i v jiných asijských zemích, například v Japonsku, stejně jako mezi Asiaty žijícími mimo Asii. V Koreji však doba jejich největší slávy už pominula. Je to zejména kvůli tomu, že pro jejich používání musí být jedinec podle slov mých informátorek velmi zručný, efekt nevydrží velmi dlouhou dobu, samolepka na očích je často viditelná a dvojitá oční víčka vytvořená tímto způsobem nevypadají tak přirozeně jako po podstoupení operace. Neustále navíc narůstá dostupnost a popularita plastické chirurgie, která nabízí stejný, ba dokonce lepší výsledek, který může vydržet i celý život. Podle slov mých informátorek dnes tuto technologii nalepování pásek využívají pouze mladé dívky, které chtějí dvojitá oční víčka, ale zatím nemohou z finančních důvodů podstoupit operaci.

Pásky jsem zkusila jednou na střední škole, ale byly na mě moc malé, možná kvůli velikosti mých očí. Prostě to moc nefungovalo. Jedna moje japonská kamarádka je nosí každý den dodnes, ale myslím, že Japonci jsou víc konzervativní, co se týče plastické chirurgie. Já sama neví, jak moc nechápu ten rozdíl, jestli podstoupí operaci nebo nosí pásky každý den. V mém věku už tyhle pásky nejsou v oběhu, pokud někdo chce dvojitá víčka, prostě jde na operaci (Je-sil, rozhovor, 13. 12. 2014).

Jak je zřejmé z těchto nejasných hranic mezi plastickou chirurgií, kosmetickými produkty a ošetřeními, na technologie plastické chirurgie se lze dívat v mnohem širším měřítku, nejen pouze jako na nástroje v rukou plastických chirurgů. Naopak v nich je nutné zohlednit také představená kosmetická ošetření a přípravky, které interagují s korejskými těly obdobně jako technologie plastické chirurgie, a utvářejí tak specifickou podobu plastické chirurgie v Koreji.

V této části představím některé z genetických, zkušenostních, nutričních a environmentálních faktorů, které podle konceptu lokálních biologií utvářejí korejskou

specifickou biologii (Hamdy, 2013: 382). Například v oblasti stravování zaznamenala Korea v posledních desetiletích výraznou změnu, která se jistě projevila i v utváření korejského těla. Kim, Moon a Popkin (2000) ve své studii informovali o změnách v oblasti výživy v Korejské republice a do vysoké míry je spojily s rychlým růstem korejské ekonomiky v posledních třiceti letech. Vycházeli přitom z ekonomických a antropometrických dat, ale také z údajů o průměrných jídelních cích z Národního nutričního průzkumu, který je každoročně prováděn již od roku 1969.

Autoři v této studii popisují, jak se v Koreji uvedení některých stravovacích návyků a potravin z tzv. západního stylu života propojilo s hnutím na uchování prvků tradičního stylu stravování a korejských surovin a vyústilo v unikátní posun v korejské výživě. Korejský způsob stravování byl podle autorů ovlivněn zejména importem pšenice ze Spojených států kvůli nedostatku potravin po roce 1969 a následným vstupem na trh nových produktů jako je chléb nebo pšeničné nudle. Další změnou přineslo otevření prvního fast-foodu v roce 1979, vyvíjení nových technologií pro zpracování potravin v 80. letech a také nárůst konzumace masa.

Tato proměna vedla k odlišnému poměru živin obsažených v denním příjmu potravy. Zatímco hodnota sacharidů postupně klesala a tuky v potravě naopak mírně stouply, množství bílkovin obsažených v potravě zůstalo stejné, výrazně se však změnil jejich podíl bílkoviny přijaté z rýže a sójových bobů byly značně doplněny bílkovinami ze živočišných zdrojů. Zatímco v roce 1948 tak tvořily živočišné bílkoviny méně než 10% celkového příjmu bílkovin, v roce 1995 to už bylo téměř 50% (Kim, Moon, Popkin, 2000). Příjem bílkovin přitom výrazně ovlivňuje růst těla a jeho konečnou výšku (Silventoinen, 2003).

Právě na tuto proměnu korejského těla zejména ke stále rostoucí výšce upozoruje řada antropometrických studií srovnávajících hodnoty výšky, váhy a obvodu těla v různých dobách. Moon (2011) například srovnává data získaná z měření Ministerstvem zdravotnictví v roce 1965, 1975, 1985, 1997, a 2005. Z těchto dat vyplývá, že mezi lety 1965 a 1997 došlo k nárůstu průměrné výšky těla o 4,5 cm u obou pohlaví (u mužů z 168,9 cm na 173,4 cm; u dívek z 155,9 cm na 160,4 cm). Následující změna mezi roky 1997 a 2005 pak byla 0,9 cm u chlapců (nová výška 174,3 cm) a 0,8 cm u dívek (nová výška 161,2 cm) (Moon, 2011). Lee (2013) kromě srovnání hodnot výšek mužů a žen od roku 1979 do roku 2010 nabízí také grafické znázornění růstu obvodu boků nebo prsou.

Podobnou studii, avšak zaměřenou na srovnání těla v Koreji, Číně, Japonsku a na Taiwanu, vytvořili Lin, Wang a Wang (2004). Průměrná výška v roce 2004 vyplývající z tohoto průzkumu je průměrně vyšší, než prezentovaly předchozí studie, a to konkrétně 170,7 cm u mužů a 158,8 cm u žen (pro srovnání výsledky z předchozí studie z měření z roku 2005: muži 174,3 cm a ženy 161,2 cm). Korejská tělárka se však z této studie i s možná poněkud podhodnocenými údely ukázala být ve srovnání s dalšími tělary asijskými národy nejvyšší (Lin, Wang, Wang, 2004). Nepřehledné množství antropometrických dat nám může dále poskytnout měření vojáky Korejské republiky, které bylo provedeno americkým vojskem v roce 1965. Přestože zkoumá pouze specifickou část populace, nabízí tato studie mnoho relevantních informací o tělesných proporcích korejských vojáky, jejich váze a srovnání s tělary vojáky amerických (Hart, Rowland, Malina, 1966).

Na základě těchto dat nemusíme vnímat natolik překvapivě proměny výšky a váhy účastnic soutěže Miss Korea od roku 1962 do roku 1996, o které informoval Yun (1999: 24). V letech 1962-1972 byla průměrná výška a váha soutěžících v Miss Korea 156 cm/47,6 kg, v následujícím období 1979-1981 se tyto hodnoty zvýšily na 166 cm/50 kg a nejnovější data z let 1982-1996 poukazují na to, že průměrná výška a váha dívek v této soutěži je dokonce 170 cm/52 kg. Park (2007) tato data vykládá jako důkaz přijetí západních standardů krásy v Koreji. Tvrdí, že šteno záznam o průměrné výšce a váze soutěžících v Miss Korea, která vybírá takzvanou šKorejskou krásku, aby reprezentovala národ, ukazuje, jak se v korejské společnosti stal západní standard krásy dominantním (Park, 2007: 49). A koliv uvedené hodnoty výšky dívek účastnic soutěže krásy jsou skutečně vyšší než korejský průměr, s přihlédnutím k tomu, že jde o velmi specifický vzorek a po porovnání s vývojem tělesné výšky korejských tělár obecně se tento rozděl jifl nezdá být tak razantní.

Dalším z důležitých faktorů, které formují korejskou biologii i technologii plastické chirurgie, je převládající představa o plasticitě těla. V tomto bodě navazují na Hamdyho (2013), který poukázal ve své studii na nefunkčnost transplantace ledvin v Egyptě kvůli mnoha faktorům, mezi kterými je i přesvědčení, že tělo může správně fungovat pouze jako celek, který by neměl být narušován, a že jedinec s diagnostikovanou smrtí mozku nelze být považován za mrtvého. Podobně jako je medicínská technologie transplantace utvářena přesvědčením vztahujícím se k lidskému tělu, tak dochází i k formování technik plastické chirurgie na základě korejských představ o těle, jeho funkcích, orgánech a jejich proměnlivosti.

Korejské tělo pro své vlastníky představuje plastickou hmotu, která může být rozlišně transformována a upravována, přičemž hranice této plasticity jsou neustále posouvány v důsledku vyvíjení nových nástrojů a technologií. Autoři Moreau a Vinit (2007), které ve své studii cituje Suissa (2008: 624), tvrdí, že tento obraz tvárnosti těla, pro který oni vyvíjejí pojem špoddajné tělo (*soft body*), je způsoben nárůstem znalostí o lidském těle společně se zvýšením technických a chirurgických možností (Moreau, Vinit, 2007). Tyto faktory poté umožňují jedinci mít své tělo a nakládat s ním jako s tvárným materiálem. Také Park (2007) poznamenává, že v současné době obliba Korejců v dietách se tělo stává objektem, který může být transformován prostřednictvím vlastního úsilí, spíše než přijat jako daný osudem (Park, 2007: 57).

Pro mnoho lidí jsou limity tvarování lidského těla dokonce téměř neviditelné, jak dokazuje výrok: „Když chceš být hezká, můžeš být hezká, protože; potřebuješ jen peníze, a pak můžeš změnit svůj oblíbený tvar“ (An-hun, rozhovor, 17. 11. 2014). Sestra mého informátora An-huna, která podstoupila plastickou operaci nosu, ale nespěla být s výsledkem spokojená, dokonce využila opětně technologie plastické chirurgie k tomu, aby se vrátila zpět ke své originální podobě a odstranila tak pro ni neúspěšný výsledek předchozího zákroku.

Tvar jejího nosu se během let po operaci změnil; ušl nebyl tak rovný a přičemž trochu padala. Tak se rozhodla vrátit se k přirozenému nosu. Podstoupila druhou operaci, která nos opravila, a teď vypadá normálně jako před operací. Je prý naprosto spokojená. To je to, co tě chce, tak si za tím chodí. Není problém vrátit se k přirozené tváři (An-hun, rozhovor, 17. 11. 2014).

Také Ka-jin, která podstoupila plastickou operaci nosu, o těle přemýšlela jako o plastickém materiálu umožňujícím tvarování a jeho tvárnost nechtěla do budoucna příliš omezit. Když se proto rozhodovala mezi implantátem ze silikonu nebo Gore-texu, jednoznačně zvolila silikon, který je na rozdíl od Gore-texu možné poase vyjmout a znovu tak pokračovat v modifikaci těla.

Když jsem se svých informátorů ptala na negativní aspekty plastické chirurgie, obvykle odpovídali, že pokud operace není úspěšná a člověk nevypadá lépe, musí zákrok podstoupit znovu, čímž se jen utvrzovali v možnostech lidského těla. O to v těle zklamání pak představuje moment, kdy jedinec narazí na limity funkčnosti těla, které se vždy neshodují s limity těla z hlediska jeho modifikace.

Jedna moje kamarádka podstoupila stejnou operaci třikrát. Poprvé nebyla spokojená, tak si ji nechala udělat i podruhé, a pak je to jednou. Jenže potom se jí nedaří jak změnil úhel, ze kterého může normálně vidět. Od té doby má problémy se zrakem a nemůže si na to zvyknout. Bylo to prostě uflm moc. Včera se našla podobný problém (Jiřina, rozhovor, 15. 10. 2014).

Podobně překvapily limity funkčnosti těla, které měly nižší míru tolerance než plasticita těla samotného, jednu dívku ze stejné koly, o které vypráví Hye-in. Ta po několika týdnech po operaci dolní části zjistila, že má bradu šňakivo a že se jí špatně mluví a flvývá, a tedy daným zákrokem překročila limit pro funkčnost části. Podle slov Hye-in však dívka staticky vypadá krásně, což potvrzuje tuto diskrepanci v možnostech modifikace těla a podmínkách jeho funkčnosti.

Na podobné logice plasticity lidského těla a možnostech jeho proměny podle vlastních tužeb je postavená i reality show *Back to my face* (korejsky *Päk tchu mai pcheis*), která byla v roce 2014 vysílána korejskou televizní stanicí SBS. Tato show má klasický formát tzv. *makeover show*, tedy poadu představující jedince nespokojené se svým tělem, kteří podstupují proměnu pomocí plastické chirurgie a s novým vzhledem se jim otevírají i nové možnosti ve společenském a osobním životě. Vnímáme se však tento poadlí o probíhá v opačném směru, tedy proměňuje tělo jedince, kteří ji podstoupili velké množství zákroků plastické chirurgie a chtějí se vrátit ke svému přirozenému vzhledu. Tato show představuje hlavní aktéry, kteří podstoupili deset nebo více plastických operací a v průběhu tohoto poadu se rozhodují, zda zůstanou se svou současnou podobou a v budoucnu ji nepodstoupí další operaci, nebo se v rámci show vrátí ke své přirozené tváři (odtud název show *Back to my face*). V této nové formě televizních *makeover show* máme vidět nový trend v preferenci přirozené (v této souvislosti lze jen těžko hovořit o špičce i špičce) tváře, avšak opatřené za využití technologií plastické chirurgie. Hlavní aktéři této show vyflívají stejné prostředky pro získání svého přirozeného vzhledu, jako ty, které je k jejich současně transformované podobě přivedly, a pouze tak potvrzují neomezené možnosti tělesné transformace a plastické chirurgie. Nejhorší situace však nastává ve chvíli, kdy ji tělo neumí přejít další modifikaci.

Pokud ufl podstoupíte operaci mnohokrát a pokud ji uděláte jednou a nejste spokojeni, tak ji uděláte znovu a znovu a potom se vám na konci skoro rozpadne třeba nos a vy s tím nemůžete nic dělat, fládnou další operaci, prostě nic. Myslím, že to je ten nejhorší případ. Nemůžete s tím dělat vůbec nic. Musíte s tím prostě flít (Jesli, rozhovor, 13. 12. 2014).

Stejně jako idea plasticity lidského těla otevřeného modifikaci utvářejí korejské tělo a lokální technologie plastické chirurgie i sdílené představy o zdravotních rizicích spojených s těmito praktikami. Zmínky o zdravotních rizicích se samozřejmě v rozhovorech s mými informátory občas objevovaly, a to zejména v souvislosti s negativními aspekty plastické chirurgie. Obvykle však informátoři pouze zmínili, že o možných rizicích jsou informováni a poueni, avšak podle jejich názoru nejsou v případě korejské plastické chirurgie rizika příliš vysoká. Plastická chirurgie v Koreji byla dokonce několikrát označena jako nejbezpečnější na celém světě. Pokud informátoři téma zdravotních rizik plastické operace dále rozebírali, často připisovali různou míru zdravotních rizik k odlišným a invazivním zákrokům. Na pomyslných spodních příčkách stála operace dvojitého očí, také nazývaná jako základní operace, společně s neinvazivními aplikacemi botoxu a *filleru*; naopak nejvyšší v obtížnosti a zároveň s nejvyššími zdravotními riziky se umísťovala operace obličejových kontur a často také různé druhy rhinoplastiky a zjednodušené operace, při kterých se slovy mých informátorů šekají kosti.

Někdo říká, že jsou tu hrozná zdravotní rizika, ale to si nemyslím, dnes už jsou plastiky docela bezpečné. Problém může být podle mě – tak akorát s implantáty a při operaci elisti. Já sama nevím o nikom, kdo by po operaci měl nějaké zdravotní problémy. Ve zprávách se vředycky ukazují jen ty nepovedené případy, ale na jeden takový existuje tisíc jiných, které dopadly skvěle (Je-sil, rozhovor, 13. 12. 2014).

Tyto sdílené představy o těle a technologiích, jako je plasticita těla nebo nízká rizika zákroků plastické chirurgie, společně se specifickými zpodobami stravování a vyuffívání tělesných praktik (plastické chirurgie, kosmetických ošetření a produktů) vytvářejí specifické korejské tělo i technologie, a tudíž i samotnou plastickou chirurgii. Korejská plastická chirurgie je však v rámci západního diskurzu kritizována kvůli povaze plastických operací a modifikaci etnických rysů korejského těla, a tak získává svůj subalterní charakter, který blíže popíšu v následující části.

2.2. Westernizace vzhledu jako příklad subalterního statusu

V návaznosti na Bharadwaje a jeho tezi o subalterní biologii představím v této části korejskou lokální plastickou chirurgii, která vystupuje v rámci západního biomedicínského

a mediálního diskurzu, jako subalterní. Tento subalterní status vychází ze vztahu hegemonického euro-amerického diskurzu biomedicíny a korejské plastické chirurgie, která praktikuje mimo jeho okruh. Na příkladech mediálního obrazu korejské plastické chirurgie poukážou na to, že vztah západního a korejského, tedy hegemonického a lokálního (subalterního) je navíc charakterizován absencí dialogu, a proto jsou tvrzení o korejské plastické chirurgii v rámci západního diskurzu slyšet výrazně více, než obdobné výroky, které o sobě pronáší sama korejská plastická chirurgie.

Tyto výroky často prezentují plastickou chirurgii v Koreji jako šneuffitě biomedicínských technologií pro jiné, nevhodné účely, než pro které byly vytvořeny, a spojují je s rasovým podtextem. Tento diskurz je zejména v západních médiích, a v nich je často zdrazována touha Korejce po západním těle, která je představená jako společenská patologie a internalizovaný rasismus. Součástí tohoto diskurzu je také prezentace korejské plastické chirurgie jako nástroje pro westernizaci korejských těl, o kterou Korejci usilují. V rámci tohoto postupu je vyvíjení různých kosmetických přípravků, technik líčení a zkrášlování a zejména technologií plastické chirurgie interpretováno jako snaha přiblížit se západnímu tělu, které vidí jako ideál.

Již v úvodu této kapitoly jsem představiла některé z článků, které se zabývají plastickou chirurgií v Koreji a popisují ji jako posedlost, extrémní proměnu nebo touhu po západních fyzických znacích. ŠJedním z nejčastějších zákroků je blepharoplastika, která dává oči kulatější, západní vzhled, což zaznívá například v článku *Plastic Surgery Is So Extreme in South Korea That People Need New IDs*.¹⁴ Také reportáž stanice CNN prezentuje korejský ideál krásy jako blízký tváří bílých (*Caucasians*) a zdrazuje problematiku mladých dívek, které podstupují plastické operace. Cituje asijsko-amerického novináře Martina Wonga, který ve westernizaci korejského vzhledu vidí formu škulturního imperialismu a internalizovaného rasismu (Lah, 2011).

Kromě těchto článků se můžeme podívat na prezentaci korejské plastické chirurgie také v televizních *talkshow*, ve kterých se často diskutují společenská témata. Lee (2008) například demonstruje tuto prezentaci korejské plastické chirurgie mimo Koreu v jedné z epizod populárního televizního pořadu *The Oprah Winfrey Show*, jejímž tématem byla plastická chirurgie a rasa. V této show byla operace dvojitého očí u žen představena jako důsledek patriarchálního a rasového útlaku, a navíc motiv pro podstoupení takovéto operace byl popsán jako internalizovaný rasismus, nenávisť k sobě

¹⁴ <http://www.ryot.org/photos-plastic-surgery-is-so-extreme-in-south-korea-that-people-need-new-ids/652457> [vid no 7. 6. 2015]

samé a touha šnevypadat Asijskyō. Oprah se v tomto po adu snaží pochopit plastickou chirurgii v Koreji v západním kontextu a zku-enost Korejek podstupujících operaci p ekládá jako svou vlastní p ípadnou šoperaci, aby nevypadala jako erno-kaō. Lee (2008) toto vyjád ení chápe jako odkaz k p esv d ení, fle biologický esencialismus se vztahuje k rase a fle korejské a erno-ské fleny mají společný vztah k b lo-ství jakofito neb lo-ky (*women of color*).

Téma plastické chirurgie vykonané na asijských o ích se objevilo i v dal-í americké televizní talkshow *The Tyra Banks Show*. V tomto po adu bývalá modelka Tyra Banks diskutuje o r zných sou asných tématech se svými hosty. Jednou z nich byla Liz, etnická Korejka flující v USA, která podstoupila plastickou operaci dvojitých ví ek a p ijala pozvání o tomto tématu mluvit v populární show. Liz m la podle svých slov jifl p ed zákrokem malý záhyb koflní asy na horním ví ku, ale rozhodla se ho pomocí operace je-t zv t-ít. ŠSice mi není t icet p t nebo ty icet p t let, ale moje ví ka prost za ala klesat a já za ala vypadat unavená a nem la jsem ten mladistvý vzhled jako d íve,ō od vod uje Liz své rozhodnutí. Tyra okamflit reaguje otázkou, zda se Liz v d tství n kdo vysmíval kv li vzhledu. Liz p iznává, fle kdyfl jako malá flila ve m st Apple Valley v Kalifornii, kde byla jedinou Asiátkou ve -kole, upoutávala na sebe velkou pozornost a n kdy i posm -né poznámky. Z toho Tyra vyvozuje, fle Lizina operace tedy šnebyla pouze o pokleslých ví kách, ale o tom vypadat více jako b lo-ka (*Caucasian*)ō. Liz sice opá í, fle moflná v d tství takto smý-lela, ale jako dosp lá ufl má jinou mentalitu a podstupovat operaci z podobných d vod by bylo hloupé, av-ak Tyra ji p eru-uje: šTe ti nev ím. Nev ím tomu, jak jsi práv ekla, fle tvoje o i byly povadlé a fle jsi stárlaí je ti dvacet p t let, fle?ō Pokra uje dále monologem o vlastních zku-enostech a Lizinu operaci p irovnává k odbarvování svých vlas , p i emfl Liz nedává prostor k reakci. Svou e zakon uje slovy:

To, co jsi te ekla, podle m není úpln up ímné. Protofle p ed chvíli jsi povídala o tom, fle kdyfl jsi byla malá, cht la jsi zapadnout, cht la jsi modré o i a blon até vlasy jako v-ichni ostatní, d ti se ti vysmívaly [í] To v nás z stává i v dosp losti, ufl navfddy.

Na Liz je v této situaci jifl vid t, jak nep íjemn jí v této situaci je, av-ak eká, afl Tyra domluví. Poté proná-í svou šobrannou e ō, jak ji sama nazývá, kterou se snaží vnést do rozhovoru sv j pohled na plastickou operaci, kterou ona sama podstoupila, ale n kdo jiný ji vykládá za ni.

Na mou obranu a obranu všech, kdo jsou v mé poziciím – vzít jakoukoliv etnickou Korejku v Americe, která si nechá udělat operaci dvojitého oční víčka, a není možné, že potom bude vypadat jako bledá.

Tyra však nesouhlasí a odpovídá, že sice nebude vypadat jako bledá, šale je to krok blíž k tomu, rozumí–?¹⁵ Tento příběh americké talkshow snad ani nemůže lépe a názorněji ukázat subalterní status korejské plastické chirurgie. Toto je jenom kolik málo příkladů, jak je korejská plastická chirurgie prezentována v západním diskurzu a jak je korejský hlas v euro-americkém hegemonickém diskurzu neslyšitelný, nebo přesněji ignorován jako nevýznamný, chybný nebo podle slov Tyry jako šneplinný.

Tyto odkazy v západních médiích a podobnost některých znaků korejského ideálu krásy a tělesných znaků bělošského i západního těla vede k otázce vztahu západního a korejského těla. Mezi těmito znaky jde zejména o dvojité oční víčko, vyčníhlost nosu, ale také vřes. A kolik pokládání si této otázky má své opodstatnění, na které studie a zejména zprávy v západních médiích na nás poskytují odpovědi – unáhleně a velmi jednostranně z pozice západního novináře i výzkumníka pracujícího v rámci euro-amerického diskurzu.

Také já jsem se tomuto tématu věnovala ve svých rozhovorech s informátory, ale právě zkoumání této otázky bylo, jak jsem již dříve popsala, značně problematické. Nejenže samotná formulace otázek, které by adekvátně pojímaly celou řadu zkoumaného tématu a zároveň informátorům nepodsouvaly předem existující představy, objevila jako náročná, ale navíc bylo těžké se zorientovat i ve velmi rozdílných a nesourodých odpovědích, kterých se mi dostalo. Stejnou otázkou tak je, zda a jak vztah korejských a západních těl ovlivňuje plastickou chirurgii a její způsob vyuffívání v Koreji. Mnoho autorů v této souvislosti hovoří o westernizaci korejského vzhledu. Vycházejí přitom z historického vývoje Koreje a jejích vztahů se západními zeměmi, zejména Spojenými státy. Přitom tvrdí, že v průběhu tohoto vývoje byly v korejské společnosti přijímány nejen západní kultura a technologie, ale i západní ideály krásy.

Podle Parka záleží na srovnávání korejských a západních těl již v době modernizace korejské společnosti. V této době byla západní civilizace stále více nahlížena jako nadřazená civilizaci východní i v korejském diskurzu a korejské ženy byly proto nuceny, aby se snažily dosáhnout šmoderního tvaru těla. Západ se tak stal modelem civilizace v

¹⁵ <https://www.youtube.com/watch?v=OOcSJSJWD60> [vidno 11. 6. 2014]

oblasti hygieny, bydlení a stravování a západní standardy hodnocení a úsudků byly považovány za racionální a vdecké (Park, 2007: 47).

Také Woo (2004) tvrdí, že kosmetická chirurgie v Koreji zašla svým importem ze Západu. V jeho dle sledku byl existující korejský ideál krásy nahrazen tím západním a prmysl v Koreji se stal závislým na medicínských technikách a chirurgických operacích, které byly p vodn vytvoeny se západní ženou v mysli (Woo, 2004: 60). Tato Westernizace korejské společnosti nezpůsobila jen pokles významu tradičního odívání a úprav těla, ale vedla také k situaci, kdy šla korejská ženská těla jakožto nebelošská rasa označena za podadná a chybná, zatímco obrazy šbílých žen zprostředkované masmédií byly prezentovány jako ideál krásy, které se korejské ženy cítily povinny následovat (Woo, 2004: 60). Podle autorů Jee a Oh mla na rozsáhlém pjetí západních hodnot a technologií, které jsou v dnešní době v korejské společnosti v tnov uznávány, velký vliv také proamericky orientovaná politika Korejské republiky. Bfni obyvatelé se s americkým stylem života setkávali prostřednictvím amerických produktů, které byly preferovány jako ty kvalitnější, a ve vysílání amerických pořadů na stanici AFN Korea, jež bylo určeno pro americké vojáky slující v Koreji, ale sledovali ho i samotní Korejci, (Jee, Oh, 2013).

Významnou roli v utváření obrazu západního těla a jeho srovnávání s tělem korejským hrála média, tedy televizní pořady, filmy, noviny a časopisy. Ty již v první polovině dvacátého století vytvořily ze západu standard krásy, což dokazují články z novin *Dong-a Ilbo* z let 1935 a 1939 s názvy *Modern Women's Physical beauty* a *Women's Beauty: Three Types of Physical beauty*, které cituje Park (2007). Tyto články poufívají západní tělo jako standard pro krásná těla a představují zpodob, jak si žena může spoítat ideální proporce svého těla pomocí porovnání obvodů jednotlivých částí těla a své výšky.

Články přitom tvrdí, že krásná a vyvážená těla jsou mezi japonskými a korejskými ženami vzácná, a proto tyto ženy musí cvičit, aby jich dosáhly (Park, 2007: 48). Woo (2004) popisuje, že na tento trend dále navázaly pořady jako soutěž *Miss Universe* nebo hollywoodské filmy, a přisuzuje jim velkou roli v procesu, kdy se korejská těla začala cítit méně cenná a podadná, protože nedosahují takových kvalit jako těla šbílých žen objevujících se v těchto televizních pořadech. V roce 1994 změna zákona dovolila reklamnímu přmyslu poufívat zahraniční modelky pro propagaci domácích produktů, čímž se podle autorů Jee a Oh (2006) ještě zvýšila popularita zahraničních hodnot a standardů krásy.

Z doložených materiálů vyplývá, že vliv západní kultury, zejména té americké, na kulturu korejskou byl v historii významný. Srovnávání korejských a západních těl bylo v této době přítomné a přináelo negativní hodnocení těla korejského. Výše zmíněná autoři tyto zmínky vyvolávají pro studium souasných praktik zkrášlování, plastické chirurgie a diet, které podle nich ženy vyvolávají zejména na základě pocitu méněcennosti jako Korejci.

Antropoložka Kaw vyvolává podobné teze o srovnávání západních a korejských těl, které vedou k rasovým stereotypům a pocitu podřazenosti korejských žen i v nedávnější minulosti, ve své studii se však zabývá specifickým případem asijských žen žijících ve Spojených státech. Kaw tvrdí, že právě rozhodnutí podstoupit plastickou operaci je pro ni snahou vymanit se z přetrvávajících rasových předpokladů, které spojují jejich stereotypizované fyzické znaky s negativním chováním. Zejména jde o popisování asijských očí jako šmalých a šikmých a nosu jako šplacatého, což je spojováno s pasivitou, hloupostí a nedostatkem společenskosti. Kaw tak v plastických operacích dvojitého nosu vidí vždy přítomný podtext šsebe-rasismu, kdy se jedinec snaží zapadnout do západní společnosti. Proto odmítá, že by podobné zákroky plastické chirurgie mohly být někdy podstupovány čistě za estetickým účelem (Kaw, 1993). Je však nutné vzít v úvahu, že tato studie popisuje Korejce žijící v USA, nikoli Korejce v Koreji, a také že tato studie je již více než dvacet let stará a Korea od té doby prošla výraznou změnou. To dokládá i článek v *The Atlantic*, který popisuje nové trendy v korejské plastické chirurgii a zabývá se právě jejich vztahem k západnímu tělu. V tomto článku je citováno vyjádření Kaw k plastické operaci dolní čelisti vytvářející *V-line*, se kterou však antropoložka není dobře obeznámena a proto neumí vysvětlit, jaký význam má tento druh operace v kontextu sebe-rasismu. Kaw zde říká: „Když jsem dělala svůj výzkum, nikdy to [tzv. operace *V-line*] nebylo zmíněno. Je to nová věc před dvaceti lety to tu nebylo“ (Stone, 2013a).

Přestože nechci zpochybňovat, že v minulosti probíhalo silné srovnávání korejských těl s těly západními, což ústilo v trend vyvolávání tělesných praktik k přiblížení se fyzickým znakům charakteristickým pro západní tělo, musíme se dle mého názoru ptát, zda existují ve stejné míře i v současné korejské společnosti. Ta je charakteristická svou populární kulturou, která přináší nejen vždy hodné následování v rámci Koreje, ale také překračuje hranice země a stává se předmětem tzv. kulturního importu. Tento vývoj vede k novému trendu ve srovnávání korejských těl s těly západními. Zatímco dříve docházelo k velmi jednostrannému srovnávání těchto těl, které v Korejciích vzbuzovalo pocit méněcennosti, dnes se tato situace obrátila. Se stále narůstající popularitou korejské populární kultury,

kteřá se stává exportním artiklem a p ekrá uje nejen hranice Koreje, ale i Asie (Cho, 2005), se i korejské t lo stává objektem, se kterým se západní t lo srovnává a vidí ho v n kterých aspektech jako krásn j-í a dokonalej-í. Korejské celebrity v posledních letech oslovily fanou-ky z celého sv ta, kte í je obdivují, sledují jejich flivot a hodnotí prom ny vzhledu, kterými procházejí. A co více, tato vlna popularity Korejc jifl není omezená pouze na známé osobnosti ó sled kompliment od uflivatel z r zných zemí pod videy, které mladé Korejky nahrávají na *youtube* s radami o lí ení a mód , nazna uje, fl se velmi populárním stává i b flný korejský vzhled.

To, fl se korejské t lo posouvá v pomyslném fleb í ku krásy nahoru a jeho vzhled se objevuje mezi preferovaným vzhledem na globální úrovni, potvrzuje p íb h brazilského mufl Maxe. Max, kterému je dvacet p t let a v internetovém sv t vyufflívá jméno Xiahn Nishi, se po svém studijním pobytu v Koreji rozhodl upravit sv j vzhled. Podle svých slov byl inspirován mnofstvím plastických operací, zejména operací dvojitych o ních ví ek, které podstupovalo mnoho lidí v jeho okolí. Podle online zpravodajství *Sydney Morning Herald* špodstoupil deset procedur, které mu vytvo ily jednoduchá o ní ví ka, nos typický pro asijskou etnicitu, a které zp sobily, fl jeho o i vypadají men-í. Také experimentoval s barvou vlas , nejprve své blon até vlasy obarvil na r flovo a v sou asné dob na tmavý odstín hn déõ (Hoh, 2014). Samotný Max v-ak popírá, fl by z plastické chirurgie vyufflil jiný zákrok, nefl neinvazivní proceduru pro optické zmen-ení o í. Zákrok vytvá ející efekt jednoduchých ví ek spo íval ve vst íknutí kyseliny hyaluronové do vrchních ví ek, aby se zv t-íl jejich objem, a podle Maxe byl prvním provedeným zákrokem tohoto typu. Proto fl je v-ak ú inek kyseliny pouze do asný, za dva roky se Maxovy o i vrátí do p vodního tvaru a on se bude muset rozhodnout, zda tuto proceduru zopakovat nebo ne (Hoh, 2014).

Max v p íb h oblet l celý sv t a vyvolal velmi negativní ohlasy. Nap íklad láněk o jeho prom n na webu *KoreAm* za íná slovy: šBrazilský mufl podstoupil plastickou operaci, aby vypadal více Korejsky. Výsledek je naprosto stejný, jako kdyfl Asiat podstupuje operaci, aby vypadal více jako b loch (*more white*): divný a trapnýõ (Woo, 2014). Max v-ak odmítá, fl by se prost ednictvím této prom ny cht l stát Asiatem nebo jako Asiat vypadat. šJá sám sebe nevidím jako Asiata. Myslím si, fl jsem n co mezi,õ íká a dodává, fl te je se svým vzhledem spokojený (Hoh, 2014).

Velmi podobných odpov dí se mi dostávalo i od mých korejských informátorek, které ó pokud zastávaly tezi o plastické chirurgii jako westernizaci vzhledu ó o korejském ideálním t le mluvily jako o mozaice r zných znak , která vzhled tohoto t la staví na pomezí mezi korejským a západním. Lidé podstupující plastickou operaci podle nich m ní

n které ze svých fyzických znaků, zatímco si uchovávají převodní asijskou podobu, takhle vytvářejí zcela nové tváře, koláží preferovaných znaků vzniklou smícháním tváří korejských i západních bez důrazu na jejich rasový původ.

Když vidíme nějaké belgické modelky, myslíme si, že jsou krásné. Ale když se holka rozhodne pro plastickou operaci, nechce být jako zahraniční celebrita, ale spíše jako Korejka. Korejské celebrity vypadají trochu jako belgické, ale ne stoprocentně, takže je to taková směs právě takovou tvář lidí z obou új. Lidem se líbí belgické, ale nechtějí jimi skutečně být ani vypadat úplně jako oni, spíše tak někde napůl (Choi, rozhovor, 15. 10. 2014).

Samozejmě existují i výjimky, kdy se ženy skutečně snaží napodobit západní celebrity a pomocí úprav svého vzhledu dosáhnout stejné podoby. Příkladem je korejská dívka, která se rozhodla vypadat jako Miranda Kerr, která má podle ní šedou tvář, ale je zároveň velmi sexy. Za tímto účelem podstoupila plastickou operaci očí a nosu, obarvila si vlasy na světle hnědou barvu a nosí modré kontaktní čočky. Zajímavé je, že pro první pohled takto velkou proměnu vyúfnila pouze dva zákroky plastické chirurgie – sama o sobě totiž říká, že i před plastickou operací jí lidé často říkali, že vypadá jako šrozké nekorejské dítě a ptali se jí, zda nemá plastiku (Gamble, 2014).

Důležitá je, že a koliv mé informátorky často hovořily o tzv. vzhledu na pomezí, jejich identita Korejce pro ně zůstává nezměnná. Stejně jako Max, který si nechal upravit oči, tvrdí, že šnechtí, že by se stal Asiátem nebo Korejcem, tak ani mí korejské informátorky podstupující plastickou operaci dvojitých očí nich vůbec rázně odmítají jakoukoliv změnu v jejich etnické identitě. Šnení to tak, že by lidé podstupovali operaci proto, aby se stali člověkem ze Západu; člověk přece nezmění svou identitu Korejce jen kvůli nějaké operaci! argumentovala Jin-su (rozhovor, 8. 11. 2014).

A koliv západní tvář je obvykle hodnoceno kladně, tvrzení, že Korejci chtějí vypadat jako belgické – ba dokonce i šKorejci se líbí západní vzhled, které najdeme v mnoha médiích, je velmi zjednodušující. Popíšu zde, pro si myslím, že toto označení adekvátně nepopisuje modifikaci korejského vzhledu, a to zejména na základě abstraktnosti tohoto pojmu a představ, že existuje jedno tvář společně v Evropě nebo lidem ze ŠZápadu. Univerzální šzápadní tvář – ak neexistuje a i pokud předstoupíme na to, že Korejci pojmem šlověk ze Západu myslí obyvatele Spojených států, se kterými mají historicky nejsilnější vztahy, je toto označení příliš abstraktní. Výraz šbelgické (Caucasian), zahrnuje je – t – ir – í – kálu různých tváří. Jak jsem představila v úvodu

této kapitoly, lidské tělo není pouze jedno. Stejně tak není pouze jedno tělo b locha ani jedno tělo lov ka ze Západu. Lidská těla jsou utvářena společně s biologii i kulturou, a proto je v každé lokalitě tělo odlišné. A co víc, fyzickými znaky se od sebe liší každý jednotlivec. Nenajdeme dva zcela totožné nosy, totožný tvar oblíčeje nebo naprosto stejné oči. Výrok šb lo-i se nám, Korejci, líbí, je tak velmi vágní a poskytuje příliš mnoho výkladů. V rozhovorech s mými informátory jsem proto pátrala dál, a ptala se, koho konkrétně mají na mysli. Já jsem b lo-ka. Můj nos je ale pro Korejce příliš velký a tvar oblíčeje hranatý. Zdaleka nenaplnuji korejský ideál krásy a to mi bylo dokonce i několikrát sděleno v průběhu rozhovoru.

Co se týče tvaru oblíčeje, líbí se nám ten, který vypadá jako obrácené vejce. Je docela úzký a dole je brada ve tvaru písmene V, které říkáme *V-line*. V tětinou se nám moc nelíbí hranaté oblíčeje. No, vlastně nic jako máty (Je-s 1, rozhovor, 13. 12. 2014).

Proto se mé otázky ubíraly dále a zajímaly se nejen o to, co se Korejci na západním těle líbí, ale také naopak, co se jim na nich nelíbí. A koliv nedostatky západních těl mí informátoři nikdy sami od sebe netematizovali, na tyto otázky se mi dostalo poměrně vyerpávajících odpovědí. Na Západ se lidem líbí brada ve tvaru obráceného srdce, zatímco v Koreji je tento znak hodnocen velmi negativně, dále se jim nelíbí příliš výrazné lícní kosti, hranatý tvar oblíčeje, příliš vysoká a silná postava, ochlupení těla, příliš výrazné tělesné křivky a samozřejmě opálená pokožka.

Na otázky idolů mezi západními celebritami, které podle mých informátorů naplnují jejich představy o krásném těle, byla zmínována jména jako Olivia Hussey, Ann Hathaway nebo Scarlett Johansson. Bylo přitom zmínováno, že tyto herečky mají skvělý tvar oblíčeje, světlou pokožku a velké oči, tudíž vypadají nádherně a roztomile. Naopak některé celebrity, které jsou obyčejně považovány za krásné a ikony v západním světě, byly za svůj vzhled kritizovány. Mezi nimi dominovala zejména Angelina Jolie se svými příliš ostrými rysy. Stručně řečeno, a koliv Korejci často tvrdí, že se jim líbí lidé ze Západu, znamená to, že se jim líbí jen ten, kdo splňuje jejich představu o západním těle. Podobně o rozdílech západních a korejských celebrit hovoří i plastický chirurg Hyuenong Park z kliniky *OZ Cosmetic Clinic*, kterého citujelánek o korejské plastické chirurgii na zpravodajském webu *The Atlantic*. Ten zcela odmítá etnický podtext zákroku a dokládá to právě vzhledem korejských celebrit:

Sou asným ideálem pro většinu lidí je malý a úzký oblíček. A kolik mnoho lidí má tento malý a úzký oblíček, neznamená to, že Asiaté chtějí vypadat jako oni. Když se blíže podíváte na belgické celebrity, najdete mnoho příkladů nápadných dolních řelstí a vysokých lícních kostí. Ale když se podíváte na asijské celebrity, všechny mají malé dolní řelstí a lícní kosti (Stone, 2013a).

Na snahu Korejců o získání západního vzhledu je v euro-americkém diskurzu nejastěji poukazováno na dvou rysech ideálu krásy – sv tlé pleti a dvojitých o níh víkách. A kolik se uvádí, že jejich dosahování plastickou chirurgií je snahou o westernizaci vzhledu, tyto tufby mohou vycházet z jiných pohnutek a být komplikovanější. Diskuze nad tématy belení pokofky a podstupování operace dvojitých víek proto píná mnoho otázek i chybných interpretací. Zajímavé je, že se Korejci asto snaží tchto preferovaných znaků dosáhnout aíl do té míry, že se rozcházejí se standardními znaky pro tzv. šzápadní tlo. Příkladem je draz na velké oí, který je v korejské společnosti zejmý a který je nkdý doveden do krajnosti. Zetelný je nejen v plastické chirurgii a pílení korejských řen, ale zejména na fotografiích upravených mobilními aplikacemi pro editaci fotografií, v nichž není tlo limitováno svou biologií, a proto umofl uje volnější a výraznější tvarování vzhledu.

Ped tím, než zde p edstavím otázky spojené s dvojitými o ními víky, je nutné oz ejmit, že nemusí jít vřdy jen o výsledek plastické chirurgie a v souasně době existují v Koreji lidé, kteří se s dvojitými o ními víky narodili. Léka Benson Chen se na svých webových stránkách zaměřených na o ní lékaství zabývá ddi ností dvojitých o níh víek a tvrdí, že zatímco mezi íany je poměr výskytu dvojitých a jednoduchých o níh víek blízko 50:50, v Koreji a Japonsku se s dvojitými o ními víky rodí jen pibližně dvacet procent jedinců.¹⁶

Na dvojitá o ní víka se mřeme podívat dvma zpoby. Prvním je nahlížení na dvojitá víka jako na cíl, podle kterého Korejci podstupují blepharoplastiku, tedy operaci víek, proto, aby jednoduě dosáhli p ekryvu kořní asy nad okem. Tímto zpobem jsou dvojitá o ní víka u Asiatů nejastěji pojímána v západním diskurzu. Druhý pohled píná více prostoru v interpretacích. Dvojitá o ní víka v nich p edstavují pouze nástroj a prost edek, jak oko opticky zvřtít a dodat mu jasnější a lépe orámovaný vzhled. V tomto pípad dvojitá o ní víka p edstavují pouze nástroj, zatímco skutečným cílem jsou velké oí. ŠDíky dvojitým o níh víkům vypadají oí vřtí. Lidé si dokonce nechávají ezat i do

¹⁶ <https://eyemd.wordpress.com/2007/02/02/are-double-eyelids-inherited-genetically/> [vid no 10. 6. 2015]

dalších částí kolem oka, aby vypadalo v t-í, õ íká informatorka Su-min (rozhovor, 9. 10. 2014). K vytvoření v t-ího oka a změny jeho tvaru tak slouží i další druhy operací, mimo jiné úprava vnitřního koutku oka a zvednutí povislé k fle společnosti se stáhnutím svalů na horním oku.

Tuto tezi podporují příběhy Korejců, kteří se narodili s dvojitými oky, avšak stejně podstoupili další operace očí. Příkladem je matka mého informatorka J ng-dfluna, která podle jeho slov špodstoupila plastickou operaci očí asi před dvaceti lety a vypadá opravdu jinak, než na starých fotkách. Sice i předtím měla dvojitá oka, ale chtěla je mít v t-í. Te má opravdu veliké oko (J ng-flun, rozhovor, 22. 10. 2015).

V tomto případě se na velké oko, cíl operace, můžeme dívat jako na univerzálně preferovaný rys flenského těla, a západní tělo tak nemusíme brát příliš v úvahu. Korejci často zmiňují, že fakt, že zrovna lidé na Západě tento preferovaný rys mají, je spíše náhodou.

Korejci si myslí, že lidé na Západě jsou hezčí, ale ne zpěsobem šchci vypadat jako oni. Prostě jen chci mít hezčí obličej, nechci být šZápaák. Jen si myslíme, že ta tvář je hezká. I kdyby jaký Korejec podstoupí moc operací, nikdy přece nevypadá jako ze Západu. Vypadá jinak, pořád jako Korejec. Máme rádi korejský styl. Jen vám trochu závidíme, protože vy ufl máte velké oko a vci, které my máme rádi. Je to zvlátní, že lidé ze Západu mají hodně z ideálních rysů tváře (J n-su, rozhovor, 8. 11. 2014).

J n-su v tomto vyjádření zdraznila, že ideál velkých očí, který Korejky následují, nelefl v západní kultuře, ale někde mimo jakoukoliv kulturu, a je tedy univerzální. Překvapivě se sama nikdy nezamýšlela nad tím, jak tento ideál krásy vznikl a proč se v tolika rysech přiblífuje charakteristikám těla šzápadního. Jednoduše tuto shodu označuje za náhodu. Podobně o ideálu krásy hovořila i studentka ong-nan na univerzitě *S nggj l*, která strávila jeden semestr na výmenném pobytu v Německu. V průběhu tohoto pobytu a dalších cest po Evropě sledovala, že se Evropanky daleko méně starají o svůj vzhled, než Korejky. Vysvětlovala to tím, že Evropanky šufl to mají [fládoucí fyzické znaky], takže se nemusí moc malovat, aby si vytvořily v t-í oči a podobně; my Asiaté tak nikdy nemůžeme vypadat bez nějaké změny nebo make-upu (Skupinová diskuze na univerzitě *S nggj l*, 21. 10. 2014). Tento argument podporují i etologické studie, podle kterých fyzické rysy jako velké oko, kulatá tvář, malá brada a malý nos, které dohromady označují jako neotenní znaky, skutečně ovlivňují flenskou atraktivitu například kulturami (Thornhill, Grammer, 1999: 108; Barrett, Dunbar, Lycett, 2007: 1586159).

Druhým tématem, které je opřeno mýty a chybnými vysvětleními, je preference světlé pokožky p evládající v celé Koreji i mnoha dalších asijských zemích. Na ni navazují techniky bělení kůže, mezi kterými dominují kosmetické produkty se speciálním složením pro zesv tlující efekt. Li a kol. (2008) zkoumají tyto i asijské země – Indii, Hong Kong, Japonsko a Koreu – a poukazují na to, jak je ideál světlé pokožky utvářen společným psobením historického pojmání tohoto fyzického znaku a jeho rolí v dnešní globalizované společnosti. V případě Koreje zdrazují, že světlá ple byla ideálem krásy ještě před počátkem kolonialismu v Asii a představením západního pojetí krásy, a již v této době představovala klíčové kritérium pro hodnocení krásy i urozenosti a prestiže jedince. Protože bezchybná ple světlá jako nefrit byla preferována již od doby starého osnu (Kodflos n, 2333 – 108 p. n. l.), uží v této době byly vyvířány nejrozšířené techniky pro bělení pokožky, jako například přidání pleové vody z medu nebo květů broskvon. Avšak s westernizací a globalizací Koreje se podle těchto autorů zdraz na světlou pokožku ještě zesílil a její význam dostal nejen kulturní, ale i rasový rozměr (Li et al., 2008: 444).

Téma světlé pokožky několikrát zmínili i mí informátoři v rozhovorech, když porovnávali odlišné vnímání tohoto fyzického znaku v Koreji a západním světě.

Jedna moje kamarádka v Evropě mi jednou řekla, že jsem opálená a já se vážně urazila. Pak jsem ale zjistila, že to byl vlastně komplement. Tam je tmavší pokožka považována za hezčí, lidé dokonce platí za to, aby se opálili! V Koreji je to naopak, dříve platilo, že pokud je někdo tmavý, znamená to, že pracuje venku. Takže když byla tvoje pokožka světlá, věř mi, že máš jakou dobrou práci uvnitř. Dneska už je to asi jenom věc krásy (Skupinová diskuze na univerzitě Singgaj, 21. 10. 2014).

I v tomto fyzickém znaku usilují Korejci o stále dokonalejší výsledky a posouvají hranice ideálu souběžně s tím, jak jsou vyvířeny nové účinné přípravky na bělení pokožky. I pokud bychom tedy neodmítli tezi, že se Korejci pokoušejí různými úpravami dosáhnout západního štýlu, v tomto případě světlé pokožky, v případě ideálu světlé pokožky posouvají svá kritéria krásy daleko za možnosti štýlu západního a tak ho dokonce překonávají. Pro uchování světlé pokožky se Korejci samozřejmě neopalují, na slunci pobývají jen velmi krátkou dobu a pouze po natření opalovacím krémem s vysokým SPF faktorem a se speciálními natahovacími rukávy, které je chrání před slunečním zářením. Pro ještě větší zesvětlení kůže pak využívají různé kosmetické přípravky a ošetření laserem. Vidíme zde proto velmi odlišný trend než v případě západních zemí, kde se ideálem stává tmavší,

opálená pokožka, které je dosahováno nejen pobytem na slunci, ale také vyuffívání solárií a samoopalovacích kosmetických produkt .

2.3. Korejský ideál krásy jako rys lokální biologie

Pokud je lidské t lo utvá eno společným p sobením kulturních a biologických proces , stejn tak je vytvá en i lokální ideál krásy. Tento ideál je formován mofnostmi t la, které má v dané lokalit specifické znaky, p edstavami o estetice, které ve společnosti p evládají, a také technologiemi, které umo fl ují posunutí hranic biologie a tudí fl i ideálu krásy. V této ásti se v návaznosti na flenské praktiky t lesné modifikace zam ím na flenský ideál krásy, který je výrazn jednotn j-í a homogenn j-í, nefl ideál krásy mu fl .

Sou asný korejský ideál krásy je Korejci popisován pom rn jednotn . Ideální flenské t lo je -tíhlé a jeho pokožka je sv tlá a bez jakýchkoliv nedokonalostí. Ideální obli ej je malý a má tvar obráceného vejce, který vytvá í tzv. *V-line*, kontury tvá e jsou jemné. Skládá se z velkých o í a pom rn úzkého nosu s vysokým h betem a jemnou -pi kou. N které dívky také p ipojovaly zmínku o velkých prsou, jejich fl popularita v Koreji v posledních letech roste. K t mto t lesným znak m mohou napomocet kosmetické produkty, rutiny a cvi ení, a také r zné typy operací, které jsem d íve p edstavila ó rhinoplastika (operace nosu, *kchosusul*), blepharoplastika (operace o ní ch ví ek, *ssangkk pchulsusul*), ortognatické operace (operace elisti, *jangaksusul*) a operace obli ejových kontur (*anmj njungwaksusul*), pop ípad augmentace prsou (*jubanghwaktäsusul*) nebo liposukce (*ibangh bipsusul*).

Sou asný ideál krásy se odrá fl i v jazyce, a to ve slangových výrazech vzniklých pro ozna ení populárního fládoucího vzhledu. Pro ozna ení lov ka s krásným obli ejem se pou flívá výraz *l ang*, vzniklý slofením slangového výrazu š *angõ* jako š nejlep-íõ a slabiky š *lõ* p edstavující slovo š *lgulõ*, tedy obli ej. Speciální výrazy vznikly také pro tvar t la ó dokonalé t lo je ozna ováno jako *mom ang* (doslova nejlep-í t lo) a výraz *uk uk ppangppang* je vyuffíván pro popsání flenského t la, které je -tíhlé, av-ak má výrazné flenské k ivky. Pro tvorbu t chto výraz jsou ásto vyuffívána písmena, jejich fl tvar odpovídá preferovanému t lesnému znaku (Park, 2007: 55). Nejznám j-ími je výraz *S-line*, který ozna uje k ivku flenského t la vytvo enou adry a hý flí mi, ale také linii ela a nosu, *V-line* jako ideální tvar dolní elisti nebo *E-line*, tedy p ímka vedoucí od -pi ky nosu ke

–pi ce brady. Webová stránka *Asian Plastic Surgery* v–ak nabízí je–t mnoho dal–ích výraz ozna ujících t lesné k ivky a linie spojující jednotlivé ásti t la, které vyuffívají nejen metafory písmen, ale i p edm t , jako je vejce, lahev nebo tabulka okolády.¹⁷

Korejský ideální vzhled popsany takto obecn pom rn odpovídá popisu korejského ideálu krásy v západních médiích: šKorejským ideálem krásy je relativn malý, oválný obli ej s vysoce klenutým úzkým nosem a velkýma, kulatýma o ima s dvojitými o ními ví kyō (Fairclough, 2005). Kdyfl se v–ak na flenské t lo napl ující ideál krásy podíváme blíffe, najdeme více sloflit j–ích, men–ích komponent , které tento ideál utvá ejí a které zdaleka nemusí být tak jednotné a homogenní, jak se na první pohled zdá. Tyto men–í komponenty, které mohou z stat lov ku bez znalosti korejského t la utajeny, se ásto objevují ve velké variet moflností, které mohou být r znými lidmi preferovány odli–n . Proto a koliv informáto i v t–inou popisovali stejný obecný koncept ideálu krásy, p i popisování detail a p esn j–ích znak ideálu krásy v jejich pojetí se v mnoha rysech rozcházel. ŠM j oblíbený tvar o í je ten asijský s velmi jemnými dvojitými o ními ví ky, kterým íkáme *sokssangk pchul*. Líbí se mi hlavn na lov ku, který se s nimi narodil, ale plastická operace je m fle vytvo it taky,õ popisovala nap íklad J n-su (rozhovor, 8. 11. 2014). i-na poukazuje na odli–ný vkus sv j a své matky, p estoffe se ob shodují na ideálu velkých o í.

Moje mamka má ráda ty úpln obrovské o i, ale já mám rad–i trochu men–í. Ne malé o i, to neí velké o i, ale men–í nefl ty, které se líbí jí. Mn jde spí–o jejich tvar, hrozn se mi líbí mandlové o i, zatímco mamce je to jedno, hlavn , kdyfl jsou velké (i-na, rozhovor, 15. 10. 2014).

V oblasti vzhledu m fleme najít dv hlavní oblasti ó p irozený a um lý/plastický (ve smyslu vytvo ený plastickou chirurgií) vzhled. P irozený vzhled v–ak nutn neodkazuje ó jak by se mohlo zdát ó ke vzhledu tak, jak jej lov k získal od narození. Naopak ást ji ozna uje takový vzhled, který je sice modifikován pomocí technologií plastické chirurgie, ale zachovává si sv j osobitý charakter a tento zásah na n m není na první pohled viditelný.

V historii korejské plastické chirurgie se vyskytla období, kdy byl preferován pon kud šum lej–iõ vzhled zd raz ující modifikaci t la pomocí moderních technologií. Má nejstar–í informátorka, ty icetiletá Po-ram, vypráví o dob p ed patnácti lety, kdy

¹⁷ <http://www.asianplasticsurgeryguide.com/everythingelse/svbodylines.html> [vid no 13. 6. 2015]

sama podstoupila plastickou operaci nosu a kdy podle jejích slov bylo fládoucí, aby zásah plastického chirurga byl na t le viditelný.

Já dostala operaci zadarmo od kamaráda mého otce, který byl lékař. V době, kdy jsem ji podstupovala, ale plastika nebyla tak drahá a kdyby ji někdo mohl, chtěl, aby na něm byla viditelná. Stálo to hodně peněz a tak to všechny ženy chtěly ukázat. Podívej, já mám na to, abych si zaplatila plastiku! Byla to tak trochu věc statusu (Po-ram, rozhovor, 19. 11. 2014).

V dnešní době však toto hodnocení špirozeného a šum lého prolo pomrn výraznou změnou. V článku šStunning photos show why S. Korea is the plastic surgery capital of the world cituje autorka vyjádření korejské fotografky Ji Yeo:

Existují dva typy klientů plastické chirurgie v Koreji: Ti, kteří chtějí špirozen jí vzhled (který může být také velmi drahý) a ti, kdo preferují špiromlý vzhled, který nemusí být dosáhnout bez plastické chirurgie: velké oči, velký nos a velmi malou bradu (Swanson, 2015).

A koliv z nich stále existují lidé, kteří preferují šum lýo vzhled a podstupují plastickou operaci pro jeho dosáhnout, podle výpovědí mých informátorů i trend v korejské kultuře je zřejmé, že se šum lá krása dostává v posledních letech do pozadí. Tohle p íli-modifikované plastickou chirurgií je dnes dokonce označované pejorativními názvy jako *Kangnam miin* (kráska z Kangnamu) podle čtvrti v S ulu, kde je nejvyšší koncentrace klinik plastické chirurgie, *s nghj ng kömul* (plastická pí-éra), *indfloingannj* (androidka) odkazující na umělost vzhledu této ženy nebo název *irans ng ssangdunggi* (dvojata vzniklá zásahem lékaře) vzniklý ze slovního spojení *irans ng ssangdunggi* pro dvouvaje ná dvojata zámnou první slabiky pro zdraznění chirurga jako tvrdce tohoto podobného vzhledu. Tyto názvy zdrazují p íli-né vyuffívání plastické, které vede k obdobnému vzhledu p ípomínajícímu roboty nebo pí-ery z hororů, a informátoři s nimi spojují atributy jako je šposedlost, šum losto nebo šohavnost.

Používáme takové slovo, *Kangnam miin*, které symbolizuje jednu konkrétní tvář. Znamená to, že daná žena ufl podstoupila moc operací, vytvořila si stejný obličej jako někdo jiný, takže ufl nevypadá hezky. Já obličej *Kangnam miin* nemám ráda a ani většina lidí, co znám. P íjde mi to afl nechutné. Kdyby si chceš nechat operovat nos, musíš to udělat jen trochu, jen tak, aby vypadal lépe. Jenže tyhle holky si nechají opravit jednu část těla a za měsíc další, je to jako závislost. Mají všechny velké oči, vysoké čelo, úzký vysoký nos, *V-line* všechno, co se nám

líbí, ale pítom si nemyslíme, že jsou hezké. Naopak se jim lidé smějí (Jin-su, rozhovor, 8. 11. 2014).

Jak Jin-su podotýká, tyto ženy mají všechny atributy krásné tváře, ale i přesto jsou hodnoceny velmi negativně. Stejný obličej se tak pro Korejce stává symbolem nadměrného využití plastické chirurgie a posedlosti tělesnými úpravami. Davy stejných žen, které proudí vyhlášenou tvář Kangnam, jsou proto dnes popisovány pejorativními názvy a cílem každé ženy podstupující operaci je nepřidat se do jejich řad. ŠN kdy vidí reklamu na kliniku plastické chirurgie a řekne si: pání, tahle klinika dělá všechny úplně stejné takovou plastickou chirurgii nemáme rádi, říká i-na a podotýká, že má vždy ráda, když mezi celebritami vidí někoho nového, kdo vypadá jinak než ostatní (i-na, rozhovor, 15. 10. 2014).

Právě výše popsané ženy jsou aktéry reality show *Back to my face*, která nabízí lidem s problémami modifikovaným vzhledem plastickou chirurgií návrat k jejich původní podobě. Součástí této proměny je i vystoupení na veřejném místě a promluvení o svém problému.

Koukala jsem na to [po ad *Back to my face*] a jedna z těch holek zrovna přišla na Mjüngdong, kde stálo velké podium. Ta holka vážně nevypadala přirozeně. Ještě nevlézla na to podium, všichni kolem vzdali, že měla spoustu plastik. Potom se přiznala ke všem těm operacím a všechny reakce lidí byly dost negativní. Pro *Kangnam miin* používáme ještě jedno slovo *ó s nghj ng kömul*, protože když má někdo problém s plastikou, vypadá odporně jako přeláma (Je-sil, rozhovor, 13. 12. 2014).

Tento pořad probíhá podobně jako další korejská *makeover show* nazvaná *Let me in* (Let 美人)¹⁸, ve které jedinci trpící svým vzhledem podstupují plastickou operaci nejen kvůli jejich tělu, ale i kvůli životu. Aktéři obou show poté, co se pro proměnu rozhodnou nebo jsou pro ni vybráni porotou, přicházejí k plastickému chirurgovi na konzultaci, kde diskutují možnosti operace. Lékaři se vyjadřují k současnému stavu těla, zkoumají ho prostřednictvím lékařských technologií a rentgenových snímků a v obou případech popisují stav jedincevho těla jako patologický. V případě show *Let me in* je jako patologie označen abnormální vzhled označovaný jako šnehezkyč, v pořadu *Back to my face* je takto prezentováno tělo problémů modifikované plastickou chirurgií s využitím materiálů jako je silikon, botox nebo *filler*. V tomto případě chirurg neproblematizuje předchozí proces

¹⁸ Jde o slovní hříčku, ve které lze anglický název *Let me in* přepsat také pomocí znaků 美人 (*miin*) s významem škrákač.

přílišné úpravy těla, na které se podílel jiný plastický chirurg, ale soustřeďuje se pouze na současný stav modifikovaného těla. Lékaři posuzují, zda je proměna vbec možná a nakolik je pravděpodobné, že se výsledný vzhled těla bude podobat tomu původnímu.

Hlavní aktéři proměny přitom prezentují svůj příběh s důrazem na negativní aspekty jejich současného vzhledu, utrpení, kterým procházejí, a touhu po proměně. Po vykonání souboru plastických operací dochází k odhalení nové podoby. V obou případech je porovnáván s původním vzhledem, avšak s odlišnými emocemi. V kontextu *Let me in* je tento původní vzhled vnímán jako patologie, tedy to, co mělo být předmětem proměny a na co chce jedinec zapomenout. Naopak v pořadu *Back to my face* se aktéři proměny setkávají se svou původní podobou s velmi pozitivními emocemi, a úspěšnost proměny hodnotí v závislosti na tom, do jaké míry se jim podařilo přiblížit se tomuto původnímu vzhledu.

Z tohoto televizního pořadu je viditelný nový trend preference přirozeného vzhledu a naopak odklonění se od vzhledu šumlého, na kterém je na první pohled zřejmý zásah plastického chirurga. ŠKdyž člověk i po operaci vypadá přirozeně, je to příjemné pro něj samotného i pro lidi kolem. Protože potom je těžké poznat, jestli operaci měl, nebo ne, říká Ka-jun, která sama před pěti lety podstoupila plastiku nosu (Ka-jun, rozhovor, 3. 11. 2014). Na tom se shodují všichni mí informátoři o nejdříve je, aby plastická operace udělala jedince krásnějšího, ale tak, aby z něho nikdo na první pohled nepoznal. ŠNejlepší je, když ti jen někdo v práci nebo ve škole řekne, že je na tobě dneska něco jiného a moc ti to sluší, ale neví proč, popisuje Su-min, jak si představuje ideální situaci při návratu do běžného života po plastické operaci (Su-min, rozhovor, 9. 10. 2014).

Nedokážu pochopit lidi, kteří si nechávají něco implantovat nebo vsadit do těla. Vždy to vypadá jako by si na tělo dali nějaký balón, na první pohled vidí, že má operaci. Nemohou tím tělem dobře hýbat a když jim pohnout, neudělají se jim na něm vrásky. Viděla jsem jen pár holek na Kangnamu nebo Apokdžingu, které to měly (Chin, rozhovor, 20. 10. 2014).

Na tuto změnu poptávky okamžitě reagovali plastičtí chirurgové, kteří začali špiroznost výsledku plastické operace prezentovat jako filozofii své kliniky. Na svých webových stránkách a blozích tak zdůrazňují, že se vždy snaží o co nejpřirozenější vzhled klienta a doporučují takové metody, které tohoto žádoucího výsledku dosáhnou. Například klinika JW Plastic Surgery na svých stránkách uvádí, že mnoho Korejců ví, že ideálem je hřebet nosu zařínající na úrovni očí. To však u asijského nosu působí uměle, a

proto je pro p irozen j-í vzhled lep-í za ít zvednutí afl na úrovni asõ.¹⁹ Podobn popisuje také klinika Wonjin plastickou operaci nosu:

Dorsální augmentace (zv t-ení nosního h betu) nebo rhinoplastika je nej ast j-í operací nosu. V minulosti byl preferován ostrý západní nos. Naopak dnes je d lefit j-í noc vycházející z existujících obli ejových rys . Tady na klinice Wonjin se soust edíme na kařdý sebeden-í detail, abychom vám poskytli nos v harmonii s va-í celou tvá í.²⁰

Dovednosti plastického chirurga jsou tak asto odvozovány práv od jeho schopnosti provést takovou plastickou operaci, která zajistí p irozený výsledek. Pokud je výsledný vzhled nep irozený, je to p ipisováno chirurgov neprofesionalit a selhání. Má informátorka Hje-in nap íklad na mou otázku, zda zná lov ka, který by litoval podstoupeného zákroku, odpovídá, že nezná nikoho, kdo by litoval operace jako takové, ale spí-e nep irozeného výsledku. N kolik jejích kamarádek si prý st fluje, že šjejich obli ej mohl být trochu p irozen j-í, ale chirurg prost neodvedl dobrou práciõ (Hje-in, rozhovor, 6. 11. 2014).

Ve shod s Kim (2009), která podotýká, že korejská ve ejnost odd luje nad azenou krásu, která je p irozená bez make-upu a zásah plastické chirurgie, od t l modifikovaných t mito technologiemi, m fleme vytvo it ur itou hierarchii krásných t l na základ toho, jakým zp sobem byla formována. Na vrcholu stojí p irozen krásné t lo od narození. Potom následuje p irozen krásné t lo vytvo ené plastickou chirurgií a dále šum léõ krásné t lo, které bylo vytvo eno plastickou chirurgií. T lo, které nepro-õ zásahem plastické chirurgie a není hodnoceno jako krásné, bylo mými informátory hodnoceno rozdíln õ nej ast ji ho adili na pozici za p irozen krásným t lem upraveným plastickou operací, ale zejména odp rci plastické chirurgie ho v pomyslném fleb í ku stav li i vý-e. Podle jejích slov v-ak v tomto p ípad vřlly záleflí na konkrétním p ípad . Na nejniř-í p í ce se pak nachází nep irozený vzhled jako výsledek nezda ilého nebo p řli-radikálního zásahu plastické chirurgie, který je spojen s vý-e popsanou *Kangnam miin*.

P irozená krása bez operace je ur it nejlep-í ale pokud vypadá p irozen i po operaci, taky to nevdáí. Já neumím moc dob e rozeznat, kdo m l nebo nem l operaci, takfle prost kdyfl mi

¹⁹ <http://jwbeauty.com/eng/sub/sub03/nose/nose/index.jsp> [vid no 12. 6. 2015]

²⁰ http://wonjinbeauty.com/index.asp?inc=rhinoplasty/Dorsal_Augmentation [vid no 15. 6. 2015]

n kdo p ípadá hezký, tak to eknu, a kdyfl mi p ijde nep irozený, tak to povím taky (i-na, rozhovor, 15. 10. 2014).

Tato hierarchie krásných t l s p irozeným t lem na vrcholu vede k pe liv j-ímu rozhodování o podstoupení plastické operace. T lo, které i bez zásahu plastického chirurga tém spl uje kritéria ideálu krásy, je proto asto postaveno p ed dilema ó vyuffít plastickou chirurgií pro opravení i t ch malých nedokonalostí, díky kterému m fle jedinec dosáhnout zcela dokonalého t la, av-ak ztratí status p irozené krásy? Má informátorka Hj n-dflu, dvacetiletá studentka flijící v S ulu, se rozhodla pro opa nou strategii a plastickou operaci nakonec odmítla. S touto dívkou jsem se seznámila prost ednictvím studentky ong-nan, která mi v pr b hu na-eho rozhovoru popisovala, jak je její kamarádka z d tství Hj n-dflu krásná. Po na-em prvním setkání s Hj n-dflu jsem zjistila, fle ong-nan ani trochu nep ehán la.

Sedím v kavárn v Hongdä a ekám na dal-í informátorku. Dnes ufl je to druhý rozhovor a já jsem unavená, zárove se v-ak nem flu do kat, afl Hj n-dflu uvidím. ong-nan, se kterou jsem se vid la minulý týden, o ní mluvila jako o p írodní krásce, takfle jsem zv davá, jak taková dívka m fle vypadat. Já sama neumím moc dob e rozli-it, kdo m l plastickou operaci, takfle rozdíl mezi p írodní a um lou krásou tolik nevidím, ale podle ong-nan to je o ividn d leffité. Ufl kdyfl Hj n-dflu vchází do kavárny, tu-ím, fle je to ona ó její vzhled je opravdu nep ehlédnutelný. Také v pr b hu rozhovoru z ní nemohu asto spustit o i a p emý-lím, jak je v bec mofné, aby m l n kdo tak malinká ústa, bezchybnou ple a tak velké o i v pom ru s malým obli ejem. Ur it je to zatím nejhez í Korejka, kterou jsem potkala. Sama si vedle ní p ípadám obrovská a nemotorná (Terénní deník, 4. 12. 2014).

Hj n-dflu zmínila, fle p emý-lela o plastické operaci nosu, která by jí dopomohla k trochu vy-ímu nosnímu h betu a je-t umocnila jemné rysy její tvá e. Rodi e ji v tomto sm ru podporovali, a proto si Hj n-dflu nakonec na jedné klinice smluvila termín zákroku. Na poslední chvíli se v-ak rozmyslela a operaci zru-ila, protofle si uv domila, fle by díky tomuto zákroku sice mohla být hez í, zárove by se ale stala pouze šjednou z mnohaõ. šJakmile bych tu operaci podstoupila, nikoho by ufl nezajímalo, fle zbytek mám hezký od narození. Ufl bych pro v-echny byla jen ta holka, co je sice hezká, ale m la plastikuõ (Hj n-dflu, rozhovor, 4. 12. 2014).

Problematika odli-ování šp irozeněõ krásy a krásy dosaffené plastickou chirurgií se objevila zejména po Miss Korea 2012, kterou vyhrála Ju-mi Kim. Po sout fli se v médiích ukázaly fotky nové Miss ze staré -kolní ro enky, z nichfl bylo patrné, fle vít zka sout fle

krásky podstoupila n kolikanásobný zákrok plastické chirurgie. Ju-mi se hájila slovy: šNikdy jsem netvrdila, že jsem se narodila krásná a vystoupila v zábavném pořadu *Kangsimdfla*, kde otevřeně promluvila o své proměně a dostalo se jí výrazné podpory.²¹ Na základě této události se začalo v korejské společnosti diskutovat, zda by úroveň soutěže krásy měla být omezena pouze pro dívky bez plastické operace. Pro soutěžící, které do soutěže vstupují bez zásahu plastického chirurga, je podle Korejců totipřísoupením s těmi, které svůj vzhled upravily technologiemi, výrazná obtíž.

S aférou, která se rozšířila i za hranice Koreje, byla spojena i další soutěž krásy, Miss Tägu 2013. Tato oblastní soutěž shromáždila osmnáct krásných dívek s cílem vybrat jedinou, která se zúčastní celonárodní soutěže Miss Korea. Koláři fotografií těchto účastnic však obletly celý svět a získaly pozornost ve zpravodajství i zábavných webech. Příčinou tohoto zájmu bylo tvrzení, že všechny soutěžící vypadají stejně, a to kvůli přílišnému využití plastické chirurgie. O této soutěži tak mluví jako o špěhlídce klonů.²²

Tuto zprávu provázelo mnoho nejasností a chybných informací, když byly účastnice zaměněny za finalistky Miss Korea 2013 nebo když byly následně dohledávány fotografie účastnic z prvního castingu bez make-upu a dokonalých úsměvů, avšak omylem byly místo soutěžících Miss Tägu zveřejněny fotografie ze soutěže Miss Süul. Webová stránka *Kotaku* poté uvedla všechny informace na pravou míru a popsala celou aféru i s příloženými oficiálními i neoficiálními fotografiemi účastnic Miss Tägu.²³

Komentáře nekorejských účastníků internetové diskuse vyjadřující se k těmto článkům se rozdělily na dva tábory. Na jedné straně stáli lidé, kteří kritizovali tuto jednotnou podobu účastnic soutěže krásy. Na straně druhé se však slova domáhali i lidé zdrazňující etnocentrický pohled na tento problém, odkazující zejména na často zmiňované klíševní Asiati vypadají stejně nebo na velmi podobný vzhled západních celebrit, které se objevují na obálcích časopisů.²⁴

Koláři portrétů všech osmnácti účastnic soutěže krásy koncentrují dokonalý úsměv a make-up, profesionální úsměv a velké oči. Dívky jsou vyfoceny z podobného úhlu a zaujímají stejný postoj, takže je poměrně snadné tyto fotografie poskládat na sebe a morfovat je do jediného obrazu typického vzhledu účastnice soutěže krásy, jak se o to pokouší některé webové stránky.

²¹ https://www.youtube.com/watch?v=smmn_-zNckc [vid no 13. 6. 2015]

²² <http://thefw.com/miss-south-korea-contestants-look-the-same/> [vid no 10. 6. 2014] nebo <http://www.dawgshed.com/threads/clone-wars-plastic-surgery-blamed-for-making-all-miss-korea-contestants-look-alike.68038/> [vid no 10. 6. 2014]

²³ <http://kotaku.com/blame-photoshop-for-koreas-beauty-queen-clones-482285894> [vid no 8. 6. 2014]

²⁴ <http://gawker.com/plastic-surgery-blamed-for-making-all-miss-korea-contes-480907455> [vid no 8. 6. 2015]

Obrázek 1 Soutěžící Miss Tëgu 2013²⁵

Přesto bych netvrdím, že dívky na fotografiích vypadají totožně, ale zde nalezneme podobné rysy a podobný tvar nosu, obočí, velikost očí nebo vejčitý tvar oblíbené. Společnou charakteristikou těchto fotografií je zejména to, že na nich dívky vypadají jako profesionální, zkušené modelky ukazující jedinou vládnoucí tvář v etně jediného úsměvu. Na některých webových stránkách o nich mluví jako o šklonech nebo šhorových tvářích, jejichž obrovské oči je budou strážit každou noc. Je to však pouze statická fotografie, do které ovidně výrazně zasáhly techniky *photoshopu* i jiného editoru fotografií, které jsou v Koreji hojně využívány. Na to upozornuje i jeden z komentářů k tomuto tématu:

Když vezmu v úvahu, jak odlišně vypadají na společné fotce a jak se skoro vůbec nepodobají na fotkách z castingu, tak asi hodně z té údajné podobnosti vychází z opravdu hodně podobné práce s *photoshopem*. Samozřejmě to nepodřívá fakt, že plastická chirurgie v Koreji má být problém, ale v tomto případě nese vinitu více editor fotografií, než plastický chirurg.²⁶

Když se stejně jako tento uživatel podíváme na fotografie soutěžících z castingu nebo dokonce video zachycující jejich průpravu na závěrečný soutěžní večer, naskytne se nám zcela odlišný obraz. Dívky zachycené téměř bez make-upu s rozpuštěnými vlasy a v běžném oblečení na první pohled příliš nepůsobí krásou. Nejen každá z nich vypadá unikátně a jejich vzhled nejde zamítnout, ale nepodobají se ani tomu, jak vypadají na oficiálních fotografiích. Smith podobné mediální prezentace obrazu

²⁵ <http://gawker.com/plastic-surgery-blamed-for-making-all-miss-korea-contes-480907455> [vid no 8. 6. 2015]

²⁶ <http://gawker.com/plastic-surgery-blamed-for-making-all-miss-korea-contes-480907455> [vid no 8. 6. 2014]

plastické chirurgie v Koreji kritizuje a negativně hodnotí i diskuze, které je doprovázejí. Tvrdí, že média místo zpochybnění mýtu korejské plastické chirurgie tímto zkreslujícím popisem korejské scény naopak pouze podporují klamné informace o těchto praktikách a napomáhají k ignoraci v adách tená (Smith, 2014).

Poté, co se v internetovém zpravodajství začaly objevovat první zprávy, které opravily a upravnily chybné informace o kauze korejské soutěže krásy a zveřejnily fotografie dokazující, že podoba soutěžících je způsobena pomocí editací fotografií, se západní média i komentáře tená upokojily (Ashcraft, 2013). Překvapivě však byla reakce Korejce po odhalení skutečného vzhledu dívek, o které informoval web *KoreaBang*. V diskusi se objevovaly komentáře jako „Copak v sobě nemá trochu studu, děvčátko?“, „Vypadalo to, že tu bude aspoň jedna hezká žena, ale teď lituju, který jsem na téhle stránce strávil.“ nebo „Jaké sebevdomí musí mít ošklivka jako ty ináctka, aby přišla soutěžit?“²⁷

Tato kauza tak odkrývá několik rysů korejské plastické chirurgie, které jí dříve popsala. Její vyuffívání je přijatelné, ba dokonce fládoucí, pokud z dívky udělá krásnou ženu, zároveň však výsledek nesmí být příliš výrazný, aby nezdržoval jeho šum louč povahu jako v případě stejných fotografií účastnic soutěže krásy. Podobné aféry kolem plastické chirurgie v Koreji, které se objevují v západních médiích, jen posilují její subalterní status a vynechávají vyjádření Korejce o svých tlech a plastické chirurgii ve prospěch výroků západních odborníků a komentátorů. Zcela tak opomíjejí fakt, že korejská plastická chirurgie není pouze biomedicínskou technologií uplatněnou v jiném prostředí, ale že jde o specifickou praxi vytvářenou společným působením lokální technologie a biologie s jejími specifiky a proměnami vase. Je zejména, že korejské tlo si špamatuje tradiční konfuciánskou kulturu i dobu silného amerického vlivu vedoucí ke srovnávání korejských tlo s ty západními, je však potřeba zohlednit také souasný vývoj Koreje. Ten z Koreje činí vysoce vyspělý stát s populární kulturou vyhledávanou nejen mezi Korejci, ale také mezi zahraničními fanouky. Tyto dva trendy v pojmání korejských tlo v rámci mediálního obrazu plastické chirurgie, ve kterém je vnímáno jako šum léč a do určité míry patologické, a populární kultury, v níž je korejské tlo předem obdivu, tak zároveň utvářejí subalterní i lokální status korejské biologie.

²⁷ <http://www.koreabang.com/2013/stories/miss-korea-2013-contestants-before-after-photos-amuse-netizens.html> [vid no 11. 6. 2015]

3. Právo na krásu: legitimizace plastické chirurgie

Předmětem této kapitoly je zkoumání způsobů, jakými je v korejské společnosti zdvořilá rozhodnutí podstoupit plastickou operaci, a to, jak tyto legitimizace ovlivňují chápání plastické chirurgie jako takové.²⁸ Ptám se zejména po důvodech, proč je pro jedince tak důležitá vysvětlit své důvody pro podstoupení plastické operace a poukazovat na racionalitu tohoto rozhodnutí. Davis (1995) tyto procesy nazývá diskurzivními strategiemi a popisuje je jako strategie, které ženy používají pro prezentování svého rozhodnutí podstoupit plastickou operaci jako srozumitelného a obhajitelného. Hlavním objektem zájmu se tak stávají motivy pro podstoupení zákroku estetické chirurgie, které jsou artikulovány jako legitimní nejen samotnými aktéry, tedy klienty klinik plastické chirurgie, ale také dalšími jedinci, kterých se šikultura plastické chirurgie dotýká. Termín šikultura plastické chirurgie zde používám proto, že byl často volen samotnými informátory pro popisování klinik plastické chirurgie se svou klientelou a s tím spojených jevů, jako je například reklama na tyto kliniky nebo televizní pořady s tematikou proměny pomocí plastické chirurgie. Tato potřeba zdvořilost svého rozhodnutí podstoupit plastickou operaci vychází ze specifické situace, v níž se tělo podstupující tento zákrok stává předmětem konfliktu. Na jedné straně je totiž modifikace jeho podoby pomocí plastické chirurgie vnímána jako známka vnitřního zdraví, pohody a sebevylepšení, ale také jako známka morální, politické nebo mentální slabosti na straně druhé (Pitts-Taylor, 2007: 7). Tento konflikt ve vnímání estetické chirurgie a jejího klienta je ještě posílen významnými náklady, ať už finančními i časovými, a zdravotními riziky zákroku, který není ze zdravotního hlediska nezbytný. Pomocí legitimizace plastické chirurgie je tento konflikt zmírňován, a to jak na straně jedince podstupujícího plastickou operaci, tak na straně jeho okolí, které se ke stávající situaci musí vymezit. A koliv se tak snaha o legitimizaci plastické operace zdá být záležitostí dotýkající se pouze daného klienta usilujícího o obhájení svého rozhodnutí před lékařem, svým okolím i sebou samým, jde o společensky sdílenou techniku, která ovlivňuje existenci a chápání estetické chirurgie v Koreji jako takové.

Legitimizace motivů pro podstoupení plastické operace má pro jedince zásadní význam, a to nejen pro uznání svých pohnutek jako obhajitelných a pochopitelných okolím, ale také pro samotné získání svolení k operaci konkrétním chirurgem, který bude zákrok

²⁸ Tato kapitola byla v první verzi publikována ve Sborníku mladých koreanistů (Löwensteinová, Zemánek, 2015)

provádět. K tomu, aby byla operace skutečně provedena, musí jedinec nejprve podstoupit vstupní konzultaci na dané klinice. Bohemní se nejen sám seznamuje se svými možnostmi a postupem zákroku, ale také je lékařem vyhodnocován, zda splňuje všechna kritéria vhodného pacienta. Označení vhodný pacient i š kandidát pro plastickou operaci představuje jedince v určitém zdravotním stavu a podmínkách strádání, který potěbuje lékařskou péči. Je proto odborníkem medicíny akceptován jako klient trpící z hlediska medicíny takovým problémem, který šnejenfle by mohl, ale dokonce by měl být operován (Taylor-Alexander, 2014: 35).

Taylor-Alexander (2014) hovoří v případě rekonstrukční chirurgie dokonce o ideálním pacientovi a zkoumá utváření této institucionální kategorie jako produktu technologických a bioetických omezení, tedy tak, jak je spoluvytvářena medicínsko-vdeckými a byrokratickými podmínkami. A koliv v případě estetické chirurgie nejsou kritéria jasně stanovená jako u chirurgie rekonstrukční, a spíše nejl o ideálním pacientovi lze hovořit pouze o vhodném kandidátu, i zde máme vidět koexistenci těchto dvou omezení.

Na jedné straně tak stojí limitace spojené se zdravotním stavem jedince a možnostmi využít technologie k terapeutickým účelům v konkrétním případě. Mezi tato omezení patří jak fyzické faktory zahrnující stupeň patologizace daného znaku nebo zdravotní podmínky umožňující vykonání zákroku, tak mentální stavy, jež mohou být medikalizovány a mohou odkazovat ke komplexu méněcennosti nebo tělesné dysmorfické poruce (*body dysmorphic disorder*, BDD). BDD, jak jsem již nastínila v úvodní kapitole, je definována jako šmentální porucha charakterizovaná obsesí jedince nepatrnými nebo vymyšlenými vadami svého vzhledu afl do míry klinicky významné poruchy i dysfunkce (Pitts-Taylor, 2007: 2) a často je tak spojována s extrémními případy afl tzv. šzávislosti na plastické chirurgii. Jedincem trpícím touto poruchou by proto plastičí chirurgové měli odmítnout vykonat další zákrok a naopak by jim měli doporučit pomoc psychiatra. Vhodného kandidáta pro plastickou chirurgii tak máme vidět jako kategorii vymezenou na jedné straně tělesnými patologiiemi i mentálními stavy, které podléhají medikalizaci do té míry, fle vyřadují zásah lékaře, a tělesnou dysmorfickou poruchou na straně druhé. Zákrok kosmetické chirurgie vystavuje zdravotní stav jedince riziku za účelem špouhéhož zvýšení kvality jeho flivota, a proto musí být jasně artikulované motivy a benefity dané operace a vyřešené etické otázky operace.

Vhodný kandidát pro zákrok kosmetické chirurgie musí mít podle Pitts-Taylor (2007) specifický postoj k operaci, podstoupit ji ze správných důvodů ve správný čas a

respektovat své vnitřní šjád. Naopak nevhodný kandidát je přesným opakem, přímým je zde zdrazněno, že takovýto jedinec chce odstranit svou etnickou i rasovou identitu. Jak si ukážeme na charakteru korejské estetické chirurgie, v jejím případě tato kritéria nelze uplatnit absolutně. Kliniky estetické chirurgie vyhledávají neustále mladší klienti, u kterých je kvůli stále se vyvíjejícímu tělu větší riziko komplikací (The Chosun Ilbo, 2012). Proto lze v takovémto případě jen stěží hovořit o správném šnasození plastické operace. Ani zdrazněné kritérium zachování etnických znaků není v případě korejské estetické chirurgie v mnoha případech dodrženo. To vidíme zejména u nejastji prováděných operací, mezi které patří rhinoplastika, tedy operace nosu (*kchosusul*) nebo blepharoplastika a operace o nich ví ekó se zvlátním drazem na operaci dvojitých očních ví ek (*ssangkk pchulsusul*) (ISAPS, 2011).

Zásadním kritériem pro zaizení se do kategorie vhodného kandidáta pro zákrok plastické chirurgie se proto kromě medicínských faktorů stává motiv pro podstoupení operace, tedy to, jak jej jedinec artikuluje. Prototypy vhodných kandidátů můžeme nalézt zejména v televizních pořadech s tematikou proměny vzhledu jejich hlavních aktérů. V nich je vždy představen osobní příběh uchazeče o plastickou operaci s drazem na ty aspekty, které se vztahují k jeho motivu podstoupit daný zákrok. Například v televizním pořadu *Let me in* (Let 美人) se v jednotlivých epizodách objevily ženy trpící komplexy ze svého vzhledu a posměchem okolí, matky, které chtěly navrátit tvar těla předtí hotenstvím nebo nezamstnaní lidé, kteří v plastické operaci viděli jedinou naději, jak uspět v dalších pracovních pohovorech. Podobně hrají motivace klíovou roli i v prezentaci svého rozhodnutí podstoupit plastickou operaci mimo televizní obrazovky.

V této kapitole představím tři diskurzivní strategie, které jsou v Koreji nejastji využívány pro zdrazněné rozhodnutí podstoupit plastickou operaci. V návaznosti na teorii ANT ukážu, že a koliv se diskurzivní strategie zdají být produktem mentálních procesů daného jedince, a tedy vznikající na základě subjektivního postoje k plastické chirurgii, ve skutečnosti se na jejich utváření účastní mnoho různých technologií, materiálů i lidí. Studium legitimizace tak funguje jako výchozí bod pro sledování dalších procesů spjatých s plastickou chirurgií v Koreji.

3.1. Ka-j n a i- n: (Sebe)medikalizace tělesných a mentálních stav

S i- n, třicetiletou studentkou ekonomie, jsem se setkala při skupinové diskusi na univerzitě *Singajl*. Seděla v poslední lavici a během první hodiny se vůbec nezapojila do společné debaty se spolužáky. Občas si něco pozeptala se spolužačkou ve vedlejší lavici, ale většinou doby jen potichu pozorovala dleň ve tisku nebo si hrála s mobilním telefonem pod lavicí. Přihlásila se o slovo až ke konci diskuze, když učitel Bryan vyzval studenty, kteří zatím neprezentovali svůj názor, aby se více zapojili. „Plastická operace může lidem pomoci, ale taky může být nebezpečná kvůli potenciálním zdravotním rizikům,“ pronesla vágně v tu, za kterou si od učitele vysloužila bod za aktivitu v hodině a znovu se vrátila k tichému pozorování debaty. Po skončení kurzu jsem oslovila některé studenty v etnické i- n s žádostí o osobní rozhovor. Zatímco většina studentů mi na sebe dala kontakt a souhlasila s domluvením termínu interview v příštím týdnu, i- n trvala se slovy „šaufl to mám za sebou“ na provedení rozhovoru ihned po tomto kurzu. Usadily jsme se tedy v prázdném kabinetu na sedáku a i- n začala zpočátku velmi neochotně vyprávět o svém životě a vztahu k plastické chirurgii. Sama uvádí o chirurgickém změnění brady a dokonce ufl podstoupila několik konzultací na klinikách plastické chirurgie, kvůli nedostatku finančních prostředků však musela zákrok odložit.

Ufl odmalička jsem cítila, že moje brada vypadá divně a vůbec se nehodí ke zbytku obličeje. Je trochu delší a vystouplejší, než by měla být, a proto na všech fotkách vypadá, jako by tréla ven. Ufl jako malá jsem si prohlížela tváře svých kamarádek a říkala si, že bych chtěla mít taky takovou normální, hezkou bradu, jako mají ony [1]. Vždy, když procházím kolem nějakého zrcadla, věmám si, jak divně vypadám – jak se ke mně nehodí. Nesnáím pohled sama na sebe. [1] Lékaři mi potom na klinice řekl, že ji mám opravdu o dost víc posunutou dopředu, než je normální, a doporučil mi operaci, která ji srovná. Snad se k ní jednou dostanu (i- n, rozhovor, 20. 10. 2014).

Podobně svůj případ popisuje i třicetiletá Ka-j n pracující v jedné menší firmě zaměřující se na obchod se zahraničím, která svou vytouflnou plastickou operaci nosu již podstoupila.

Není to ani tak, že bych svůj nos neměla ráda nebo že bych kvůli němu nějak hrozně trpěla. Já na sobě nemám ráda spoustu věcí, ale jsem se s tím nějak naučila žít a ufl to nevěmí. Jenže s tím nosem to bylo jiné. Nešlo o to, že by se mně osobně nelíbilo. To je normální, že každý má jiný vkus [1]. Jenže ten můj nos? Ten byl prostě objektivně divný! Věichni si to

mysleli a pár mých kamarádek mi i řeklo šTy jsi fakt hezká, jen kdybys měla normální nosí ů Nos by měla být dominantou obličeje, ale já ho mám tak malý a nízký, ůe to vypadalo, jako bych ho neměla. Prostě to ani nebylo o tom, ůe by nebyl hezký ů to bych zvládla - ale máj nos byl naprosto divný! (Ka-j n, rozhovor, 3. 11. 2014).

Oba tyto příběhy, které jsem od svých informátorek vyslechla, mají výrazný společný rys ů poukazují na abnormalitu na které tělesné části a usilují o její napravení pomocí plastické chirurgie. i- n hovoří o své bradě jako o šdel-í a vystouplej-í, neř by měla být ů a tedy ji vřdy vztahuje k ur ůitému normálnímu stavu, který sama nenaplnuje. Stejně sv ůj nos pojmá i Ka-j n, když zd ůrazuje, ůe hodnocení jejího nosu uř není pouze záleřitostí individuálního vkusu, ale ůe jde o šobjektivnů abnormalitu. Ob řeny tak tyto tělesné části patologizují, coř se promítá do popisu vlastního nosu a brady jako šdivných ů a šnenormálních ů. Z jejich slov je patrné p řes d ení, ůe existuje ur ůitý šnormálnů vřhled t čto tělesných částí, kterého by měla být dosařeno. Tato p ředstava je posřlena řekou diagnůzou, která i- ninu bradu patologizuje jako šo dost víc posunutou dop ředu, neř je normálnů a op řt ji tak umisuje mimo pomyslnou kategorii šnormality ů. Řeka p řo opravení této patologie navrhuje řekou řákok, který bradu švylé ř ů a navrátí do šnormálního ů stavu.

Popsané praktiky jsou sou částí obecn ř-řho procesu medikalizace, který postupuje svou asnou společností (Conrad, 2007; Conrad, Schnieder, 1992). Medikalizace byla Conradem popsána jako šproces, ve kterém se jevy, p řvodn ř chápané jako nemedicínské i neproblematické, formulují jako problémy medicínské - obvykle v termínech nemoci nebo zdravotních poruch - a jsou tak i ře eny ů (Conrad, 1992: 209). Medikalizace tak podle n ř sestává z řefinování problému v medicínských pojmech, vyuffívání medicínského jazyka k popsání problému a p řjetí medicínského řámce p ř pochopení problému nebo vyuffití řekou řáko k jeho řlé b ů (Conrad 1992).

Abych v p řpad řstupování medikalizace plastickou chirurgií mohla odkřt nejen zmín ě negativní, ale i pozitivní aspekty a ř sledky tohoto stavu, budu vycházet z nejobecn ř-řho řhápání medikalizace jako šneutrálního termínu p ř jednoduché popsání procesu, kdy se n co stává medicínským ů (Conrad, 1992: 210). Toto uchopení medikalizace, které nezdr ůrazuje kontrolu medicíny nad lidským řivotem ani její pozitivní nebo negativní povahu, poskytuje prostor p ř to, aby jednotlivé aspekty vystoupily na povrch v p řb řhu zkoumání problematiky vřtahu fyzických a psychických stav ů, plastické chirurgie a medicíny.

Clarke a kol. navrhují pro popis současných situací používat termín biomedikalizace označující stále komplexnější, vícestranné a více směrné procesy medikalizace, které jsou v dnešní době jak rozšiřovány, tak znovu utvářeny prostřednictvím nově vznikajících sociálních forem a postupů vysoce technovědecké medicíny (Clarke et al., 2003: 161). Tento termín lze využít takových inovací jako je molekulární biologie, biotechnologie, genomizace nebo transplantativní medicína, které umožnily proměnu lidských i ne-lidských objektů a zároveň znovu utvářejí produkci medicínských vědomostí, jejich distribuci a informační management (např. integrované systémy nemocnic, pojišťovací organizace, přemýšlení biovědeckých a zdravotnických technologií). Tyto klinické inovace stojí v centru biomedikalizace a stejně tak představují i stěžejní bod plastické chirurgie, jelikož plastické chirurgové pracují s nejnovějšími technologiemi, které jim umožňují biomedicínskou klasifikaci a diagnostiku. Příkladem jsou nové vizualizační programy a přístroje jako například VECTRA X3 3D Scanner umožňující simulaci vzhledu po operaci a srovnání výsledku zákroku nebo 3D CT poskytující trojrozměrnou informaci o těle využívanou pro jasnější plánování operace.

Medikalizace, a potažmo i biomedikalizace, se podle Conrada (1992) může odehrávat na třech různých úrovních: konceptuální, institucionální a interakční. Na *konceptuální neboli pojmové úrovni* je využíván lékařský slovník nebo model k definování problému, přičemž nemusí nutně docházet k zapojení zdravotníka a lékaře. Tato forma se v případě medikalizace vzhledem může objevovat v rámci médií, internetových stránek a časopisů i ze strany jednotlivců mimo skupiny medicínských odborníků, kteří přijali medicínské definice a vysvětlení.

Na *úrovni institucionální* přijímají organizace medicínský přístup k řešení určitého problému, na který se daná instituce specializuje. Lékaři zde mohou mít kontrolní a dozorové funkce a legitimizují medicínské definice problému, ale léčba jakožto každodenní rutinní práce je vykonávána nemedicínským personálem. Medikalizace na této úrovni se objevuje na klinikách plastické chirurgie ze strany manažerů neboli šéfků, jak je již nazýváme. Ty nemají zdravotnické vzdělání, přesto však při popisu problému a jeho možných řešeních prostřednictvím plastické chirurgie využívají lékařský slovník a vědomosti.

Často zde také zaměstnanci provádějí kosmetické ošetření, například pro zlepšení stavu pleti nebo zmírnění otoků, která jsou zařazována medicínskou autoritou kvůli svému umístění na klinice a díky využívání specifických zdravotnických technologií a metod. Na poslední zmíněvané *interakční úrovni* se medikalizace objevuje jako součást interakce lékaře-pacient, kdy lékař definuje problém jako medicínský nebo lékařský sociální problém

medicínskou formou lé by. V této formě dochází k nejv t-ímu a nejp ím j-ímu zapojení léka (Conrad, 1992: 211).

Conrad na t chto rozdílných úrovních medikalizace poukazuje i na odli-né zapojení medicínské profese ó tedy léka vykonávajících lé bu, kte í se podle n j medikalizace nemusí vřdy ú astnit. P ekonává tak své d ív j-í pojetí medikalizace jako šdefinování chování jako medicínského problému nebo nemoci a zmoc ující nebo oprav ující medicínskou profesi poskytnout ur ítý typ jeho lé byõ (Conrad, 1975: 12) i Zol v pohled na medikalizaci jako na proces, ve kterém šoblasti b flného flivota podléhají léka ské dominanci, vlivu a dohleduõ (Zola, 1983: 295).

V obou t chto definicích Conrad kritizuje p edpoklad, že se daný medikalizovaný problém nutn musí p esunout do pravomoce medicínské profese. Naopak zd raz uje, že medikalizace je šsociokulturní proces, který m že, ale nemusí zapojovat medicínskou profesi, vést k medicínské sociální kontrole nebo lé b , nebo být d sledkem zám rného rozpínání medicínské profeseõ (Conrad, 1992: 211). V n kterých p ípadech, jako je alkoholismus, ale podle mého názoru také plastická chirurgie, je zdravotnická profese zapojena jen margináln nebo dokonce v bec (Conrad, 1992). Medikalizace lidského vzhledu tak probíhá nejen na p d zdravotnického za ízení, ale také v mezilidském kontaktu, internetových diskuzích, médiích a dal-ích reklamních a informa ních materiálech o plastické chirurgii. To dokazuje nap íklad obsahová analýza t chto materiál , kterou provedli Merianos, Vidourek a King (2013), jeřl poukázala na mnořství odkaz k medikalizaci v jejich obsahu.

Rose (2007) tuto d ležitou roli medicíny v lidském flivot zd raz uje tvrzením, že medicína a zvlá-t medikalizace nás šud lala takovými lidmi, jakými jsmeõ (Rose, 2007: 700). Rose rozli-uje zejména t i dimenze tohoto procesu ó medicínské formy flivota, medicínský význam a expertízu. Praktiky medicíny, jako jsou vakcinace, postupy defekace, ízení sexuality nebo ústní hygiena, podle n j upravily samotnou formu flivota sou asné lidské bytosti ve formě odpadních systém , regulovaných h bitov nebo úmrtnosti. Medicína je proto neodd liteln propletena se zp soby, jak zaříváme ná- sv t a dáváme mu význam, a prost ednictvím léka ské expertízy ídí na-e flivoty. Léka i vyuffívající roli medicínského experta usilují o obnovení normality t la údajn ztracené kv li nemoci, zran ní nebo infekci, zárove v-ak p ekra ují tuto hranici a zapojují se do ízení samotného lidského flivota (Rose, 2007).

N kte í auto i (Cacchioni, Tiefer 2012; Edmonds 2014), poukazují na to, že medikalizace zasahuje do flivota fleny ve v t-í mí e, cořl je zjevné v p ípadě menstruace,

porodu i menopauzy, a tento fakt tak může do určité míry vysvětlit i vyšší procento žen podstupujících plastickou operaci v porovnání s muži. Podle těchto autorů je vyšší medikalizace života ženy způsobena jejich vyloučením z medicíny v rané fázi její profesionalizace a pozitivním přístupem k ženským tělům v medicínském diskurzu a vzdělání (Cacchioni, Tiefer, 2012: 308). Také v případě plastické chirurgie vidíme vysoké procento mužských plastických chirurgů, kteří konzultují zákrok plastické chirurgie s klienty - převážně ženami. A právě plastická chirurgie je prezentována a vnímána jako jedna z hlavních technologií využívaných pro léčbu medikalizovaných znaků, tedy jako způsob, jak napravit estetické poškození způsobené porodem, kojením a menopauzou (Edmonds, 2014: 247), stejně jako zpomalit proces stárnutí i upravit tvar těla.

Akoliv se pacienti mohou podvolit medicínské profesi, když přijímají lékařovu diagnózu a nabízenou léčbu, nemusí být nutně pasivními - naopak se procesu medikalizace vztahem aktivně účastní (Gabe, Calnan, 1989). Podle Fainzang se subjekty účastní medikalizace nejen od okamžiku, kdy se obrátí na lékařskou autoritu, ale také se stávají jejím středem, když se z vlastní iniciativy uchylují k medicíně kvůli problémům nebo jevům, které by lékař nutně nemedikalizoval (Fainzang, 2013: 491). Fainzang tento proces označuje jako sebemedikalizace a popisuje jeho dvě fáze. Nejprve musí jedinec identifikovat, co považuje za patologické, a poté zvažuje, zda lze pro tento projev i symptom uplatnit určitou formu léčby, nejstejněji v podobě sebe-medikace. Jedinec tak při definování patologického nespolečá do takové míry na medicínské normy, ale hodnotí daný znak ve vztahu k tomu, co sám považuje za normu pro své tělo. Pacienti se tak stávají klienty i konzumenty, kteří aktivně vyhledávají informace, dělají medicínská rozhodnutí, a tak ovlivňují svou léčbu (Sulik, 2011). Akoliv Fainzang sebemedikalizaci vykládá jako samostatný proces, je nutné ho nahlížet jako vlivy pozitivní aspekt medikalizace, který ovlivňuje lidské tělo jako subjekt i objekt - tedy jeho zkoumání lékařem, ať už pouhým omezením nebo pomocí speciálních technologií, ale i jeho provádění samotným vlastníkem těla (Molla Law, 2004).

Procesy medikalizace se v posledních letech staly předmětem mnoha studií. Pozornost byla věnována intervenci medicíny do sexuálního života (Cacchioni, Tiefer 2012; Tiefer, 1986, 1994), stárnutí (Estes, Binney, 1989), menopauzy (McCrea, 1983; Bell, 1987, 1990; Kaufert, Gilbert, 1986) nebo mateřství (Abate 2010; Cahill, 2001). Typickým příkladem je medikalizace tělesné váhy spojující hmotnost jedince s kvalitou jeho života, která pracuje s hodnotou BMI pro definování šňormální, zdravé tělesné váhy a

patologizuje obezitu jako nemoc vyřadující okamžitou léčbu (Deery, Wray 2008; Carryer, 2001).

Toto rozšíření moci medicíny stále hlouběji do každodenního života a s ním spojené negativní důsledky vedly k výrazné kritice medikalizace (Illich, 1976; Lupton, 1994, 1997; Petersen, Lupton, 1996). Negativní dopady přetížené medikalizace (*over-medicalization*), jak ji nazývá Conrad (1992: 210) skvěle popisuje kritika programu *Let me in* zachycujícího celkovou proměnu prostřednictvím plastických operací, kterou představuje dívka Son-mi, odpovídá plastické chirurgie:

Já ten [program] *Let me in* tak nenávidím! Prostě to nedokážu pochopit. Ukážou tam ne moc hezkou holku, jak hrozně se trápí, protože jí vědí, že ona si nemůže najít práci ani peníze. Úplně hromádka peněz. Pak povolají ty doktory, kteří na ni kouknou a hned rozhodnou, že tahle chudinka teda rozhodně musí na operaci, že jí jako zachrání život. Udal jí operace od hlavy až k patě - ani nechci vědět, kolik by to stálo, kdyby to doktoři nedělali zadarmo jako reklamu a pak vědí, že to stojí peníze. Nikdo neví, že problém je asi spíše na straně těch, co se jí vysmívali kvůli vzhledu a nechali ji najmout do práce. Hlavně, že uhlava je krásná a povede se jí dobře. Vědí, že lidé, co se na to dívají, si říkají, jaká je to chudinka a že ji ti doktoři zachránili, když z ní zase udělali lovcí. A ti omlívají se jenom utvrzují v tom, že sami by na nějakou operaci mohli jít taky, protože prostě nemohou žít s tím, jak to vypadají, že to není normální (Son-mi, rozhovor, 20. 12. 2014).

Rozhoštění Son-mi nad reality show *Let me in* skvěle reflektuje všechny ty negativní důsledky, které popsal Parens (2013). Zaprvé s tím, jak medikalizace rozšiřuje kategorii šnemocí, narůstají i náklady na jejich medicínskou léčbu, v tomto případě na zákroky plastické chirurgie. Zadruhé je podle Parensa potlačována naše subjektivita v důsledku medicínského postupu k nám a našim tělům jako k objektům ovládaných zvenku bez možnosti volby. Lékaři tak vyhodnocují stav hlavního aktéra proměny, vyšetří jeho tělo a rozhodují se o jeho léčbě. V tomto bodě je nutné poznamenat, že ačkoliv je Parensova teze podnětná, Mol a Law (2004) jifi tuto dichotomii subjektivní a objektivní přehánějí, když navrhuji, aby se místo chybné snahy o nalezení objektivní nemoci doplněné popisem jejího subjektivního prožívání konkrétní nemoc zkoumala v jejích praktikách.

Tímto negativním důsledkem medikalizace je podle Parensa opomínání sociálních problémů, které medicína ví pouze zásahy do těla a jeho proměnou. Místo pouhého předepisování léků ke zmírnění utrpení jedince by se podle něj měla medicína zaměřit na změnu sociální struktury a oteklávání, které k tomuto utrpení vedou (Parens, 2013: 29-30).

V případě plastické chirurgie, o které hovoří informátorka Son-mi, je to příliš draz na
tlesný vzhledlovka ve společenském i pracovním životě.

Zkoumání vztahu medikalizace a plastické chirurgie a zejména role medikalizace
v procesu rozhodování o podstoupení konkrétního zákroku je kvůli povaze a rozmanitosti
zákrokoplastické chirurgie velmi problematické. Výraznou roli medikalizace vidíme
v operacích spjatých s dalšími medikalizovanými oblastmi lidského života, jako je stárnutí,
porod a mateřství nebo tlesná váha. Mezi tyto plastické operace patří například liposukce
jedince trpícího obezitou, operace povislých víček (blepharoplastika) v důsledku stárnutí
kůže, abdominoplastika napravující povolené a rozestoupené břišní svalstvo po těhotenství,
nebo úprava povislých prsou následkem kojení. Svým odkazováním k fázím života nebo
tlesným stavům, které podléhají medikalizaci ve vysoké míře, tak i tyto převodně estetické
zákroky silněji využívají medicínský rámec a lékařský slovník jako hlavní rys
medikalizace (Conrad, 1992). Čím blíže se však ve spektru plastických operací blížíme
k pólu označujícímu estetické nebo kosmetické operace, tedy zákroky podstupované
vlastní volbou, které špeťují její normální tělo za účelem zlepšit vzhled a
sebevdomě (ASPS, Cosmetic Procedures, 2009), tím rozmanitější roli v nich
medikalizace hraje.

V této části se budu detailněji zabývat příběhy klientek plastické chirurgie, v nichž
budu odkrývat, jak se v plastické chirurgii využívají hlavní praktiky medikalizace -
definování a popsání problému v medicínských pojmech, přijetí medicínského rámce pro
pochopení problému nebo využití lékařského zákroku k jeho šlebě, a to v konceptuální,
institucionální i interakční rovině (Conrad, 1992). Tuto hlubší analýzu vztahů všech prvků
zapojených do vytváření medikalizace provedu i s přihlédnutím ke kritice Nikolase Rose
(2007), který tvrdí, že termín medikalizace je sice užitým neutrálním termínem pro
pojmenování problémů, které se staly součástí medicíny, nepomáhá však podle něj
pochopit jak, pro nebo s jakými důsledky se tyto změny objevily, a neměl by proto být
sám o sobě považován za popis nebo vysvětlení tohoto jevu. Proto se v této části zaměřím
na samotné praktiky medikalizace v jejich materiální a technologické roznorodosti, když
budu sledovat materiály, technologie a lidi, kteří do procesu medikalizace vstupují a
utvářejí specifický vztah lékaře s klientovým tělem i to, jak se sám klient vztahuje ke
svému tělu.

Vraťme se zpět k ženě, která již několik let touží po plastické operaci špeť-dlouhé
a vystouplé brady. Neustále svou bradu pozoruje, prohlíží v zrcadle a porovnává s tím, jak
by chtěla vypadat. Vlastní bradu tak vidí jako vybočující z normy, kterou si podle svých

vyjádření vytvořila sama pro svou tvář. Její brada se podle ní nehodí do jejího obličeje, nepasuje k velikosti, tvaru a vzdálenosti očí, výšce nosu a tvaru jeho úst, ke vzhledu tváře a lícních kostí, ani k tvaru úst.

Tento proces podle Fainzang (2013) odpovídá první fázi sebemedikalizace, kdy jedinec patologizuje určitý tělesný znak, přičemž se nespolehá na medicínské normy, ale pouze hodnotí daný znak ve vztahu k tomu, co sám považuje za šnormu pro své tělo (Fainzang, 2013). Nelze však hovořit pouze o šnormě pro své tělo nebo představě o svém těle, která existuje nezávisle na vnějších vlivech, a to i těch medicínských. I svou bradu porovnává s bradami ostatních lidí, které jsou podle ní normální, a jen díky tomuto pozorování a srovnávání vyhodnocuje svou bradu jako patologickou. S touto praktikou však zároveň přijímá představy o těle, které si pozorovaní jedinci vytvořili pro svou vlastní tělo, a možná je i oni sami pomocí různých tělesných modifikací naplní.

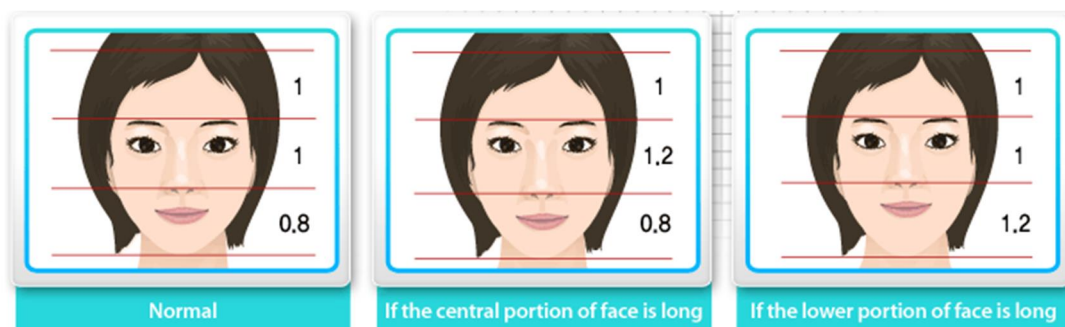
Ka-jin, druhá informátorka, se kterou jsme se v úvodu seznámili, představuje svůj nos před plastickou operací jako patologický, když o něm mluví jako o šdivném a šmoc malém a nízkém. Tento pohled na svůj nos však nebyl utvořen pouze jejím vlastním úsudkem, ale také vnějším pohledem jejích kamarádek. Ty jí říkaly, že by byla hezká, šjen kdyby měla normální nos, a tím se účastnily patologizace této části jejího obličeje. Šnos by měl být dominantou obličeje, ale já ho měla tak malý a nízký, šst fluje si Ka-jin na vzhled svého nosu před operací a opatřuje představou normu, jaký by nos *měl být*, ale *není*. Zde se ufl však nejedná pouze o její vnímání vlastního těla a porovnávání nosu s jinými fyzickými znaky. Tato zmínka o nosu jako dominantě obličeje naznačuje přijetí určitých sdílených představ o lidském vzhledu, které mohla přejmout z médií, od rodičů, svých vrstevníků nebo i z reklam na plastickou chirurgii, které spojení šnos jako dominanty tváře švyuflívají velmi často. řiádne představy o těle a jeho vzhledu se tak nemohou utvářet subjektivně pouze na základě vlastního vnímání svého těla, ale vfldy se skládají z různých představ o těle přítomných v dané společnosti, které mohou být v d sledku ve shodě s Fainzang uplatněny na konkrétní tělo.

Zatímco v tina medikalizovaných stavů vyuflívá medicínský rámeček s jasně stanovenými kritérii pro označení daného šproblému jako nemoci, v případě plastické estetické chirurgie může být určení této kategorie problematické. Lékařských norem uplatňovaných na lidský vzhled, a zejména vzhled tváře, není mnoho explicitně vyřeňných, proto se například v učebnicích anatomie neseťkáme často s pojmy jako šnormální nos nebo šnormální tvar brady špřesně stanovenými kritérii. Naopak je tato kategorie šnormality šobvykle utvářena ve vztahu k různým odchylkám, které mohou být buď zcela

popsány v lékařských textech, nebo mohou být dále rozvíjeny a upesovány konkrétním lékařem. V některých případech plastická chirurgie uplatuje své charakteristické propojení zdraví s estetikou (Edmonds, 2013) a místo pojmu šnormální vyvolává kategorii šideální nebo škrásně.

Práv takto například pojímá tvar obličeje klinika Wonjin, když na svých webových stránkách popisuje ideální tvar obličeje a brady. Tvář by měla být útlá a úzká. Ideální délka dolníelisti by měla být s horizontální délkou celkovou v poměru 0,8:1. Brada je malá a úzká. Linie vedoucí od příčky nosu ke příčce brady označovaná jako šlinie krásy slouží jako reference ke změně poměru celkové dolní ret by měla být na této linii o 2 mm níže než ret horní.²⁹

Klinika Item na svých webových stránkách popisuje stejný poměr délky celka, nosu a brady 1:1:0,8, který však ufl neoznačuje jako šideální, ale šnormální. Tímto označením zachází ve svém normativním pojetí lidského vzhledu dále než klinika Wonjin. Dlefitý je podle ní také poměr délky a šířky obličeje, délka by měla být 1,3 krát větší než šířka tváře. Pokud tento poměr není dodržen, lze podle webu hovořit o dlouhém obličeji, který je způsoben bu přídělou stědní, nebo spodní částí obličeje. Tyto poměry jednotlivých částí obličeje tak popisují nejen normální stav, ale také stav abnormální a patologický.

Obrázek 2 Normální poměry částí obličeje podle kliniky Item³⁰

často se od tohoto modelu šnormální délky obličeje odchyluje, a proto o své bradě mluví jako o šdelší než by měla být. Druhým příznakem, kterým svou bradu označila, je švystouplejší. Tento znak může být podle kliniky Item způsoben vyvýšenou dolní elistí, která je nadměrně vyvinutá, nebo prodlouženou bradou, když švelikost a délka obou elistí je normální, pouze kost tvořící příčku brady je přídělou. V prvním případě je možná oprava prostědnictvím pouhého zkrácení délky brady, v případě druhém je nutná operace

²⁹ http://wonjinbeauty.com/index.asp?inc=face/Face_Contour [vid no 21. 5. 2015]

³⁰ <http://www.itemcliniceng.com/face/item-face10.html> [vid no 23. 5. 2015]

celé dolní elisti, nebo operace obou elistí, která opravuje horní i dolní elist zároveň.³¹ ŠNormální bradu, a tudíž i bradu šdelí a švystouplo tak mimo jiné určuje také délka ela, nosu, výška píky nosu a postavení rtí.

Obrázek 3 Reklama na kliniku Wannabe ve stanici metra Apkudŋŋ (šHarmonie očí, nosu a kontur obličeje)

–in podle těchto modelů a návodu šsebe-diagnostiky vystupující brady š porovnává vlastní bradu, kterou jí sama patologizovala, s normou a odchylkami od ní popsány na webu klinik plastické chirurgie. Prohlíží si obrázky žen, které podobnou operaci podstoupily, a srovnává je se svým odrazem v zrcadle. Vystupující elist na webu, –inina elist. Prodloužená brada na webu, –inina brada.

Bere do ruky mobilní telefon a fotí dvě fotografie své brady zepředu a ze strany podle instrukcí na webové stránce kliniky. Ty potom nahrává do sekce šOnline konzultace špole n s dotazem na typ zákroku, který by jí lékař doporučil š zejména zda je vhodn –í zkrácení brady nebo dvojitou operaci elistí.

To focení bylo fakt hrozný! Jenom si představ, že se celý život nechce – fotit, pořád se za n koho schovává–, aby ti nebyla vidět brada, nebo si před ní nic dává–, třeba tam dá–ruceí. A najednou ti někdo řekne: Tak a teď se vyfotí– a hlavně tu bradu, a rovnou několikrát z různých úhlů! Ani jsem se na to nechtěla podívat, když jsem se vyfotila (–in, rozhovor, 20. 10. 2013).

Takto si –in stěhuje na fotografování své brady, kterou jí dříve sama patologizovala a její zachycení na fotografii tuto patologii jen zdraznilo. Podobně jsem při své cestě za plastickou operací nosu postupovala i já.

³¹ <http://www.itemcliniceng.com/face/item-face10.html> [vidno 23. 5. 2014]

Při online sjednávání termínu konzultace na webových stránkách každé z klinik vypluji krátký dotazník, který zahrnuje nejen mé osobní údaje, ale také popis mnou zvolené operace s pořadovaným výsledkem, a navíc přikládám fotografie dané tělesné partie. Ufň při focení svého nosu, který v detailním záběru vypadá je-tě h-e neřna fotografii zahrnující celý obličej, a následujícím vkládáním dané fotografie na stránky kliniky se necítím při-pohodln. V tu chvíli nejde o focení běžné fotografie, ale o představení mého defektu, symptomu, o jehož léčbu usiluji. Velmi proto oceňuji, že můj příspěvek na internetových stránkách je možné uzamknout tak, aby k němu nemohl nikdo z dalších návštěvníků stránek přistup (Terénní deník, 8. 11. 2014).

Potenciální klient prostřednictvím návodu na sebe-diagnostiku a pomocí online konzultace zjistí, jestli je jeho vzhled patologický jen pro něj samotného nebo i z medicínského hlediska. Na klinice je k této diagnostice povolen lékař, jehož rozhodnutí je legitimizováno jeho statusem medicínské autority i technologiemi, které využívá. Pomocí nástrojů, jako jsou devné pachtle a vatové tyčinky, vyšetřuje jednotlivé části obličeje, kvůli jejichž změně jedinec na kliniku přišel. Klient si při tomto vyšetření před obličejem drží zrcátko, které mu lékař podal, a sleduje rysy, o kterých chirurg mluví. Šváb nos je v této části moc velký nebo šváb brada je příliš dlouhá, obličejová pírka a při tom ukazuje na konkrétní část obličeje, která se odráží v zrcadle a zjevuje se klientovi zcela v novém světle. Podpořít ho mohou také medicínské technologie, které využívá pro exaktnější popisání současného stavu zkoumaného těla, a tedy snadnější popisání patologie. Pro stanovení příliš dlouhého obličeje je například švytvořen digitální rentgen a provedena systematická analýza obličejové kosti s programem pro měření hlavy.³²

Klient však na kliniku přichází již s vlastní představou o svém těle a patologii konkrétního tělesného znaku, kterou si vytvořil na základě mnoha faktorů - porovnáváním vlastního vzhledu s modely na webu klinik, údaji na diskuzních fórech nebo srovnáváním jednotlivých částí svého těla s těly ostatních lidí. Proto nepřijímá lékařovu diagnózu bez výhrad. Mezi lékařem a klientem tak dochází k určení vyjednávání patologizace konkrétní tělesné části a jejího lékařského řešení. Lékař do tohoto vztahu přichází s výhodou medicínské autority, kterou podtrhává bílým pláštěm, technikami vyšetření těla a lékařským slovníkem, který pro popis stavu používá. Klient však i přesto v tomto vztahu může mít převahu, a to nejen proto, že je vlastníkem svého těla a sám sobě kritikem

³² <http://www.itemcliniceng.com/face/item-face10.html> [vid no 24. 5. 2015]

estetika, ale také proto, že je plastická operace volitelná a klient mi je oslovit vysoký po et plastických chirurgů s různými názory a lékařskými diagnózami. Pokud se tak jeho představa o patologizaci vlastního vzhledu neshoduje s tou, kterou mu prezentuje lékař na konzultaci, nemusí s jeho šlé bouě souhlasit a vyhledává jiného specialistu. Toto švyjednávání o postupu a výsledku operace jsem zažila i já v průběhu konzultace na klinice Wannabe, a to o to více, že jsem konzultaci nepodstupovala zcela rozhodnutá skutečně zákrok podstoupit. Má vlastní patologizace nosu, o jejím proměně jsem uvažovala, tak nebyla úplně dokončená, a do určité míry jsem se bránila i představení mého nosu jako patologie samotným chirurgem.

Do konzultací místnosti přichází lékař v bílém pláči a společně s šprávkyní, která je celé konzultaci přítomna, se začíná vyptávat na detaily mé operace a očekávaný výsledek. Můj nos se stává hlavním objektem zájmu všech přítomných osob a všichni na něj upírají pohled, lékař prohmátává jeho měkké části a pomůže mi k nosu s jeho kořenem. Do ruky mi vkládá malé stolní zrcadlo, které si drhím před sebou, a nejprve mi popisuje současný vzhled mého nosu z medicínského hlediska, ve kterém se rozplynou označení šroztomilá bambulka a šprávkě. Lékař mi tak představuje můj nos ze zcela nového úhlu pohledu a z pohledu chirurga, který můj nos vyhodnotil jako špatologický a tudíž vhodný pro zákrok plastické chirurgie. Švábnos - tak, jak vypadá teď - je příliš velký a opticky vytváří šbambulku, proto je potřeba poměrně složitý zákrok, aby působil jemně a dodal vaší tváři i řadu rysů. Poté mi prezentuje jasnou představu o tom, jak by měl vypadat vzhled mého výsledného nosu. Škořen nosu zúžíme, hrbolek na něm vyrovnáme a zvedneme a změníme také řadu nosu, takže se celý nos opticky zúží a změní. Tuto představu pak přenáší na papír v podobě malého obrázku mého nového nosu z profilu, který v rychlosti narůstá. Nos je zcela rovný, šjemně a ostřejší řadu. Namítám, že bych ráda hrbol na nose zachovala, protože mi esteticky nepřekáží a dodává mému nosu charakteristický vzhled. Na chirurgovi je vidět, že se mu tento nápad příliš nezamlouvá, a přítomná šprávkyně mi ihned začíná vysvětlovat, že hrbol na nose není rozhodně žádoucí a po jeho vyrovnaní bude můj nos vypadat mnohem lépe. Po úpravě řadu nosu by navíc zmíněný hrbol mohl ještě více vyniknout a pokazit výsledek celé operace. Stojím si za svým a lékař neochotně kreslí další obrázek, ve kterém zachovává jemně řadu nosu z dřívějšího nártu, ale přidává i menší hrbolek na hřbetu nosu. Porovnávám tyto dvě kresby a svůj odraz v zrcadle a nejsem si jistá ani jedním z obrázků (Terénní deník, 12. 11. 2014).

Akoliv je zřejmé, že lékař i se významně aktivně účastní problematizace a patologizace těla, které by mělo podstoupit plastickou operaci, nestojí tento proces pouze na nich a jejich statusu medicínských specialistů. Klient si jejich názor mi je vyposlechnout, ale konečné rozhodnutí závisí na něm. Také kažení se na plastickou

operaci nosu dlouho p ipravovala a pe liv promý-lela, kterou kliniku a chirurga pro tento úkon zvolit. Významnou roli v tomto rozhodnutí nehrála pouze cena zákroku, prost edí kliniky nebo zku-enosti chirurga, ale také to, jaký zákrok jí léka doporu il na základ vlastního pohledu na danou t lesnou patologii. Nav-tívila t i r zné kliniky, aby si vyposlechla, jak vidí její nos specialisté se znalostmi medicíny a jejích technologií, a jaký konkrétní zákrok jí nabídnou. šDop edu jsem ufl v d la, jaký nos by se mi líbil, ale necht la jsem se na tu p edstavu upínat, kdyby mi ji doktor t eba zamítl,õ popisuje Ka-j n. šMyslím si, fle je lep-í nejd ív nav-tívit n kolik klinik a teprve po rozhovoru s chirurgy si zvolit, jak by m l nos po operaci vypadat. Já na-t stí na-la toho pravého léka e, který m l o výsledku operace stejnou p edstavu jako já (Ka-j n, rozhovor, 3. 11. 2014).õ

P edstavený pr b h konzultací a vyjednávání výsledného efektu operace ukazuje, fle specialisté v oblasti medicíny nejsou jedinou hybnou silou procesu medikalizace. Naopak je tato role áste n p enesena na klienty, kte í se ú astní patologizace svého konkrétního t lesného znaku a spole n s léka i utvá ejí obraz této patologie, míru její abnormality a vyjednávají možnosti její nápravy. V t chto praktikách se tak odráflí spole n probíhající proces medikalizace a sebemedikalizace.

A koliv jsem se dosud zam ovala zejména na (sebe)medikalizaci t la a jeho ástí, tento proces nezasahuje pouze fyzické t lesné znaky, ale také mentální stavy. I v této podob m fle hrát d lefitou roli v plastické chirurgii a diskurzivní strategii pro její legitimizaci. V d sledku medikalizace mentálních stav dnes šb flné emocionální strasti a chování ó jako je obava, vztek, frustrace, nervozita, nebo dokonce neschopnost erekce ó mohou být medikalizovány jako biologická nemoc, kterou lze lé it pomocí ur itých lék õ (Aho, 2008: 244). Tento trend vedl psychology a psychiatry k vytvo ení velkého mnofství nových kategorií mentálních poruch jasn definovaných v léka ských p íru kách i s popisem vhodné medikace.

Stejn tak byla i nespokojenost s vlastním t lem spojena s emocionální poruchou a za-títíla se takovými kategoriemi z oblasti psychologie a psychiatrie, jako je komplex mén cennosti, nízké sebev domí nebo s nimi spojená deprese. Zásadní roli zde hraje zm na chápání zdraví, které jifl nelze definovat pouze jako absenci nemoci, ale naopak ho je nutné chápat jako stav fyzické, sociální a mentální špohodyõ, kterou lze neustále aktivn kultivovat (Edmonds, 2007a: 376). Edmonds (2008: 156) toto propojení estetiky a fyziologického zdraví organismu ozna uje spojením estetické zdraví, p i emfl se zabývá otázkou, zda mentální stav škrásyõ m fle být nahlíflen jako legitimní dimenze zdraví.

V d sledku takto vymezeného pojmu zdraví za aly být medikalizované mentální stavy p ijímány jako relevantní d vod pro podstoupení kosmetické operace. Zákrok estetické chirurgie je tak prezentován jako ur itá forma lé by i terapeutické techniky, která je vykonávána léka skými specialisty pod zá-titou medicíny a za ú elem zlep-ení mentálního zdraví. Jak ve své eseji tvrdí významný brazilský plastický chirurg Pitanguy, plastický chirurg se stává špsychologem se skalpelem v ruceõ (Pitanguy, 1976: 125, citováno z Edmonds, 2009: 465). Toto pojetí plastické chirurgie podporují studie z ad západních i korejských autor , které srovnávají psychickou vyrovnanost, mentální stavy jedinc a kvalitu flivota p ed plastickou chirurgií a po ní (Honigman, Phillips, Castle, 2004; Klassen et al., 1996; Rankin, Borah, Perry, 1998; Sarwer, Wadden, Whitaker, 2002; I et al., 1983; chö, Kim, 2013).

Práv komplex mén cennosti, tedy medikalizovaný stav nespokojenosti se svým t lem obvykle pojímaný jako komplex z ur ité ásti t la nebo fyzického znaku, asto figuroval ve výpov dích mých informátor . Tento komplex byl artikulován nejen samotnými klienty plastické chirurgie, ale také dal-ími lidmi p i popisování takové situace i podmínek, kdy podstoupení plastické operace vidí jako pochopitelné a obhajitelné. Komplex mén cennosti tak zcela napl uje funkci a charakteristiky šdiskurzivní strategieõ. Informáto i, a to i z ad odp rc estetické chirurgie, nej ast ji zmi ovali, fle plastická operace m fle nabývat i pozitivní hodnoty, pokud je uplatn na v p ípad jedince s nízkým sebev domím a komplexem, které se mu díky prom n ur ité t lesné partie napraví.

Samoz ejm , fle kv li své brad trpím hroznými komplexy ó nesná-ím, kdyfl m n kdo fotí nebo na internet nahraje fotku bez mého svolení. Mám po ád pocit, fle kdyfl s n kým mluvím, dívá se mi jen na bradu, a ani m moc nebaví lí ení, protofle a se jakkoliv snaflm, nakonec to ta moje brada vfldycky zkazí. [í] Rodi e s operací nejd ív moc nesouhlasili ó hlavn kv li rizik m ó ale kdyfl vid li, jak se kv li tomu trápím, mám nízké sebev domí a nechci chodit ven mezi lidí, za ali m podporovat. Jenfle stejn nemají dost pen z, aby mi s tím pomohli (i- n, rozhovor, 20. 10. 2014).

i- n tedy vyuffívá medikalizaci nejen svých fyzických znak , ale i mentálních stav pro legitimizaci rozhodnutí podstoupit plastickou operaci brady. Nejenfle je její brada šdel-íõ a švystouplej-íõ v porovnání s normálním stavem, s bradami jiných lidí i s dal-ími ástmi jejího obli eje, ale také jí zp sobuje negativní psychické stavy, které medicína ozna ila jako škomplex mén cennostiõ, a s ním spojenou depresi. Oba tyto fyzické a

mentální stavy jsou lékaři popsány a označeny za abnormalitu vyžadující léčbu, a proto je pro jejich nápravu zapojena lékařská intervence v podobě plastické chirurgie.

3.2. Je-sil a Ji-na: Tlozdění od pedk

Zbývá už jen asi deset dní do Vánoc a my sedíme s Je-sil v kavárně, ze které na mě díky rozmanité výzdobě a vůni kávy a skořice dýchá vánoční atmosféra. Je-sil si na mě udělala chvilku času mezi nákupy vánočních dárek, a teď si spolu povídáme v prvním patře kavárny *Caffé benne* v oblasti Hongdä. Je-sil je 24 let a v Soulu studuje francouzštinu na univerzitě HUFSS (*Hankuk University of Foreign Studies*). A koliv je podle svých slov rozhodnutá jít za rok na operaci nosu, zatím se o ní příliš nezajímá, nevyhledává potřebné informace ani nevybírá kliniku, o které má být, ať bude operace aktuální. Jediné, co o své operaci už teď ví a má s jistotou říct, je zdroj finančních prostředků k jejímu zaplacení. Je-silini rodiče totiž slíbili, že jí v jejím rozhodnutí podstoupit plastickou operaci finančně podpoří.

Pořítala jsem si, jak dlouho bych musela –et it, než bych shromáždila dost peněz na operaci. No, bylo by to na několik let, a tak dlouho se mi vážně nechtě. Naštěstí když jsem o operaci nosu začala mluvit před rodiči, hned s tím souhlasili a dokonce slíbili, že mi ji zaplatí. Sestřenic už na operaci byla, ona nechala si dělat dvojité oční víčka a máma pak viděla, že se operace povedla, takže možná i proto s tím souhlasila. A taky sama o sobě pořád říká, že má ošklivý nos a že ho mám po ní, takže je vlastně ráda, že si ho nechám opravit. Že mi ho vlastně ona měla nechat opravit. [1] (Je-sil, rozhovor, 13. 12. 2014).

Je-silina matka chce své dceři zaplatit plastickou operaci nosu, který po ní zdědila, aby tak napravila svůj šdarō. Tato snaha opravit nedostatek svého potomka, na kterém nese vinu, pro ni představuje dostatečný důvod pro jeho podporu v cestě za plastickou operací. Především ování tohoto aktu je vyústěním uchopení této potomka jako zděděné entity, tedy dítěte, které získává potomek od svých rodičů včetně jeho pozitivních rysů i nedokonalostí. Toto pojetí vztahu dítěte a potomka nalezneme již v korejské konfucianské historii a z něj poté vychází i jeho transformovaná podoba existující v současnosti.

V tradiční korejské společnosti se chápání dítěte a jeho úprav odvozovalo od konfucianského konceptu *sin chebalbu sudŕibumo* (身體髮膚受之父母), který tvrdí, že

š t lo, vlasy i k fle se d dí od rodi , a proto je nikdo nesmí po-koditō (Xiao Jing ó The Classic of Xiao, 2007). Toto tabu je stanoveno jako základ synovské oddanosti *hjo* a potomek tak pé í o své t lo a jeho zachování tak, jak ho p ijal, prokazuje svou úctu a oddanost rodi m. T lo se v Koreji po dlouhou dobu považovalo za entitu nálefcí celé rodin a svázanou se společenským statusem, a proto bylo nep edstavitelné, fle by ho n kdo upravoval podle své vlastní v le. Kim (2009) ukazuje, jak se toto tabu odráflelo v korejské společnosti, na p íkladu vlny nevole v dob moderniza ního hnutí, jehož sou ástí bylo na ízení z roku 1895, aby si muflí ust ihli své copy. Kim tvrdí, fle zatímco tradi n pojímali Korejci t lo tímto zp sobem - tedy jako d dictví od svých p edk , na kterém demonstrovali svou synovskou oddanost - od doby modernizace se vnímání t la a jeho úprav výrazn zm nilo. Na p íkladu vyhlá-ky o zákazu dlouhých vlas ze sedmdesátých let a odporu proti tomuto opat ení ukazuje, jak se t lo stalo objektem politické kontroly, v níž ur ité úpravy t la jako st ih vlas proti sob postavily ukázn ného, výkonného a produktivního ob ana na jedné stran a jedince bránícího se společenským normám a napln ní obrazu disciplinovaného t la na stran druhé. Kim tuto událost uvádí jako p íklad zm ny chápání t la v korejské společnosti, které jífl není vnímáno jako spojník mezi jeho vlastníkem a p edky, ale spí-e jako šosobní majetekō. Proto i jeho úpravy, mezi které pat í diety, cvi ení, -perky, extravagantní ú esy nebo práv kosmetická chirurgie, jsou podle Kim pouze šzáleflitostí stylu nebo vkusuō (Kim, 2009: 9).

Data z mého výzkumu v-ak nazna ují, fle toto zd raz ování t la jako odkazu rodi z korejské společnosti je-t zcela nevyumizelo. S tradi ním chápáním konceptu *sin chebalbu sudflibumo* jsem se setkala jen minimáln , nap íklad, když Je-s l vypráv la o rodinném p ítelí, který je špráv kv li tomu [konceptu *sin chebalbu sudflibumo*] zcela proti plastické chirurgii. A koliv jeho dcera není moc hezká, nechce jí dovolit podstoupit plastickou operaci, protofle to on jí dal své t lo. P ijde mi to dost staromódní (Je-s l, rozhovor, 13. 12. 2014). Práv toto vnímání t la, které zd raz uje kontrolu potomkova t la ze strany rodi , kte í mu ho p edali, p ispívá k praxi, fle potomek musí své rozhodnutí podstoupit plastickou operaci nejprve prodiskutovat se svými rodi i a získat k ní svolení.

P estofle tradi ní koncept *sin chebalbu sudflibumo* z korejské společnosti je-t zcela nevyumizel, ve v t-in p ípad , se kterými jsem se setkala, v-ak jífl existoval ve velmi transformované podob . Jífl o n m tedy nebylo možné mluvit jako o tradi ním konceptu, který kv li pohledu na t lo jako d dictví zakazoval potomk m jakékoliv zásahy do jejich t la a popisoval je jako projev neúcty ke svým p edk m. V sou asné dob v korejské společnosti naopak m fleme najít takové pojetí t la, které se s konceptem *sin chebalbu*

sudffibumo shoduje ve zdrazování propojení tla potomk se svými předky, zejména rodi i, avak právě kvůli nmu na rozdíl od konfuciánských zásad péneší zodpov dnost z potomk na rodi e a podporuje zásahy do tla vedoucí k odstran ní zd d ných šnedostatk ō.

Rozhodnutí o podstoupení plastické operace tak nezávisí pouze na tle jedince, který o plastické operaci p emýlí, ale také na tle jeho rodi . Ve chvíli, kdy dívka p emýlí o operaci nosu, nelze opomenout ani nos její matky a otce a zp sob, jakým oni tuto svou ást tla vnímají. Zda jsou s ním spokojení nebo ne a zda ho jifl patologizovali. V situaci, kdy je tlo potomka chápáno jako odkaz rodi , mezi tmito dvma tly vzniká zásadní vztah ovliv ující jeho modifikace jakýmkoliv zp sobem. A co víc, váflou se kn mu i p edstavy, které rodi e mají o tle, jeho funkci a vývoji. Je-s l nap íklad plastickou operaci podstoupí afl v p ítím roce, p estoře o ní p emýlí ufl n kolik let. D vod k tomuto rozhodnutí uvádí takto:

Moje matka totifl v í, fle ve dvaceti letech se tlo je-t dost m ní a n které zm ny dokonce teprve za ínají, zatímco ve dvaceti p ti letech ufl je dost stabilní a jsou tu daleko níflí zdravotní rizika. P ítí rok, afl dokon ím univerzitu, mi bude dvacet p t letí . Plastická operace není p írozená v c, je o ezání do tla a vytvá ení n eho um le, takže jsem si íkala, fle je lepí po kat, afl bude moje tlo ufl stabilní (Je-s l, rozhovor, 1. 12. 2014).

Je-s l své rozhodnutí podstoupit plastickou operaci nosu vyjednávala nejen ve vztahu ke svému tlu a p edstav o n m, ale také ve vztahu k tlu svých rodi a jejich p edstavám o svém konkrétním tle, tle Je-s l i o lidském tle obecn . I proto jedna klinika plastické chirurgie vyuffila ve své reklam ozna ení sebe samé jako škliniky, kterou by vybrala matkaō. Matka zde p edstavuje osobu, která potomkovi p edala své tlo, která o n j dále pe uje a která mu umofl uje jeho prom nu.

V úvodním textu hovo í Je-s l o podpo e, a to psychické i finan ní, které se jí v rozhodnutí podstoupit plastickou operaci nosu dostalo ze strany rodi . Podpora rodi je pro potomky velmi d leflitá, a to nejen z ekonomického hlediska, i kdyfl ani to není nezanedbatelné. Ceny plastické operace se pohybují v ádu milion won , tedy desetitisíc korun. Podle *Korea Medical Hub* se ceny operace dvojitých ví ek pohybují kolem 3 000 000 KRW (60 000 K) a operace nosu p íblifl 4 500 000 KRW (90 000 K) v závislosti na rozsahu a konkrétním typu zákroku.³³ Ceny operace p edstavují ástky,

³³ <http://www.kmhglobal.com/plastic-surgery-price-korea> [vid no 10. 5. 2014]

kteřé mladý lov k má jen st řlí mořnost na-et it. N kte ř z nich si proto najdu brigádu jako zdroj financí k budoucí operaci, což v-ak velmi prodlouřuje dobu ekání na daný zákrok. N kteřé dívky, kteřé chtějí podstoupit plastickou operaci, dokonce zakládají ur ité řspolky a spole n si -et ř na dané zákroky. ast j-ř je v-ak spoléhání na rodi e, kte ř potomk m na operaci p isp jí. Je-s l, kteřá podstoupí operaci za podpory rodi , vysv tluje, ře řpro mnoho student je operace velmi drahá, takře si musí najít brigádu nebo spoléhají na své rodi e; je velmi b řlné, ře operaci platí práv rodi e (Je-s l, rozhovor, 13. 12. 2014).

Rodi e proto ve v t-in p ípad poskytují svým potomk m finan ní podporu a jejich operaci sponzorují. To platí tēm řvřdy v p ípad , ře jejich potomek je-t studuje, a proto nemá stály p řjem. Finan ní podpora v-ak asto ve vysoké mí e pokračuje i po ukon ení studia, a to v etn financování plastické operace. řKdybych operaci chtěla, tak by mi ji rodi e nejspí-e zaplatili, protoře jsem je-t student. U ostatních student je to asi podobné. N kte ř ale mohou od rodi dostat peníze na plastiku i po ukon ení univerzity ř Myslím, ře v Koreji jsou d ti více závislé na svých rodi ích, mořná i proto, ře je te dost t řké najít n jakou práci, ř popsala Su-min (Su-min, rozhovor, 9. 10. 2014).

Plastická operace se také stává oblíbeným darem, a to zejména za sloření záv re ných zkou-ek na st ední -kole nebo promoci na univerzit . Darování operace tak p edstavuje ocen ní úsilí, kteřé potomci vynalořili ve studiu, a naopak p řslib plastické operace m ře p edstavovat dobrou motivaci pro dal-ř dal-ř studium (Chung, 2006).

A koliv podpora rodi v otázce plastické chirurgie je velmi b řlná, samoz ejm najdeme i p ípady, kdy rodi e operaci nemohou kv řli -patné finan ní situaci sponzorovat nebo kdy jsou dokonce siln proti tomu, aby potomek plastickou operaci podstoupil, a odmítnou potomkovi poskytnout finan ní podporu. V takovém p ípad se jedinci op t obrací k vyhledávání vlastních p řjm v podob brigády, nebo zákrok odsouvají ař do doby, kdy si najdu stález zam stnání. Son-mi v-ak vypráví i o extrémn j-řm zp sobu, jak rodi e k financování p řim t. řZnám jednu dívku, kteřá chtěla jít na operaci prsou a celý rok se kv řli tomu s rodi i hádala. Potom utekla z domu a dva m síce z stala u jedné kamarádky, dokud jí rodi e nezavolali, ře jí tu operaci zaplatí, jen aby se uř vrátila dom (Son-mi, rozhovor, 20. 12. 2014).ř

Rodi e v-ak nabízejí svým potomk m p i podstoupení plastické operace mnohem více neř jen finan ní prost edky. Poskytují jim psychickou podporu a asto celým procesem procházejí s nimi. Tato podpora rodi byla z etelná v Apkudř řngu na ulici, kde mezi klinikami plastické chirurgie procházely mladé dívky ř asto jifl s rou-kou

zakrývající část obličeje zavěšené do svých matek, i v čekárnách klinik. Nejpatrnější to bylo na klinice Wonjin, která se rozdíla od dalších dvou klinik, které jsem navštívila, nepůsobila jako luxusní zařízení podobající se hotelu, ale spíše jako obyčejná ordinace.

Uf cestou na tuto kliniku jsem ve výtahu potkala ženu s dcerou, která měla na tváři roušku. Za ní se velmi nedokonale skrývaly obvazy kolem celého nosu a kolem tváří. Dívce o vidění nebylo dobře a kvůli vrstvě obvazů kolem obličeje nemohla mluvit. Proto měla v ruce telefon, kam vždy něco napsala, a displej poté ukázala matce stojící vedle ní. Žena se na dceru starostlivě podívala a řekla: „Neboj se, maminka, to za tebe panu doktorovi všechno povím.“ Vystoupily společně v 17. patře, kde se nacházely specializované ordinace a operační sál, zatímco já jsem jela ještě o patro výše k čekárně a konzultačním místnostem.

Čekárna kliniky Wonjin byla plná mladými lidmi, kteří šli na konzultaci a krátili si čas hraním si s mobilem nebo povídáním si se svým doprovodem o operaci a vzhledu, kterého by chtěli dosáhnout. Manažerka mi poté vysvětlila, že takto vysoký počet klientů je zde proto, že brzy začnou zimní prázdniny, a studenti si snaží zamluvit termín operace. Často přišlo dohromady několik dívek, někdy i s chlapci, kteří všichni společně vyplňovali vstupní dotazník. Velkou část klientů tvořily dívky, které na kliniku přišly společně s matkou jako podporou. U jednoho stolu dokonce seděla dívka s matkou i babičkou, nebylo však jasné, kdo všechno z nich se chystá podstoupit některý ze zákroků plastické chirurgie. V současné době jsou totiž velmi populární speciální balíčky, které nabízejí několik zákroků plastické chirurgie pro matku s dcerou za výhodnější cenu.

Když matka mé kamarádky Jin-su podstoupovala plastickou operaci, byla Jin-su právě na měsíčním pobytu na Havajích. Předtím, než se matka pro zákrok rozhodla, zavolala své dce i s nabídkou, aby na operaci šla s ní. Jin-su sice přemýšlela o operaci umisťující implantát do čela, které má podle svých slov moc ploché, ale nakonec odmítla ze strachu z bolesti a protože po návratu do Koreje by neměla dostatek času na rekonvalescenci. Její matka ji do ní nechtěla, ale byla trochu zklamaná, protože na operaci mohly jít spolu a dostat slevu. Speciální výhodné balíčky zaměřené na matky s dcerou, také nazývané „škombó matka-dcera“, jsou klinikami často nabízeny společně s dalšími akcemi pro studenty nebo ošetřením pleti zdarma pro pacienty, kteří přijdou společně.

Internetový deník *Munhwa Ilbo* také informoval i o dalších důvodech, proč matky podstupují operaci se svými dcerami. Popisuje příběhy matek s dcerami, které společně podstoupily plastickou operaci oči v prvním případě operaci dvojítržecích očí, ve druhém případě operaci prsou a liposukci stehů. Matky se podle slov lékaře na klinice

na Kangnamu pro operaci rozhodly z toho důvodu, aby ostatní lidé nepoznali, že jejich dcera podstoupila operaci. Hlavním cílem těchto operací je tak slýchat poznámky okolí jako třeba dcera je krásná po vás, které chválí vzhled matky i dcery a zároveň nezpochybují přirozený charakter jejich krásy. Podle jedné z klinik plastické chirurgie na Kangnamu se v poslední době neustále zvyšuje počet žen v rozmezí 40-50 let, které přicházejí na kliniku společně se svými dcerami proto, aby podstoupily stejný typ operace. Chtějí tak dosáhnout podobných rysů jako mají jejich dcery, aby nikdo neodhalil, že jejich vzhled je výsledkem plastické operace, a to zejména před nástupem dívek na univerzitu nebo před jejich svatbou (Kang, 2014). Vztah, ve kterém tyto rodiče ovlivňují potomky, tak byl prostřednictvím plastické chirurgie změněn na obousměrný proces. Vnímají neprobírá pouze jednostranně rodiče na potomky, ale také tyto rodiče zejména matky jsou formovány podobou jejich dcery.

Rodiče v mnoha případech nevystupují pouze v roli tlakovka, který schvaluje rozhodnutí podstoupit plastickou operaci, nebo jako psychická a finanční podpora, ale sami svým potomkům operaci často nabízejí. ŠMoje máma mi plastiku navrhuje pravidelně snad každým rokem. Vždycky říká něco jako kdyby ses náhodou rozmyslela, že vypráví i-na, která pracuje v jedné zdravotnické laboratoři v Seulu a za rodiči flujícími v tři sta kilometrů vzdáleném Pusanu jezdí jen několikrát do roka. Ptám se, jestli její matka má sama nějakou zkušenost s plastickou chirurgií.

Ne, nemá. Ale její oči mají krásný mandlový tvar. To já mám oči po tátovi, takže si máma myslí, že nejsou dost velké. Proto by mi zaplatila plastiku víček. Vypadá to, že nemá moje oči ráda. Ale nikdy neřekla nic o jiných částech mého těla. Vlastně je to něco, ale to je spíš takový vtip. Máma má docela plochý hrudník a já taky, takže to pochází z jejich genů, a proto mi řekla, že kdybych chtěla implantáty, tak ať jdu do toho. Ale je to tak nějak její chyba. Ale to byl spíš takový vtip (i-na, rozhovor, 15. 10. 2014).

i-na popisuje, jak by jí matka podpořila v operaci očních víček, které ztratila po otci, nebo operaci malých prsou, které získala od matky. Rodiče tak za své potomky cítí zodpovědnost i za jejich tělo a život obecně. i-na například hovoří o svém spolupracovníkovi, který jí jednou řekl, že kdyby jeho dcera chtěla v budoucnu plastiku víček nebo nosu, tak by jí je zaplatil.

Prý má jeho nos, že dost vysoký, tak by to prostě měl zaplatit. [i] Sám se vůbec nestará o svůj vzhled. Myslím tím, že sám na sobě by ten nos neměl, i kdyby se mu nelíbil, ale na své

dce i anoi Vypadá to, že tak nějak o ekává, že jeho dcera kvůli tomu nosu bude mít jednou komplex, a chtěla by to napravit (i-na, rozhovor, 15. 10. 2014).

Tento vztah tla potomka k tlu rodi e vytvá í specifický vztah zodpov dnosti. Jedná se o zodpov dnost za t lo potomka, ale pokud vezmeme v úvahu, že v korejské společnosti je t lo vnímáno jako fyzický kapitál a tedy vstupenka ke – astnému životu, m flemo hovo it i o zodpov dnosti za – astný a úspěš –ný život potomka. Ten tak v jejich chápání m že být dosažen pomocí plastické chirurgie. Podobný přístup ke svým budoucím potomk m m l i t icetiletý mufl an-hun, který by svým d tem chtěla dop át v–e, což je v jeho možnostech. ŠPokud by plastiku [moje dcera] chtěla í a pokud by plastika opravdu n co změnila, tak bych to pro ni rád ud lal [í] Pokud budu dost bohatý, tak pro ni budu moct opravit v–e, což si bude p át (an-hun, rozhovor, 17. 11. 2014). ŠRodi e se tak staví do pozice lov ka, který rozhoduje o –t stí svých potomk podle toho, zda jim umožní plastickou operaci nebo ne. ŠKdyby se moje dítě jednou rozhodlo pro plastickou operaci, nevím, co bych d lala. Na jednu stranu jsem proti plastikám, ale pokud by moje dítě filo –patný život, asi bych cítila, že je to moje vina, š popisuje své dilema Je-s l a dodává, že šrodi e jsou – astní, když jsou – astné jejich d tío (Je-s l, rozhovor, 13. 12. 2014).

Artikulace této ideje o tlu potomka jako odkazu rodi a z ní vyplývajících rodi ovských povinností tak pochází, na první pohled možná pom rn paradoxn , nej ast jí od samotných rodi , kteří cítí zodpov dnost za t lo svého potomka a tedy i jeho životní úspě ch. Nemusí to tak v–ak být vždy, protože asto tuto strategii využívají i potomci pro získání podpory rodi .

Také v pr b hu mé náv–t vy diskuzní hodiny na univerzit S nggj l, která se vztahovala k tématu plastické chirurgie a jejího využívání vysoko–kolskými studenty, do–lo k otev ení problému financování nákladné operace a postoje rodi k tomuto rozhodnutí. Studenti se v názorech na toto téma výrazn rozcházel i - ozývaly se hlasy proti zapojení rodi do financování plastických operací, a kritika švyko is ování šrodi jen za ú elem zlep–ení fyzického vzhledu, ale i pravý opak. Jedna ze t í studentek, které diskutovaly ve skupince o tématu finan ní podpory rodi , se přihlásila o slovo a ekla, že stejn bude plastickou operací opravovat n co, což jí p edali rodi e, a proto nevidí problém v tom, aby jí na ní finan n p isp li. Druhá studentka se na ni oto ila a poznamenala: šJasn , vždy to kvůli ní má–takové problémy, že musí–na plastiku o tvá d tí je utvo ená rodi ió (Skupinová diskuze na univerzit S nggj l, 21. 10. 2014).

Tento nový pohled na vlastnictví lidského těla vycházející z transformovaného konceptu *sin chebalbu sudfbumo* je svázán se současným stavem společnosti, který je charakteristický silnou konkurencí mezi mladými lidmi v pracovním i společenském životě. Rodiče se proto snaží poskytnout potomkům co nejvyšší kapitál, s nímž vstupují do společnosti, a to ve formě finančního zájmu, kolního i mimo-kolního vzdělání a dalších aktivit, ale samozřejmě také v podobě fyzického vzhledu. V případě, že potomkovi předají určitý tělesný znak, který by ho mohl před konkurencí znevýhodnit, často cítí povinnost tento nedostatek napravit. Jak říká Je-si, rodiče šsi asi myslí, že to bude lepší pro budoucnost jejich dětí pro práci a tak (Je-si, rozhovor, 13. 12. 2014). Zde se tak dostáváme k této diskurzivní strategii, která bude představena v následující části, a to konceptu fyzického vzhledu jako kapitálu v pracovním a společenském životě.

3.3. Hje-in: Krása jako tělesný kapitál

Hje-in, studentka prvního ročníku ekonomie, mi překvapila svým rozvážným přístupem k plastické chirurgii. Zatímco v té době, se kterými jsem dříve mluvila, v rozhovoru tematizovala zejména vztah ke svému tělu a jeho nedostatkům, její postoj se zdál být racionálním zvažováním nákladů a výhod plastické operace. V době, kdy jsem se s ní setkala, přemýšlela Hje-in o podstoupení operace dvojitého víčka, protože proto, že by se jí asijské oči nelíbily, ale podle jejích slov proto, aby získala zvýhodnění při hledání práce po ukončení studia na univerzitě.

Ještě jsem se po něm nerozhodla, jestli do toho [operace víček] půjdu, popravdě se mi moc nechce, protože se bojím bolesti a všech těch rizik kolem. Jenže na druhou stranu je mi jasné, že by nebylo špatné mít dvojité oční víčka, ať se budu za pár let ucházet o nějakou práci a posílat firmě svůj životopis. Já vím, že to není dobrý, tyhle plastické operace, ale víš – jak, když jdeš na pohovor do firmy, oni na tebe kouknou, a když vypadáš blbě, tak vezmou někoho jiného. A to je jedno, jestli máš dost zkušeností a jsi dobrý pracovník, ale když tam půjdeš někdo hezký a má v životopise to samý, tak prostě vyhraje on. Studuju ekonomii, tak to prostě beru jako nějakou investici, která se ti snad jednou vrátí. Já myslím, že spousta těch lidí plastiku vůbec nechce, ale co mají dělat? Teď všichni studují na univerzitách, jezdí na koly do ciziny, všichni to samé. A rodiče pracují od rána do noci, aby jim zaplatili nejlepší kolu, tak se pak bojí, že nenajdou práci, protože nejsou dost hezký. Myslím tím jako, že kdyby to nemuseli kvůli té práci, tak. Fakt nevím (Hje-in, rozhovor, 6. 11. 2014).

Hje-in v tomto úryvku vypráví o složitě situaci mladých lidí při hledání zaměstnání a o tlaku, který to na ně vyvíjí. Podle jejího názoru je v tina uchaze o práci v současné době vybavena stejnou úrovní vzdělání v etn znalosti cizích jazyků a zahraničních pobyt, což lze shrnout označením kulturní kapitál (Bourdieu, 1986). Také dále dva druhy kapitál, které Bourdieu popsal, ale Hje-in je přímě nezmiňuje - sociální a omezený ekonomický kapitál, které hrají významnou roli při získávání práce. To, co však Hje-in vyzdvihuje, je význam těla a jeho vzhledu v tomto procesu hledání zaměstnání. Světlo tak vidí jako dále formu kapitálu, se kterým vstupuje kromě jiných schopností a dovedností na pracovní trh a který ovlivňuje úspěch kandidáta v ucházení se o určitou pracovní pozici. V důsledku vidí Hje-in plastickou operaci jako investici do svého těla, která se jí jednou vrátí. Také lékařka Kwinn z kliniky JK popisuje vnímání plastické chirurgie jako investice, které zaznamenává u svých klientů. Tato investice je přímě vnímána nejen přímě do vzhledu, ale obecně do budoucnosti klienta plastické chirurgie (Chang, Thompson, 2014). Podobný výsledek přinesl již předzkum o dietách a tělesném vzhledu z roku 2004 provedený na 438 ženách studujících vysokou školu v Sanu a okolí metropole. Tento výzkum ukázal, že 78 % žen zastává názor, že atraktivní ženy mají v tělo pravděpodobnost najít si manžela s lepšími ekonomickými vyhlídkami, 87,8 % tvrdí, že takové ženy mají výhodu v nalezení pracovního místa a celých 87 % respondentů pak tvrdí, že vylepšení jejich vzhledu je investice do budoucna (Im, 2004).

V tomto případě proto můžeme mluvit o tělesném kapitálu, který představil Wacquant (1995) ve své studii o profesionálních boxerech, kteří v tělocvičnách připravují světlo pro budoucí zápasy. Wacquant vychází z Bourdieuho konceptu kapitálu, který definoval jako šnahromadnou práci (ve své materiální nebo švitlené formě), která pokud je initeli nebo skupinami initelů přizpůsobená na osobní bázi, což jim umožňuje přisvojit si sociální energii ve formě zhmotněné nebo flivé práce (Bourdieu, 1986: 241). V Bourdieuho pojetí vlastnictví určitého druhu kapitálu a jeho objem určuje pozici aktéra v sociálním poli, a tedy štruktura distribuce různých subtypů kapitálů v daný časový okamžik reprezentuje imanentní strukturu sociálního světa (Bourdieu, 1986: 241). Na základě této teorie kapitálů vidí Wacquant boxery jako vlastníky a dokonce šprovozovatele určitého tělesného kapitálu a tělocvičnu jako společný mechanismus navržený pro přeměnu abstraktního tělesného kapitálu do kapitálu boxerského, tedy předání souboru schopností a návyků do těla boxera (Wacquant, 1995: 66-7). Tělo zápasníka je zároveň prostředkem tvorby, surovým materiálem, se kterým zápasník, trenér a manažer pracují, a somatizovaným produktem jeho dřívějšího trénování

a souasného stylu života. Pokud je tedy toto správně řízeno, umožní uje produkovat více hodnot, než poskytovalo původně. Proto Wacquant zdrazňuje, že estetický kapitál a práce s tím jsou spojeny rekurzivním vztahem, který z nich dělá vzájemně závislé (Wacquant, 1995: 67).

Jak naznačuje výpověď informátorky Hye-in, také na pracovním pohovoru lze pozorovat důležitost estetického kapitálu a plastickou chirurgii tudíž lze chápat jako prostředek, jak navýšit svůj estetický kapitál. Stejně jako Wacquant (1995: 70) popisuje toto jevínu jako sociální továrnu pro produkci lidských těl ve virtuální šbojové stroje, tak se můžeme na kliniku plastické chirurgie dívat jako na prostředí, ve kterém dochází k proměně těla na krásná. Označení krásná však zde však neoznačuje pouhou estetickou kvalitu a naplnění určitých ideálů krásy, ale představuje také estetický kapitál, který se může pozitivně promítnout v různých aspektech života. V korejské společnosti estetický kapitál nabývá na významu zejména na trhu práce a v oblasti získávání životního partnera. Tyto dvě oblasti jsou v životě Korejce zásadní a to, jak se s touto situací vypořádají, ovlivňuje hodnocení jejich životního úspěchu jako takového.

Hye-in například podotýká, že většina lidí by o plastické operaci neuvážovala, ale donutil je k tomu tlak na trhu práce. Získání pracovního místa nebo povýšení tak většina společnosti vnímá jako dostatečný důvod pro to, aby tento nákladný a v mnoha směrech riskantní zákrok podstoupila. Stejně postupují i k využití plastické operace pro zvýšení sebevědomí zejména dívek na sátek s vhodným partnerem. Hye-in, její příběh jsem výše popsala, popisuje důvod své matky k tomu, aby jí opakovaně navrhovala plastickou operaci, takto:

Nevím to jistě, protože o tom nikdy nemluví, ale připadá mi, že o mě má mamka trochu strach. Mezi korejskými kluky nejsem nijak moc populární, a když jsem s někým randila, s mámou jsem o tom nemluvila. Takže si myslí, že mám s kluky docela problém a právě plastika by mi mohla pomoci v randění. To je právě to, korejská společnost je hodně orientovaná na vzhled, takže je skoro pravidlem, že se bohatí muži často oblékají s opravdu krásnými ženami. Takže si máma myslela, že operace mě udělá krásnější a nakonec mi pomůže si najít dobrého manžela. Myslím, že v korejské společnosti je to dost důležité, rodiče se chtějí vytahovat, když jejich děti odmaturovají, když jdou na univerzitu a hlavně když mají svatbu. Korejci se navzájem dost srovnávají, takže jsou otevření zmužn, pokud jim pomůže se dostat výš ve společnosti a tak obecně ve mě (Hye-in, rozhovor, 15. 10. 2014).

Podle Hye-iny a její matky je v korejské společnosti výběr partnera jedním z hlavních kritérií, zejména pro ženy, pro hodnocení životního úspěchu daného jedince. Pokud se žena

provádá za dobře situovaného, bohatého mufla, bude svým okolím hodnocena jako velmi úspěšná. Podobná kritéria platí i pro úspěšné složení přijímacích zkoušek na prestižní univerzity, ukončení studia a získání dobrého zaměstnání.

Špěstost je korejská soutěž o dobré známky, dobré školy a dobrá zaměstnání vyvíjena na úrovni jednotlivců, podpora tohoto úsilí je považována za záležitost rodiny, říká Yang (2011: 58). Tím, že na individuálním úspěchu závisí úspěch celé rodiny, cítí mladí lidé o to větší tlak. Volí proto strategii, ve které hraje hlavní roli tělesný kapitál, s nímž vstupují na pracovní trh nebo trh práce. Samozřejmě, těleslo a jeho vzhled je při navazování nových, zejména partnerských a obchodních vztahů, velmi podstatným kritériem snad ve všech společnostech. V Koreji se těleslo stává tělesným kapitálem tím, že je upravováno a řízeno tak, aby zvýšovalo svou hodnotu. Odehrává se tu tak cílené tvarování a proměňování těla pomocí plastické chirurgie tak, aby se kapitál šlechtivě tělesně navýšil, a tím se projevuje rekurzivní vztah tělesného kapitálu a práce s tělem (Wacquant, 1995: 67).

Stejně jako boxer připravuje své těleslo na zápas, tak i Korejec vstupující na trh práce nebo pracovní trh vyvíjí práci s tělem proto, aby zvýšil své tělesné kapitál. Ovlivňuje šobjem a tvar těla jako profesionální zápasník (Wacquant, 1995) prostřednictvím diet, cvičení, popřípadě liposukce, vyvíjí také další technologie pro jemnější zásahy do svého vzhledu pomocí plastické chirurgie. Ta se proto stává technologií umocňující navýšení tělesného kapitálu a tudíž investicí nejen do svého těla, ale i do své budoucnosti.

Wacquant (1995) vidí těleslo zápasníka jako nástroj, surový materiál a jako produkt. Boxer při tréninku pracuje se svým tělem obohacuje, škápe se –vihadlo a cvičí údery s boxovacím pytlek i tréninkovým partnerem zároveň společně s trenérem nebo manažerem pracuje na svém těle, a všechny tyto postupy v tréninku, stravě a upraveném flivotním stylu, se opat odrážejí na samotném těle. Práce s tělem také obsahuje velká rizika a oběti, které Wacquant popisuje jako špěstí, ale hlavně neustálý dozor nad základními tělesnými funkcemi o výflivou, spánkem a odpoinkem, pohlavním stykem o které ovlivují nebo se v í, že ovlivují, zúroení tělesného kapitálu a připravenost boxerova těla na zápas (Wacquant, 1995: 75). I proto je podle něj ovládnutí těla a práce s ním kolektivní inností, kterou vykonává nejen samotný vlastník těla, jeho trenér, manažer a další zápasníci v ringu, ale také jeho rodina, partner a přátelé.

Také práce s tělem pomocí plastické chirurgie stojí velké od íkání a oběti. Hlavní obětí, která je v plastické chirurgii úst edním tématem a zároveň d vodem, pro nakonec mnoho lidí operaci zavrhne, je bolest samotného zákroku i poopera ního stavu. Krátké

video s názvem „South Korea's Growing Obsession with Cosmetic Surgery“ vytvořené v rámci pořadu *Nightline* zpravodajským webem *Abc News* představuje dvě ženy podstupující plastickou operaci, devatenáctiletou Korejku Christine a třicetiletou Jessicu, která je etnickou Korejkou žijící v Los Angeles. Reportáž zachycuje obě ženy od chvíle konzultace až po jejich úplné uzdravení, takže je možné sledovat i v den podstoupení operace. Christine uhlíže ležící na operačním stole připravená na operaci nosu a dolní čelisti a její nervozita před operací stoupá. „Je to docela divné, říkám jsem s tou kostí dvacet let a teď si ji nechám uříznout, říká o své dolní čelisti, kterou se chystá nechat vytvarovat do vládnoucí *V-line*. „Šel bych s tím umělcem, umělcem s hezkým obličejem,“ nervózně se usmívá. Na otázku, co jí řekla její matka před posledním rozhovorem před operací, odpovídá Christine stručně: „Řekla mi: „Ó neumíš, prosím.“

Uhlíže ve chvíli, kdy dostává injekci s anestetikou je na Christine vidět bolest. Přesto ve své cestě za dokonalým vzhledem pokračuje. Jessica prochází proměnou ve vteřině a podstupuje plastickou operaci dolní čelisti, opakovanou operaci nosu, zvednutí očí a aplikaci tuku z břicha do těla. Obě ženy tráví v anestezii na operačním sále přibližně deset hodin. Po několika dnech je vidíme znovu, když společně ležící na lůžkách v pokoji kliniky, na obličeji mají znatelný otok a přes nos přelepené obvazy a náplasti. „Tak strašně to bolí,“ stěnuje si Christine. „V noci, když si nevezmu prášek, nemůžu vůbec spát a jen ležím s otevřenou pusou a teď mi sliny. Ani neumím popsat tu bolest, nemůžu spát, dýchat, jíst ani pít,“ popisuje a je na ní vidět, jak zápat se jí kvůli otoku celého obličeje mluví. „Někdy jsem i zvracela,“ dodává Jessica a popisuje své bolesti se slzami v očích (Chang, Thompson, 2014).

Obě v plastické chirurgii však nepředstavuje pouze bolest doprovázená prodlouženými nocemi a hladovkou kvůli neschopnosti přijmout potravu, ale také doba rekonvalescence, během které klient vychází ven jen minimálně, a pooperační rutina zahrnující lehké masáže otoku, nanášení léčivých mastí, nošení speciálního prádla a odlišné hygienické postupy, které musí klient dodržovat. Jako obě máme také vnímat finanční náklady spojené s plastickou operací.

V plastické chirurgii se stejně jako v případě profesionálních boxerů na práci s tělem podílejí zejména vlastníci této kliniky, který přichází na kliniku a aktivně usiluje o jeho proměnu, a chirurg, který bere do rukou skalpel a podle předchozí domluvy proměňuje tělo do vládnoucí podoby. Opět se však na této práci s tělem podílejí i další lidé, jako šprávkyně, které procházejí celou cestou za operací společně s klientem, rodiče, jejichž zásadní úlohu jako finanční i psychické podpory jsme si již představili, přítel,

spolupracovníci nebo partneři. Su-min chodila na konzultace na různé kliniky se svým bývalým přítelkem, který uvažoval o plastické operaci. Jin-su prožívala operaci o níž vílek se svou matkou a dokonce i Jang-dflun, jeden z mála mých informátorů, se rozprávěl o operaci své sestry a jakou roli v ní on hrál. Téměř všichni z mých informátorů vyprávějí spousty příběhů o svých známých, příbuzných, kamarádkách nebo spolupracovnících, kteří měli zkušenost s plastickou operací, a samotní informátoři v tomto rozhodnutí nebo samotném procesu hráli menší i větší roli.

Jak již bylo řečeno, tělesný kapitál se v korejské společnosti uplatňuje zejména na pracovním a sexuálním trhu (Kim, 2009). Holliday a Elfwing-Hwang (2012) podle tohoto úhlu dokonce rozlišují dva typy plastických operací. Do první kategorie spadají plastické operace vykonané za účelem získání lepšího zaměstnání zvané *ig p s nghj ng*, druhým typem jsou operace za účelem získání manžela či manželky nazvané *kj rhon s nghj ng*. Mít šprávný obličej je tak podle těchto autorek určujícím faktorem pro to, zda se oženit/vdat či pro získání zaměstnání na korejském trhu práce, kde téměř 80 % mladých lidí studuje na vysoké nebo vyšší odborné škole [1]. Šprávná tvář pro ně znamená takovou, která nemá žádné nepříznivé znaky a která implikuje mládí, vitalitu a vzhled vyšší třídy (Holliday, Elfwing-Hwang, 2012: 73). Tvzení mého informátora *ä-mj nga*, že šdokonce i vzhled může být licencií pro získání práce, se tak ukazuje jako vysoce aktuální (Terénní deník, 3. 11. 2014).

Význam tělesného kapitálu na trhu práce je zkoumán z různých pohledů ekonomického, feministického nebo z hlediska managementu lidských zdrojů. Lee a Ryu (2012) ve své kvantitativní studii srovnávali cenu plastické operace a ekonomický přínos, kterého se jedinci dostalo po podstoupení tohoto zákroku. Z tohoto výzkumu vyplynulo, že přímé potenciální zvýšení platu při kariérním postupu v důsledku vylepšení fyzického vzhledu nevykompenzuje vysoké náklady na daný zákrok. Autoři proto tvrdí, že motivem pro podstoupení plastické operace může i ten je, že spíše než nepříjemný důsledek zvýšení platu o konzumní hodnota krásy, a tedy přímý užitek z atraktivní tváře (Lee a Ryu, 2012).

Podle feministické autorky Woo (2004) je posedlost žen vzhledem úzce spjatá právě s jejich pozicí na trhu práce a zejména s nárůstem a diverzifikací oblasti služeb. S tím, jak narůstá počet povolání, které vyžadují specifický vzhled jako součást oficiálních požadavků pro uchazeče o práci, jsou ženy spíše hodnoceny ne podle svých schopností a zkušeností, ale podle fyzického vzhledu. Woo zmíní uje profesní promotér, letuškou nebo hosteskou i společnic v baru. Tyto ženy na trhu práce spojuje s patriarchálními pracovními strukturami a tvrdí, že v jejich důsledku nemají ženy jinou než

přízpodobit své vlastní standardnímu konceptu feminity (Woo, 2004: 58). V tomto svém tvrzení tak Woo podřívá tezi o vzhledu jako kapitálu, kterým jedinec aktivně zvyšuje své možnosti na trhu práce, ale naopak v plastické chirurgii vidí další nástroj patriarchálního útlaku žen.

Akoliv některé teze Woo mají své opodstatnění, v jiných ohledech je její pohled na věci velmi jednostranný. Woo například podporuje své tvrzení o patriarchálním tlaku na ženy a jejich vzhled příklady takových povolání, jako je hosteska, promotérka nebo letuška. Tento výčet skutečně představuje hlavní zaměření, ve kterých je vzhled mezi hlavními kritérii ve všech společnostech, tvoří však jen velmi malý výsek všech povolání a v případě promotérky nemusí být vždy omezen pouze na ženy. Význam vzhledu při získávání práce zejména v oblasti služeb navíc narůstá nejen v případě žen, ale i mužů. S tím také souvisí nárůst popularity mušských klientek klinik plastické chirurgie (Dunne, 2013).

Proto je podle mého názoru vhodné mluvit obecně o estetickém kapitálu, nebo dokonce o osobním brandingu pomocí vzhledu, který navrhuje Smith (2014). Smithův přístup podobný tomu, jak má informatorka Hye-in, říká, že v důsledku prudké konkurence mezi mladými absolventy univerzit ucházejících se o práci si jednotlivci naučili zpřísnit, jak se odlišit od zástupu podobně (překvalifikovaných) kandidátů. Vyplývají proto osobní branding, který poskytuje základní informace uvedené v životopisu, a jeho podstatnou část tvoří právě tvář jedince. Tvář tak Smith pojímá jako špičkový ukazatel ceny a tržního potenciálu, tedy jako klíčový prvek v osobním branding (Smith, 2014: 37).

Smith ve svém konceptu vychází z Khederovy definice osobního branding jako procesu utváření jedinečné osobní identity, rozvíjení aktivní komunikace vlastní identity ke specifickému cílovému trhu a hodnocení jejího vlivu na vlastní image a reputaci k naplnění osobních a profesionálních cílů (Kheder, 2010: 8). Kheder popisuje vzhled žen jako součást sebe prezentace, tedy sdělování svého osobního branding, a zahrnuje do něj zejména osobní hygienu, upravenost a vhodný oděv. Pomocí plastické chirurgie se však tyto možnosti vytvářejí pomocí vzhledu neustále rozvíjejí. Akoliv Kheder (2010) i Smith (2014) hovoří o osobním branding primárně ve spojitosti s úspěchem v zaměstnání a ekonomickým ziskem, osobní branding může být podle mého názoru stejně jako na trhu práce využíván i na trhu služeb.

Když mi informatorka hovořila o důležitosti vzhledu při pracovním pohovoru, často se jejich výpovědi stávají k jednomu tématu – fotografii, která musí být přiložena k žádosti o práci. Tato fotografie je podle nich určitým symbolem orientace korejské společnosti na vzhled, a proto vždy, když jsem se jich ptala na jejich názor na důležitost vzhledu při

pracovním pohovoru, jejich odpovědi začínala odkazem na tuto fotografii. ŠV Koreji musíme ke každému životopisu nebo žádosti o práci připojit i fotografii obličeje, která hraje velkou roli v tom, koho komise pozve na osobní pohovor, což popisuje například Son-mi a vyzdvihuje zvláštnost této praxe jejím srovnáním s jinou kulturou.

Jednou jsem se o tom bavila s Japonkou, která pracovala tady v Sulu v baru, kde sice bylo hodně japonských zaměstnanců, ale účtoval jim Korejec. Jednou prý někoho najímal, procházel si životopisy a u jednoho byla fotka ne moc hezké holky. A ten účtoval, že ji určitě najmout nechce. Mou kamarádku to dost překvapilo, protože v Japonsku se jí něco podobného nikdy nestalo. Asi je korejská společnost vážně víc orientovaná na vzhled než jiné země (Son-mi, rozhovor, 20. 12. 2014).

Fotografie pasové velikosti je v Koreji připojována ke každému životopisu, jde tedy o běžnou praxi, na kterou uchazeči o zaměstnání musí přistoupit. Tato fotografie zachycuje pouze obličej *en face*, a kvůli předepsaným normám velikosti, pozadí a úhlu fotografie neposkytuje uchazeči příliš velký prostor, jak zaujmout. I přesto však hraje podle Korejců při posuzování životopisů velkou roli, a proto se uchazeči o práci ústředně honí za dobrou fotografií. Zatímco tělesný kapitál profesionálních boxerů se vyjevuje prostřednictvím boxu a aktivity, kdy je tělo v pohybu a zapojuje se do něj celé, včetně jeho svalů, orgánů a nervů, v případě uchazeče o práci je nutné ho koncentrovat a otisknout do statické fotografie. Na fotografii o velikosti 3,5 x 4,5 cm, která je prvním seznámením s tělesným kapitálem uchazeče a rozhoduje, zda bude v běhu v prvním kolu osobních pohovorů, je proto nutné komisi upoutat na první pohled. Funguje tak podobně jako tabulka poměřující váhu a obvody různých tělesných částí boxerů před tím, než se spolu utkají v ringu, kterou Wacquant (1995) označuje jako oficiální ohodnocení tělesného kapitálu.

Statistika tohoto šprázku tělesného kapitálu má za následek i obecné statické hodnocení vzhledu jedince. Informátoři často hovoří o tom, že společnosti hledají mezi uchazeči o práci šprázknou tvář nebo šusmavý obličej. Hje-in v průběhu svého rozhovoru také popisovala příběh své kamarádky, která podstoupila plastickou operaci dolní čelisti a nechala si vytvořit *V-line*.

Několik týdnů po operaci s pusou nemohla skoro hýbat a vzhledem vypadalo v pořádku. Ale po delší době, když už začala normálně jíst a mluvit, zjistila, že má tu bradu takovou křivou. Když jen stojí a nijak s ní nehýbe, tak jí to hrozí slůvkem a ta brada vypadá skvěle, ale jakmile za ne

mluvit nebo flvřkat, tak jí ta elist tak n jak vypadne nebo coí Ale t eba na fotkách to v bec nepozná–(Hje-in, rozhovor, 6. 11. 2014).

Hje-in tak v této výpov di odd luje hodnocení statického vzhledu kamarádky, tedy jejího vzhledu na fotografii a vzhledu v pohybu. I p esto v–ak ve výpov dích mých informátor stále z stává velký d raz na vystupování lov ka, jeho image, první dojem a sebev domí, které vyza uje a které m fle ukázat p i osobním pohovoru. I tyto aspekty v–ak podle nich lze upravit a vylep–it pomocí plastické chirurgie a mohou tak p edstavovat pouze sou ást nehmotného kapitálu vycházejícího z kapitálu t lesného.

Práv tyto nestatické rysy jedince projevující se v pohybu, gestech a zp sobu mluvy jsou st flejn v p ípad vstupu na tzv. s atkový trh. V Koreji je b flnou praxí seznamování vzájemných nezadaných známých, které m fle op t za ít prezentací fotografií doty něho lov ka a ústí v tzv. sch zku naslepo. T mto p edem domluveným sch zkám, kdy se flena a mufl poprvé setkávají nej ast jí v restauraci nebo kavárn , se íká *sogatching*, a alespo jednou v flivot je podstoupil snad kařdý Korejec. Na základ této jediné sch zky se pár v t–inou rozhodne, zda setkání zopakuje nebo se jífl nikdy neuvidí. T lesný kapitál je významným faktorem, který toto rozhodnutí ovliv uje.

Š*Sogatching* je v podstat stejný jako pracovní pohovor,õ pí–e na svém blogu mladík pod skrytou identitou. íká, fle kdyfl je na pohovoru nebo se seznamuje prost ednictvím rande naslepo, cítí se hodn podobn . Je to proto, fle na prvním rande ufl si pár navzájem odkrývá své rodinné zázemí a schopnosti a zároveň odhaduje, zda prot j–ek napl uje jeho o ekávání a pofladavky ó povahové i vzhledové. Stejn tak na pracovním pohovoru odpovídá na otázky ohledn svého vzd lání a pracovních zku–eností. Tyto informace (a také jeho vzhled) na n j v–ak je–t p ed jeho p íchodem prozradí flivotopis. Mladík popisuje také svou podobnou p ípravu na rande a pracovní pohovor, kdy si d lá jednoduchý špr zkumõ o spole nosti, v nífl bude usilovat o pracovní pozici, nebo o dívce, se kterou jde na rande. V takovém p ípad chce v d t základní informace o jejím flivot , ale také vid t její fotografii. Jífl p ed samotným setkáním tedy hodnotí její vzhled a t lesný kapitál tak op t vystupuje ve své statické povaze, stejn jako fotografie p ilofená k flivotopisu.³⁴

A koliv je z ejmé, fle vzhled jako t lesný kapitál je na pracovním trhu d leflitým kritériem pro dosaflení úsp chu, není na celém trhu hodnocen se stejnou váhou. Existují zam stnání, ve kterých nehraje ó alespo podle mých informátor –tém fládnou roli, ale

³⁴ <http://blueshawn.blog.me/220376530571> [vid no 1. 6. 2014]

naopak i povolání, v nichž je vzhled jedním z nejdůležitějších kritérií. Tento rozdíl určuje zejména to, zda je náplní práce kontakt se zákazníky. Pokud je náplní práce přitahovat nové lidi nebo se s nimi setkávat, měl by mít člověk opravdu dobrý vzhled, což tvrdí například i-na, ale dodává, že pro její práci švzhled není téměř důležitý, protože pracuje ve státní firmě s léky, což není nijak moc fládané pracovní místo a jsme tam samé holky (i-na, rozhovor, 15. 10. 2014). Stejně tak Su-min označuje druhy práce, ve kterých je důležitý vzhled, slovy služby a mluvení s lidmi a jako jejich příklad uvádí informační centrum, recepci nebo propagaci výrobků. Hlavní kritérium pro ni je, zda lidé v dané práci vidí pracovníkovu tvář nebo ne.

Když jsem byla na univerzitě, jeden z kamarádů chtěl pracovat v kavárně, ale vypadal opravdu hrozně a tu práci nedostal. Smáli jsme se, protože jsme samozřejmě všichni přede mnou v dle, že ho nevezmou. Takže asi pokud jde o práci jako tady v kavárně, kde lidé vidí tvář, tak je vzhled hodně důležitý (Su-min, rozhovor, 9. 10. 2014).

Nejvíce je tělesný kapitál zdrazován v případě, že se jedinec rozhodne pracovat v médiích či populární kultuře a svou tvář ukazuje divákům po celé zemi. Dívka Christine představená ve videu *South Korea's Growing Obsession with Cosmetic Surgery* se rozhodla podstoupit plastickou operaci nosu a dolní čelisti. Pro úpravu svého vzhledu se podle svých slov rozhodla proto, že přesebe v televizním přímém přenosu a chtěla by se své kariéře postoupit k vysílání přímo na televizní obrazovce. *Dostala jsem spoustu nenávistných komentářů ve smyslu „pro se vbec taková holka objevuje v televizi. Pro je tak tlustá! Nemám ten vzhled jako celebrita. Nemám tu postavu, obličej“* (Chang, Thompson, 2014).

Práce v oblasti médií nebo populární kultury tak v mysli většiny lidí vyžaduje nejen vhodné vystupování a dovednosti, ale také odpovídající vzhled. Pokud se proto jedinec rozhodne pro podobnou práci, jeví se pro něj i jeho okolí racionálním rozhodnutím podstoupit takové úpravy svého vzhledu, které mu umožní zamstnání vykonávat. Lidé pracující v oblasti populární kultury jsou navíc často vnímáni jako určitý produkt, který má pouze jediný úkol – prodávat se. A kvůli tomu je nutné jim vytvořit takovou vizáž, která bude lidi přitahovat a která se bude divákům líbit. Toto všeobecné přesvědčení dokládá například Je-s liny kamarádka ze střední školy, která podstoupila operaci dvojíků o nichž ví ek.

Trochu odlišnou strategií, kterou si některé páry vyvolávají, je úplné mlčení o podstoupení operace nebo jejího oznávení, ale bez možnosti srovnání vzhledu před a po. Pokud se ženy rozhodnou neprozradit svou předoperační podobu, není to staré fotografie nebo je mají v jejich elektronické podobě. Mohly by se totiž stát důkazem jejich proměny a představují tak jejich šlábinu, jak je informátoři často sami nazývali. Stejně jako lovci po ukončení kurzu nebo získání certifikátu popisuje svůj životopis, aby aktualizoval jeho podobu a prezentoval své schopnosti a vzdělání v celé výšce, tak se i jedinec po plastické operaci zbavuje starých fotografií jako důkazu jím zastaralého tělesného kapitálu. Poté vytváří nové, aktuální fotografie dokládající skutečný navýšený tělesný kapitál.

Jedna známá podstoupila operaci na střední koleně, předtím měla fládného přítel, ale hned po operaci si snad za měsíc našla jednoho nového. Je opravdu vtipná, sama je se nahlas a tak podobně, takže není úplně to, co kluci očekávají od holek. Proto se jí kluci dříve dost stranili, nelíbila se jim. Ale po té operaci vypadá mnohem lépe, a i když má pořád stejnou povahu, kluci se za ní najednou začali otáčet. Její přítel o operaci ví. Tedy ví, že jí měla, ale neviděl fotku, jak vypadala dříve (Hje-in, rozhovor, 6. 11. 2014).

V tomto případě přítel ví o operaci, kterou dívka v minulosti podstoupila, její vzhled před zákrokem mu však zůstává utajen. V nich kterých případech je však mufl zatajena i samotná informace o operaci, kterou žena podstoupila. Nejde však o takovou lefl, jak by se na první pohled mohlo zdát. Žena totiž sice neprozradí svou proměnu, mufl se na ni však ani sám nezeptá. Štěstěna by mu o tom [plastické operaci] řekla, kdyby se zeptal. Ale on se nezeptá, řekla se J. n-su, když jsem se jí ptala na toto tabu, které v nich kterých párech plastická chirurgie představuje. Tento stav je pro oba partnery výhodný, protože žena nemusí prozradit šnep irozenost svého vzhledu a ukazovat svou předoperační podobu, a zároveň se ani mufl nemusí k této skutečnosti nijak stavět a vyjadřovat svůj postoj k povaze vzhledu své přítelkyně.

Představy o spjatosti tělesného vzhledu s úspěchem v pracovním i soukromém životě, které jsem představila, jsou spojeny s tzv. mýtem krásy. Tento mýtus propojuje fyzický vzhled s lidským osudem a pojímá krásné tělo jako vstupenku ke vyššímu a kvalitnějšímu životu ve všech ohledech a zajišťuje úspěch jeho vlastníka (Park, 2007). Plastická chirurgie, která je prostředkem k proměně těla, je proto vnímána jako legitimní nástroj, jak zlepšit kvalitu svého života a úspěšně v pracovním i osobním životě. Toto spojování krásy s úspěchem a štěstím je založeno na dichotomii štěstí = zdraví = krása = nesmrtelnost a štěstí = nemoc = ošklivost = smrt, která je podle Park (2007)

v korejské společnosti jasně přítomná a vede k vyhýbání se celému souboru negativních stavů. Do tohoto propojování pozitivních a negativních hodnot se promítá i souasně nahlížením na nešťastí a neúspěchy jako na něco nepřírozeného, co je chorobné a musí se proto léčit (Gilman, 1998: 25). Zákazníci klinik plastické chirurgie proto často všíhají nový vzhled, který se více blíží ideálu, jim pomáhá překlenout všechny problémy a zapomenout na starý, nešťastný život. Na tom jsou založené i mnohé reklamy klinik estetické chirurgie typu „Když se změnilo, změnil se i váš život“ nebo „Změňte svůj život s klinikou JW“. Na mou otázku na finanční dostupnost plastické operace mi jedna studentka na univerzitě *Sunggyul* odpověděla:

Samozřejmě, je to drahé. Není to jen operace a změna tváře, ale jde o změnu celého života, proto je to tak drahé. Najdeš si peníze, prácií samozřejmě to neplatí vždy, ale je tu otázka, že si najdeš a budeš vést lepší život (Skupinová diskuze na univerzitě *Sunggyul*, 21. 10. 2014, 21. 10. 2014).

Tento názor navíc posilují velmi oblíbené televizní pořady s tematikou proměny, ve kterých je člověk zachycen před operací a po ní. Cílem je často pomoci účastníkovi překlenout těžké období nebo špatné zážitky, které se podepsaly na jeho vzhledu. Celý pořad je pak založen na tom, že pokud člověk nevypadá, že prožil něco špatného, jako by se to ani nestalo. Cílem podobné show tak je udělat převrat ve vzhledu jedince, při němž je transformován i jeho život a samotné šňů (Heyes, 2007).

Tento mýtus krásy se skvěle odráží v populárním korejském filmu *Minjinn Körow* (Krásky to mají těžké, v anglickém překladu *200 Pounds Beauty*, 2006). Hlavní postavou tohoto filmu je zpěvačka Hanna, která kvůli své silné postavě nemůže najít partnera, ani vystoupit před publikem. Proto se živí zpíváním v zákulisí za jinou, méně nadanou, ale zato velmi hezkou zpěvačku a provozováním erotické telefonní linky, při které její vzhled není překážkou. Nehezká, silná Hanna způsobuje mnoho trapných situací svou neobratností a těžkopádností a je terčem posměchu svého okolí. Trápí se také nešťastnou láskou k hudebnímu producentovi, se kterými spolupracuje. Naráží však na hodnocení těžkého kapitálu na sekundárním trhu. „Pro mě jsou jen tři typy žen,“ vysmívá se Hannina kamarádka její nešťastné. „Krásné ženy, ty jsou luxusní zboží. Normální ženy, to je obyčejné zboží. A ty? Ty jsi zmetek (křivé zboží).“

Hanna se poté rozhodne pro zásadní a velmi riskantní krok – podstoupit plastickou operaci celého těla a získat tak vzhled, po kterém vždy toužila. Na rok proto zmizí a poté se objevuje ve zcela nové podobě jako krásná, štíhlá žena, která má pod falešnou identitou otevřenou cestu v kariéře zpívající i milostném vztahu s hudebním producentem. Po Hannině návratu s novým vzhledem i smyšlenou identitou o tomto podvodu nikdo z nahrávací společnosti netuší a Jenny – její alter ego vnímají jako nově vycházející hvězdu. Před podepisováním smlouvy se k Hanně jeden z manažerů naklání a říká: „Nechme ti trochu spravit obličej dvěma operacemi. Jen trochu zvýšit oči a zvýšit kožní nosič. Poté, co Hanna protestuje se smyšleným proslovem o tom, že plastická operace je jen pro lidi, kteří postrádají sebevdomí, a ona sama by ji nikdy nepodstoupila, se manažer rozhoduje její image postavit na její přirozené kráse a odporu k plastické chirurgii. A co víc, po své promě si Hanna všíká odlišného postupu okolí ke své osobě. Vědět, že jsou na ni vládny a shovívaví a odpouštjí jí jakýkoliv prohřešek. Když například zpívá sobě dopravní nehodu, za které jí mufl v poškozeném autě nadávat a vyhrožovat, ve chvíli, kdy se vskak na Hannu podívá, okamžitě změní postoj a za ne se starat o její zdravotní stav a dokonce se omlouvat za svou chybu v řízení. Zatímco na Hanninu přítelkyni, která se velmi podobá Hanně v dřívější době, je jeden z manažerů hrubý a říká, že šnesnáří pohled na ni, šňovou Hannu utějuje a dává jí kapesník k otěření slz.

Přiblíží se později kvůli stále se nabalujícím lžím začne komplikovat a Hanna začne mít pocit, že ztratila sama sebe, ať se nakonec na svém vyprodaném koncertě přiznává k podstoupení plastických operací. „Nejsem Jenny, ale Hanna. Hanna byla okřivá, tlustá holka. Proto jsem zpívala za něho jiného a skrývala se vzadu v zákulisí. Pak jsem podstoupila plastickou operaci. Od hlavy až k patě. Celá. Když jsem se stala hezkou, mne konečně zpívat, dokonce jsem se i zamilovala,“ začne svůj proslov, ve kterém odkrývá celou lež. Avšak její fanoušci tuto upřímnost oceňují a poskytují jí podporu. Přiblíží Hanně tak má – astný konec, ve kterém proráží jako zpívající a ukazuje se i možnost vztahu s milovaným producentem – tentokrát pod její skutečnou identitou, ale s novým, krásným vzhledem (Kim, 2006).

Tento film ukazuje naplnění tzv. mýtu krásy, kdy se dívka díky krásnému vzhledu dostává lepšího postupu okolím, ohleduplnosti i pomoci. Hanně se pomocí plastické chirurgie podaří zvýšit svůj tělesný kapitál a vstoupit do kategorie krásných žen, Hanna a její alter ego Jenny jsou tak prototypem úspěšné proměny, která nemá jen vzhled, ale i flivotlovka. Přestože Jenny trpí kvůli lžím, do kterých se kvůli utajení své pravé identity

zamotává, a stýská si, že jí chybí její pravé já. Ó Hanna, po odhalení pravdy se veškeré její starosti ztrácejí.

Tento film tak skvěle dokládá nahlížení krásného vzhledu jako tělesného kapitálu, který je možné navýšit pomocí plastické chirurgie. Na počátku tento zákrok sice vyžaduje poměrně výrazné oběti v podobě finančních a časových nákladů, bolesti a dočasné izolace, ty je však možné vnímat i jako investice, které se jedinci v budoucnu vrátí. Tělesný kapitál pak vede ke změně postavení jedince na trhu práce i sátekovém trhu, a podle mýtu krásy vede ke –astn j–ímu a spokojen j–ímu flivotu.

4. Klinika plastické chirurgie z hlediska ANT

V polovině listopadu se vydávám na svou první konzultaci plastické operace. Pomocí mapy na webu kliniky hledám vysokou r flovou budovu, na nífl je zav –ena cedule s nápísem Wannabe a v jejím druhém pat e se nachází ordinace plastického chirurga, se kterým dnes mám konzultovat svou operaci nosu. Od stanice metra Apkudfl ng procházím –írokovou ulicí, která je lemována desítkami klinik plastické chirurgie, kosmetických salón , dentálních klinik a podobných za ízení zam ůjících se na estetiku a zdokonalování lidského vzhledu. Cestou do Wannabe se rozhlíflím a pokukuji i po dal–ích klinikách - n které mají velkolepý vstup a vypadají jako p tihv zdi kový hotel, jiné jsou spí–e men–í a vypadají lacin . V t–ina z t ch luxusn j–ích má prosklený vstup, takže je vid t dovnit do haly, kde stojí recepce a u ní n kolik krásných sle en ve stejném úboru jako letu–ky. Na zdi visí velký LCD televizor, na kterém se promítá video o klinice a pr b hu operací. Vedle n j jsou v t–inou vitríny s kosmetickými produkty, které vyrábí p ímo daná zna ka kliniky. V jedné klinice dokonce vidím kavárnu - n kolik lidí zde sedí u stolku, popíjí kávu a listuje v asopisech nebo si hraje s mobily. Ve vedlej–í klinice sedí u stolku lov k v obvazech a n co diskutuje s léka em. Kolem m prochází pár lidí s rou–kami p es oblí ej, n kte í vycházejí p ímo ze dve í kliniky. asto jsou v doprovodu kamarádky nebo matky. P ípadám si divn , protofl je mi jasné, fl každý lov k, kterého potkávám nebo který se na m dívá skrz prosklenou st nu kliniky, ví, kam jdu a co tu na Apkudfl ngu d lám. Ví, fl jdu na konzultaci nebo ufl rovnou na plastickou operaci (Terénní deník, 12. 11. 2014).

Plastickou chirurgii nep edstavují pouze kliniky plastické chirurgie a technologie, které vyufflvají, ale jde o sloflitou sí tvo enou lidmi, materiály a technologiemi, mezi kterými jsou r zné vazby. Jak nazna uje úryvek z mého terénního deníku, na cest za plastickou operací se p ed námi objevuje hustá sple lidí, p edm t a technologií prezentující se jako jeden velký celek ozna ený pojmem šplastická chirurgieõ. Pro zkoumání této sí a jejích vazeb budu vyufflvat teorii sítl aktér (ANT), která je charakterizována jako špopsání zjednáování materiáln a diskurzivn heterogenních vztah , které vytvá ejí a p eskupují r zné druhy aktér õ, p í emfl lid–tí i ne-lid–tí akté i jsou vnímáni jako soum ítelní (Law, 2007: 2). ANT tak na aktéry nahlíflí jako na efekty sítl vzniklé r zným uspo ádáním sítl , ale zd raz uje, fl tyto zp soby uspo ádávání jsou neustále vratké, protofl obsahují nap tí mezi centralizovaným aktérem a decentralizovanou sítl (Law, 1999: 5). Skute nost, která má vfdy povahu heterogenní sítl , tak m fl vystupovat jako centralizovaný aktér nebo se m fl rozpadnout na r znorodou sítl .

V této ásti práce se na p ípadu konzultace zákroku na klinikách plastické chirurgie pokusím p edstavit aktérskou sítl plastické chirurgie v Koreji a to, jak spolu akté i

interagují a vztahy mezi nimi utvářejí specifické aspekty tohoto jevu. Zejména se zaměřím na to, jak se jednotlivé elementy stávají aktéry a jak přesahují zdi kliniky, přestože se zdají být praktikami a prvky uživatelskými na úrovni těchto institucí. Pozornost tak budu věnovat technologiím, u nichž ufl pouze z hlediska povahy plastické chirurgie jako medicínských technologie není nejspíše příliš ekvativní, ale jsou v tomto případě výjimečné. Nejde však pouze o ty vyvíjené pro samotný zákrok, ke kterým se jedinec dostane až v případě, že se skutečně rozhodne operaci podstoupit, a v případě celkové anestezie si kontakt s nimi ani nemusí zcela uvdomovat. To, jak jsou technologie utvářeny lidmi, kteří je ovládají, vyvíjejí, přijímají i těmi, kteří o nich mluví a pemyšlejí. Jak jsou technologie i osoby propojeny s místem své existence. A jak jsou napojeny na další podmínky vyskytující se přímo na klinice i mimo ni.

Po vyslechnutí několika příběhů svých informátorů jsem se rozhodla podstoupit stejnou cestu za plastickou operací jako oni, což začíná individuálním průzkumem internetu, pokračující zvolením těchto klinik a osobní konzultací a s otevřeným nejistým koncem v podobě plastické operace. Pro konzultaci jsem si zvolila tři kliniky plastické chirurgie v oblasti Kangnam: Wannabe, Wonjin Beauty Medical Group (dále jen Wonjin) a JK Plastic Surgery Center (dále jen JK). Zkontaktování těchto klinik probíhalo ve všech těchto případech stejně, a to vyplněním formuláře pro online konzultaci na jejich internetových stránkách. Podle instrukcí uvedených na webu jsem do zprávy uvedla typ operace, o který mám zájem, spolu s očekávaným výsledkem. Nutné bylo také přiložit fotografie o v případě operace nosu byla vyřadována fotka *en face* a z profilu. Poté, co mi kliniky obratem odpověděly se svými nabídkami, jsem se ve své cestě za plastickou operací dostala do druhé fáze. V té jsem dostala první informace o svých možnostech o tom, jak bych mohla vypadat, kdy bych tento vzhled mohla získat a jaké finanční prostředky bych pro svou proměnu potřebovala. Názory klinik se lišily, co se týče možnosti operace, výsledného vzhledu i ceny zákroku, jedno však měly společné: zvaly mě na osobní konzultaci přímo na klinice. Pouze na úrovni instituce, jejíž legitimitu zajišťují technologie plastické chirurgie a odborníci v oblasti medicíny, je možné správně určit mou šdiagnózu. Bhem listopadu 2014 jsem tedy prošla těmi konzultacemi na zmíněných klinikách, v jejichž rámci se lékaři, popřípadě jiný zaměstnanec kliniky, vyjádřil k mým požadavkům ohledně operace a výsledného vzhledu.

Akoliv se samozřejmě věchny tři kliniky, které jsem navštívila, od sebe v určitých rysech lišily, ve výsledku byly první dvě Wannabe a JK velmi podobné a ostře kontrastovaly s klinikou Wonjin. Klinika Wannabe se nacházela ve druhém patře budovy

s dalšími kanceláři a jazykovou školou, a vypadala poměrně malá. Když jsem prošla prosklenými dveřmi, ocitla jsem se v hlavní hale, ze které vedly chodbičky k několika dveřím, za kterými se ukrývaly konzultační místnosti a zřejmě i operační sál. Hala byla zařízena velmi útulně a v docela luxusním stylu jako v hotelu, v jejím středu stála recepce a po obou stranách se rozkládalo několik sedaček. Na stěně visely fotografie lékařů s jejich úspěchy a specializací. Na levé straně kliniky se nacházela konzultační místnost, do které mě později zavedla má přítelkyně. Chodba, která k ní vedla, byla po obou stranách lemována zrcadly, která mě nenechala uniknout před pohledem na sebe samotnou. Podobně byla i klinika JKHóhale, ve které jsem čekala na svou přítelkyni, dominovala recepce, a kolem ní bylo rozestaveno několik stolků s židličkami. Kromě fotografií chirurgů byla na stěně zavěšena i vitrína s kosmetickými produkty a na levé straně haly byla malá kavárnička, ve které sedělo několik lidí. V obou případech jsem se cítila velmi izolovaná od ostatních lidí a na klinice Wannabe jsem v hale potkala pouze jednu ženu připravující se na zákrok, v čekárně kliniky JKH sedělo několik lidí čekajících na konzultaci nebo jako doprovod někoho, kdo podstupoval zákrok, každý však byl svěřen do péče jiného zaměstnance.

Klinika Wonjin, kterou jsem navštívila jako poslední, se nacházela na hlavní ulici Kangnamu v 17. patře jedné z vysokých budov lemujeících ručnou tildu. Tato klinika, na rozdíl od předchozích dvou, byla zařízena štídným stylem a působila tak dojmem klasické nemocnice. Na chodbě bylo malé okénko, na kterém se klient musel nahlásit, a švrátno ho poté pustila do prostoru čekárny. Její prostor byl rozdělen na dvě poloviny a jedna byla určena pro korejské pacienty, druhá pro zahraniční klienty. Uprostřed stála recepce a na ní žípky směřující klienty do příslušných prostor podle národnosti. Ty byly vybaveny několika oprýskanými stoly s mramorovou deskou a plastovými židlemi. Za čekárnou se skrývalo několik dalších místností, mimo jiné i místnost určená k fotografování klientů před vstupní konzultací. Ve druhém patře se nacházela další čekárna a konzultační místnosti - menší místnosti vybavené židlí nebo sedačkou se stolem a zvláštním křeslem a počítačem pro lékaře. Na rozdíl od předchozích klinik, které si zakládaly na atmosféře prostředí a luxusním vybavení interiéru, klinika Wonjin poskytovala přicházejícím klientům syrový pohled na realitu plastické chirurgie. Vě zde bylo nahlas vysloveno a bez přikrasy ukázáno. Panoval zde hluk a zmatek, kolem mě prošla uklízečka s pytlíkem odpadků. Na místnostech, které jsem ze svého místa viděla, byly cedulky s nápisy tělesných partií, které se zde vyšetřují. Na stěně byly věchny vypsány pod sebou i se žípky, kterým směrem se nacházejí, takto vytvářely rozcestník. Ve chvíli, kdy mě

zavolali do druhého patra na konzultaci, z místnosti s názvem šBreasts lõ vy–la jedna dívka.

4.1. Zdravotnický turismus v klinické praxi

P estofle byl m j výzkum zam en výhradn na korejské pacienty podstupující zákroky plastické chirurgie na korejských klinikách, nemohla jsem opomenout svou specifickou pozici cizinky ó b lo–ky. Svým zájmem o plastickou chirurgii v Koreji a p íchodem na t i místní kliniky za ú elem konzultace vlastní operace jsem se ú astnila fenoménu zdravotnického turismu, jehořl význam v posledních letech neustále stoupá, a je mu proto v nována stále v t–í pozornost z hlediska ekonomie, antropologie i managementu turismu (Connel, 2006; de Arellano, 2007; Turner, 2007; Hadi, 2009). Cook popisuje zdravotnický turismus jako cestování, které vyhledává léka skou lé bu pro p edem existující zdravotní stav, sestává z pohybu za domácí hranice a vyhledává tradi ní turistické zářlity, druhotné k tomuto léka skému o–et ení (Cook, 2010: 140).

Protofle termín šturismusõ zleh uje tuto praktiku cestování za léka skými slufbami, která je vykonávána i šchudými a z medicíny vylou enými lidmi, kte í zoufale šhán jí léky, lé bu a korektivní operace, které jim zachrání řlivot, ale které nemohou získat domaõ (Roberts, Scheper-Hughes, 2011: 2), jsou navrhovány dal–í ozna ení tohoto procesu lépe postihující celou jeho –í i. Mezi nimi je nap íklad termín medicínské cestování (*medical travel*), které ozna uje cestu za léka ským o–et ením bez prořltku turisty (Kangas, 2010; Bell et al., 2011) nebo medicínská migrace (Roberts, Scheper-Hughes, 2011). Ta se podle Robertse a Scheper-Hughesové (2011) zam uje na pohyb migrant p ekra ujících hranice stát , místo podstoupení lé by a biologii, av–ak šzd raz uje ur itou politicko-ekonomickou konfiguraci globalizované biomedicíny, ve které se odehrává a která zahrnuje r znorodou a nerovnocennou distribuci zdraví a nemoci, léka ské pé e a udržení hranic mezi t ly, společenskými kolektivitami (t řdami, kastami, rasami), politikami a národnými státyõ (Roberts, Scheper-Hughes, 2011: 4).

V p ípad cestování za plastickou chirurgií je v–ak termín zdravotnický turismus vhodný, protofle spojuje zdravotní o–et ení a volno asové aktivity (Ackerman, 2010). Odpovídá tak jednoduché Connellov ě definici zdravotnického turismu jako cestování lidí za zdravotními, dentálními nebo chirurgickými slufbami, zatímco jsou zároveň na dovolené (Connell, 2006). Zároveň nabízí vysoce komercializovanou a komodifikovanou

medicínu a zdravotní péči, která jífl není chápána jako právo obana, ale spí-e jako komodita, která m fle být kupována a prodávána na globálním medicínském trhu (Connell, 2006; Roberts, Scheper-Hughes, 2011; Scheper-Hughes, Wacquant, 2002).

Mnoho studií o zdravotnickém turismu se zabývá jednotlivými ástmi síť , které jsou nutné pro fungování této praxi. nífl-í cena lé by a nové experimentální postupy dostupné v cílové destinaci, dlouhé čekací doby na zákroky v zemi p vodu, dostupnost letecké mezinárodní dopravy, výhodné kurzy m n a stárnutí generace povále ného baby-boomu a také vzestup internetu a vznik nových síť nemocnic a společností, které nejsou medicínskými specialisty, ale pouze zprostředkovateli služeb (Connell, 2006; Eissler a Casken, 2013; Whittaker, Manderson, Cartwright, 2010; Whittaker, Speier, 2010).

V této práci studii je tak zaměřena na makro-perspektivu, zatímco opomíjí jedince, který přichází na kliniku. Mým cílem zde bude představit síť , která umožní vznik a fungování medicínského turismu na klinice plastické chirurgie na Kangnamu společně s distinkcí domácího korejského a zahraničního klienta/pacienta. Mou otázkou je, jaké složitě procesy, technologie, materiály a lidé jsou využíváni, aby moje konzultace jakožto cizince byla možná a fungovala jako plynulý tok informací mezi mnou a lékařským personálem. Zároveň se zaměřím na situace, kdy některý z prvků této komplexní síť selže a naruší plynulý chod konzultace, čímž upozorní na utváření medicínského turismu právě v praktikách kliniky.

V tomto procesu utváření zdravotnického turismu budu sledovat zejména jeho dva rysy, které kliniky využívají také jako své strategie. Prvním z nich je důraz na technologie a spolehlivost, což se týká kvality a zahraničního vzdělání, kterou popisuje například Connell (2006: 1094) jako součást prezentace místní zdravotnické péče jako srovnatelné s tou, která je nabízena v zemi p vodu daného klienta. Druhým rysem je představení korejské plastické chirurgie jako určitého šdaruō Koreje zahraničním klientům, kteří přicházejí na korejské kliniky kvůli skvělým technologiím, schopnostem lékařů a výhodným cenám. Plastická operace podstupovaná na korejských klinikách je proto zaměřena na stanci kliniky ukazována ve smyslu výhodných služeb poskytovaných z šdobré vůle korejských lékařů.

Když jsem za poslední let nad konzultací plastické operace nosu na které z klinik v Soulu, zvolila jsem tu nejjednodušší metodu, jak tyto kliniky vybrat, vyhledala jsem prohlížeč Google a jeho korejskou obdobu Naver a v nich si zadala klíčové spojení šplastic surgery clinic Seoul. Okamžitě se mi zobrazilo téměř milion výsledků vyhledávání, mezi kterými byly zejména odkazy na webové stránky klinik plastické chirurgie, srovnávající za účelem shromáždění veškeré informace o plastické

chirurgii v Koreji a diskuzní fóra cizinců, kteří si navzájem sdíleli své zkušenosti s jednotlivými lékaři. Na korejské blogy a diskuze jsem se podívala afl o n kolik týdnů později v rámci svého výzkumu, a proto jsem t i kliniky, na které se vydám, vybírala pouze na základě těchto informací. Všechny webové stránky klinik, které jsem navštívila, měly možnost nepřetržitě webu z korejštiny na angličtinu, často i do dalších jazyků včetně španělštiny a japonštiny. Všechny informace zde byly shromážděny pro anglicky mluvícího potenciálního klienta a rozděleny do několika hlavních kategorií.

Webové stránky kliniky JK jsou velmi jednoduché, přehledné a decentní – ostatně jako prezentace této kliniky jako celku. Úvodní stranu tvoří jen bílá plocha, v jejím středu se nachází velký zlatý nápis „JK Plastic Surgery“ s menším podnadpisem „The Beginning“. Pod ním je černým písmem zvýrazněna informace, která má zahraničního zájemce o plastickou operaci upoutat jako první, a to „2011, 2012 Best Plastic Surgery Center for Foreign Patients.“ Korean Ministry of Health s miniaturními obrázky certifikátů těchto dvou ocenění. Ty jsou také vystaveny u vchodu do kliniky JK, takže jsou viditelné i pro kolemjdoucí.

Klinika JK je jedna z mnoha budov na ulici Nonhyun-ro, ke které dojdete ze západního exitu stanice metra Apokudong. Vzdálenost mezi klinikou a stanicí metra je přibližně 300m a její budova se nachází na pravé straně vedle banky *Kungmin Bank*. Takto bych popsala kliniku JK Plastic Surgery Center ve chvíli, kdy jsem ji hledala v nepřehledných selských ulicích pomocí jednoduché mapky stažené z internetu. Vstup na kliniku je vytvořen ze tří hlavních materiálů – černého kamenného obkladu, skla a kovu zlaté barvy. Nad skleněnými dveřmi se vyjímá zlatý znak kliniky, který tvoří umělecky zpracované iniciály JK, a pod ním menším písmem nápis „JK Medical Group“. Po obou stranách vchodu jsou připevněny dvě zlaté destičky – jedna s kontaktními údaji a hlavními informacemi o klinice, kterou otevírá jen v rychlosti přelétnu, a druhá s připomenutím ocenění kliniky Ministerstvem zdravotnictví jako nejlepšího centra plastické chirurgie pro zahraniční klienty v roce 2011 a 2012. Přemýšlím, co všechno bylo v této šouť porovnáváno a vcházím dovnitř plná nadějí, jakých slibů se mi zde dostane. JK není jedna z mnoha klinik, ale nejlepší klinika plastické chirurgie pro cizince v roce 2011 a 2012 (Terénní deník, 1. 12. 2014).

Klinika Wannabe, na které jsem se ocitla o několik dní dříve, se nemohla chlubit podobným oceněním, ale i ona byla upravena pro zahraniční klienty, a to jak pro ty reálné, kteří přicházejí na její kliniku na Kangnamu, tak pro klienty potenciální. Ti se s klinikou Wannabe opět seznamují prostřednictvím internetu a setkávají se s ní jako určitou jednoduchou entitou v kyberprostoru. Většinu informací, které o sobě klinika dává v digitální

samozejm shromafiuje na svých webových stránkách, také ale vystupuje a jedná jako samostatná identita na mnoha dalších místech kyberprostoru.

Kliniky si zakládají profil na *facebooku* a dalších serverech, na kterých krom *before/after* fotografií s osobními příběhy a různými nabídkami sdílejí i zábavná videa a fotografie, a tak se účastní kyberflivota. Například klinika Wannabe na svém webu uvádí všechny tyto informace:

Tel: +82-10-7213-8855

E-mail : wannabeps@gmail.com

Wechat : wannabekr

Line : wannabeps

Kakao talk : wannabeps

Webpage: <http://english.wannabeps.com/>

YouTube: www.youtube.com/wannabePSKorea

Facebook : <http://www.facebook.com/WANNABEKOREA>

BLOG : <http://wannabeplasticsurgerykorea.blogspot.kr>

S klinikami tak dnes již není nutné komunikovat osobně i telefonicky, ale naopak je možné je zkontaktovat na jejich profilech na sociálních sítích nebo různých messengerech. Stávají se proto dostupnými i pro zahraniční klienty přijící na druhé straně zeměkoule. Nejpopulárnější je využívání korejského messengeru *kakaotalk*, na kterém má většina klinik profil a odpovídá na různé dotazy i domlouvá konzultace. Také já jsem využila tento způsob komunikace s klinikou při domlouvání schůzky. Klinika prostřednictvím svého účtu na kakaotalku získávala svou identitu a vystupovala skutečně jako jediný aktér, se kterým lze komunikovat šjezen na jednoho.

Krátká reportáž *South Korea's Growing Obsession with Cosmetic Surgery*, kterou přináší zpravodajský server *ABC News*, představuje etnickou Korejku Jessicu přijící v LA. Reportáž zachycuje její cestu z LA do Koreje, kde má na klinice JK podstoupit několik plastických operací naráz, nejprve se však s klinikou spojuje přes skype a svou operaci diskutuje s týmem lékařů. Na obrazovce jejího počítače, přes který se skype hovor odehrává, vidíme manažerku v tmavém kostýmku a tři lékaře v bílých oblecích v modrých nemocničních uniformách a bílém lékařském plátěném čepu. Manažerka má dokonce speciální pokrývku hlavy, kterou lékaři využívají přímo při chirurgických zákrocích. Přestože mají lékaři vizáž jako by se právě pohybovali po operačním sále, z pozadí je slyšet, že se hovor odehrává v konferenční místnosti kliniky (Chang, Thompson, 2014). I

přes svou prezentaci v kyberprostoru si tak klinika uchovává svou image zdravotnického centra, které dosahuje pomocí podobných praktik.

Kliniky na základě této konverzace pomocí různých technologií domluví klientovi nejen termín zákroku, ale také ubytování, vyzvednutí na letišti a další služby během jejich pobytu v Koreji. Nabízené služby jsou na nejvyšší úrovni – z letišti na kliniku klienty může dopravit *Rolls Royce* nebo *Bentley* a hotel JK poskytuje luxusní apartmány, které Jessica přirovnává k špičkovému hotelu v Beverly Hills.

Přenesme se tedy do poloviny listopadu, kdy jsem se i já ocitla na klinikách plastické chirurgie na Kangnamu. Prvním zážitkem, které jsem navštívila za účelem bezplatné konzultace, byla klinice Wannabe. Recepční si mě vítala hned poté, co jsem vstoupila do dveří a okamžitě zvedla sluchátko telefonu a zavolala zaměstnankyni kliniky, jejíž pozice se oficiálně jmenuje šmanka zahraničních klientů, avšak já ji označuji jako špičkovou. Posadila jsem se v hale a čekala na její příchoz. Na sedáček v druhém rohu místnosti seděla dívka, která měla nejspíše zrovna před zákrokem, protože byla oblečená do nemocničního hábitu a navíc diskutovala se svou špičkovou příbuznou. Recepční neustále zvedaly příchozí telefonáty a na mě se ani nepodívaly. Chtěla jsem se zeptat, kde je toaleta, ale nevěděla jsem, jestli by rozuměla angličtinu a korejštinu jsem používat nechtěla. Seděla jsem tedy ve svém rohu a pozorovala dívku se svou příbuznou v rohu druhém, jako by prostor haly byl rozdělen na dvě poloviny.

Naopak prostor další kliniky Wonjin byl rozdělen materiálně. Uprostřed haly, kterou v případě této kliniky mělo kvůli jejímu vzhledu a konceptu skutečně nazvat čekárnou, stála recepce a na ní židlička vlevo s nápisem špičková pro cizince. Když jsem do kliniky vešla, byla jsem v této části pro cizince sama, ostatní byly odděleny jen krátkou zdí, takže jsem viděla na několika stolech v druhé čekárně, ale byla jsem od nich oddělena pomyslnou hranicí špičkového cizince. Postupně se však část určená Korejce začala zaplňovat, a to zejména mladými dívkami v doprovodu svých rodičů i kamarádů, a v této části ubývalo míst k sezení. Jeden z novopříchozích proto překročil tuto pomyslnou linii a usadil se k jednomu z volných stolů, což vedlo k úplnému narušení hranice a obsazení v této části prostoru určeného pouze cizincům.

Oddělování prostoru pro Korejce a cizince není zcela neobvyklou praxí, protože jeho organizovatelé vždy zcela odmítají jakýkoliv segregaci území. Příkladem může být bouřlivá debata, která se rozpoutala kolem vyčlenění prostoru pro cizince, včetně speciální oblasti pro příbuzné na nejpobulárnější korejské pláži *Häundä* v Pusanu. Vedení pláže se brání na úkor snahy segregovat cizince od etnických Korejců a zónu pro cizince, jak

danou oblast pojmenovalo, charakterizuje ne jako ohraničený prostor nepřístupný Korejci a naopak, ale pouze jako oblast upravenou pro zájmy turistů – tedy bez sluneční s umělého opalování a prostory pro pláňový volejbal (Yonhap News, 2015). Přesto však zůstává označení šóna pro cizince, které odkazuje k určení rozdělení prostoru na základě etnické příslušnosti. Právě toto sejetí lovků s určitým prostorem utváří jeho pozici cizince v Koreji.

Po pětminutovém čekání na klinice Wannabe přišla má špičková lékařka, perfektní angličtinou se představila a předala mi desku se dvěma listy potisknutého papíru. Jednalo se o dotazník, který jsem poté v různých podobách dostala na všech navštívených klinikách. Dotazník byl celý v angličtině a obsahoval základní informace jako je moje jméno, datum narození, předchozí zkušenosti s plastickou chirurgií, léky, které užívám, a alergie. Pozastavila jsem se u kolony místa pobytu v Koreji. Pokud nevíte přesnou adresu, tak jen napište, ve kterém hotelu bydlíte, usmála se na mě lékařka. Když jsem odpovídala, že nebydlím na hotelu, bylo na ní vidět překvapení. Další otázka, zaměřená na předpokládaný termín zákroku, byla následována dotazem na délku mého pobytu v Koreji. Přestože o čekávaný termín zákroku je pro organizaci celé plastické operace důležitý i v případě korejských klientů, kteří toto datum vybírají v závislosti na školních prázdninách, ukončení studia nebo pracovní dovolené, u zahraničního klienta, který v Koreji zůstává jen omezenou dobu, je zcela zásadní.

Thanks for visiting WONJIN BEAUTY MEDICAL GROUP.
For accurate processing, please fill out the form below as detailed as possible.

Patient General Info

Date: 2014 Year 12 Month 4 Day
 Nationality: CZECH
 Preferred language: ENGLISH
 Patient type: New Previous
 Name: KATEŘINA HUBERKOVÁ
 Name written in English: KATEŘINA HUBERKOVÁ
 Sex: Female Male
 Birthdate: 1990 Year 8 Month 8 Day
 Phone no.: 010 - 6864 - 0808
 Phone no.:
 Passport no.:
 Email: KATEŘINA.HUBERKOVA@WONJIN.COM
 In Korea: () RES. (HAGURO 38), SONGNAMH-31, WILJUNG-DONG,
 Overseas: ()
 QQ:
 Height: 175 cm Weight: 68 kg Blood type: A B O AB

What kind of consultation would you like? () (Please check the appropriate area!)

Two jaw/Face contouring	1. Two jaw	Breast	3. Augmentation	Wrinkles/Lifting	5. Lifting	Treatment	7. Botox
	2. Face contouring		4. Reduction		6. Wrinkles		8. Fillers
Nose	9. Nose	Eyes	11. Double eyelid	Body	13. Liposuction	ETC	
	10. Revision		12. Canthoplasty		14. Hip up		

1 When is your departure date? Year Month Day

2 Is this consultation for revision? Yes No

3 What kind of consultation are you most interested in? (Choose from below)

Surgery effect/results (After surgery improvement details /degree of improvement)
 Postop care(Pain/swelling,other concerns) Surgery price Surgery date and recovery time ETC () Surgery/treatment method

4 When would you like to have surgery?

Same day Within 2 weeks Within 1 month Within 3 days Within 1 year
 Set date: Year Month Day

5 Do you have previous plastic surgery experience? Yes No

6 Regarding previous plastic surgery : surgery area, surgery date, name of clinic

Plastic surgery history (Starting from most recent, please write down 2 most recent surgeries)

1		2	
Surgical area	Surgery date	Surgical area	Surgery date
Name of clinic		Name of clinic	

If you have any medical history, please write down specifically any illnesses or existing conditions.

Obrázek 4 Vstupní dotazník na klinice Wonjin

Kromě anglické podoby dotazníku jsou pro zahraniční klienty také připraveny titulky k informačnímu videu o klinice a lékařích. Na klinice JK bylo toto video představení hlavní filozofii celé kliniky a probíhající projekty promítáno s anglickým překladem přímo v konzultační místnosti. První část videa tvořil krátký sestih z televizního pořadu *Let me in* o konkrétních zákrocích, ve kterých se vyskytovali lékaři z kliniky JK diskutující operaci hlavního aktéra proměny, a ušli na klinice nebo přímo v televizním studiu. Druhá část byla pojetá jako prezentace, ve které byla klinika představena jako zdravotnické zařízení, jehož cílem není vydáváním peněz, ale těstí a spokojenost klientů i zaměstnanců a jejich zaměstnanci sami pečují o své zdraví a tělo, například tím, že do práce jezdí na kole. Mimo to se klinika prezentovala jako nejlepší centrum plastické chirurgie pro zahraniční klienty a poukázala na svou charitativní činnost.

Tato prezentace v mnoha směrech odpovídala úvodní straně na webu kliniky JK. Ta se skládá z jednoduché prezentace na pěti listech s proklikem k dalším informacím o technologiích, lékařích a typech operací. Když postoupím z listu s certifikáty na druhou stranu, objeví se představení kliniky opět na jednoduchém bílém pozadí. ŠKdo jsme? ůptá

se nadpis, a pod ním si klinika sama odpovídá: šP ední klinika (*leaders*) ve sv tové zdravotní pé i od roku 1998. Dal-í dv strany prezentace ukazují řenu s blon atými vlasy sepnutými do drdolu zahalenou jen do lehké záclony a detail tvá e Asiatky s p edstavením kliniky jako škomplexního centra plastické chirurgie se specializovanými léka i. Ukázkami své dosavadní práce na fotografiích *before/after*. šJK se postará o v-e, co pot ebujete od okamfiku, kdy p istanete, afl do momentu va-eho odjezdu, šlibuje dal-í *slide* s odkazem na zku-ený tým léka a zdravotnického personálu a dále p edstavuje láze ské a estetické slufly, které poskytují šhigh touch a šhigh tech programy pro relaxaci mysli a omlazení t la.

Záv re ná strana prezentace je v nována charitativnímu programu šNová tvá ó Nový sen, ve kterém klinika JK nabízí šsdílení na-ích speciálních dovedností a technik s ostatními. Tento program byl zapo at v roce 2002 jako pomoc korejským pacient m trpícím deformitami tvá e ke zlep-ení jejich kvality řivota, ale postupem asu se rozrostl na mezinárodní úrove a dnes zahrnuje pacienty z celého sv ta. Cílem tohoto programu, jak ho prezentuje klinika JK, je, aby škařdý lov k byl schopen normálního řivota. Na webových stránkách kliniky je popisován p řb h devítileté Aishy z Kazachstánu, dívky Hui Lin z Malajsie a -estiletého chlapce Linha z Vietnamu, kte í trpí etnými popáleninami a a koliv podstoupili ur itou lé bu ve své zemi, byla zcela nedosta ující. Hui Lin nap íklad trp la štak velkým po-kozením k ře, ře léka i v Malajsii nebyli schopni velmi zlep-it její vzhled. Klinika JK jim proto poskytuje lé bu kmenovými bu kami, tedy svou pomoc jakofito korejských léka s vysoce odbornými schopnostmi a vysp lými technologiemi. Chlapec Linh, který z stával v Koreji po celou dobu lé by, navíc za al chodit do korejské -koly a nau il se trochu korejsky.

Krom této charitativní innosti klinika JK také zd raz uje svou povahu mezinárodního centra plastické chirurgie, které p íjímá nejen zahrani ní pacienty, ale také léka e, kte í se od nich p íjíd jí u it techniky operace. Jak inzeruje klinika JK na svých webových stránkách, šchirurgové z celého sv ta p ícházejí do Centra plastické chirurgie JK, aby se od nás nau ili ná- úsp ch a techniky. Víáme v-echny léka e, chirurgy, zdravotnické pracovníky a administrativní pracovníky, kte í se p ícházejí podívat na kliniku sv tové t řdy slouřící mezinárodním pacient m.³⁵

Po promítání tohoto informa ního videa p íchází op t má špr vodkyn ō a za íná jádro konzultace ó projednávání pr b hu operace, výsledného vzhledu a ceny operace,

³⁵ <http://www.jkplastic.com/en/#> [vid no 11. 6. 2015]

zatím však bez přítomnosti lékaře. Šprávkyně se mě ptá, kdy opustím Koreu a kdy bych chtěla podstoupit operaci, a ujišťuje mě, že za dobu mého pobytu v Koreji se všechny následky operace zahojí a doma si nikdo niče neví. Operaci mi připomíná skvělé schopnosti korejských lékařů a možnost využití speciálních medicínských technologií pro pooperační péči, která urychlí opadnutí otoku. Měla byste o operaci vážně uvažovat? Když jste jednou tady! Šprávkyně o plastické operaci v Koreji mluví jako o přelíčení, která se nemusí opakovat. Konkrétní cenu zákroku vypočítáme až po konzultaci s lékařem, ale z mých zkušeností se zahraničními klienty vím, že bude jistě několikanásobně levnější, než ve vaší zemi, dodává.

Na klinice Wannabe a Wonjin mají právkyně zároveň funkci předátele, a proto se účastní celé konzultace a tlumočí vše, na co se lékař ptám, i to, co mi odpovídá. Soustředím se na šprávkyni a pozorně poslouchám, co říká. Na jejím anglickém předání jsem zcela závislá. Zároveň se však dívám na lékaře, který je zde autoritou a jeho slova mají hlavní váhu pro skutečný průběh zákroku. Lékař popisuje, jaký zákrok by mi doporučil, a přitom se dívá na mě, ale občas uhně pohledem k šprávkyni, aby jí blíže vysvětlil důležitou informaci předátele. Nepředpokládá, že bych mohla rozumět, a proto mluví rychle a nijak zvlášť se nesnaží artikulovat. Pozoruji jeho pohybující se rty, ale nerozumím tomu, co říká. Když skončí svou řeč, pokývám hlavou, abych ho ubezpečila, že ho vnímám, a okamžitě se otáčím na šprávkyni, abych se dozvěděla obsah celého sdělení. Je moje operace možná? Je schopný ji provést tak, jak si představuju? Všechny tyto informace uhl byly v konzultační místnosti vyřčené, avšak zůstávají viset ve vzduchu, dokud mi je šprávkyně nepřeloží a často k nim nepřidá i další vysvětlení pro zjednodušení nebo svůj vlastní názor. Poté dává prostor mým dotazům a já opět mluvím zčásti na chirurga, který bude můj zákrok provádět, a zčásti na ženu, která má slova přeloží a na které jsem proto závislá.

Důležitost předátele si uvědomují i samotné kliniky a na svých webových stránkách nabízejí možnost asistence předátele nejen při konzultaci, ale po dobu celého pobytu v Koreji. Dali jsme si závazek, že budeme najímat čínské zaměstnance spíše než Korejce, kteří mluví čínsky, říká v rozhovoru o zaměstnávání personálu mezi cizinci pro zpravodajskou stanici *CNN* plastický chirurg u Kwón (anglický předání Joo Kwon), který založil kliniku JK a dnes stojí v jejím čele. Není to jen o komunikaci, ale o tom, aby se na ní pacienti cítili pohodlně, dodává (Kim, 2012).

Lékař si je v domě mé pozice zahraniční klientky a často ji promítá i do svých diagnóz a postupů zákroku. V těchto chvílích si svou identitu cizinky uvědomuji nejvíce,

protože jsem ve výpovědích chirurga vyleněna z kategorie běžných korejských pacientek, se kterými se setkává a jejich přírodní a standardy krásy jsou mi blízké. Stejně tak odděluje mě, cizí tolo od toho korejského a uplatňuje na mě jiná měřítka a hodnocení. Při diskutování operace, která by umožnila zvýšit polohu obočí, mi lékař napíklad říká, že v Koreji je měřeno jiný tvar obočí poměrně oblíbený, protože vypadá roztomile. Pokud však chci vypadat jako Hollywoodská hvězda, musím ho mít trochu výše, což je možné zčásti dosáhnout jednoduchým liftingem.

V důsledku tohoto oddělování zahraničních a domácích klientů s odlišnými tedy, ideály krásy a normami vzhledu dochází k častému srovnávání těchto dvou skupin. Lékař na klinice JK pro tyto dvě kategorie používá označení *šb lo-iō* a *šKorejciō*. Porovnává, jaký typ obočí chtějí *šb lo-iō* a který Korejci, jaké operace nosí se provádějí u Korejců a které u *šb lo-iō* a podobně. Při konzultování možné operace pro zmírnění mého hranatého oblíčeje a vyrýsování tzv. *V-line* mi lékař také říká, že *šb lo-iō* obvykle nemají velmi hranatý tvar dolní čelisti, ale naopak mají sklon k pře- vyvinutým flýčkáckým svalům, které vytvářejí dojem tvercového oblíčeje. Nechává mě skousnout a ukazuje mi výrazné flýčkácké svaly na dolní čelisti, které se mi ihned rýsují.

Také na klinice Wannabe mi na mě dotaz ohledně možné vyústění operace dvojitých víček pro zmírnění kofního převisu na horních víčkách lékař odpověděl, že tato operace je určena pouze Asiatům, kteří mají opravdu výraznou kofní čáru na horním oční víčku, a v důsledku toho poněkud oteklé oči. Mě jako cizince s přeizolovanými dvojitými očními víčky proto operaci zcela zamítnul. Lékař tak ke mně přistupuje a priori jinak než ke korejským klientům kvůli odlišnosti mého těla, které srovnává s dobře známým tělem korejským, i z důvodu rozdílnosti v kulturách zahrnující různé postoje k vlastnímu tělu, normy vzhledu i ideály krásy.

Situace na klinice JK byla v tomto ohledu jedinečná. Konzultace se účastní i lidé ošprávkyni, tedy manažerka pro zahraniční klienty, překladatelka a lékař. I přes přítomnost zaměstnankyní kliniky s jedinou funkcí překládat korejštinu do angličtiny narou-ují plynulý průběh konzultace chyby v překladu, prázdná místa a nedokončené věty. Až v tuto chvíli si uvědomuji skutečnou komplexnost konzultace na cizí klinice s korejsky mluvícím lékařem, která musí být uspořádána tak, aby nedošlo k narou-ění toku informací a chodu celé konzultace se mnou o cizincem jako jejím středobodem.

V konzultační místnosti na klinice JK se mnou sedí konzultantka a překladatelka, obě se mi představily anglickými jmény, ale anglicky mluví jen jedna, Heather. [1] Konzultantka se m

ptá jako vřdy na obecné v ci a já musím ekat, afl mi to Heather p eloflí. Nechápu, pro se m neptá p ímo Heather, a dost m to otravuje. Poté odcházejí a vrací se jen konzultantka s léka em. Ten se p edstaví a lámanou angli tinou mi vysv tluje n co ohledn operace. Po chvilce ale zjistí, fe jeho jazykové schopnosti nejsou úpln dosta ující, a konzultantka jde op t pro Heather. Od té chvíle vedou konzultaci v-ichni t i ó konzultantka ob as n co ekne korejsky, léka se po ád pokou-í o angli tinu, ale plynule p echází do korej-tiny, kterou potom Heather p ekládá, ale ani její angli tina není stoprocentní. V jednu chvíli se dokonce léka zastaví nad tím, jak íct anglicky šhakovitýō nos, a správný p eklad probírá s Heather i konzultantkou. Podle gestikulace chápu, o em mluví, ale nikdo si m nev-ímá, v-ichni korejsky probírají, jak toto slovní spojení p eloflit (Terénní deník, 1. 12. 2014).

Druhá situace, která mi p ipomn la tuto komplexnost kliniky a nutnost fungování r zných praktik, aby bylo vytvo eno bezproblémové zázemí pro zahrani ního klienta, se vyskytla p i p íchodu na dal-í kliniku Wonjin. Krom recepcce uvnit ekárny je vstup kliniky vybaven také jakousi vrátnicí, v jejímfl okénku sedí flena st edního v ku a tla ítkem otevírá hlavní dve e. Anglicky se p edstavím a upozorním na to, fe zde mám domluvenou sch zku, ale vrátná mi ihned posunky nazna uje, fe angli tin nerozumí, a zmaten se rozhlíflí kolem sebe. Nakonec zvedá telefon a s n kým se domlouvá, beze slova stiskne tla ítko a se zabzu ením se dve e otev ou.

V tuto chvíli, kdy je naru-ena sí zaji-ující mé zázemí jako zahrani ního klienta, nastává zásadní problém. Fungující podpora cizinc p íjífld jících na kliniky je sloflená z mnoha r zných p edstavených prvk , které musí v-echny spole n fungovat, aby sí vytvá ející zdravotnický turismus byla stoprocentn funk ní a paradoxn si jí tak cizinec p íjífld jící na kliniku nev-ímmul. Ú astní se na ní technologie, jako je prezentace klinik na anglických webových stránkách, jejich fungování v kyberpostoru i systém videí promítaných s anglickými titulky na klinice. Zásadní roli také hrají lidé a p edm ty ó léka i p istupující ke mn jako k cizince i recep ní, p ekladatelky a špr vodkyn ō poskytující pomyslný most mezi mnou-cizinkou a korejským zdravotnickým specialistou. Pro fungování této sí jsou v-ak nezbytné i na první pohled neviditelné prvky, jako jsou vrátné, které ovládají samotný p ístup do kliniky, nebo vstupní dotazník p eloflený do angli tiny a upravený na míru turistovi, který p íjífldí do Koreje za slufbami plastických chirurg .

4.2. Utváření vlastní image

„Vyfotíme si selfie?“ ptá se má korejská kamarádka Hje-ran ihned poté, co spolu vyrážíme na výlet do hor nedaleko Seulu. Váhám. Na výlet do přírody mi opravdu nenapadlo se líbit. Navíc v dusném a vlhkém počasí, kterým je korejské léto proslulé, nemá cenu si dát ani trochu make-upu nebo sluneční brýle, protože do pár minut je máte rozteklé po celém obličeji. A naštěstí se mi zrovna dnes udělá pupínek. Představa, že ať se za chvíli přihlásím na facebook, zobrazí se mi velká fotka mého obličeje zdražující všechny mé nedokonalosti v nelichotivém detailu, se mi vůbec nezamlouvá. „Neboj, to upravíme,“ ukliduje mě kamarádka a vytahuje mobil z batohu. „Copak myslíš, že já bych se takhle někde ukazovala?“ Směje se a ukazuje na svůj obličej, který je podle mého úsudku prakticky a stejný jako v jiné dny. Během chvilky si vyfotím několik fotografií, z nichž vybereme tu nejlepší a tu oteveme v aplikaci pro úpravu fotografií. Odkávám podobné funkce, které nabízí instagram jako ořezávání fotografií, úpravu stínů, jasů, ostrosti a kontrastů nebo přidávání filtrů a přemýšlím, jak něco takového zakryje například společné fotky mé lesklé čelo s jizvičkami po akné a tmavé kruhy pod očima. Jen se na chvíli podívám na mapy, abych si zkontrolovala správný směr naší cesty, a v tom uflí mi Hje-ran ukazuje mobil s fotografií a ptá se, jestli ji můžu nahrát na facebook. Dívám se na displej mobilu, ale sebe nevidím. Místo upoceného, horkem zarudlého obličeje se na mě usmívá úplně cizí dívka s dokonale sjednoceným tónem pleti, s lehce rýmovým nádechem na tvářích a trochou světlých rtů na rtech. A to ani nemluví o podivném jiném tvaru brady a nosu, ani o velkých očích, díky kterým vypadám jako mrkáčička. „Mně se to líbí,“ dívá se zálibně na svou špráčku Hje-ran a jediným kliknutím fotografií odesílá na sociální síť s popiskem, že jsme právě na výletu v horách. Během několika minut je zahrnuta desítkami komentářů, které hodnotí náš vzhled a chválí, jak skvěle a svěže vypadáme i při skoro sportovním výkonu v neúnosném korejském počasí. Hje-ran na mě spokojeně odpovídá a ještě několikrát se dívá na sdílenou fotku, aby viděla, jak nám to sluší (Terénní deník, 10. 9. 2014).

Tento příběh se mohl udát kdekoli jinde a s jiným člověkem, protože jen sociální síť jako je Facebook, Instagram, Google+, Myspace nebo Twitter jsou využívány po celém světě, stejně jako je rozšířen fenomén *selfie*, tedy šfotografií sebe sama, které jsou obyčejně vyfoceny *smartphonem* nebo webkamerou a sdíleny na sociální síti.³⁶ Je poměrně běžné, že si lidé při focení *selfie* vybírají ten úhel, ve kterém vypadají lépe, správným směřováním kamery zakrývají své nedokonalosti a naopak zdrazují své tělesné přednosti. Zaznamenávání tváře a těla na fotografii se stalo převládajícím způsobem reprezentace a vytváření *body image* (Featherstone, 2010) a sdílení tohoto obrazu jen umocňuje jeho šíření a přijetí. To, čím se tato zkušenost v Koreji překvapila,

³⁶ <http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/selfie> [vidno 2. 6. 2015]

byla jednoduchost utváření vlastního obrazu pomocí mobilních technologií i přes poměrně velké zásahy do povodní fotografie a jeho neproblematické přijímání.

Tyto aplikace s názvy jako *PhotoWonder* nebo *BeautyPlus* nabízejí bohaté funkce editoru fotografií, jako je oříznutí fotografie, upravování jasů kontrastu, ostroty, přidávání rámečků nebo filtrů, popř. přidání různých samolepek a textu. Klíčová je však funkce *šbeautify*. Po nahrání fotografie je možné využít buď velmi rychlé automatické úpravy, která pomocí jediného kliknutí provede všechny základní úkony, nebo vlastnoručně projít všechny nabízené možnosti a vytvořit šedesign podle vlastního vkusu. Také automatická úprava nabízí více možností oproti různým stupňům, z nichž jediná odkazuje pouze k malé změně a prakticky ke změně výrazné. Při využití této automatické funkce s názvem *šOne-click* je na pětibodové stupnici využita určitá úroveň, kterou však lze ovládnout. Tato stupeň tedy představuje takovou míru změny jednotlivých tělesných částí, která byla tvůrcem aplikace vyhodnocena jako nejvhodnější a nejčastěji používaná. Druhou možností je individuální nastavení jednotlivých funkcí, které fungují na základě poklepání na konkrétní místo na fotografii. Jde o funkce zesílení tváře, zlepšení pleti, odstranění kruhů pod očima, ztvárnění očí a přidání barevných kontaktních čoček. Další možností je funkce *make-up*, která zahrnuje vytvoření tvaru obočí, nanesení tvářenky a lesku na rty. Co se týče postavy, nabízejí se funkce pro zesílení postavy, prodloužení nohou a ztvárnění prsou. Dleřitou funkcí má tlačítko *šporovnat*, jehoř stisknutím se znovu ukáže fotografie v povodní podobě a tak je možné ji porovnat s tou výslednou, která prošla zásahem aplikace.

Obrázek 5 Reklama na kliniku MVP ve stanici metra Apkudfl ng: šPokud jí závidíteř ō

Naše vnímání reality a obrazu nás svádí tento proces popsat jako vytváření falešné podoby i dokonce identity pomocí úpravy fotografie do té míry, že se liší od reality. Na jedné straně tak hovoříme o skutečné podobě jedince existující v reálném světě a na straně druhé o nereálném, umle vytvořeném obrazu existujícím pouze na displeji mobilního telefonu nebo počítače, v běžném hovoru tak často označovaném podle nejznámějšího využívaného programu jako *photoshop*. V důsledku našeho oddělování skutečnosti a švesta myšlenek a idejí tak vytváříme dichotomii reálného a představeného. Hranice mezi nimi však může být rozmazána zapojením moderních technologií.

Jones (2011) zdrazuje nutnost rovnováhy mezi představeným ideálem a skutečnými možnostmi těla a technologií. Pro označení spojení těchto dvou aspektů kosmetické chirurgie využívá Rojek v konceptu šturismu jako koláž (collage tourism). Rojek (1997) tvrdí, že lov k dáva turistickým místům význam prostřednictvím indexování a přetažení (*dragging*). Indexováním nejprve dochází k taxonomizaci různých aspektů turistického místa, které spojují faktické a fiktivní elementy na v domě i nev domě úrovni, a přetažením jsou poté tyto indexované elementy fikce a faktu, v domých i nev domých způsobů znalosti místa vneseny do turistovy zkušenosti. Toto přetažení nám pomáhá vytvořit ve vztahu k místu koláž, která zahrnuje zkušenost *being there* pouze jako jednu z mnoha.

Jones (2011) využívá ideu šturismu jako koláž jako paralelu pro uchopení kosmetické chirurgie. Tvrdí, že stejně jako šturismus jako koláž i kosmetická chirurgie vyřaduje rovnováhu mezi fakty a fikcí, ideálním a reálným, představeným a tělesným. Příjemci kosmetické chirurgie podle Jones ve svých myslích vytvářejí těla a/nebo tváře, které jsou vyhovující, krásné, fláducí a ideální. Jejich formulaci určují osobní, historické, mediální a další vlivy. Jak však Jones zdrazuje, što ideální tělo a/nebo tvář může být uskutečneno pouze na tělesné úrovni. Kosmetická chirurgie je podle Jones tedy jak imaginativní, tak tělesná a právě její indexování špojuje fantazii fyzické krásy s realitou, co skalpel, chirurg a laser může skutečně udělat (Jones, 2011: 12).

Případ korejské plastické chirurgie zpochybňuje ideu rovnováhy mezi fakty a fikcí nebo také ideálním a reálným, jak je popisuje Jones (2011). Problematickým je zde totiž již samotné oddělení mezi reálnými a ideálními elementy koláž. Významnou roli v tomto procesu hrají právě moderní technologie, které jsou využívány pro úpravu vzhledu na fotografiích. Tyto praktiky by se měly přidat do řady fiktivních představ o ideálním těle,

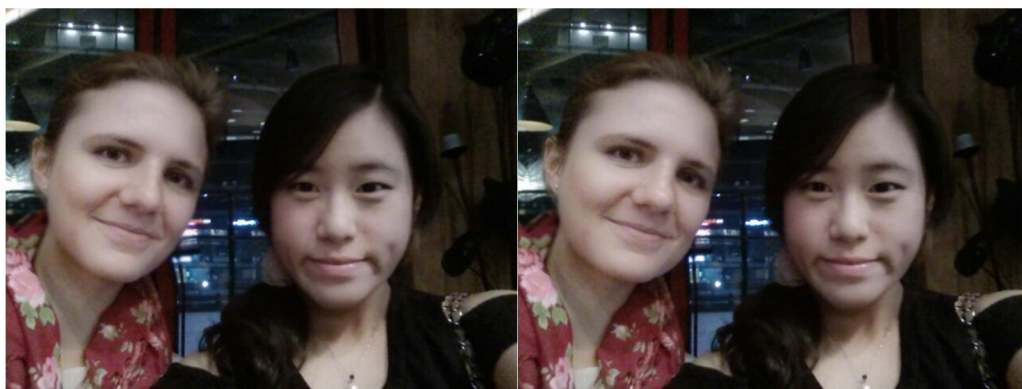
av-ak vyufflíváním moderních technologií, jako jsou speciální editory fotografií, získávají i sv j flivot ve sv t reálném.

šPro je pro tebe takový rozdíl v tom, jestli se p ed focením nalí ím nebo to ud lám zp tn p ímo na fotce?õ ptá se Hje-ran. Pouffití make-upu k zakrytí akné, nanesení tvá enky a lesku na rty v tomto šodt lesn ní t la v kyberprostoruõ odpovídá funkci šmake-upõ, šlipstickõ a šblusherõ. Takto po ízenou fotografií proto Hje-ran na *facebooku* nesdílela jako podvod, ale jako alternativu své podoby a stejn tak p íjímala i komplimenty vztahující se k této fotografii. To, jak vypadá v kyber prostoru a mimo n j pro ni nutn nep edstavuje dv odli-né kategorie.

Budu proto mluvit o multiplicit designu t la, který je utvá en v myslích jedinc , na displeji telefonu nebo léka ova tabletu. Tyto designy jsou vytvo eny p sobením obdobných technologií, materiál a lidí, které v-ak mezi sebou nabývají r zných vztah . Nap íklad v p ípad vytvá ení designu pomocí mobilní aplikace a léka ova tabletu na klinice je rozdíl v tom, kdo operuje s technologií a promítá do ní více své zku-enosti, touhy, mofnosti a medicínské znalosti. Tyto vytvo ené designy jsou v-ak vzájemn propojené a navzájem se ovliv ují a formují. Design vytvo ený v mobilní aplikaci vřdy modifikuje obraz sebe sama v myslí a naopak, oba poté mohou vstoupit do designu utvo eného léka em v dob konzultace, stejn jako tato léka ova p edstava o pacientov výsledném vzhledu nevyhnuteln ovliv uje pohled pacienta na sebe sama.

Podívejme se te na samotné vytvá ení designu, p i kterém dochází ke šslepování koláffeõ fakta a fikce, ideálního a reálného, p edstavovaného a t lesného (Jones, 2011), ale také ke skládání r zných ástí t la, tedy r zných nos , o í, brad a úst.

Jednotlivé t lesné ásti jsou sice vzájemn propojené a na sob závislé, mohou v-ak procházet modifikací v r zné mí e. Kafdá ást m fle projít r znou operací a r zným zásahem aplikace pro editaci fotografií. Na jednom setkání s J n-hje, 28-letou dívkou ze S ulu, která si ufl dva roky -et ıla na operaci brady, jsme se spole n vyfotily. Když jsem ji druhý den poprosila, aby mi na-i spole nou fotografií poslala, obdrřela jsem od ní dv verze. Ob jsou koláffe vytvo ené spojením obraz jednotlivých ástí t la. Kafdá z nich v-ak vytvá í koláfl z jiných ástí, jde o jiný nos a jinou elist. J n-hje mi tak nabídla dv r zné alternativní podoby, ze kterých jsem si mohla vybrat podle vlastního vkusu. Naopak podoba J n-hje je na obou verzích fotografie stejná, za vyuffití funkcí aplikace ve stejné mí e, cofl nazna uje, fle J n-hje si ufl svou alternativní podobu zvolila a koherentn ji prezentuje v kyber prostoru.

Obrázek 6 Dvě verze fotografie s J-n-hje upravené pomocí funkce šbeautifyō

Jednotlivé tlesné znaky (a jejich obraz) jsou modifikovány a uspořádnány tak, aby vytvářely efekt roztomilosti (*kij pta*). Róztomilý vzhled s juvenilními jemnými rysy evokující bezbrannost, je mezi mladými lidmi současným trendem a úzce souvisí s ideou krásy. Také korejský výkladový slovník spojuje roztomilost s předávnými jmény šezkýō, špavbnýō, šrozko-nýō a také s fenoménem *ägjo*, tedy s určitým specifickým roztomilým chováním.³⁷ i-na, jedna z mých informátorek, dokonce používala slova šroztomilýō (*cute*) a šezkýō (*pretty*) jako synonyma a volně je za sebe zaměňovala.

Když jsem poprvé přijela do Sulu, viděla jsem tu tolik *roztomilých* dívek. Vedly se za ruku s nějakými kluky! Ale ta nevyváženost páru! Ty holky byly opravdu hrozně roztomilé, ale kluci? Ti byli průměrní nebo dokonce o-kliví! Říkala jsem si, jak temná je má budoucnost - když i tyhle *hezke* holky mají o-klivé kluky, tak co zbyde na mě? [í] Někdy, když jsem v okolí několika *roztomilých* dívek, tak se necítím pohodlně. Připadám si o-klivá (i-na, rozhovor, 8. 10. 2014).

Róztomilý vzhled zdrazující juvenilní rysy je v současné době vyhledávaným vzorem pro mnoho mladých korejských žen. Tento trend se odráží i ve vytváření vlastní alternativní podoby a tudíž i v plastické chirurgii. Davis ve své knize *Reshaping the female body* (1995) pojednávající o plastické chirurgii v Nizozemí tvrdí, že klientky plastické chirurgie, se kterými dělala rozhovor, nepodstupovaly plastickou operaci proto, že by chtěly být krásnější, ale proto, aby se šstaly obyčejné, normální nebo prostě jako kdokoliv jiný (Davis, 1995: 161). Na toto tvrzení navazuje Edmonds, který popisuje, že a kolik velké množství brazilských pacientek podstupuje plastickou operaci za stejným účelem, stále zvykající se po et žen má za cíl šnevypadat průměrně, ale více sexy (Edmonds,

³⁷ <http://krdic.naver.com/search.nhn?query=%EA%B7%80%EC%97%BD%EB%8B%A4&kind=all> [vidno 29. 5. 2015]

2007a: 375). V případě plastické chirurgie v Korejské republice touto hodnotou a cílem plastické operace, která stojí vedle za len ní se mezi šnormální t laõ, m fle být práv roztomilý vzhled.

šKdo se vám víc líbí, roztomilá nebo hezká dívka?õ ptá se dívka v internetové poradn na korejském internetovém prohlífle i Naver.³⁸ šPodle m má roztomilá dívka mikádo, malou postavu, k tomu poufívá *ägjo* a v-echo na ní vypadá roztomile. Naopak hezká dívka má dlouhé vlasy, vysokou postavu a je sebev domá,õ popisuje tato dívka. Na tento dotaz navazuje ada odpov dí s podobným vyzn ním. šJá si myslím, fle v té kráse ufl je zahrnuta i roztomilostõ, šRoztomilost je nejlep-í!õ nebo šRoztomilá a hezká zároveň .õ Na tuto diskuzi navazují i dal-í, kde si dívky navzájem radí, jak se stát šroztomilouõ ó jaký ú es a styl oblékání zvolit, jaký make-up poufívat a jak se chovat k získání roztomilého image. šZaprvé, pokud chce-být roztomilá, musí-mít oválný obli ej a krátké vlasy.[í] Nejlep-í délka vlas je kousek pod ramena. Pokud nemá-oválný obli ej, je moflné mít i trochu del-í vlasy nefl jen k ramen m, ale ne p íli-. Spí-e nefl rozpu-t né vlasy je lep-í si je svázat stuffkou. Ale pokud nemá-oválný obli ej, nikdy si je nesvazuj!!!õ³⁹ Rady nej ast ji odkazují k fenoménu *ägjo* a jeho procvi ování. *Ägjo* (愛嬌) je ve výkladovém slovníku uvedeno jako šchování, které p ed okolím vypadá roztomileõ.⁴⁰ Jde zejména o konkrétní gesta a mimiku, díky které vypadají dívky jako bezbranné malé hol i ky. Vyuffívají je p i focení fotografií, zejména *selfie*, protofle jim dodávají nádech d tskosti a roztomilosti, a v mnoha ohledech tak p ípívají k jejich kráse. Jedná se v-ak zejména o zp sob chování orientovaný k muflskému prot j-ku, kterým se dívky v partnerovi snafí vzbudit ochranný pud a asto docílit jeho ur íté reakce, a mezi samotnými dívkami k jeho vyuffívání proto tém nedochází. Je také nutné podotknout, fle jde o záleflitost pouze mladé generace. Na internetu je ada návod , jak *ägjo* správn d lat a která gesta nejlépe fungují. *Ägjo* funguje jak staticky na fotografii, tak v procesu, prost ednictvím pohybu t la, a zahrnuje nejen fyzický vzhled, gestikulaci a mimiku, ale i zp sob mluvy. Na blogu jedné mladé Korejky najdeme návod pro dívky, jak se nau it *ägjo*, které mají mufl rádi.

³⁸http://kin.naver.com/qna/detail.nhn?d1id=8&dirId=8030205&docId=216437900&qb=6reA7Jes7Jq0IOyXrOyekA==&enc=utf8§ion=kin&rank=2&search_sort=0&spq=1 [vid no 29. 5. 2015]

³⁹http://kin.naver.com/qna/detail.nhn?d1id=13&dirId=130107&docId=36031731&qb=6reA7Jes7Jq07Jes7J6Q65CY64qU67KVLg==&enc=utf8§ion=kin&rank=1&search_sort=0&spq=0 [vid no 29. 5. 2015]

⁴⁰ <http://krdic.naver.com/search.nhn?query=%EC%95%A0%EA%B5%90&kind=all> [vid no 29. 5. 2015]

Dojem, že na muflí závisíte: Když se díváte na strašidelný film, určitě budete obejmout nebo ho chytnete za ruku. V téhle chvíli ho vřelý pohledem o pomoc a vyjádřete za to svou vděčnost. Tak jako mají feny mateřský instinkt, tak mají muflí instinkt ochranný. [1] Muflí se líbí dívky, pro které jsou oporou, a které tedy mohou ochraňovat. Jinými slovy je nutné jim ukázat své slabosti. Žádní pravděpodobně tomu nejsou oblíbené perfektní dívky.⁴¹

Dívka dále zdrazuje, že muflí je nutné chválit a ukazovat, že si jich vážíte, nebo k nim můžete občas použít tzv. zdvořilostní formu jazyka (*ondänmal*), který se v korejské společnosti běžně používá v rámci formálního vztahu nebo při hovoru se starším člověkem. Kromě těchto odkazujících ke specifickému zacházení s muflími partnery zde najdeme i další rady, jak se chovat, aby dívka působila roztomile. Vyjmenovává například neustálý úsměv a příjemný vzhled, široce otevřená oči, trochu přehnané reakce nebo přidávání zvukových projevů rzným tónem (citoslovce *šegoegoõ* když nesete něco těžkého, nebo *šing cha!õ* když něco zvedáte).⁴²

Přenesme se teď na kliniku JK, kde jsem na konci listopadu konzultovala plastickou operaci nosu. Sedím v malé útulné konzultační místnosti a čekám na příchod lékaře. Vedle mě sedí další dvě pacientky kliniky, které mi zatím vysvětlily, jaká jsou a finanční náročná operace nosu je, a prodiskutovaly se mnou mé možnosti, co se týče samotného zákroku. Jedna z nich mi dlouze popisovala postup operace, jednotlivé kroky, které bude muset chirurg provést, aby dosáhl požadovaného výsledku. Nejprve by mi musela být odebrána chrupavka špičky přímo z mého nosu, nebo uchaškerka, která by mi poté byla voperována do vrcholku nosu, čímž by se celý opticky prodloužil, zvýšil a zjemnil. Dalším krokem by bylo zúžení košičky nosu odsekáním části kosti a vyrovnání hrbolu nosu. Tyto zákroky by měly vyřešit můj problém velkého, širokého a trochu šbambulovitěho nosu. Všechny tyto popisy zákroku a jeho cíle jsem si vypočetla, ale přesto nevím. Sedím na luxusní kožené sedačce uvnitř jedné z nejvyhledávanějších klinik plastické chirurgie v Koreji a pořád nevím. Nevím, jak budu vlastně vypadat. Jak se měj nos operací změní? Bude stále zapadat do mého obličeje? Jak moc se změní? A opravdu mi zmizí celý hrbol a bambulka na jeho konci? Jak takové změny mohou vypadat? Jednou jsem sice zkoušela pomocí aplikace změnit si svůj nos, ale dělala jsem to spíše jen pro zábavu a naopak jsem to přehnal tak, že mi z nosu zbyl jen malinký knoflík uprostřed obličeje. Ale tohle je jiné. Žádná jakýmsi bych skutečně mohla vyjít z téhle kliniky se zcela novou podobou, kterou bych už chtěla znát. Samozřejmě si uvědomuju, že na zákrok nemám dostatečné

⁴¹ <http://ledlizard.blog.me/220097364704> [vid no 29. 5. 2015]

⁴² <http://ledlizard.blog.me/220097364704> [vid no 29. 5. 2015]

finanční prostředky a k samotnému zákroku (v tuto chvíli) nedojde, protože i každé návštěvě v klinice cítím vzrušení a hlavou se mi honí desítky otázek.

Konečně přichází lékař, představuje se mi a znovu se ptá, o jakou změnu mám zájem a jak bych chtěla, aby můj nos vypadal. Poté, co zopakují své plány, která jsem ten den již říkala několikrát, si od něj opět vyposlechnu stejný popis postupu operace, akorát ve více lékařské formě. Na konci se mě ptá, zda mám na něco nějakou otázku. Škoda, že budu vypadat? To je to hlavní, co mě zajímá a trápí. Lékař bere do rukou tablet a fotí mou tvář z profilu, takže je mi jasné, že na výsledné fotce můj nos bude krásně vyčnívat z obličeje v celé své kráse. Fotografie potom otevře ve speciálním programu a vysvětlí, že mi chce ukázat, jak se můj nos po operaci změní. Pozoruji, jak se díky lehkému poklepání na displej tabletu můj nos stále zužuje a zmenšuje, a když se lékař zastavuje a výslednou fotografii mi ukazuje jako možný výsledek plastické operace. Tak to je ono. Takhle bych tedy vypadala. Prohlížím si upravenou fotografii a snažím si to představit.

Su-min, jedna z mých informátorek, která prošla konzultacemi na klinikách se svým bývalým přítelem, této počítačové simulaci vzhledu říká šdesign. Švyfotili ho [přítele] a udělali nějaké simulace na počítači, jak by mohl vypadat. Byla to docela sranda, jen tak chodit po doktorech a koukat se na ty různé fotky, jiné designy podle stylu jednotlivých doktorů, popisala Su-min (Su-min, rozhovor, 9. 10. 2014). Stejně jako v případě aplikací pro editaci fotografií jde o vytváření image pomocí jednoduché technologie založené na poklepání nebo táhnutí konkrétního místa na displeji. V čem jsou tedy tyto postupy využívány na klinikách plastické chirurgie jiné od těch v mobilních aplikacích?

Odpovědi na tuto otázku jsou dvě – tyto postupy se liší v tom, kdo je dělá, a v naději, kterou přináší. Zatímco v případě mobilní aplikace, kterou využívají miliony lidí, si každý člověk může pomocí jednoduché funkce upravit určitou část obličeje nezávisle na reálných možnostech zásahu do těla, v případě vytváření designu lékařem jde o takový obraz, který mu lékař jako autorita doporučí a jaký mu navrhuje. Ukazuje tak určitý obraz určitého stupně – má automatické funkce, s dále zohledněnými zdravotními možnostmi a svými vlastními zkušenostmi a preferencemi. A co víc, takto vytvořený design ukrývá naději posvícenou lékařem. Naději, že pokud jedinec podstoupí plastickou operaci, bude vypadat právě takto, a i ten poslední rozdíl mezi reálnou podobou a vytvořeným image se smaže.

Obrázek 7 Reklama na kliniku *oän-in* (JNS Plastic Surgery) ve stanici metra Apkudfl ng: Linie na zrcadle vyzna ují hranatý tvar obli eje a fládoucí konturu tvá e s V-line.

Jak jsem již dříve ukázala, zejména díky mobilním aplikacím a své prezentaci na sociálních sítích neoddlují jedinci v Koreji svůj vzhled, respektive identitu, na tu reálnou a tu fungující v kyber prostoru. Proto je pro kliniky nutné, aby tento rozdíl v souasném obrazu a podobě, které mohou dosáhnout prostřednictvím plastické chirurgie, zdraznily. Jen tak se automaticky zdrazní i nad je, kterou klientům plastická operace poskytuje. Tomuto procesu odpovídají i některé prvky využívané přímo v prostoru kliniky. Stejným je využívání zrcadel. Zrcadla různých velikostí tvoří vybavení každé konzultační místnosti na všech klinikách, které jsem navštívila, a jsou využívána při konzultacích s lékaři. Při nich si klient před sebou drží zrcátko a lékař mu ukazuje, jak bude operace postupovat a jak by mohl vypadat výsledný vzhled, pokud u něj podstoupí zákrok. Je to silná námi přibílená zrcadla, která byla připevněna po obou stranách chodby vedoucí z haly do konzultační místnosti na klinice Wannabe. Tím, jak vytvářejí nepřetržitou plochu, ve které se odráží můj obraz, neměla jsem možnost pohledu na sebe uniknout. Jako by se mi klinika na poslední chvíli před konzultací snažila připomenout, jak skutečně vypadám.

Klinika však nenechává klienta napospas svému souasnému reálnému obrazu nadlouho, ale okamžitě mu poskytuje alternativy, tentokrát však existující ne pouze v kyber prostoru, ale i reálně. Klinika zároveň zdrazňuje, že tyto alternativní podoby jsou dosažitelné pouze pomocí plastické chirurgie. Ve chvíli, kdy mi lékař na klinice JK na

tabletu ukazoval, jak by operaci vedl a jaký výsledný vzhled by mohl vytvořit, neubránila jsem se poznámce šVypadá to tak jednoduše!“. Lékař skutečně jen poklepal na fotografii na bambulku mého nosu a ta se postupně změnila až do malé výšky. Poté tahem ukazováku a palce vyrovnal hrbolek na nose. Během chvilky jsem se dívala na svůj nos tak, jak by měl vypadat po několika hodinové operaci. ŠSice to vypadá jednoduše, ale samotný zákrok opravdu jednoduchý nebude,“ odpověděl lékař a znovu se vrátil k popisu technologií a medicínských postupů, které při operaci využije. Konzultace na klinice tak dává klientovi naději, představuje mu jeho nový design, se kterým se musí ztotožnit on sám i chirurg vykonávající zákrok, a říká mu, že takto po operaci skutečně může vypadat.

Nad je je však zprostředkovávána i na obecnější úrovni, kde nejde o vytvoření individuálního designu pro jedince na konzultaci, ale o vytváření ideálních případů a paralel, se kterými se mohou jedinci ztotožnit. Na stole v čekárně ve všech těchto klinikách leží kniha, která obsahuje desítky fotografií *before/after* srovnávajících vzhled klienta před operací a po ní. Často se toto srovnání neomezuje pouze na dvě fotografie, ale nabízí celou řadu obrazů odkazujících k jednotlivým fázím rekonvalescence. Vidím fotografii před zákrokem, těsně po operaci, každý den z prvního týdne, a poté po týdnech až ke dvěma měsícům. Postupně sleduji, jak otok dané operované tělesné části mizí, jak se klientovi objevuje na rtech úsměv, zlepšuje se make-up i oblečení. Vyvrcholením je fotografie po měsících, kdy již nejsou zřetelné žádné známky plastické operace a transformace je zcela dokončená. Klient konečně naplňuje image, který vytvořil chirurg na předoperační konzultaci.

Těmito knihami jsem si vždy listovala při čekání na konzultaci a hodnotila výsledný vzhled klientů dané kliniky. Jednotlivé sekce byly vnovány různými tělesnými partiemi a já se neubránila tomu, abych nenalistovala příslušnou stranu vnující se operacím nosu. Ve většině případů fotografie zachycovaly Korejce s jejich specifickými rysy, proto jsem nemohla nalézt takovou podobu, se kterou bych se mohla ztotožnit a získat naději, že i já mohu díky operaci získat takovou podobu nosu. Jiné to bylo v případě kliniky Wonjin, ve které mi přímo na konzultaci promítali fotografie *before/after* případů, které se podle jejich názoru podobaly tomu mému. Na konzultaci na této klinice nebyl přítomný lékař, ale pouze manažerka pro zahraniční klienty. Seděla za stolem u počítače a na obrazovce mi ukazovala jednotlivé případy pacientů z Ameriky, Ruska nebo Kazachstánu, kteří podstoupili operaci nosu na jejich klinice, a snažila se poukázat na naše podobné rysy. ŠPodívejte se na tuto dívku z Kazachstánu. Jak vidíte na první fotce, měla podobný tvar nosu jako vy, jen poměrně úzký. A tady, na druhé fotografii, je zřetelné, jak skvěle jí

ná– chirurg nos opravil. Toto je vzhled jejího nosu po operaci a jistě uznáte, že vypadá daleko lépe, což ukazovala mi manažerka jednu sadu fotografií bývalé pacientky, která zde podstoupila úspěšnou operaci nosu.

Potenciálním klientům nabízí kliniky podobné fotografie *before/after* i na svých webových stránkách a na reklamách ve stanicích metra i přímo uvnitř vlakové soupravy. Na velkém plakátu ve stanici Apokudfling visí plakát se dvěma fotkami. Na jedné, pod kterou je popisek před operací, je zobrazena žena v tmavém vytahaném triku a s vlasy nedbale svázanými do culíku. Mraží se a tak je téměř více vynikají ostré rysy jejího hranatého obličeje a zapadlé oči. Vypadá ztrápená a unavená. Podoba druhé ženy, která je vyobrazena vedle, je zcela jiná. Její obličej rozzaňuje široký úsměv, za kterým vykukuje řada bílých zubů, a ve tvářích se jí objevují roztomilé oči. Úsměv se jí odráží i v očích, které mají krásný mandlový tvar a lemují je dlouhé tmavé řasy. Obličejí dominuje dlouhý rovný nos zakončený jemnou špičkou, který dodává ženě jemnosti a ženskosti. Oblečení je v zářivých barvách a vlasy jí v jemných vlnách padají na ramena. Pod touto fotografií zářivě popisuje i změny po operaci.

Podobnou proměnu ukazují i pořady s tematikou proměny vzhledu, tzv. *makeover show*. V Koreji mezi nejpopulárnější zábavné show tohoto typu patří pořad *Let me in* (Let 美人), který vždy představuje hlavního aktéra dané epizody, popisuje jeho problémy spojené s neuspokojivým vzhledem a poté mu poskytuje celkovou proměnu pomocí plastické chirurgie i nového stylu účesu, makeupu a oblékání. Stejným okamžikem v každém dílu je odhalení nové podoby hlavního aktéra před publikem i sebou samým. Ve studiu sedí v řadě desítky lidí a pod nimi několik moderátorů, kteří očekávají příchod hlavní postavy dané proměny. V tom se velká obrazovka, na kterou byl promítáný medailonek daného hosta, rozevírá a v ní stojí jakási postava otočená zády. Kvůli silným reflektorům, které svítí za ní, nevidíme nic než obrys její postavy, ale už známe, že jde o někoho krásného. Upravený úsměv, štíhlá postava, rozevláté boty na podpatku. To vše se dá vyčíst jen z tmavé siluety hosta, který stojí na pódiu. Na moderátorův pokyn se postava otočí a jde po pódiu blíž k divákům. Kamery se stáhnou do publika a na moderátory, kteří lapají po dechu a natahují hlavu, aby na přícházejícího hosta lépe viděli. Škoda to je? Je možné, že je to opravdu ona? – umí každý divák říci. Tím se postava více přiblížuje, tím jsou její rysy ostřejší a už vidíme i její úsměv a dokonalé líčení.

Následuje radostné přivítání s moderátory a spousta komplimentů na nový vzhled aktéra proměny. Tato scéna vrcholí okamžikem, kdy je na obrazovku promítnuta fotografie daného hosta před proměnou. Vedle fotografie zachycující všechny dřívější nedostatky

na obrovském plátně, které jen zdrazuje ošklivost a tříkopádnost zachycené osoby, stojí drobný, jemný jedinec v nové podobě. Šdejte to pryč, ošklivost je se a mává směrem k hrůzné fotografii svého dřívějšího vzhledu, jako by chtěl odehnat něco nepříjemného a otravného. Tohle je tedy jeho podoba, proto není nutné si zase připomínat to, jak vypadal dříve. Ani na jeho tváři nejsou viditelné žádné negativní známky po mnohdy náročné práci v proměně. Možné drobné jizvy zakryje silná vrstva makeupu nebo oblečení. Diváci tak před sebou mají dokonalou proměnu, která jim dává naději, ale i oni se mohou takto změnit a nad svým současným vzhledem za nic jakýchkoli úspěchů jen mávnout rukou jako hlavní aktéři této show. Tato scéna je ukončena fotografií osoby, která prošla proměnou, na které jsou zvýrazněné všechny operované partie, a celková cena zákroku.

4.3. Klinika jako místo pro posilování chirurga statusu

Lékař je hlavní tváří kliniky, která propaguje ji, svými znalostmi ji legitimizuje jako zdravotnické centrum a často zodpovídá i za další zaměření. Jeho jméno se může objevit v samotném názvu kliniky, jako v případě kliniky JK, jejíž název skrývá iniciály zakladatele centra – u Kwona (anglický přepis Joo Kwon). Fotografie chirurga a anesteziologa, kteří na klinice působí, jsou zavěšeny na zdi v hale i s popisy jejich jmen a specializací. Klient čekající na konzultaci si tak může prohlédnout kapacity, které s klinikou spojily své jméno, a odhadovat, který specialista půjde konzultovat právě jeho případ.

Stejně jsou lékaři prezentováni také na webových stránkách kliniky, kde kromě fotografie a jména najdeme i přehled univerzit, na kterých chirurg studoval, a nemocnic, kde probíhaly jeho medicínské stáže. Lékařský tým kliniky Wannabe tvoří pouze šest lékařů – v etn anesteziologa, na klinice JK působí devět lékařů, zatímco klinika Wonjin na svém webu představuje dokonce 42 zdravotnických specialistů, kteří zde pracují. Profily jednotlivých chirurgů jsou dlouhým přehledem studií, certifikátů a členství v nejznámějších organizacích, jako je Korejská společnost pro plastické a rekonstrukční chirurgie, Korejská společnost mikrochirurgie, Korejská společnost estetické plastické chirurgie apod. Lékař tímto osvědčeními dokládá svou legitimitu medicínského experta, kterou mu udílá celonárodní organizace sdružující profesionály v oboru plastické chirurgie. Ústřední se tak medicína, kterou Freidson (1988) popisuje jako šrototyp expertní profese, která uflívá úplné funkční autonomii, je okolím uznávaná, opírá se o analýzu a její členové jsou vysoce

respektování, vytvářejí medicínské asociace a mají kontrolu nad svou oblastí. Navíc jsou spojováni s takovými charakteristikami, jako je objektivita, emocionální neutralita, nezávislost, neosobní kontakt s pacienty, vysoká úroveň svobody a autonomie od vnější kontroly jinými organizacemi, zodpovědnost za své činy a závazek svým vlastním etickým standardům (Freidson, 1988). Ústřední se západní medicíny, jejíž technologie a postupy vyvíjí, a proto ho můžeme označit vlastky jako šrealistický, pozitivistický a experimentální v opozici ke korejské tradiční medicíně, která je šsubjektivní, intuitivní, holistická, empirická a filozofická (Ma, Lynch, 2014: 12).

Je to lépe dokládá schopnosti chirurgů jejich specializace na konkrétní tělesnou partii, a proto je také důležitá pro klienty rozhodující se o klinice a lékaři, který provede jejich operaci. Specializace chirurga na konkrétní partii těla znamená, že je maximálně seznámen s anatomii a fungováním dané tělesné části a díky svému zaměření již provedl tolik podobných operací, že dokáže zajistit velmi kvalitní výsledek. Pro Ka-jin byla specializace lékaře dokonce jedním z hlavních kritérií, podle kterých si vybírala chirurga a kliniku, na které operaci podstoupí:

Když na klinice pracuje málo lékařů a všichni umí všechno, tak je něco špatně. Hlavní problém bylo, abych našla chirurga, který se specializuje přímo na nos, takže to s ním opravdu umí. Když dala doktor celý den poád jen nosy, je jasné, že mu jdou a uflíví, jak na to. Ale když jednou operuje nos, potom bradu, pak prsa a za týden se vrátí znovu k nosu, nemůže být výsledek nějak ohromující (Ka-jin, rozhovor, 3. 11. 2014).

Výkon chirurga na operačním sále je jeden z hlavních faktorů, které ovlivní výsledný efekt operace a zamezují předpádým komplikacím a zdravotním rizikům. Schopnosti lékaře a z nich vyplývající reputace tak často stojí na vrcholu pomyslného žebříku kritérií, podle kterých si klient vybírá kliniky pro svou plastickou operaci a na kterou se také nejvíce informuje. Ka-jin si na internetu ověřovala specializace jednotlivých chirurgů, kteří na klinice působí, a také si na internetových diskuzích četla recenze na konkrétní lékaře a Su-min se svým přítelem si procházeli fotografie klientů, kteří již u chirurga operaci podstoupili. ŠNikdy bych si nevybrala moc levného chirurga, štvrdila Ka-jin. ŠUd lala jsem si vlastní průzkum chirurgů a pak se rozhodla pro jednoho, který byl i cenově někde ve střední úrovni ani moc levný, ani drahý (Ka-jin, rozhovor, 3. 11. 2014).

Akoliv je osoba lékaře v procesu rozhodování o operaci velmi důležitá, kvůli nedostatku času a možnosti strategii, jak zvýšit dojem lékaře vyvíjenosti, s ním klient často neprobíhá do intenzivnějšího kontaktu. V nich kterých případech je dokonce možné, že

klient lékaře za celou dobu nevidí, protože svůj zákrok konzultuje pouze s manažerem. Ten ho také provází celou cestou k operaci, zatímco chirurg přichází až na operační sál po uspání pacienta. Pokud se však lékař konzultace účastní, hraje důležitou roli v rozhodování o podstoupení zákroku a místě, kde proběhne. V této krátké chvíli je nutné klienta přesvědčit, že právě lékař na dané klinice je medicínskou autoritou a nejvýše specialistou na danou část těla. Jeho status medicínského experta tak vzniká společným působením materiálů, technologií a dalších lidí.

Lékař na konzultaci přichází do speciální místnosti až ve chvíli, kdy je ukončena první fáze konzultačního procesu s špičkovými lékaři. Ty nejprve s klientem prodiskutují jeho možnosti a ve stručnosti mu nastíní průběh operace i jeho výsledný vzhled a odpovídají na případné otázky. Teprve v tuto chvíli oznámí, že špičkové lékaře a odcházejí z místnosti s příslibem příchodu skutečného odborníka. Lékař vchází v bílém pláti, který klienta od prvního okamžiku nenechává na pochybách, že jde o specialistu v oboru medicíny. Můžeme jen hádat, jestli právě nedokončil operaci na některém z operačních sálů v druhém patře kliniky.

V bílém lékařském pláti je chirurg také zobrazen na profilových fotografiích v hale kliniky i na webových stránkách. Na těchto fotografiích jsou lékaři oblečeni do bílé košile, přes kterou mají přehozen bílý plát. Muži mají u krku uvázanou kravatu, která podtrhuje solidní vystupování lékaře. Klinika JK volí profilové fotografie lékařů s důrazem na jejich status chirurgů, na nichž jsou muži i ženy oblečeni do modré soupravy charakteristické jako odvíjení operačního sálu společně s bílým plátem. V bílém pláti se chirurg objevuje také v televizní show *Let me in*, kde v závěrečné fázi proměny přichází do studia a před diváky popisuje patologii klienta a průběh operace. Na fotografiích i rentgenových snímcích hlavního aktéra proměny poukazuje na abnormální rysy, které bylo třeba opravit, a poté vysvětluje, proč zvolil konkrétní typy a techniky operace, aby vytvořil dokonalý výsledek. Když hovoří, na obrazovku se promítají krátká videa přímo z operačního sálu, na kterém se lékař v plátech a rouškách sklání se skalpelem v ruce nad klientem.

Lékař je také často prezentován s technologiemi, se kterými přichází i své praxi do styku. Při vstupních vyšetřeních provádí rentgenové snímky, měří hodnoty tlaku a určuje diagnózu, v době operace poté využívá dalších moderních technologií. V době první konzultace, která probíhá jen v několika minutách a je založena spíše na slovní diskuzi klienta s lékařem, však chirurg zdánlivě s technologiemi nepřichází tolik do kontaktu. K vytvoření statusu lékaře však není potřeba vybavený operační sál s medicínskými

p ístroji. Naopak tento status nabývá na své form i prost ednictvím styku léka e s nemedicínskými technologiemi a zdánliv bezvýznamnými triviálními nástroji.

Je to práv léka , který na tabletu pomocí *photoshopu* upravuje klientovu fotografie do takové podoby, která odpovídá jeho p edpokládanému poopera nímu stavu. P estofle tablet s jednoduchým editorem fotografií m fle být jen st flí považován za medicínskou technologii, jeho propojením s lékařem dochází ke zm n v povaze obou z nich. Tablet s editorem fotografií získává legitimitu nástroje pro prezentaci medicínských výsledk a léka jako jediná osoba, která ji ovládá, podtrhuje svou autoritu. Léka na konzultaci také manipuluje se zdánliv triviálními nástroji, jako jsou d ev né –pachtle nebo vatové ty inky, které vyufflívá pro stanovení diagnózy. P i jednoduchém vy–et ení na vstupní konzultaci bere do rukou tyto p edm ty a pomocí nich m í danou ást t la, v mém p ípad nos. Vkládá d ev nou –pachtli do mé nosní dírky a pozoruje velikost chrupavky tvo ící bambuli nosu, její tlou–ku i symetrii obou nosních dírek. Pro popis t chto znak vyufflívá medicínský slovník s hodnotícími výrazy jako šp íli–õ, šnedostate n õ, nebo šsprávn õ.

Léka v konzulta ní místnosti setrvává jen velmi krátkou dobu, v mém p ípad asi deset minut. Prezentuje klientovi sv j pohled na celou v c a svou p edstavu o jeho e–ení, a poté ho op t p enechává jiným zam stnanc m, se kterými m fle klient prodiskutovat detaily a praktické zálefitosti. Když se mn na klinice JK léka na konzultaci zeptal, zda mám n jaké otázky, ihned jsem mu polofila pro m logický dotaz na cenu celého zákroku. Bylo na n m na první pohled znát, fle ho tato otázka obt fluje, a špr vodkyn õ mi ihned vysv tlovala, fle tyto v ci samoz ejm vy e–íme afl pozd ji pouze spolu, ale chirurga tím nebudeme zdrflovat. šMáte tedy je–t n jaké dal–í otázky k pr b hu operace, poopera ní pé i nebo dal–ím lékařským zálefitostem?õ zopakoval léka otázku, tentokrát si v–ak dal záleffet, aby bylo jasné, jaký typ dotaz mu mohu pokládat.

Ve v–em svém chování i slovním projevu tak léka dával najevo svou vytíffenost a nedostatek asu. A koliv studie uvád jí, fle pro klienty je d leffitý osobní p ístup zam stnanc kliniky (In, 2003), tento pofladavek se na léka e neuplat uje v takové mí e jako na ostatní personál kliniky. asová vytíffenost léka e totiž jeho autorit ne–kodí, ba práv naopak ji zvy–uje. šLéka i jsou moc zaneprázd n í,õ vysv tlovala mi Ka–j n, když popisovala svou velmi krátkou konzultaci p ed operací nosu. šProst nemají as být n jak osobní nebo se o tebe starat. Proto jsem se vfdycky jen zeptala na t i hlavní otázky. Kolik pacient ufl operoval, kolik klient m lo n jaké komplikace a potom jak asto budu muset chodit do nemocnice na kontroly a jestli budou probíhat p ímo s ním. To je v podstat v–echno, co po n m m fle–chtítõ (Ka–j n, rozhovor, 3. 11. 2015).

Lékaře na klinice doplují recepční a manažerky, které pro jejich specifické charakteristiky nazývám špr vodkyně. Práv špr vodkyně které se mnou strávily celou dobu konzultace, tvoří protiklad k profesionálnímu, chladnému postupu lékaře, snaží se dohovstít n která lékařova slova a vnést do konzultace více osobního postupu. Mají tak podobnou úlohu jako zdravotní sestry v nemocnicích, přestože postrádají zdravotnické vzdělání. Stejn jako sestry však doplují lékaře a jejich role není rovnocenná, což je inkorporováno do organizační hierarchie a ovlivuje způsob, jak chápou vlastní roli a vykonávají ji ve všech aspektech (Bártlová, Chloubová, Trelová, 2010).

Z webových stránek navštívených klinik můžeme zjistit poměry mužů a žen v profesích lékaře a špr vodkyň: na klinice JK působí osm lékařů a jedna lékařka; na klinice Wannabe je pouze šest lékařů, z nichž oproti jedna z nich je žena, která se však nespécializuje přímo na plastickou chirurgii, ale na anestezii; klinika Wonjin v podobě chirurgů vítežů najdeme jich zde dokonce čtyřicet dva, z nichž osm je žen vykonávající plastickou chirurgii a čtyři se specializací anestezie. Naopak fotografie špr vodkyň a dalšího personálu klinik zobrazují pouze ženy, nebo případně dva muže, kteří nejspíše pracují jako idi.

Z rozdělení rolí autoritativního lékaře a podřízených recepčních a špr vodkyň je zřejmé, že klinika plastické chirurgie je stejn jako nemocnice vysoce genderované místo. Jak tvrdí Acker (2006), gender jako sociálně konstruované rozdíly mezi muži a ženami a představy a identity, které podporují odlišnosti a nerovnosti, jsou přítomné v každé organizaci. Tyto nerovnosti oproti etnické, genderové a rasové jsou přitom vytvářeny prostřednictvím praktik a postupů, které organizace vyvolává pro dosažení svých cílů. Acker mezi těmito praktikami uvádí například organizaci obecných nároků na práci, organizaci etnických hierarchií pomocí byrokratických technik pro uspořádání pracovních pozic, najímání nových zaměstnanců, nastavení mezd a praktiky dohlížení, ale také neformální interakce mezi zaměstnanci v průběhu vykonávání práce (Acker, 2006).

Zatímco plastický chirurg je na klinice zcela mobilní osobou, ba dokonce musí přecházet z místa na místo, podle toho, kde probíhají konzultace nebo operace, pohyb těchto zaměstnanců je výrazně omezen. Recepční jsou připoutány k recepci, za kterými sedí a zvedají telefon. Přijímají hovory od potenciálních zákazníků, kteří si chtějí domluvit osobní konzultaci nebo mají nějaké doplující otázky. Někdy na jejich otázky odpovídají samy, někdy je přepojují dále k manažerkám, které mají kompetenci mluvit s klienty o podrobnostech zákroku a jeho náležitostech. Telefon neustále vyzvání a recepční přesto,

flé se na recepci v t-inou pohybují dvě nebo tři, nikdy ale i ty i flény, je často nestíhají v-echny vy ídit. Jsou proto svázány s místem recepcce, které nemohou opustit.

Naopak špr vodkyn ō se v prostoru kliniky mohou pohybovat, jejich pohyb je v-ak omezen jiným zp sobem ó je spoután s klientem. šPr vodkyn ō provázejí klienta celou procedurou konzultace, íkají mu, co mají d lat, kam se posadit, jak dlouho budou ekat. Nejprve se v hale společ n s klientem usadí a procházejí vstupní dotazník, který klient musí vyplnit, poté ho doprovázejí do konzulta ní místnosti a zde se ú astní konzultace. Mohou na ur ítou dobu odejít, ale to pouze proto, aby se znovu vrátily s léka em, který konzultaci povede. Jejich p sobení na klinice je tak svázáno s lov kem, tedy klientem.

Hierarchie zam stnanc kliniky je jasn stanovena nejen svázáním s místem í lov kem, tedy omezenou mobilitou v rámci kliniky, ale také specifickým oble ením. Zatímco léka nosí bílý plá-, který podtrhává jeho medicínskou autoritu, flény jsou oble eny do stejných uniforem, které tak vytvá ejí image kliniky. Uniforma zam stnanc kliniky je v t-inou velmi jednoduchá a decentní. Skládá se z bílé ko-íle, tmav-ího saka, sukn a erných lodi ek. Barvy jsou spí-e tmav-í a p evládá erná, bílá, -edá a tmav modrá, na klop saka je obvykle p ípsaný -ítek se jménem zam stnance. Na n kterých klinikách jsou sou ástí pracovního outfitu také vlasy sepnuté do drdolu.

Tento společ ný styl oblékání platí nejp ísn ji pro recep ní, jejichfl uniformy se mezi sebou v ni em neli-í a evokují dojem jednotlé, snadno zam nitelné masy. Také špr vodkyn ō jsou v t-inou oble eny do stejných úbor , av-ak obecn je jejich pracovní uniforma pon kud voln j-í. Od v i omezená mobilita t chto pracovnic tak tvo í protiklad k postav mobilního léka e za-tít něho bílým léka ským plá-t m, jefl utvá í jeho status medicínské autority.

O to víc jsem si uv domovala autoritativní roli léka e, kdyfl byla v p ípad kliniky Wonjin vynechána. Místo n j se mnou zákrok diskutovaly dvě flény ó špr vodkyn ō a star-í fléna, která m la podle svých slov funkci konzultantky pro zahrani ní pacienty. Její role v-ak byla velmi podobná té, kterou m la pr vodkyn , proto konzultace probíhala spí-e tak, jako by mi ony ó zku-en j-í flény ó radily, doporu ovaly ur ítý druh zákroku a uji- ovaly m o bezpe nosti zákroku. Proto flé samy jifl podobnou operaci podstoupily, výrazn vztahovaly m j p ípad ke svým vlastním zku-enostem.

Léka nad zam stnankyn mi kliniky uplat uje svou moc nejen v rámci pracovní hierarchie, ale také tím, flé upravuje jejich vzhled pomocí technologií plastické chirurgie. Swanson (2015) ve svém lánku v elektronické verzi deníku *The Washington Post* popisuje innost fotografky Ji Yeo, která zachycuje proces plastické chirurgie na korejských

klínkách v etn pohled z opera ního sálu a pokoj , kde probíhá poopera ní rekonvalescence ó tedy z míst, která bývají oby ejnému lov ku skryta. Fotografka v lánku hovo í i o tzv. image klinik, tedy jak se klinika prezentuje zejména prost ednictvím svých zam stnanc .

V t-ina korejských klinik poskytuje svým konzulta ním manaflerkám a recep ním chirurgické zákroky, a tyto zam stnankyn se stávají svým zp sobem reklamou na jejich zna ku. Kdyfl se na n díváte, m flete tak trochu uhodnout styl [kliniky a léka] [í] Mají tendenci najímat lidi, kte í reprezentují jejich styl, a zam stnanci dostávají velmi asto slevy na své operace (Swanson, 2015).

Léka i p sobící na klinice poskytují své slufby zam stnankyním a prezentují tak na nich své schopnosti i filozofii celé kliniky, tedy zda vytvá í spí-e p irozený vzhled nebo takový, z n hofl je z ejmá úprava pomocí plastické chirurgie. Zam stnankyn kliniky, které léka e obklopují, tak p edstavují prototyp krásy v léka ov pojetí a ukázku jeho práce.

Propaga ní video kliniky JW p edstavuje svou zam stnankyni sle nu Kim, která pracuje jako špr vodkyn ò a stará se o p íchozí klienty. Sama na klinice podstoupila rhinoplastiku u doktora S a a ve videu vypráví o svých záflitcích. Zd raz uje zejména skv lé schopnosti doktora S a, které porovnává s astými komplikacemi nebo neuspokojivými výsledky na jiných klinikách. Proto hovo í o velké d v e, kterou si k tomuto léka i vybuovala, a který podle ní má šruce Bohaõ.⁴³ Tato pr vodkyn d lá klinice a zejména léka i S ovi reklamu nejen v tomto videu, ale vřdy, kdyfl ji potká n který klient a líbí se mu její vzhled. Navíc získává v t-í p esv d ivost, kdyfl klientovi doporu uje zákrok, který sama podstoupila. I v pr b hu mé konzultace špr vodkyn ò asto zmi ovaly, fle operaci, o kterou mám zájem, samy zafilly a mohou mi o ní poskytnout více detail . Jejich tvrzení, fle daná operace šnebolíõ nebo fle šotok do m síce není skoro vid tõ tak získávaly jiný rozm r.

Autorita plastického chirurga je v-ak zároveň do ur ité míry podrývána jeho ekonomickým prosp chem z vykonávaných operací. Plastická chirurgie byla mými informátory asto ozna ována jako šbyznysõ a léka i, kte í ji vykonávají, jako obchodníci. K tomuto obrazu plastických chirurg p ispívá volitelnost zákrok , které vykonávají za ú elem zlep-ení vzhledu, a komodifikace krásy, se kterou obchodují a na nífl poskytují slevy a výhodné balí ky. Tím se vzdalují od klasického image léka e zachra ujícího flivoty nemocným pacient m.

⁴³ <https://www.youtube.com/watch?v=MbE2WrI5ZBI> [vid no 1. 6. 2015]

Sedím na klinice JK a poslouchám lékaře a jeho názor na mou možnou plastickou operaci. Uf jsme prodiskutovali operaci nosu, kvůli které jsem přišla, a lifting obličeje pro zvednutí obočí, na který jsem se z vlastní iniciativy zeptala. ŠA dál? ů ptá se lékaře na další operaci, kterou s ním chci probrat. Odpovídám, že ufl o něm nevím. Lékař mi tedy sám doporučí aplikaci botoxu do fvykacích svalů, které je paralyzuje a zmírní tak hranatý tvar mého obličeje. Po vysvětlení tohoto zákroku mi lékař znovu ujiňuje, že ho opravdu potěbují a v mém případě je pro něj prioritou. Operaci nosu a lifting by samozřejmě udělal také, ale afl v druhé řadě. Odpovídám, že o tom budu přemýšlet. Lékař se na mě otáčí a opt pokládá otázku. ŠA dál? ů Nervózně odpovím, že je toho snad ufl dost a lékař se smje, že šje jeho práce se takto ptát. Také špr vodkyně okamžitě ubezpečuje, že to lékař myslí v mém zájmu (Terénní deník, 1. 12. 2014).

Plastický chirurg zde sám přiznává svou úlohu nabízet co nejvíce služeb a tedy obchodní charakter vztahu lékaře/kliniky a klienta. Krása je v tomto pojetí ním, co se dá koupit za konkrétní cenu, o níž se dá dokonce vyjednávat. ŠPlastický chirurg se vám snaží prodat co nejvíce operací, takže je jasné, že mu afl tak úplně nezáleží na vašem zdraví, jako jiným lékařům, ů tvrdí Ji-na (Ji-na, rozhovor, 15. 10. 2014). Také t icetiletý an-hun ve své odpovědi na otázku ohledně ceny plastických operací tematizuje specifický obchodní charakter plastické chirurgie, když říká, že šplastiky jsou příliš drahé. A proto jsou samozřejmě plastické chirurgové tak bohatí (an-hun, rozhovor, 17. 11. 2014). Právě ekonomické zázemí plastických chirurgů určuje jejich vysoký status v korejské společnosti a podle mých informátoek také jejich postavení na s atkovém trhu.

Závěr

V této práci jsem za využití ANT představila plastickou chirurgii v Koreji jako soubor praktik společně s lidskými materiály, technologií a lidmi, které probíhají na předních klinikách plastické chirurgie i mimo ně. Tento přístup umožnil rozšířit pole zkoumání plastické chirurgie, překračující instituci kliniky a jednoduchý vztah plastického chirurga k technologiím a pacientovi. Ukázala jsem tak, že mezi praktiky utvářející plastickou chirurgii nemusí patřit pouze interakce pacient s lékařem a dalšími zaměstnanci kliniky nebo vykonávání zákroku na operačním stole za využití medicínských technologií. Naopak tyto praktiky zahrnují také interakce s mobilními technologiemi, například vytváření vlastního alternativního image prostřednictvím mobilních aplikací na editaci fotografií, prezentaci kliniky a jejích lékařů na webových stránkách, nebo interakce odlišných lidských těl a jejich srovnávání.

V mém popisu korejské plastické chirurgie byly představovány zejména vztahy, a to nejen vztahy mezi lidmi, ale také mezi materiály a technologiemi navzájem. Na příkladu upevnění statusu plastického chirurga jsem poukázala na to, že postava lékaře vzniká afl ve vztahu se specifickým odvětvím, s medicínskými i nemedicínskými technologiemi a nástroji, za využití lékařského slovníku a ve vztahu k dalším, převážně ženským, zaměstnancům kliniky.

Podobně jsem uchopila také medicínský turismus, když jsem se na rozdíl od jiných studií zaměřila na konkrétního zahraničního klienta a praktiky, které jsou s jeho příchodem na kliniku spojeny a které můžeme zjednodušeně vnímat jako šázemíõ pro medicínský turismus. Na základě vlastní zkušenosti s konzultací na klinice plastické chirurgie jsem představila některé z praktik, které doprovázely můj pobyt na klinice a zároveň zdrazovaly mou pozici zahraniční klientky. Patřila mezi ně zejména přítomnost překladatelek a měšprávkyn õ, které mě doprovázely po dobu konzultace a tvořily prostředníka mezi mnou a korejským světem medicíny. Výraznou roli však také hrálo omezení prostoru, kterým jsem se pohybovala, vyplnění dotazník a samozřejmě interakce s lékařem, která byla ovlivněna mým tělem odlišným od těla korejského, které je pro něj nejastjím předmetem proměny. Kdyby tyto praktiky selhaly nebo dokonce nebyly vůbec přítomné, byla by má konzultace na klinice velmi omezená nebo dokonce nemohla.

Podstatná část mé práce se také zaměřila na otázky, které s sebou přináší obraz korejské plastické chirurgie v západních médiích i jejich prezentace v nich, kterých v českých

pracích. Zejména jsem se zajímala o označení plastické chirurgie za šextrémní a její vyufflívání za snahu o westernizaci korejského vzhledu. Při vyufflití konceptu lokálních biologií M. Lock jsem však zjistila, že a koliv tato témata jsou zajímavým předmětem studia, podstatným je zkoumání samotného vzniku tohoto obrazu a s ním spojených otázek. V tomto ohledu jsem naráfla na mylný univerzalistický pohled na lidské tělo, jeff Lock překonala ve své vědecké práci, a zároveň na podobný pohled na medicínské technologie, které s tím pracují.

Navrhla jsem proto v návaznosti na Lock odmítnout technologie plastické chirurgie jako univerzální na celém světě, ale naopak zdraznit to, jak jsou utvářeny biologickými a kulturními faktory v dané oblasti působení. Poukázala jsem tak na to, že a koliv byla plastická chirurgie do Koreje importována ze Spojených států, její další vývoj jiff probíhal ve vztahu ke specifickým korejským tělům, a tento její jedinečný charakter musíme zohlednit i ve studiu plastické chirurgie. Plastickou chirurgii jsem proto pojímala jako praktiky společně utvářené korejskou lokální biologií a technologií, které vytvářejí specifickou povahu korejské plastické chirurgie v Koreji. Na základě takového přístupu jsem navrhla zpochybnit uměle vytvořené hranice mezi plastickou chirurgií a jinými tělesnými praktikami, jako jsou kosmetická ošetření a vyufflívání kosmetických přípravků.

Jedna z důležitých otázek této práce se také zabývala tím, zda má korejská biologie spíše lokální povahu rovnocennou jiným lokálním biologiím v etnicky v západním světě, nebo povahu subalterní, jak ji popisuje Bharadwaj. Na základě zkoumání korejského těla v mediálním obrazu plastické chirurgie jsem dospěla k závěru, že lokální a subalterní status korejské biologie jsou souasně utvářeny v rámci odlišných způsobů uchopování korejského těla.

V prezentaci korejské plastické chirurgie v západním diskurzu je toto tělo vnímáno jako umělé a neautentické, protože se na jeho utváření podílejí technologie a praktiky plastické chirurgie vykonávané mimo hegemonický západní diskurz biomedicíny. Subalternost korejského těla je v tomto diskurzu dovršena absencí dialogu mezi subalterním a hegemonickým, který dokládá západní mediální obraz korejské plastické chirurgie. Naopak v korejské populární kultuře exportované do zahraničí je korejské lokální tělo vnímáno jako rovnocenné tělu šzápadnímu a v nich kterých případech dokonce jako jemu nadřazené. To je umožněno narůstající popularitou korejské pop kultury, jejím šířením za hranice Asie a participací na světovém kulturním trhu. Charakteristiky korejského těla jsou srovnávány s jinými lokálními těly, ale jejich odlišnosti nejsou vyhodnocovány jednostranně a dokonce mohou být projednávány ve společném dialogu.

Rozli né vztahy mezi jednotlivými lidmi, materiály a technologiemi, které tvo í základ mého zkoumání korejské plastické chirurgie, se ukázaly také jako úst ední v diskurzivních strategiích vyufflivaných k legitimizaci plastické chirurgie. A koliv se tyto strategie mohou zdát být výsledkem psychických proces , p i kterých se jedinec snaflí ospravedlnit rozhodnutí své nebo svých bliflních, jde o výsledek obecn j–ho vztahu korejských t l k t lesným praktikám v rámci korejské tradi ní kultury a moderní medicíny.

T mito strategiemi byla zaprvé medikalizace fyzických i psychických stav , která vede k medicínskému pojmání abnormálních t lesných znak a nespokojenosti s vlastním t lem jako patologií, které je nutné lé it. Zde jsem vycházela z klasické teorie medikalizace a poukázala na to, fl medikalizace není jednosm rný proces uplat ovaný léka i na pacientech, ale naopak ve velké mí e probhá také ze strany klient , kte í vyhodnocují konkrétní t lesný znak jako patologický a aktivn vyhledávají medicínskou pomoc.

Druhou strategií p edstavovalo vnímání t la jako entity zd d né od vlastních rodi v etn v–ech jeho pozitiv i nedostatk , cofl vede ke zd raz ování zodpov dnosti rodi za t la, a tudífl i flivotní –t stí svých potomk . Navrhla jsem, fl tato diskurzivní strategie vychází z tradi ního konfuciánského konceptu t la *sin chebalbu sudffibumo* (身體髮膚受之父母) o nedotknutelnosti t la jako projevu úcty ke svým p edk m, ale v dne–ní dob jifl existuje ve své transformované podob . Ta zd raz uje provázanost t la potomk a p edk a na základ toho naopak podporuje t lesné modifikace pro odstran ní zd d ných nedokonalostí.

V popisu poslední diskurzivní strategie jsem vycházela z Wacquantova konceptu t lesného kapitálu a plastickou chirurgii jsem tak ozna ila jako nástroj k navý–ení t lesného kapitálu ve form krásného vzhledu. Praktiky plastické chirurgie jsem popsala jako obdobu práce s t lem profesionálních boxer a jeho okolí, kte í v ringu i mimo n j usilují o navý–ení t lesného kapitálu prost ednictvím pravidelného cvi ení, p ísné flivotosprávy, od íkání a ob ti. Tvrdím, fl stejn jako boxer p ipravuje své t lo na zápas, tak i Korejec vstupující na trh práce nebo s atkový trh vyufflívá práci s t lem proto, aby zvý–il sv j t lesný kapitál. Prost ednictvím nákladného, riskantního a asto velmi bolestivého zákroku jedinec usiluje o získání takového vzhledu, který mu podle jeho p edstav umoflní získání lep–ho pracovního místa nebo flivotního partnera. Paralelu mezi boxery a korejskými ú astníky trhu práce nebo s atkového trhu vidím také v praktikách hodnocení jejich t lesného kapitálu ó v p ípad boxer jde o jednoduché tabulky shrnující t lesné míry zápasníka, u Korejc je t lesný kapitál porovnáván na základ fotografií

přilohách k životopisu všech uchazečů o pracovní pozici nebo při tzv. *sogätchingu*, tedy předem smluvené schůzce naslepo. Tuto diskurzivní strategii jsem popsala jako součást –ir-ích představ o spjatosti fyzického vzhledu s lidským osudem, tedy spojování krásného těla se –astným a kvalitním životem, který je označován jako tzv. mýtus krásy.

Tato práce se tak pokusila vymanit se z předem utvořených představ o biomedicínských technologiích a jejich uplatnění na lidském těle a ke studiu plastické chirurgie v Korejské republice přistupovala s otevřenou myslí. Jejím cílem bylo vytvořit obraz plastické chirurgie z vyjádření samotných Korejců, při čemž však poukazovala na to, že i ta jsou již ovlivněna pojmáním biomedicíny a lidského těla západním diskurzem. Hlavní myšlenkou této práce tak je, že spíše než se snažit o popsání korejské plastické chirurgie ve vztahu k západní medicíně a vymezovat se k předem utvořeným představám o korejské plastické chirurgii v západním diskurzu, je analyticky plodnější ji popsat na základě praktik, které ji utvářejí a které spojují různé technologie, materiály a lidi.

Literatura:

Abate, M. A. 2010. 'Plastic makes perfect': My Beautiful Mommy, Cosmetic Surgery and the Medicalization of Motherhood. *Women's Studies* 39: 715-746.

Acker, J. 2006. Inequality Regimes: Gender, Class, and Race in Organizations. *Gender & Society* 20 (4): 441-464.

Ackerman, S. L. 2010. Plastic paradise: transforming bodies and selves in Costa Rica's cosmetic surgery tourism industry. *Medical Anthropology* 29 (4): 403-23.

Agullo, F. J. (ed.). 2012. *Current concepts in plastic surgery*. Rijeka: InTech.

Aho, K. 2008. Medicalizing mental health: a phenomenological alternative. *Journal of Medical Humanities* 29 (4): 243-259.

Aizura, A. Z. 2009. Where Health and Beauty Meet: Femininity and Racialisation in Thai Cosmetic Surgery Clinics. *Asian Studies Review* 33: 303-317.

Ashcraft, B. 2013. Blame Photoshop for Korea's Beauty Queen 'Clones'. *Kotaku* 26. dubna 2013 [online] [cit. 15. 6. 2015]. Dostupné z: <<http://kotaku.com/blame-photoshop-for-koreas-beauty-queen-clones-482285894>>.

ASPS, Reconstructive Procedures. 2009. *American Society of Plastic Surgeons* [online] [cit. 25. 5. 2015]. Dostupné z: <<http://www.plasticsurgery.org/reconstructive-procedures.html>>.

ASPS, Cosmetic Procedures. 2009. *American Society of Plastic Surgeons* [online] [cit. 25. 5. 2015]. Dostupné z: <<http://www.plasticsurgery.org/cosmetic-procedures.html>>.

Bae, J. S. 2010. 1 in 3 male Seoulites positive about taking cosmetic surgery. *The Korea Times* 9. února 2010 [online] [cit. 18. 6. 2015]. Dostupné z: <http://www.koreatimes.co.kr/www/news/nation/2010/09/117_72470.html>.

BAPRAS. 2015. About plastic surgery. *BAPRAS: British Association of Plastic Reconstructive and Aesthetic Surgeons* [online] [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné z: <<http://www.bapras.org.uk/public/about-plastic-surgery>>.

Barret, L., R. Dunbar, J. Lycett. 1999. *Evoluce a psychologie člověka*. Praha: Portál.

Bártlová, S., I. Chloubová, M. Trešlová. 2010. *Vztah sestry a lékaře*. Brno: Národní centrum ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů.

- Bell, S. E. 1987. 'Changing ideas: the medicalization of menopause'. *Social science & medicine* 24 (6): 535-542.
- Bell, S. E. 1990. 'Sociological perspectives on the medicalization of menopause'. *Annals of the New York Academy of Sciences* 592 (1): 173-178.
- Bell, D., R. Holliday, M. Jones, E. Probyn, J. Sanchez Taylor. 2011. 'Bikinis and Bandages: An Itinerary for Cosmetic Surgery Tourism'. *Tourist Studies* 11: 139-155.
- Bharadwaj, A. (2013). 'Subaltern biology? Local biologies, Indian odysseys, and the pursuit of human embryonic stem cell therapies'. *Medical Anthropology* 32 (4): 359-73.
- Blum, V. L. 2003. *Flesh Wounds: The Culture of Cosmetic Surgery*. Berkeley & LA: University of California Press.
- Bordo, S. 1989. 'The body and the reproduction of femininity: A feminist appropriation of Foucault'. In: A. M. Jaggar, S. R. Bordo (eds.). *Gender/body/knowledge*. New Brunswick: Rutgers University Press, s. 13-33.
- Bordo, S. 1993. *Unbearable weight: Feminism, Western culture, and the body*. Berkeley: University of California Press.
- Bordo, S. 1999. *The male body: A new look at men in public and in private*. New York: Simon and Schuster.
- Bourdieu, P. 1986. 'The forms of capital'. In J. Richardson (ed.). *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*. New York: Greenwood, s. 241-258.
- Butt, L. 2013. 'Local Biologies and HIV/AIDS in Highlands Papua, Indonesia'. *Culture, Medicine, and Psychiatry* 37 (1): 179-194.
- Cacchioni, T., L. Tiefer. 2012. 'Why Medicalization? Introduction to the Special Issue on the Medicalization of Sex'. *Journal of Sex Research*: 49 (4): 307-310.
- Cahill, H. A. 2001. 'Male appropriation and medicalization of childbirth: an historical analysis'. *Journal of Advanced Nursing* 33 (3): 334-342. Dostupné z: <http://is.muni.cz/el/1423/jaro2012/GEN183/um/7789645/male_appropriation_of_childbirth.pdf>.
- Callon, M. 1991. 'Techno-Economic Networks and Irreversibility'. In J. Law (ed.) *A Sociology of Monsters: Essays on Power, Technology and Domination*. London: Routledge, s. 132-161.

Callon, M. 1999. šActor-Network Theory óThe Market Testö. In J. Law, J. Hassard (eds.) *Actor-Network Theory and After*. Oxford: Blackwell Publishers, s. 181-195.

Carryer, J. 2001. šEmbodied largeness: a significant women's health issueö. *Nursing Inquiry* 8 (2): 90-7.

Clarke, A. E., J. K. Shim, L. Mamo, J. E. Fosket, J. R. Fishman. 2003. šBiomedicalization: Technoscientific Transformations of Health, Illness, and U. S. Biomedicineö. *American Sociological Review* 68 (2): 161-194.

Connell, J. 2006. šMedical tourism: Sea, sun, sand andí surgeryö. *Tourism Management* 27 (6): 1093-1100.

Conrad, P. 1975. šThe discovery of hyperkinesis: Notes on the medicalization of deviant behaviorö. *Social problems* 23 (1): 12-21.

Conrad, P. 1992. šMedicalization and Social Controlö. *Annual Review of Sociology* 18: 209-232.

Conrad, P. 2007. *The Medicalization of Society: On the Transformation of Human Conditions into Treatable Disorders*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.

Conrad, P., Schneider, J. W. 1992. *Deviance and Medicalization: From Badness to Sickness*. Philadelphia: Temple University Press.

Cook, P. 2010. šConstructions and Experiences of Authenticity in Medical Tourism: The Performances of Places, Spaces, Practices, Objects and Bodiesö. *Tourist Studies* 10 (2): 135-153.

chö, M. H., K. H. Kim. 2013. šNams ng i mijongs nghj ngsusure j nghjang l mi chin n simnidfl k pj nine kwanhwan j nguö [Výzkum psychologických faktor ovliv ujících kosmetickou chirurgii mufl]. *Hanguk mijonghakgödfi* 19: 26-33.

ng, J. . 2014. šTtal s nghj ngsusul t lkchilkkabwaí mmado ÷pcheis opch ö. *Munhwa Ilbo* 10. ledna 2014 [online] [cit. 12. 6. 2015]. Dostupné z: <<http://www.munhwa.com/news/view.html?no=2014011001030127072002>>.

Davis, K. 1995. *Reshaping the Female Body*. New York: Routledge.

Davis, K. (ed.). 1997. *Embodied Practices: Feminist Perspectives on the Body*. London: Sage.

Davis, K. 2003. *Dubious Equalities and Embodied Differences: Cultural Studies on Cosmetic Surgery*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield.

- De Arellano A. B. R. 2007. šPatients without borders: the emergence of medical tourismö. *International Journal of Health Services* 37 (1): 193-8.
- Deery, R., S. Wray. 2008. šThe Medicalization of Body Size and Womenø Healthcareö. *Health Care for Women International* 29: 2276243.
- Dunne, A. 2013. šKorea: Cosmetic surgery capital of the worldö. *The Korea Herald* 5. b ezna 2013 [online] [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné z: <<http://www.koreaherald.com/view.php?ud=20130305000850>>.
- Edmonds, A. 2007a, šThe poor have the right to be beautifulø Cosmetic surgery in neoliberal Brazilö. *Journal of the Royal Anthropological Institute* 13 (2): 363-381.
- Edmonds, A. 2007b. šTriumphant Miscegenation: Reflections on Beauty and Race in Brazilö. *Journal of Intercultural Studies* 28 (1): 83-97.
- Edmonds, A. 2008. šBeauty and Health: Anthropological Perspectivesö. *Medische Antropologie* 20 (1): 151-162.
- Edmonds, A. 2009. šLearning to Love Yourself: Esthetics, Health and Therapeutics in Brazilian Plastic Surgeryö. *Ethnos* 74 (4): 465-489.
- Edmonds, A. 2013. šCan Medicine be Aesthetic? Disentangling Beauty and Health in Elective Surgeriesö. *Medical Anthropology Quarterly* 27 (2): 233-252.
- Edmonds, A. 2014. šSurgery-for-Life: Aging, Sexual Fitness and Self-Management in Brazilö. *Anthropology & Aging Quarterly* 34 (4): 246-259.
- Eissler, L. A., J. Casken. 2013. šSeeking Health Care Through International Medical Tourismö. *Journal of Nursing Scholarship* 45 (2): 177-184.
- Elfving-Hwang, J. 2013. šCosmetic Surgery and Embodying the Moral Self in South Korean Popular Makeover Cultureö [online]. *The Asia-Pacific Journal* 24 (2) [cit. 18. 6. 2015]. Dostupné z: <http://japanfocus.org/-Joanna-Elfving_Hwang/3956/article.html>.
- Estes, C. L., E. A. Binney. 1989. šThe Biomedicalization of Aging: Dangers and Dilemmasö. *The Gerontologist* 29 (5): 587-596.
- Fackler, M. šKorean plastic surgeon report sagging businessö. *International Herald Tribune* 3. ledna 2009 [online] [cit. 15. 10. 2014]. Dostupné z: <<http://english.donga.com/srv/service.php3?biid=2006082255668>>.

- Fainzang, S. 2013. 'The Other Side of Medicalization: Self-Medicalization and Self-Medication'. *Culture, Medicine, and Psychiatry* 37: 488-504.
- Fairclough, G. 2005. 'Korea's Makeover From Dull to Hip Changes Face of Asia; Popularity of Country's Stars Spurs Plastic Surgery; Seeking a Prominent Nose'. *Wall Street Journal* 20. října 2005.
- Farrar, L. 'Korean Wave' of pop culture sweeps across Asia. *CNN* 31. prosince 2010 [online] [cit. 15. 10. 2014]. Dostupné z: <<http://edition.cnn.com/2010/WORLD/asiapcf/12/31/korea.entertainment/index.html?iref=NS1>>.
- Fassin, D. 2007. *When Bodies Remember: Experiences and Politics of AIDS in South Africa*. Berkeley: University of California Press.
- Featherstone, M. 2010. 'Body, Image and Affect in Consumer Culture'. *Body & Society* 16: 193-221.
- Freidson, E. 1988. *Profession of Medicine: A Study of the Sociology of Applied Knowledge*. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Fujita, A. 2013. South Korean Men Cosmetics-Crazed. *ABC news* 11. května 2013 [online] [cit. 18. 6. 2015]. Dostupné z: <<http://news.yahoo.com/south-korean-men-cosmetics-crazed-152749169.html>>.
- Gabe, J., M. Calnan. 1989. 'The limits of medicine: women's perception of medical technology'. *Social Science & Medicine* 28 (3): 223-231.
- Gamble, L. 2014. 'Miranda Kerr fan has plastic surgery to look like the model'. *The Sydney Morning Herald* 30. května 2014 [online] [cit. 12. 6. 2015]. Dostupné z: <<http://www.smh.com.au/lifestyle/celebrity/miranda-kerr-fan-has-plastic-surgery-to-look-like-the-model-20140530-zrsne.html#ixzz33Ah0kIbG>>.
- Gilbert, H. 2013. 'Re-visioning Local Biologies: HIV-2 and the Pattern of Differential Valuation in Biomedical Research'. *Medical Anthropology: Cross-Cultural Studies in Health and Illness* 32 (4): 343-358.
- Gill, R., K. Henwood, C. McLean. 2005. 'Body projects and the regulation of normative masculinity'. *New Review of Film and Television Studies* 6 (3): 323-341.
- Gilman, S. L. 1998. *Creating Beauty to Cure the Soul: Race and Psychology in the Shaping of Aesthetic Surgery*. London: University Press.

- Gilman, S. L. 1999. *Making the Body Beautiful: A Cultural History of Aesthetic Surgery*. New Jersey: Princeton University Press.
- Gimlin, D. 2000. šCosmetic Surgery: Beauty as Commodityö. *Qualitative Sociology* 23 (1): 77-98.
- Gimlin, D. 2007. šAccounting for Cosmetic Surgery in the USA and Great Britain: A Cross-cultural Analysis of Women's Narrativesö. *Body & Society* 13 (1): 41-60.
- Hadi, A. 2009. šGlobalization, medical tourism and health equityö. *Symposium on implications of Medical Tourism for Canadian Health and Health Policy on November . Ottawa*. [online] [cit. 15. 5. 2015]. Dostupné z: <http://dic.naver.com/search.nhn?dicQuery=%EC%95%A0%EA%B5%90&query=%EC%95%A0%EA%B5%90&target=dic&ie=utf8&query_utf=&isOnlyViewEE=>>.
- Hamdy, S. (2013). šPolitical challenges to biomedical universalism: kidney failure among Egypt's poorö. *Medical Anthropology* 32 (4): 374-92.
- Harden, B. 2007. šAssembly Required; In Seoul's 'Makeover Town', Surgeons Struggle To Keep Up With Demand for Faces as Seen on TVö. *The Washington Post* 30. září 2007 [online] [cit. 15. 10. 2014]. Dostupné z: <<http://search.proquest.com.ezproxy.is.cuni.cz/docview/410187041?accountid=35514>>.
- Hart, G. L., G. E. Rowland, R. Malina, 1966. *Anthropometric survey of the armed forces of the Republic of Korea*. Haddonfield, New Jersey: Rowland and Company [online] [cit. 12. 6. 2015]. Dostupné z: <<http://www.dtic.mil/dtic/tr/fulltext/u2/661625.pdf>>.
- Heyes, C. J. 2007. šCosmetic Surgery and the Televisual Makeover: A Foucauldian feminist readingö. *Feminist Media Studies* 7 (1): 18-32.
- Heyes, C. J. 2009. šDiagnosing Culture: Body Dysmorphic Disorder and Cosmetic Surgeryö. *Body & Society* 15 (4): 73-93.
- Hoh, A. 2014. šBrazilian man undergoes surgery to look Asianö. *The Sydney Morning Herald* 2. srpna 2014 [online] [cit. 16. 6. 2015]. Dostupné z: <<http://www.smh.com.au/lifestyle/brazilian-man-undergoes-surgery-to-look-asian-20140602-zrv8n.html>>.
- Holliday, R., A. Cairnie. šMan Made Plastic: Investigating men's consumption of aesthetic surgeryö. *Journal of consumer culture* 7 (1): 57-78.
- Holliday, R., J. Elfving-Hwang. 2012. šGender, globalization and aesthetic surgery in South Koreaö. *Body & society* 18 (2): 58-81.

- Honigman, R. J., K. A. Phillips, D. J. Castle. 2004. šA review of psychosocial outcomes for patients seeking cosmetic surgery. *Plastic and reconstructive surgery* 113 (4): 1229-1237.
- Huang, S. 2011. šNation-branding and transnational consumption: Japan-mania and the Korean wave in Taiwan. *Media, Culture & Society* 33 (1): 3-18.
- Chang, J., V. Thompson. 2014. šSouth Korea's Growing Obsession with Cosmetic Surgery. Nightline. *Abc News* 20. srpna 2014 [online] [cit. 15. 6. 2015]. Dostupné z: <<http://abcnews.go.com/Lifestyle/south-koreas-growing-obsession-cosmetic-surgery/story?id=24123409&singlePage=true>>.
- Cho, H. J. 2005. šReading the 'Korean Wave' as a Sign of Global Shift. *Korean Journal* 45 (4): 147-182.
- Cho, Ch. U. 2012. šKorea to turn hallyu into industry. *The Korea Herald* 17. dubna 2012 [online] [cit. 18. 6. 2015]. Dostupné z: <<http://nwww.koreaherald.com/view.php?ud=20120417001073>>.
- Chua, B. H., K. Iwabuchi. 2008. *East Asian Pop Culture: Analysing the Korean Wave*. Hong Kong: Hong Kong University Press.
- Chung, S. H. 2006. šRepublic of Plastic Surgery. *The Dong-a Ilbo* 22. srpna 2006 [online] [cit. 8. 11. 2014]. Dostupné z: <<http://english.donga.com/srv/service.php3?biid=2006082255668>>.
- I, . H., J. P. Kim, J. H. Pang, . S. Pak, M. N. No. 1983. šMijongs nghj ngsusul hwandfla i ngsindfl k ch kmj ne tähan ko chal [Studie o psychologických aspektech pacient estetiké plastické chirurgie]. *Archives of Plastic Surgery* 10 (3): 279-283.
- Illich I. 1976. *Limits to Medicine ó Medical Nemesis: The Expropriation of Health*. London: Marion, Boyars Publisher Ltd.
- Im, I. S. 2004. šTai tch i sahömunhwadfl k hwangj ng: J däsäng i ömo chabj l kj ngh mgwa tädflungmä che i mom imidfl sujongdor l ungsim ro [Sociokulturní kontext diety: Zam ení na proflvání diskrimance kv li vzhledu mezi studentkami vysokých kol a p ijetí mediálního obrazu t la]. *Korean Journal of Sociology* 38 (2): 165-187.
- In, . H. 2003. *Mijongs nghj ngsusulhwandfla i pj ngw ns ntchäkjoingwa mandfloktoe tähan j ngu* [Studie faktor pro výb r nemocnice a spokojenosti pacient kosmetické chirurgie]. Diplomová práce. S ul: Univerzita Hanjang: Administrace o-et ovatelství.

ISAPS. 2011. *ISAPS International Survey on Aesthetic/Cosmetic Procedures Performed in 2011*. [online] [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné z: <<http://www.isaps.org/Media/Default/global-statistics/ISAPS-Results-Procedures-2011.pdf>>.

ISAPS. 2013. *ISAPS International Survey on Aesthetic/Cosmetic Procedures Performed in 2013*. [online] [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné z: <<http://www.isaps.org/Media/Default/global-statistics/2014%20ISAPS%20Results%20%283%29.pdf>>.

Jang, W., Y. Kim. 2013. šEnvisaging the Sociocultural Dynamics of K-pop: Time/Space Hybridity, Red Queenø Race and Cosmopolitan Strivingø. *Korea Journal* 5 (4): 83-106.

Jee, M. J., B. I. Oh. 2006. šPerpetuation of Female Beauty Stereotypes through Korean Mass Media: Emancipation or Objectification of Women?ø [online]. *The annual meeting of the American Sociological Association, Montreal Convention Center*. Montreal, Quebec [cit. 25. 5. 2015]. Dostupné z: <http://citation.allacademic.com/meta/p105213_index.html>.

Jerslev, A. 2008. šCosmetic surgery and mediated body theatre: the designable body in the makeover programme The Swanø. *New Review of Film and Television Studies* 6 (3): 323-341.

Johansson T. 2010. šThe face of health: Makeover culture and new body idealsø. *Nordicom-Information*. 32 (2-3): 51-56.

Jones, M. 2004. šArchitecture of the Body: Cosmetic Surgery and Postmodern Spaceø. *Space & Culture* 7 (1): 90-101.

Jones, M. 2008. šMedia-bodies and screen-births: Cosmetic surgery reality televisionø. *Continuum: Journal of Media & Cultural Studies* 22(4): 515-524.

Jones, M. 2011. šClinics of Oblivion: Makeover Culture and Cosmetic Surgery Tourismø. *Portal: Journal of Multidisciplinary International Studies* 8 (2): 1-17.

Jung, J. S. 2011. šWhy More Male Stars Opt for Plastic Surgeryø. *The Chosun Ilbo* 26. ervice 2011 [online] [cit. 15. 10. 2014]. Dostupné z: <http://english.chosun.com/site/data/html_dir/2011/07/26/2011072601169.html>.

Kangas, B. 2010. šTravelling for Medical Care in a Global Worldø. *Medical Anthropology* 29 (4): 344-362.

Kaufert, P. A., P. Gilbert. 1986. šWomen, menopause, and medicalizationø. *Culture, Medicine and Psychiatry* 10 (1): 7-21.

Kaw, E. 1993. šMedicalization of Racial Features: Asian American Women and Cosmetic Surgeryø. *Medical Anthropology Quarterly* 7 (1): 74-89.

- Kheder, M. 2013. šPersonal Branding: Towards Conceptualizationö. *Economics & Strategic Management of Business Process* 2: 7-12.
- Kim, E. S. 2009. š[On this topic] The Politics of the Body in Contemporary Koreaö. *Korea Journal* 49 (3): 5-14.
- Kim, J. Y. 2007. šAlternative Medicine's Encounter with Laboratory Science: The Scientific Construction of Korean Medicine in a Global Ageö. *Social Studies of Science* 37 (6): 855-880.
- Kim, R. 2011. šGangnam: Where beauty gets liftö. *The Korea Times* 24. března 2011 [online] [cit. 15. 6. 2015]. Dostupné z: <http://www.koreatimes.co.kr/www/news/art/2011/03/144_83776.html>.
- Kim, T. G. 2011. šKorea sees money in beautyö. *The Korea Times* 6. prosince 2011 [online] [cit. 2. 6. 2015]. Dostupné z: <http://www.koreatimes.co.kr/www/news/biz/2011/06/123_88790.html>.
- Kim, T. J. 2011. š472 went under knife of unlicensed surgeonö. *The Korea Times* 23. února 2011 [online] [cit. 15. 6. 2015]. Dostupné z: <http://www.koreatimes.co.kr/www/news/nation/2011/02/113_81976.html>.
- Kim, V. 2012. šWelcome to the plastic surgery capital of the world: Why the Korean plastic surgery tourism boom is only going to get biggerö. *CNN News* 9. srpna 2012 [online] [cit. 15. 6. 2015]. Dostupné z: <<http://travel.cnn.com/seoul/visit/ideals-beauty-plastic-surgery-capital-world-389581>>.
- Kim, Y. H. 2006. *Minj n n Körow* [Krásky to mají t flké] [film]. Seoul: K.M. Culture Co.
- Kim, Y. M. 2011. šK-pop drives hallyu craze: surveyö. *The Korea Herald* 13. června 2011 [online] [cit. 18. 6. 2015]. Dostupné z: <<http://www.koreaherald.com/view.php?ud=20110613000731>>.
- Kim, S., S. Moon, B. M. Popkin. 2000. šThe nutrition transition in South Koreaö. *American Journal of Clinical Nutrition* 71 (1): 44-53.
- Klassen, A., C. Jenkinson, R. Fitzpatrick, T. Goodacre. 1996. šPatients' health related quality of life before and after aesthetic surgeryö. *British journal of plastic surgery* 49 (7): 433-438.
- Koch, E. (2013) šTuberculosis Is a Threshold: The Making of a Social Disease in Post-Soviet Georgiaö. *Medical Anthropology: Cross-Cultural Studies in Health and Illness* 32 (4): 309-324.

- Kwon, H. J. 1998. Š1920 ~ 1930 nj ndä 'sinj s ng'kwa mod nitchi i mundfleö [Nová flena a problém modernity v letech 1920-1930]. *Sahöwa j ksadfle* 54 (12): 43-76.
- Lah, K. 2011. ŠPlastic surgery boom as Asians seek 'western' lookö. *CNN News* 24. kv tna 2011 [online] [cit. 12. 6. 2015]. Dostupné z: <<http://edition.cnn.com/2011/WORLD/asiapcf/05/19/korea.beauty/>>.
- Latour, B. 1996. ŠOn Actor-Network Theory: A Few Clarificationsö. *Soziale Welt*: 369-381.
- Latour, B. 1999. ŠOn Recalling ANTö. In J. Law, J. Hassard (eds.), *Actor-Network Theory and After*. Oxford: Blackwell Publishers, s. 15-26.
- Latour, B., 2005. *Reassembling the Social: An Introduction to Actor-Network-Theory*, Oxford: Open University Press.
- Latour, B. 2011. ŠNetworks, Societies, Spheres: Reflections of an Actor-Network Theoristö. *International Journal of Communication* 5: 796ö810.
- Law, J. 1992. ŠNotes on the Theory of the Actor-Network: Ordering, Strategy and Heterogeneityö. *Systems Practice* 5 (4): 379-393.
- Law, J. 1999. ŠAfter ANT: complexity, naming and topologyö. *The Sociological Review* 47 (1): 1-14.
- Law, J. 2007 ŠActor Network Theory and Material Semioticsö. *Verze* 27. Dubna 2007 [online] [cit. 23. 6. 2015]. Dostupné z: <<http://www.heterogeneities.net/publications/Law2007ANTandMaterialSemiotics.pdf>>.
- Li, E., H. Min, R. Belk, J. Kimura, S. Bahl. 2008. öSkin Lightening and Beauty in Four Asian Culturesö. *Advances in Consumer Research* 35: 444-449.
- Lee, S. 2008. ŠLessons from ÷Around the world with Oprahö Neoliberalism, race, and the (geo)politics of beautyö. *Women & Performance: a journal of feminist theory* 18 (1): 25-41.
- Lee, S. H. 2012. *The (Geo)Politics of Beauty: Race, Transnationalism, and Neoliberalism in South Korean Beauty Culture*, Dizerta ní práce. Michigan: The University of Michigan, Doctor of Philosophy (American Culture).
- Lee, Y. S. 2013. ŠAnthropometric Data Analysis for Body Shape Modeling in Koreanö. *Korean Journal of Physical Anthropology* 26 (2): 61-69.
- Lee, D. E., D. S. Lim, S. A. Yang. 2011. ŠMore teens having plastic surgeryö. *Korea Joongang Daily* 18. února 2011 [online] [cit. 18. 6. 2015]. Dostupné z: <<http://koreajoongangdaily.joinsmsn.com/news/article/article.aspx?aid=2932392>>.

- Lee, S. Y., N. Clark. 2014. The Normalization of Cosmetic Surgery in Women's Magazines from 1960 to 1989. *Journal of Magazine & New Media Research* 15 (1): 1-22.
- Lee, S. H., K. K. Ryu. 2012. "Plastic Surgery: Investment in Human Capital, or Consumption?" *Journal of Human Capital* 6 (3): 224-250.
- Lin, Y. Ch., M. J. J. Wang, E.M. Wang. 2004. "The comparisons of anthropometric characteristics among four peoples in East Asia." *Applied Ergonomics* 35: 173-178.
- Lock, M. (1993). *Encounters with Aging: Mythologies of Menopause in Japan and North America*. Berkeley: University of California Press.
- Lock, M. 2001. "The Tempering of Medical Anthropology: Troubling Natural Categories." *Medical Anthropology Quarterly, New Series* 15 (4): 478-429.
- Lock, M., P. Kaufert. 2001. "Menopause, Local Biologies, and Cultures of Aging." *American Journal of Human Biology* 13: 494-504.
- Lock, M., V. Nguyen. 2010. *An anthropology of biomedicine*. Oxford: Wiley-Blackwell.
- Löwensteinová, M., M. Zemánek (eds.). 2015. *Sborník mladých koreanistů 2*. Praha: Nová vlna.
- Lupton, D. 1994. *Medicine as Culture: Illness, Disease and the Body*. London: Sage Publications.
- Lupton, D. 1997. "Foucault and the medicalisation critique". *Foucault, health and medicine*: 94-110.
- Ma, E. J., M. Lynch. 2014. "Constructing the East-West Boundary: The Contested Place of a Modern Imaging Technology in South Korea's Dual Medical System." *Science, Technology & Human Values* 39 (5): 639-665.
- McCrea, F. B. 1983. "The politics of menopause: The 'discovery' of a deficiency disease." *Social Problems* 31 (1): 111-123.
- Meloni, M. 2014. "Remaking Local Biologies in an Epigenetic Time" [online] [cit. 23. 6. 2015]. Dostupné z: <<http://somatosphere.net/2014/08/remaking-local-biologies-in-an-epigenetic-time.html>>.
- Merianos, A. L., R. A. Vidourek, K. A. King. 2013. "Medicalization of Female Beauty: A Content Analysis of Cosmetic Procedures." *The Qualitative Report* 18 (46): 1-14.

- Millard, R. 1955. 'Oriental Peregrinations'. *Plastic & Reconstructive Surgery* 16 (5): 319-336.
- Mol, A. 2002. *The Body Multiple: Ontology in Medical Practice*. Durham: Duke University Press.
- Mol, A. 2010. 'Actor-Network Theory: sensitive terms and enduring tensions'. *Kölner Zeitschrift für Soziologie und Sozialpsychologie. Sonderheft 50*: 253-269.
- Mol, A., J. Law. 2004. 'Embodied Action, Enacted Bodies. The Example of Hypoglycaemia'. *Body & Society* 10 (2-3): 43-62.
- Moon, J. S. 2011. 'Secular trends of body sizes in Korean children and adolescents: from 1965 to 2010'. *Korean Journal of Pediatrics* 54 (11): 436-442.
- Moreau, N., F. Vinit. 2007. 'Empreintes de corps: éléments de repères dans l'histoire de la médicalisation'. *Nouvelles Pratiques Sociales* 19: 34-45.
- Morgan, K. H. 1991. 'Women and knife: Cosmetic Surgery and the colonization of women's bodies'. *Hypatia* 6: 25-53.
- Naugler, D. 2009. 'Crossing the Cosmetic/Reconstructive Divide: The Instructive Situation of Breast Reduction Surgery'. In M. Jones, C. Heyes (eds.). *Cosmetic Surgery: A Feminist Primer*. Farnham, UK: Ashgate, s. 225-238.
- Negrin, L. 2002. 'Cosmetic Surgery and the Eclipse of Identity'. *Body & Society* 8 (4): 21-42.
- Parens, E. 2013. 'On good and bad forms of medicalization'. *Bioethics* 27 (1): 28-35.
- Park, S. U. 2007. 'Beauty Will Save You: The Myth and Ritual of Dieting in Korean Society'. *Korea Journal* 47 (2): 41-70.
- Park, S. J., N. Abelmann. 2004. 'Class and Cosmopolitan Striving: Mothers' Management of English Education in South Korea'. *Anthropological Quarterly* 77 (4): 645-672.
- Petersen, A., D. Lupton. 1996. *The New Public Health: Health and Self in the age of Risk*. London: Sage Publications.
- Pitanguy, I. 1976. 'Aspectos Filosóficos e Psicológicos em Cirurgia Plástica'. *Boletim de Cirurgia Plástica*, 66 (3/4): 115-625.
- Pitts-Taylor, V. 2007. *Surgery junkies: Wellness and pathology in cosmetic surgery*. Michigan: Rutgers University Press.

- Pitts-Taylor, V. (ed.). 2008. *Cultural Encyclopedia of the Body (2 volume set)*. Westport, Connecticut & London: Greenwood Press.
- Pitts-Taylor, V. 2009. šBecoming/Being a Cosmetic Surgery Patient: Semantic Instability and the Intersubjective Selfö. *Studies in Gender and Sexuality* 10 (3): 119-128.
- Polonijo, A. N., R. M. Carpiano. 2008. šRepresentations of Cosmetic Surgery and Emotional Health in Women's Magazines in Canadaö. *Women's Health Issues* 18 : 463-470.
- Rankin, M., G. L. Borah, A. W. Perry, P. D. Wey. 1998. šQuality-of-life outcomes after cosmetic surgeryö. *Plastic and reconstructive surgery* 102 (6): 2139-2145.
- Ravina, M. 2009. šIntroduction: Conceptualizing the Korean Waveö. *Southeast Review of Asian Studies* 31: 3-9.
- Roberts, E. F. S., N. Scheper-Hughes. 2011. šIntroduction: Medical Migrationsö. *Body & Society* 17 (2-3): 1-30.
- Rojek, C. 1997. šIndexing, Dragging and the Social Construction of Tourist Sightsö. In C. Rojek, J. Urry (eds.). *Touring Cultures: Transformations of Travel and Theory*. Routledge, London & New York, s. 52-74.
- Rose, N. 2007. šBeyond medicalisationö. *The Lancet* 369 (9562): 700-702.
- Rosen, A. D., V. J. Ablaza. 2006. *Beauty in balance: A Common Sense Approach to Plastic Surgery & Treatments ó Less Is More*. USA: MD Press.
- Sabino, C. 2002. šAnabolizantes de Apoloö. In: Mirian Goldbenberg (ed.) *Nu & Vestido: Dez antropólogos revelam a cultura de corpo carioca*. Rio de Janeiro: Editora Record, s. 139-88.
- Sarwer, D. B., T. A. Wadden, L. A. Whitaker. 2002. šAn investigation of changes in body image following cosmetic surgeryö. *Plastic and reconstructive surgery* 109 (1): 363-369.
- Scanlon, Ch. 2015. šThe price of beauty in South Koreaö. *BBC News* 3. února 2015 [online] [cit. 12. 6. 2015]. Dostupné z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/programmes/from_our_own_correspondent/4229995.stm>.
- Shim, D. 2006. šHybridity and the rise of Korean popular culture in Asiaö. *Media, Culture & Society* 28(1): 25-44.
- Scheper-Hughes, N., L. Wacquant (2002). *Commodifying Bodies*. London: SAGE.

Silventoinen, K. "Determinants of variation in adult body height". *Journal of biosocial science* 35 (2): 263-285.

Smith, I. 2014. *The Plastic Face: Nation-Branding and Personal Branding in 21st Century South Korea* [online]. Diplomová práce. Durham, North Carolina: Duke University, International Comparative Studies Trinity College of Arts and Sciences [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné z: <<http://dukespace.lib.duke.edu/dspace/bitstream/handle/10161/8870/Smith%20-%20The%20Plastic%20Face.pdf?sequence=1>>.

Snodgrass, B. 2006. *The Makeover Myth The Real Story Behind Cosmetic Surgery, Injectables, Lasers, Gimmicks, and Hype, and What You Need to Know to Stay Safe*. Toronto: HarperCollins Publishers.

Spivak, G. C. 1993. "Can the subaltern speak?" In P. Williams, L. Chrisman (Eds.). *Colonial Discourse and Post-Colonial Theory*. New York: Harvester Wheatsheaf, s. 66-111.

Stone, Z. 2013a. "The K-Pop Plastic Surgery Obsession". *The Atlantic* 4. kv tna 2013 [online] [cit. 14. 6. 2015]. Dostupné z: <<http://www.theatlantic.com/health/archive/2013/05/the-k-pop-plastic-surgery-obsession/276215/>>.

Stone, Z. 2013b. "South Korean High Schoolers Get Plastic Surgery for Graduation". *The Atlantic* 27. ervna 2013 [online] [cit. 14. 6. 2015]. Dostupné z: <<http://www.theatlantic.com/international/archive/2013/06/south-korean-high-schoolers-get-plastic-surgery-for-graduation/277255/>>.

Suissa, A. J. 2008. "Addiction to Cosmetic Surgery: Representation and Medicalization of the Body". *International Journal of Mental Health and Addiction* 6 (4): 619-630.

Sulik, G. A. 2011. "Our Diagnoses, Our Selves: The Rise of the Technoscientific Illness Identity". *Sociology Compass* 5/6 : 463-477.

Sullivan, D. 2001. *Cosmetic surgery: The cutting edge of commercial medicine in America*. New Brunswick: Rutgers University Press.

Swanson, A. 2015. "Stunning photos show why S. Korea is the plastic surgery capital of the world". *The Washington Post* 16. kv tna 2015 [online] [cit. 15. 6. 2015]. Dostupné z: <<http://www.washingtonpost.com/blogs/wonkblog/wp/2015/05/16/stunning-photos-show-why-south-korea-is-the-plastic-surgery-capital-of-the-world/>>.

- Taylor-Alexander, S. 2014. šBioethics in the Making: -Ideal Patientsø and the Beginnings of Face Transplant Surgery in Mexicoõ. *Science as Culture* 23 (1): 27-50.
- The Chosun Ilbo. 2011. šNon-Specialists Jump on the Plastic Surgery Bandwagonõ. *The Chosun Ilbo* 6. srpna 2011 [online] [cit. 17. 6. 2015]. Dostupné z: <http://english.chosun.com/site/data/html_dir/2011/08/06/2011080600255.html>.
- The Chosun Ilbo. 2012. šCosmetic Surgery Patients Getting Youngerõ. *The Chosun Ilbo* 21. ervna 2012 [online] [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné z: <http://english.chosun.com/site/data/html_dir/2012/07/21/2012072100392.html>.
- The Economist. 2012. šA cut aboveõ. *The Economist* 23. Dubna 2012 [online] [cit. 25. 10. 2014]. Dostupné z: <<http://www.economist.com/blogs/graphicdetail/2012/04/daily-chart-13>>.
- The Korea Times. 2010. šDeaths after plastic surgery leave questionsõ. *The Korea Times* 20. listopadu 2010 [online] [cit. 5. 10. 2014]. Dostupné z: <http://www.koreatimes.co.kr/www/news/nation/2010/11/113_76689.html>.
- The Korean Society of Plastic and Reconstructive Surgeons. 2006. Society Introduction: Introduction and Future Growth. *The Korean Society of Plastic and Reconstructive Surgeons* [online] [cit. 16. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.plasticsurgery.or.kr/php/eng/s01_02.php>.
- Thornhill, R., K. Grammer. šThe Body and face of woman: One ornament that signals quality?õ. *Evolution and Human Behavior* 20 (2): 105-120.
- Tiefer, L. 1986. šIn pursuit of the perfect penis: The medicalization of male sexualityõ. *American Behavioral Scientist* 29 (5): 579-599.
- Tiefer, L. 1994. šThe medicalization of impotence: Normalizing Phallocentrismõ. *Gender & Society* 8 (3): 363-377.
- Turner, L. 2007. š-First world health care at third world pricesø globalization, bioethics and medical tourismõ. *BioSocieties* 2 (3): 303-325.
- Wacquant, L. J. D. 1995. šPugs at Work: Bodily Capital and Bodily Labour among Professional Boxersõ. *Body & Society* 1 (1): 65-93.
- Whittaker, A., L. Manderson, E. Cartwright. 2010. šPatients without Borders: Understanding Medical Travelõ. *Medical Anthropology: Cross-cultural Studies in Health and Illness* 29 (4): 336-343.

- Whittaker, A., A. Speier. 2010. "Cycling overseas: Care, commodification, and stratification in cross-border reproductive travel". *Medical anthropology* 29 (4): 363-383.
- Wilkinson, T. S. 1994. *Practical procedures in aesthetic plastic surgery*. New York: Springer-Verlag.
- Wolf, N. 1991. *The beauty myth: How images of beauty are used against women*. New York: William Morrow & Company.
- Woo, J. Y. 2012. "More Men Opt for Plastic Surgery". *The Wall Street Journal* 9. únna 2012. [online] [18. 6. 2015]. Dostupné z: <<http://blogs.wsj.com/korearealtime/2012/10/09/more-men-opt-for-plastic-surgery/>>.
- Woo, K. J. 2004. "The Beauty Complex and the Cosmetic Surgery Industry". *Korea Journal* 44 (2): 52-82.
- Woo, M. 2014. "After Living In South Korea, A Brazilian Man Gets Plastic Surgery To Look More Korean". *KoreAm* 29. 5. 2014 [online] [cit. 12. 6. 2015]. Dostupné z: <<http://iamkoream.com/after-living-in-south-korea-a-brazilian-man-gets-plastic-surgery-to-look-more-korean/>>.
- Xiao Jing ó *The Classic of Xiao (With English Translation & Commentary)* [online]. 2007 English Translation and Commentary by Feng Xin. Revised 2008. [vid. 16. 3. 2015]. Dostupné z: <http://www.tsoidug.org/Xiao/Xiao_Jing_Comment_Comp.pdf>.
- Yang, Y. K. 2011. "Education and Family in Korean Society". *The Review of Korean Studies* Volume 14 (1): 57-87.
- Yim, S. H. "Coming to Korea to see the doctors". *Korea Joongang Daily* 26. zá í 2011 [online] [cit. 10. 6. 2015]. Dostupné z: <<http://koreajoongangdaily.joins.com/news/article/article.aspx?aid=2941945>>.
- Yonhap News. 2015. "Häundähäsujok ange rini, ögugin njonggongan marj nõ". *Yonhap News* 10. kv tna 2015 [online] [cit. 20. 5. 2015]. Dostupné z: <<http://www.yonhapnews.co.kr/bulletin/2015/05/10/0200000000AKR20150510016400051.HTML?input=1195m>>.
- Yu, J. Y., T. G. Ko. 2012. "A cross-cultural study of perceptions of medical tourism among Chinese, Japanese and Korean tourists in Korea". *Tourism Management* 33 (1): 80-88.
- Zola, I. K. 1983. *Socio-medical inquiries: Recollections, reflections and reconsiderations*. Philadelphia: Temple University Press.

Internetové zdroje:

<http://www.asianplasticsurgeryguide.com/everythingelse/svbodylines.html> [vid no 13. 6. 2015]

<http://blueshawn.blog.me/220376530571> [vid no 1. 6. 2014]

<http://www.byrdie.com/asian-korean-japanese-beauty-products-2014/slide2> [vid no 11. 6. 2014]

<http://www.dawgshed.com/threads/clone-wars-plastic-surgery-blamed-for-making-all-miss-korea-contestants-look-alike.68038/> [vid no 10. 6. 2014]

<https://eyemd.wordpress.com/2007/02/02/are-double-eyelids-inherited-genetically/> [vid no 10. 6. 2015]

<http://gawker.com/plastic-surgery-blamed-for-making-all-miss-korea-contes-480907455> [vid. 8. 6. 2015]

<http://www.itemcliniceng.com/face/item-face10.html> [vid no 23. 5. 2015]

<http://www.itemcliniceng.com/index.html> [vid no 13. 6. 2015]

<http://www.jkplastic.com/en/#> [vid no 11. 6. 2015]

<http://jwbeauty.com/eng/sub/sub03/nose/nose/index.jsp> [vid no 12. 6. 2015]

http://kin.naver.com/qna/detail.nhn?d1id=8&dirId=8030205&docId=216437900&qb=6reA7Jes7Jq0IOyXrOyekA==&enc=utf8§ion=kin&rank=2&search_sort=0&spq=1 [vid no 29. 5. 2015]

http://kin.naver.com/qna/detail.nhn?d1id=13&dirId=130107&docId=36031731&qb=6reA7Jes7Jq07Jes7J6Q65CY64qU67KVLg==&enc=utf8§ion=kin&rank=1&search_sort=0&spq=0 [vid no 29. 5. 2015]

<http://www.kmhglobal.com/plastic-surgery-price-korea> [vid no 10. 5. 2014]

<http://www.koreabang.com/2013/stories/miss-korea-2013-contestants-before-after-photos-amuse-netizens.html> [vid no 11. 6. 2015]

<http://kotaku.com/blame-photoshop-for-koreas-beauty-queen-clones-482285894> [vid no 8. 6. 2014]

<http://krdic.naver.com/search.nhn?query=%EA%B7%80%EC%97%BD%EB%8B%A4&kind=all> [vid no 29. 5. 2015]

<http://krdic.naver.com/search.nhn?query=%EC%95%A0%EA%B5%90&kind=all> [vid no 29. 5. 2015]

<http://ledlizard.blog.me/220097364704> [vid no 29. 5. 2015]

<http://lxedit.com/2014/07/29/south-korea-worlds-new-mecca-plastic-surgery/> [vid no 10. 6. 2015]

<http://www.merriam-webster.com/dictionary/lookism> [vid no 15. 6. 2015]

<http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/selfie> [vid no 2. 6. 2015]

<http://www.ryot.org/photos-plastic-surgery-is-so-extreme-in-south-korea-that-people-need-new-ids/652457> [vid no 7. 6. 2015]

<http://thefw.com/miss-south-korea-contestants-look-the-same/> [vid no 10. 6. 2014]

<http://wonjinbeauty.com/index.asp> [vid no 15. 6. 2015]

http://wonjinbeauty.com/index.asp?inc=face/Face_Contour [vid no 21. 5. 2015]

http://wonjinbeauty.com/index.asp?inc=rhinoplasty/Dorsal_Augmentation [vid no 15. 6. 2015]

<https://www.youtube.com/watch?v=MbE2WrI5ZBI> [vid no 1. 6. 2015]

<https://www.youtube.com/watch?v=OOcSJSJWD60> [vid no 11. 6. 2014]

https://www.youtube.com/watch?v=smmn_-zNckc [vid no 13. 6. 2015]